

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

VÝZKUMNÁ ZPRÁVA A: VYHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ DOSAŽENÝCH OBCEMI SPOLUPRACUJÍCÍMI S MPSV U PODPOŘENÝCH KLIENTŮ V RÁMCI PROJEKTU

Sociální bydlení – metodická a informační podpora v oblasti sociálních agend

Autoři:

Kateřina Glumbíková, Pavel Rusnok, Radka Poláková, Marek Mikulec, Kristina Wilamová,
Alice Gojová

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Obsah

Úvod	1
Manažerské shrnutí	4
Metodologické ukotvení	9
Cíle výzkumu	9
Evaluační matice	10
Hypotézy a jejich operacionalizace	11
Techniky sběru dat	16
Dotazníky v domácnostech uživatelů sociálního bydlení	17
Tabulky monitoringu	17
Dotazníky pro uživatele podpůrných nástrojů	17
Rozhovory s uživateli sociálního bydlení	18
Metody analýzy dat	18
Optika 1: Kategorizace cílové skupiny dle prioritních cílových skupin	19
Optika 2: Počet předchozích stěhování	20
Optika 3: Předchozí místo pobytu	20
Optika 4: Délka bytové nouze a chroničnost bezdomovectví	21
Optika 5: Cykličnost bezdomovectví	21
Optika 6: Intenzita sociální práce	21
Optika 7: Ekonomický status domácnosti	22
Optika 8: Příslušnost k jednotlivým obcím	22
Optika 9: Příslušnost k jednotlivým skupinám obcí	22
Optika 10: (Ne)výskyt dostupného systému sociálního bydlení	23
Specifika zacházení s odpověďmi v jednotlivých otázkách dotazníků	25
Etické zásady výzkumu	25
Limity výzkumu	25
Shrnutí nejdůležitějších výsledků: Dopady sociálního bydlení na jeho uživatele	27
Změny bytové situace u uživatelů sociálního bydlení	28
Udržení si sociálního bydlení u výběrového souboru (H1)	28
Jistota bydlení (H2)	29
Spokojenost s bydlením (H3)	31

Výskyt problémů spojených s nekvalitním bydlením (H4)	33
Spokojenost se sousedstvím (H5)	35
Změny zdravotní situace	39
Vnímaný fyzický a psychický zdravotní stav (H8)	40
Návštěvy pohotovostí, hospitalizace a výjezdy sanitek (H7)	41
Vnímaná kontrola nad vlastními životy (H9)	43
Vnímaná životní spokojenost (H11)	44
Změny sociální situace	45
Využívání sociálních služeb (H16)	46
Podpůrná sociální síť (H13)	50
Zapojení se do sousedství (H17)	51
Změny ekonomické situace	54
Finanční situace (H18)	54
Změny rodinné situace u uživatelů sociálního bydlení	59
Počet dětí žijících mimo domácnost (H15)	59
Změna životní situace dětí žijících v domácnostech uživatelů sociálního bydlení	60
Zkvalitnění spánku u dětí (H6)	61
Výskyt zdravotních obtíží u dětí (včetně zdravotních obtíží v oblasti dýchacího ústrojí u dětí, H10)	61
Životní spokojenost u dětí (H12)	62
Problémy s chováním u dětí (H14)	62
Shrnutí nejdůležitějších výsledků: Dopady sociální práce na uživatele podpůrných nástrojů	64
Změna bytové situace u uživatelů podpůrných nástrojů (H19)	64
Změna zdravotní situace u uživatelů podpůrných nástrojů (H22)	65
Změna sociální situace u uživatelů podpůrných nástrojů (H23)	65
Změna ekonomické situace u uživatelů podpůrných nástrojů (H20, H21)	66
DOPLŇUJÍCÍ ANALYTICKÁ ČÁST: PODROBNÁ STATISTICKÁ ANALÝZA DAT	68
Deskriptivní statistiky k situaci domácností	69
EQ1: Analýza dopadů sociálního bydlení na uživatele sociálního bydlení v kontextu životní situace uživatelů sociálního bydlení	78
Udržení si bydlení v výběrového souboru uživatelů sociálního bydlení	78
Jistota bydlení u uživatelů sociálního bydlení	79

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Spokojenost s bydlením u uživatelů sociálního bydlení	83
Výskyt problémů spojených s nekvalitním bydlením u uživatelů sociálního bydlení	87
Spokojenost se sousedstvím u uživatelů sociálního bydlení	91
Počty návštěv pohotovostí, hospitalizací a výjezdů sanitek	101
Vnímaný fyzický a psychický zdravotní stav u uživatelů sociálního bydlení	112
Vnímaná kontrola nad vlastními životy	119
Vnímaná životní spokojenost	122
Podpůrná sociální síť u uživatelů sociálního bydlení	125
Počet dětí žijících mimo domácnost	128
Využívání sociálních služeb u uživatelů sociálního bydlení	132
Zapojení se do sousedství	138
Finanční situace domácností uživatelů sociálního bydlení	144
Perspektiva obcí	159
Jistota bydlení	161
Spokojenost s bydlením u uživatelů sociálního bydlení	162
Výskyt problémů spojených s nekvalitním bydlením	162
Spokojenost se sousedstvím u uživatelů sociálního bydlení	163
Vnímaný fyzický a psychický zdravotní stav u uživatelů sociálního bydlení	166
Vnímaná kontrola nad vlastními životy	167
Vnímaná životní spokojenost	167
Podpůrná sociální síť u uživatelů sociálního bydlení	168
Počet dětí žijících mimo domácnost	168
Využívání sociálních služeb u uživatelů sociálního bydlení	169
Zapojení se do sousedství	171
Finanční situace domácnosti uživatelů sociálního bydlení	172
Perspektiva intenzity sociální práce	174
Jistota bydlení	175
Spokojenost s bydlením u uživatelů sociálního bydlení	176
Výskyt problémů spojených s nekvalitním bydlením	176
Spokojenost se sousedstvím u uživatelů sociálního bydlení	177
Vnímaný fyzický a psychický zdravotní stav u uživatelů sociálního bydlení	179
Vnímaná kontrola nad vlastními životy	180
Vnímaná životní spokojenost	181

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Podpůrná sociální síť u uživatelů sociálního bydlení	181
Počet dětí žijících mimo domácnost	182
Využívání sociálních služeb u uživatelů sociálního bydlení	182
Zapojení se do sousedství	183
Finanční situace domácnosti uživatelů sociálního bydlení	184
EQ2: Analýza dopadu sociálního bydlení na děti	187
EQ3: Trendy ve specifických proměnných u uživatelů sociálního bydlení dle Tabulky monitoringu domácností	197
Počet dětí žijících mimo domácnost	200
Zaměstnanost	201
Dluhy domácnosti	201
Stížnosti sousedů	202
Sociální práce	202
EQ4: Změny životní situace u uživatelů podpůrných nástrojů	206
Kvalita a jistota bydlení u uživatelů podpůrných nástrojů	209
Finanční situace u uživatelů podpůrných nástrojů	213
Zaměstnání u uživatelů podpůrných nástrojů	216
Zdravotní stav u uživatelů podpůrných nástrojů	217
Sociální vztahy u uživatelů podpůrných nástrojů	221
Použitá literatura	223
Seznam tabulek	226
Seznam grafů	232
Seznam použitých zkratk	233
Příloha č. 1: Vyřazené otázky z předkládané nabídky u zabydlených domácností	234
Příloha č. 2: Kategorizace obcí	237
Skupina č. 1: Velká města	237
Skupina č. 2: Obce s prostupným systémem sociálního bydlení	238
Skupina č. 3: Malé obce do tisíce obyvatel	240
Skupina č. 4: Obce s akcentovanou tematikou sociálního vyloučení	241
Skupina č. 5: Obce s vysokou diferenciací bytového fondu	242
Příloha č. 3: Specifické zacházení s odpověďmi v jednotlivých otázkách dotazníků	244
Příloha č. 4: Využívání odborné sociální pomoci sociální práce a sociálních služeb	257

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Pomoc při jednání s úřady	257
Pomoc při vyřizování sociálních dávek	258
Pomoc při hledání zaměstnání	260
Pomoc při řešení dluhů	261
Pomoc při řešení bytové situace	262
Příloha č. 5: Vysvětlení analýzy Tabulek monitoringu	264
Autoři	266

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Úvod

Problematika bezdomovectví, podpory osob v bytové nouzi a řešení souvisejících problémů je v České republice dlouhodobým, vysoce aktuálním a v jistém smyslu již i akutním tématem.

Bydlení představuje základní životní potřebu a jeho nezajištění, resp. ne-bydlení či bydlení v substandardních podmínkách má na tyto domácnosti mnohé negativní dopady. Spektrum domácností, které jsou v bytové nouzi, je široké, jde o jednotlivce, páry, samoživitelky a samoživitele či rodiny s dětmi.

V roce 2015 bylo v bytové nouzi identifikováno celkem 187,5 tis. osob, resp. 119 tis. osob ohrožených ztrátou bydlení a 68,5 tis. osob bez bydlení (MPSV, 2015). Dalšímu mapování počtu domácností, které patří k těm nejohroženějším skupinám, se v roce 2018 věnovala Zpráva o vyloučení z bydlení, která uvádí, že v závažné bytové nouzi bylo 83 tis. osob žijících v 56 tis. domácnostech (Platforma pro sociální bydlení, Lumos, 2018).¹

Vzhledem k dopadům bytové nouze a počtům domácností, které se v ní nacházejí, je potřebná systémová reakce. V roce 2014 byla vládou schválena Koncepce sociálního bydlení České republiky 2015-2025. Následně Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále jen MPSV) zpracovalo návrh zákona o sociálním bydlení, který byl schválen vládou (březen 2017), ale dále již neprošel legislativním procesem, a jeho projednávání tudíž bylo přerušeno. Zákon rámuující oblast sociálního bydlení tak v České republice nadále absentuje.

Na systémovou potřebu sociálního bydlení reagovalo MPSV projektem² „*Sociální bydlení – metodická a informační podpora v oblasti sociálních agend*“. Cílem tohoto projektu je etablovat a rozvíjet systém sociálního bydlení v České republice prostřednictvím mezinárodní spolupráce, výzkumných aktivit, metodických podkladů a zřízení Kontaktního centra, jehož pracovníci se podílejí na pilotáži systému sociálního bydlení dle Koncepce sociálního bydlení České republiky 2015–2025 a poskytují metodickou podporu.

Do spolupráce s MPSV vedoucí k pilotnímu ověření implementace systému sociálního bydlení se zapojilo čtrnáct obcí (Brno, Chomutov, Jindřichův Hradec, Kadaň, Křižánky, Most, Ostrava, Otrokovice, Plzeň, Pardubice, Štětí, Velké Hamry, Veselíčko, Vír) a dvě pražské městské části (Praha 7, Praha 14).

V celkem šestnácti zapojených obcích tak je velmi různorodé prostředí pilotáže lokálních systémů sociálního bydlení. Tato různorodost spočívá v: a) velikosti a počtu obyvatel obcí; b) počtu domácností v bytové nouzi na daném území; c) existenci předešlých zkušeností se sociálním bydlením a sociální prací; či d) podobě vytvářeného lokálního systému sociálního

¹ Dále bylo realizováno na jaře roku 2019 Sčítání osob bez domova (VÚPS, 2019), které uvádí, že v ČR bylo 23 830 osob bez domova, z toho 2 600 dětí. Sčítání se ale nezaměřovalo na domácnosti žijící v ubytovnách, které představují značnou část domácností v bytové nouzi.

² Financováno z Operačního programu Zaměstnanost, realizace 1/2016 – 10/2022 (došlo k prodloužení, původní ukončení projektu 12/2020), reg. č. CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_017/0003539.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

bydlení. Byly tak pilotně ověřovány jak systémy založené na přímém zabydlování domácností v bytové nouzi do bytů, tak systémy prostupného bydlení.

V rámci České republiky se jedná o unikátní aktivitu, kdy byly v zapojených obcích paralelně tvořeny lokální systémy sociálního bydlení.

Důležitou součástí celého procesu byla evaluace lokálních systémů sociálního bydlení, která byla průběžně realizována v jednotlivých obcích, a kterou realizovali lokální evaluátoři. Předkládaná evaluační zpráva je výstupem systémové evaluace projektu MPSV založené na datech sesbíraných dle Jednotné metodiky monitorování a hodnocení místních systémů sociálního bydlení (Gojová, Glumbíková a kol., 2018).

Sběr dat pro tuto výzkumnou zprávu zajišťovali evaluátoři a sociální pracovníci na úrovni jednotlivých obcí. Data byla získávána pomocí realizace: a) dotazníkového šetření s domácnostmi zabydlenými do sociálního bydlení při zabydlení a po roce od zabydlení; b) dotazníkového šetření u osob podpořených pouze podpůrnými nástroji (tj. sociální prací) a ne sociálním bydlením; a c) průběžného vyplňování údajů o zabydlených domácnostech sociálními pracovníky v Tabulkách monitoringu. Data byla doplněna rozhovory s uživateli sociálního bydlení v jednotlivých obcích. Od zástupců obcí byla v rámci systémové evaluace také sbírána data k nastavení lokálních systémů sociálního bydlení.

Hlavním cílem předkládané evaluační zprávy je vyhodnotit dopady sociálního bydlení a sociální práce na životní situaci jejich uživatelů. Dílčí cíle evaluace byly stanoveny v souladu se zadávací dokumentací v podobě vyhodnocení výsledků dosažených obcemi spolupracujícími s MPSV u podpořených klientů v rámci projektu, konkrétně se pak jednalo o vyhodnocení:

- Změn sociální a ekonomické situace podpořených domácností;
- Změn rodinné situace u uživatelů sociálního bydlení;
- Dopadů sociálního bydlení na změnu životní situace dětí žijících v domácnostech uživatelů sociálního bydlení;
- Změn bytové situace;
- Změn zdravotní situace a životních strategií.

Tato evaluační zpráva (výzkumná zpráva A) je tak první ze čtyř částí systémové evaluace, kdy:

- Výzkumná zpráva A pojednává o vyhodnocení výsledků dosažených obcemi spolupracujícími s MPSV u podpořených klientů v rámci projektu;
- Výzkumná zpráva B se zaměřuje na vyhodnocení podpory systémového projektu MPSV a formulace doporučení pro MPSV, příp. jiné státní orgány pro další poskytování podpory prostřednictvím systémových projektů;
- Výzkumná zpráva C se věnuje vyhodnocení dopadů, procesů a limitů místních systémů sociálního bydlení v obcích spolupracujících s MPSV i ve srovnávacím vzorku obcí a jejich následné komparaci;

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

- a výzkumná zpráva D formuluje doporučení pro další implementaci státní politiky podpory a rozvoje sociálního bydlení.

Předkládaná výzkumná zpráva je členěna do dvou základních částí: 1.) shrnutí nejdůležitějších výsledků; a 2.) doplňující analytická část: podrobná statistická analýza dat. Samotnému členění výzkumné zprávy předchází manažerské shrnutí a popis metodologie.

Zapojené obce představují pozitivní příklady snah o lokální systémové řešení bytové nouze a nastavení podpory zabydleným domácnostem. Na základě sbíraných a vyhodnocených údajů je zřejmé, že sociální bydlení má pozitivní dopady a je klíčovým prvkem inkluzivních aktivit.

Manažerské shrnutí

Data získaná ze 147 domácností byla analyzována pomocí 10 optik pohlížení na data³. Získali jsme rovněž data vyplněná zástupci domácností o 59 dětech. Dále jsme pracovali s daty z Tabulek monitoringu vyplňovaných sociálními pracovníky o 304 zabydlených domácnostech a s 204 dotazníky o uživatelích podpůrných nástrojů (tedy o uživatelích sociální práce a ne sociálního bydlení) vyplňovaných rovněž sociálními pracovníky. Data o zabydlených domácnostech byla statisticky analyzována za účelem zjištění změny životní situace před nastěhováním do projektu, při nastěhování do projektu a po 12 měsících pobytu v sociálním bydlení. Rovněž jsme zjišťovali trendy v datech získaných od sociálních pracovníků o zabydlených domácnostech a změny v datech před intervencí a po intervenci u uživatelů podpůrných nástrojů. Podrobnější metodologický postup je uveden v kapitole Metodologické ukotvení.

Nyní se zaměříme na jednotlivé oblasti změn, ke kterým došlo u domácností, kterým bylo poskytnuto sociální bydlení⁴.

Změny bytové situace

Z 534 domácností zabydlených do sociálního bydlení v obcích máme k dispozici dotazníky (po 12 měsících) pouze u 175 domácností, což je přibližně třetina domácností. Z těchto spárovaných dotazníků vyplývá, že v projektu po jednom roce pokračovalo (udrželo si bydlení) 97 % respondentů. **Z hlediska nízké návratnosti dotazníků o uživatelích sociálního bydlení tedy nelze z těchto dat hypotézu o tom, kolik procent uživatelů si udrží po 12 měsících bydlení, spolehlivě zodpovědět.** Podrobnější údaje o úspěšnosti domácností v rámci projektu poskytne výzkumná zpráva C, která se věnuje podrobně charakteristikám jednotlivých systémů pilotáže lokální koncepce sociálního bydlení a interpretuje i další zdroje dat.

Pocit jistoty bydlení (ve smyslu vnímané možnosti domácnosti zůstat ve stávajícím bydlení) vzrostl o 17 procentních bodů⁵. U některých cílových skupin přitom došlo až

³ Využitými optikami členění dat byly: příslušnost k prioritní cílové skupině, počet předchozích stěhování, předchozí místo pobytu, délka bytové nouze, chroničnost bezdomovectví, intenzita sociální práce, procento výdajů na bydlení a příslušnost k jednotlivým obcím nebo jejich skupinám. Optiky vznikly na základě kombinace využití statistických metod (asociační analýzy) a expertního posouzení, a vytvářely konkrétní cílové skupiny v celkovém datovém souboru respondentů.

⁴ **V rámci výsledků jsou popsány statisticky významné výsledky. Statistická signifikance (významnost) značí, že změna, ke které došlo, není dílem náhody.**

⁵ p. b. = procentní body; Pojem procento je všeobecně známý (jedná se o setinu celku). Pojem procentní bod se používá k vyjádření změny veličiny, která má jako míru právě procento. Když např. nezaměstnanost vzroste z 10 % na 12 %, je nesprávné uvádět závěr, že nezaměstnanost vzrostla o 2 %. Je zde nutno uvést, že nezaměstnanost vzrostla o 2 procentní body (p. b.).

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

ke dvojnásobnému zvýšení jistoty bydlení; jako např. u těch, kteří se stěhovali v posledních pěti letech pětkrát a vícekrát nebo u osob, které čelí diskriminaci na trhu s bydlením.

Naplnil se i náš předpoklad, že poskytnutí sociálního bydlení povede u jeho uživatelů k nárůstu spokojenosti s bydlením. Nárůst spokojenosti s bytem u celkového datového souboru se objevil u více než 50 % dotazovaných, nárůst spokojenosti s domem, sousedy a lokalitou se objevil u více než třetiny dotazovaných.

U uživatelů sociálního bydlení došlo i k poklesu výskytu problémů spojených s nekvalitním bydlením (např. vlhkost, potíže s vytápěním prostor, zahmyzení, absence tekoucí vody, nefunkční toaleta a další). U domácností uživatelů sociálního bydlení došlo ke snížení výskytu problémů spojených s nekvalitním bydlením o 23 p. b. oproti předchozímu bydlení. U specifických cílových skupin, jako např. u osob se čtyřmi a více epizodami bezdomovectví, činil tento nárůst dokonce 47 p. b.

U uživatelů sociálního bydlení vzrostla i celková spokojenost se sousedstvím, konkrétně došlo ke zvýšení pocitu bezpečí v okolí bydliště po setmění (o 15 p. b.) a snížení zkušenosti s užíváním drog (o 16 p. b.) v místě bydliště a s vloupáním (o 7 p. b.). Spokojenost se sousedstvím přitom rostla více u specifických cílových skupin, jako byli např. lidé, kteří přišli do sociálního bydlení z ubytoven nebo měli zkušenosti s více epizodami bezdomovectví.

V rámci cíle zmapovat změny bytové situace u uživatelů sociálního bydlení, můžeme tedy konstatovat, že se projevil významný pozitivní vliv poskytnutí sociálního bydlení ve všech oblastech změn bytové situace jeho uživatelů.

Změny zdravotní situace

Náš předpoklad o tom, že pobyt v sociálním bydlení vede ke zlepšení zdravotního stavu a s tím souvisejícímu snížení využívání specifických zdravotnických služeb, se potvrdil pouze u specifických cílových skupin. Poklesy v oblasti využívání zdravotnických služeb nastaly u cílové skupiny osob přežívajících venku, v ubytovnách nebo sociálních službách, osob se zdravotním postižením, osob z ubytoven a osob, které byly bez domova dlouhodobě a/nebo cyklicky. Tyto cílové skupiny lze přitom považovat za skupiny osob, které do sociálního bydlení přicházejí z tíživé životní situace, která je charakteristická jednak vysokou bytovou nouzí a jednak zdravotními znevýhodněními. Uvedené poklesy využívání zdravotních služeb lze propojit s vyšším napojením na zdravotní služby typu praktického či specializovaného lékaře, které mohou sloužit jako prevence využívání námi sledovaných zdravotních služeb.

Z výše uvedeného můžeme konstatovat, že sociální bydlení má u specifických cílových skupin vliv v oblasti využívání zdravotnických služeb.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Změny sociální situace

Dalším vysoce významným výsledkem vztaženým k životním strategiím uživatelů sociálního bydlení bylo po roce života v sociálním bytě snížení využívání odborné pomoci v oblasti sociální práce a sociálních služeb v činnostech, jako jsou: jednání s úřady (pokles o 12 p. b.), vyřizování sociálních dávek (pokles o 14 p. b.) a samozřejmě pomoc při řešení bytové situace (pokles o 27 p. b.). Tento výsledek byl přitom v rozporu s našimi očekáváními, kdy jsme naopak očekávali zvýšení využívání odborné pomoci v oblasti sociální práce a sociálních služeb (např. v důsledku síťování na sociální služby pracovníky projektu sociálního bydlení). U některých cílových skupin došlo ale ke zvýšení využívání odborné pomoci v oblasti sociální práce a sociálních služeb v oblasti řešení dluhové problematiky (o 7 p. b.), což lze považovat za významný dopad sociálního bydlení. Poskytování sociálního bydlení a sociální práce tedy vede ke snížení využívání specifické odborné pomoci v oblasti sociální práce a sociálních služeb a naopak ke zvýšení využívání odborné pomoci v oblasti sociální práce a sociálních služeb cílících na řešení dluhů, což můžeme vysvětlovat nově vzniklým zaměřením uživatelů sociálního bydlení na tuto problematiku v důsledku stabilizace životní situace a saturace potřeby bydlení. **Sociální bydlení má tedy významný vliv na osamostatnění se od odborné pomoci v oblasti sociální práce a sociálních služeb v rámci strategií řešení nepříznivých životních situací.**

Když uvedené výsledky propojíme se zjištěními, které jsme měli k (čtvrtletnímu) vývoji celkové intenzity sociální práce poskytované v sociálním bydlení, zjistíme, že celková intenzita sociální práce mezi kvartály klesala v: počtu intervencí sociálního pracovníka, celkové četnosti kontaktů se sociálním pracovníkem i v průměrném času stráveném intervencemi. Významný klesající trend bylo možné pozorovat zejména u cílových skupin samoživitelů a osob přežívajících venku, v ubytovnách nebo sociálních službách. V klesající potřebě intervencí ze strany sociální práce lze spatřovat silný dopad sociálního bydlení. U klientů dochází k navýšení soběstačnosti při řešení jejich stávající životní situace. **Je zjevné, že poskytnutí sociálního bydlení vede v čase k celkovému snížení potřeby sociální práce, což může vyústit v silné ekonomické dopady sociálního bydlení v podobě úspory za poskytování sociální práce.**

Z výsledků dotazníkového šetření je zřejmé, že má poskytnutí sociálního bydlení velký vliv na další aspekty sociální situace jeho uživatelů. Za významný dopad sociálního bydlení lze považovat např. snížení špatných vztahů se sousedy, jejichž četnost v našem datovém souboru poklesla o 16 p. b. Existovaly přitom cílové skupiny, u nichž došlo k obzvláště významnému snížení špatných sousedských vztahů jako např. u osob z prostředí, která mohou svou povahou (zejména socio-prostorovým uspořádáním) ovlivňovat kvalitu vztahů se sousedy jako např. ubytovny nebo azylové domy.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Změny ekonomické situace

Za nejvýznamnější změny v oblasti ekonomické situace uživatelů sociálního bydlení lze považovat nárůst příjmů domácností a pokles počtu dní bez peněz. Příjem domácností v posledním měsíci se po roce v sociálním bydlení zvýšil ve svém mediánu o 3 413 Kč. U osob, jejichž náklady na bydlení činily více než 40 % příjmů, narostl medián příjmů dokonce o 4 700 Kč.

K významným změnám došlo v oblasti počtu dní bez peněz měsíčně, konkrétně o dva dny méně. U některých cílových skupin (osoby přežívající venku, v ubytovnách nebo sociálních službách) byl tento pokles dokonce výraznější a činil čtyři dny.

V celkovém datovém souboru nedošlo po dvanácti měsících života v sociálním bydlení k významné změně ve výkonu placené práce. Zdá se ovšem, že nevykonávání placené práce je nezbytné zvažovat v kontextu individuálních důvodů jedince pro její nevykonávání (nejčastěji mateřská a rodičovská dovolená nebo pracovní neschopnost související se zdravotními důvody). Bylo by žádoucí sledovat, zda ke změnám dojde v delším časovém horizontu.

Z výše uvedeného je patrné, že má sociální bydlení významný vliv na změny v ekonomické situaci domácností, a to zejména v oblasti výše příjmů domácností a souvisejícím snížením počtu dní bez peněz.

Změny rodinné situace

Ke změnám rodinné situace uživatelů sociálního bydlení se poжил zejména předpoklad, že bude mít sociální bydlení významný pozitivní dopad v podobě návratu odloučených dětí do rodin jeho uživatelů, a že tedy dojde ke snížení počtu dětí žijících mimo domácnosti uživatelů sociálního bydlení. **Tento předpoklad se naplnil: počet domácností, které měly aspoň jedno nezletilé dítě mimo domácnost, klesl po dvanácti měsících v sociálním bydlení o 5 p. b.** U hodnocených domácností jsme vypočítali i trend (směřování, tendenci spíše dlouhodobého procesu změny) výskytu počtu dětí žijících mimo domácnost a zjistili jsme, že se do těchto domácností v průměru vrátilo během roku sedm dětí, což lze považovat za vysoce významný efekt sociálního bydlení. U některých cílových skupin bylo toto snížení přitom obzvláště výrazné jako např. u osob přežívajících venku, v ubytovnách nebo sociálních službách, kde došlo ke snížení podílu rodin, které mají alespoň jedno nezletilé dítě žijící mimo domácnost o 11 p. b. **Sociální bydlení tedy významně ovlivňuje rodinnou situaci svých uživatelů a díky stabilizaci bytové situace přispívá k návratu dětí do rodin.**

Změna životní situace u dětí

Nejvýznamnějšími změnami, které u dětí nastaly, bylo zlepšení podpůrné sociální sítě u dětí (n=59), které se projevilo nárůstem počtu návštěv kamarádů v domácnosti o 15 p. b., poklesem špatného soustředění při učení o 16 p. b. a navýšením empatického chování u dětí o 14 p. b.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Změna životní situace u uživatelů podpůrných nástrojů

Vedle dotazníkového šetření s obyvateli sociálních bytů byla na obcích získávána data i o lidech, kteří byli podpořeni pouze sociální prací, tzv. podpůrnými nástroji, kterým se věnuje následující text. Data byla sbírána za účelem zjištění dopadů poskytování samotné sociální práce, a to pomocí dotazníku vyplňovaného ve spolupráci sociálního pracovníka a klienta před intervencí a po intervenci (n=204). V rámci shrnutí jsou opět popsány statisticky významné výsledky.

U osob podpořených sociální prací došlo k poklesu počtu uživatelů žijících na ulici nebo přespávajících v noclehárnách o 5 p. b. Došlo také ke zlepšení finanční situace, kdy se medián měsíčního příjmu uživatelů zvýšil o 1 200 Kč. Zajímavým výsledkem je rovněž to, že došlo k nárůstu počtu zaměstnaných o 8 p. b. Rovněž jsme zaznamenali zvýšení počtu uživatelů podpůrných nástrojů (o 5 p. b.), kteří stabilizovali svoji životní situaci a mohou si pohovořit o svých intimních a soukromých problémech se třemi a více osobami. Do tohoto počtu osob byl přitom velice pravděpodobně započítán i sám sociální pracovník⁶ díky navázání vzájemné důvěry. Zároveň se projevilo zlepšení vztahů s příbuznými o 8 p. b. a také mírné zvýšení využívání zdravotnických služeb o 4 p. b. (zde nejspíše díky síťování na sociální služby ze strany sociálních pracovníků).

Prokázalo se, že navýšení kapacit sociálních pracovníků, kteří poskytují pomoc lidem ohroženým ztrátou bydlení nebo bez bydlení, má rovněž významné dopady na jejich životní situaci, ačkoliv jim z nějakých důvodů nebyl přímo poskytnut sociální byt. V tomto kontextu je možné konstatovat, že čím vyšší intenzita sociální práce byla uživatelům poskytnuta, tím větší změny v jejich životní situaci nastaly ve specifických oblastech.

---

⁶ Hovoříme-li o sociálních pracovnících, mluvíme jak o ženách, tak mužích na těchto pozicích.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Metodologické ukotvení

Metodologické ukotvení obsahuje cíle výzkumu, hypotézy a jejich operacionalizaci, evaluační matici, techniky sběru dat, metody analýzy dat, limity výzkumu a etické zásady.

Cíle výzkumu

Cílem evaluace, vyplývajícím ze zadávací dokumentace, bylo vyhodnocení výsledků dosažených obcemi spolupracujícími s MPSV u podpořených klientů v rámci projektu. Dílčími cíli evaluace přitom bylo vyhodnocení:

- Změn sociální a ekonomické situace podpořených domácností;
- Změn rodinné situace u uživatelů sociálního bydlení;
- Dopadů sociálního bydlení na změnu životní situace dětí žijících v domácnostech uživatelů sociálního bydlení;
- Změn bytové situace;
- Změn zdravotní situace a životních strategií.

V rámci naplnění těchto cílů byly stanoveny následující evaluační otázky:

EQ1: K jakým změnám došlo v domácnostech: a) po nastěhování a b) po dvanácti měsících pobytu v sociálním bydlení a jaký vliv mají vybrané proměnné v životní situaci uživatelů sociálního bydlení na tyto změny?

EQ2: K jakým změnám došlo v životní situaci dětí u uživatelů sociálního bydlení?

EQ3: Jaké trendy se objevují ve změně životní situace uživatelů sociálního bydlení?

EQ4: Jak se změnila životní situace uživatelů podpůrných nástrojů v porovnání stavu před intervencí a po intervenci a jaký vliv má nastavení poskytované podpory na tyto změny?

Evaluační matice

Z výše uvedených evaluačních subcílů jsme sestavili následující evaluační matici.

Tabulka 1: Evaluační matice

Subcíle evaluace	EQ	Hypotézy
Vyhodnocení změn bytové situace u uživatelů sociálního bydlení	EQ1 a EQ3	H1 – H5
Vyhodnocení změn zdravotní situace a životních strategií u uživatelů sociálního bydlení		H7, H8, H9, H11, H16
Vyhodnocení změn rodinné situace u uživatelů sociálního bydlení		H15
Vyhodnocení změn socio-ekonomické situace u uživatelů sociálního bydlení		H13, H17, H18
Vyhodnocení změn životní situace dětí žijících v domácnostech uživatelů sociálního bydlení	EQ2	H6, H10, H12, H14
Vyhodnocení změn bytové situace u uživatelů podpůrných nástrojů (tj. sociální práce a ne sociálního bydlení)	EQ4	H19
Vyhodnocení změn zdravotní situace u uživatelů podpůrných nástrojů		H22
Vyhodnocení změn sociální situace u uživatelů podpůrných nástrojů		H23
Vyhodnocení změny ekonomické situace uživatelů podpůrných nástrojů		H20, H21

Hypotézy a jejich operacionalizace

Pro dosažení cíle evaluace jsme využili **explorativní evaluační analýzu** a pro práci s daty v rámci stanovených evaluačních otázek jsme stanovili následující hypotézy. **Hypotézy byly stanoveny na základě výsledků českých (Ripka a kol., 2018) i zahraničních (viz konkrétní hypotézy) studií dopadů sociálního bydlení a byly operacionalizovány pomocí otázek v dotaznících, které se k hypotézám tematicky vztahovaly a zároveň je komplexně popisovaly s vědomím nutnosti racionalizovat dataset tak, aby odpovídal cíli této výzkumné zprávy.** Byla proto zařazena např. otázka vztahující se k existenci zkušenosti s užíváním nebo prodejem drog v místě bydliště, ale otázka k četnosti této zkušenosti již zařazena nebyla z důvodu přílišného hloubkového zaměření v rámci jedné hodnocené sub-oblasti, které přesahuje cíle této evaluační zprávy. Zařazení otázek v rámci jednotlivých hypotéz bylo v rámci kontroly kvality dat dále upravováno. Konkrétní otázky, které nebyly v rámci operacionalizace hypotéz oproti původně předkládané nabídce zařazeny, jsou uvedeny v příloze č. 1, včetně odůvodnění tohoto rozhodnutí.

H1: 80-95 % domácností v projektu si udrží bydlení.

- Zahraniční studie, z nichž hypotéza a její operacionalizace vychází: Lanzeroti, 2004; Johnson, Chamberlain, 2015; Busch-Geertsema, 2013; Bernard, Yuncal, Panadero, 2016;
- Operacionalizace v rámci otázek dotazníku (sledované indikátory): D12⁷: E;
- Hypotéza je zpracována na základě otázky v dotazníku administrovaném po 12 měsících, kde se ptáme, zda respondent pokračuje, či nepokračuje v projektu.

H2: Dojde k subjektivně vnímanému zvýšení jistoty bydlení u uživatelů sociálního bydlení.

- Zahraniční studie, z nichž hypotéza a její operacionalizace vychází: Bassuk a kol., 2014; Gubits a kol., 2015;
- Operacionalizace v rámci dotazníku: DPN⁸: 29; D12: 1;
- Hypotéza, vztahující se k jistotě bydlení u uživatelů sociálního bydlení, je zpracována na základě odpovědi na otázku, zda se respondenti domnívají, že budou, nebo nebudou moci v místě, kde bydlí, zůstat bydlet, tak dlouho, jak budou chtít (v dotazování po 12 měsících je otázka doplněna: „*pokud budete plnit podmínky nájemní smlouvy*“).

H3: Dojde k subjektivně vnímanému zvýšení spokojenosti s bydlením u uživatelů sociálního bydlení.

- Zahraniční studie, z nichž hypotéza a její operacionalizace vychází: Kling, 2008; Bassuk a kol., 2014; Bretherton, Pleace, 2015;
- Operacionalizace v rámci dotazníku (sledované indikátory): DPN: 13, 33;

⁷ Dotazník po 12 měsících

⁸ Dotazník po nastěhování

- Hypotéza o zvýšení spokojenosti s bydlením u uživatelů sociálního bydlení je zpracována na základě odpovědi na otázku, zda respondentům vyhovuje místo předchozího a současného pobytu po nastěhování. Odpovědi jsou uvedeny na čtyřstupňové škále (vyhovuje, spíše vyhovuje, spíše nevyhovuje, nevyhovuje).⁹

H4: Dojde k subjektivně vnímanému snížení výskytů problémů spojených s nekvalitním bydlením.

- Zahraniční studie, z nichž hypotéza a její operacionalizace vychází: Kling, 2008; Bassuk a kol., 2014; Bretherton, Pleace, 2015;
- Operacionalizace v rámci dotazníku (sledované indikátory): DPN: 12, 32;
- Hypotéza o snížení výskytu problémů spojených s nekvalitním bydlením u uživatelů sociálního bydlení je zpracována na základě odpovědi na otázku, zda se vyskytují (či vyskytovaly) nebo nevyskytují (či nevyskytovaly) specifické problémy vztahující se ke kvalitě bydlení (např. vlhkost, díry a praskliny, potíže s vytápěním prostor, nefunkční toaleta, absence tekoucí vody, nefunkční vytápění, hluk, zahmyzení) a ke kvalitě umístění bydlení (přítomnost občanské infrastruktury, dopravní obslužnost, čistota atd.).¹⁰ Odpovědi byly zjišťovány ve vztahu k předchozímu místu pobytu a současnému místu pobytu po nastěhování.¹¹

H5: Dojde k subjektivně vnímanému zvýšení spokojenosti se sousedstvím.

- Zahraniční studie, z nichž hypotéza vychází: Kling, 2008; Bretherton, Pleace, 2015; Busch-Geertsema, 2013; Bernard, Yuncal, Panadero, 2016; Katz, Kling, Liebman, 1999;
- Operacionalizace v rámci dotazníku (sledované indikátory): DPN: 16, 17, 19, 20, 34; D12: 7, 8, 10, 41;
- Respondenti odpovídali na otázku, jak bezpečně se cítili po setmění v místě svého bydliště v předchozím bydlišti a v místě bydliště po nastěhování¹². Odpovědi byly

---

⁹ V rámci statistického zpracování dat nás zajímala procenta respondentů, kteří hodnotí sociální bydlení lépe než předchozí bydlení.

¹⁰ V rámci vyhodnocení výsledků jsme se zaměřili na ty dotazované, kteří vnímali ve svém bydlení šest a více problémů spojených s nekvalitním bydlením.

¹¹ Byly zjišťovány i odpovědi na stejnou otázku po dvanácti měsících pobytu v sociálním bydlení, zde ovšem nedocházelo k signifikantním změnám výskytu problémů spojených s nekvalitním bydlením, což je logické, jelikož všechny domácnosti (kromě 18) setrvaly po 12 měsících ve stejných bytech jako při nastěhování. Rovněž jsme se původně chtěli zaměřit na otázku vztahující se k velikosti obytné plochy domácnosti. K těmto výpočtům jsme ovšem neměli dostatek podkladů s ohledem na chybějící data a výskyt kvalitativních odpovědí na otázku na počet m² typu 2 + kk.

¹² Byly zjišťovány i odpovědi na stejnou otázku po dvanácti měsících pobytu v sociálním bydlení, zde ovšem nedocházelo k signifikantním změnám v pocitu bezpečí uživatelů sociálního bydlení, což je logické, jelikož všechny domácnosti (kromě 18) setrvaly po 12 měsících ve stejných bytech (stejném místě pobytu) jako při nastěhování.

zaznamenány na čtyřstupňové škále (cítím se: velmi bezpečně, bezpečně, v nebezpečí, ve velkém nebezpečí).¹³

- Další otázkou, pomocí níž je zpracována odpověď na hypotézu, je otázka směřující na užívání nebo prodej drog v okolí bydliště, jehož se stal, nebo nestal sám respondent nebo někdo z jeho domácnosti svědkem v posledním roce.
- Následující otázkou pro zpracování hypotézy byla otázka na výskyt zkušenosti s vloupáním v posledních 12 měsících¹⁴.
- Další otázka pro zpracování hypotézy byla otázka na možnost, nebo nemožnost vyspat se dle potřeby.

H6: Dojde ke zkvalitnění spánku u dětí.

- Zahraniční studie, z nichž hypotéza vychází: Bernard, Yuncal, Panadero, 2016;
- Operacionalizace v rámci dotazníku (sledované indikátory): děti¹⁵: 27;
- Hypotéza je zpracována pomocí odpovědi na otázku, zda může dítě spát nepřerušovaně alespoň 10 hodin denně.

H7: Dojde k snížení počtu návštěv pohotovostí, hospitalizací a výjezdů sanitek

- Zahraniční studie, z nichž hypotéza vychází: Aubry, Nelson, Tsemberis, 2015; Johnson, Chamberlain, 2015
- Operacionalizace v rámci dotazníku (sledované indikátory): DPN: 54 bez d); D12: 39 bez d); děti: 26
- V dotazníku respondenti odpovídali na otevřenou otázku, kolikrát byl v posledních 6 měsících někdo z domácnosti ošetřen na pohotovosti, odvezen sanitkou nebo hospitalizován.

H8: U uživatelů sociálního bydlení dojde ke zlepšení vnímaného fyzického i psychického zdravotního stavu.

- Zahraniční studie, z nichž hypotéza vychází: Kling, 2008; Katz, Kling, Liebman; 1999; Bassuk a kol., 2014; Aubry, Nelson, Tsemberis, 2015; Johnson, Chamberlain, 2015; Bretherton, Pleace, 2015; Busch-Geertsema, 2013; Bernard, Yuncal, Panadero, 2016;
- Operacionalizace v rámci dotazníku (sledované indikátory): DPN: 48, 55; D12: 32, 40; děti: 19, 25, 26;
- Respondenti odpovídali na pětistupňové škále, jaký je jejich současný zdravotní stav (velmi dobrý, dobrý, uspokojivý, špatný, velmi špatný).¹⁶

¹³ Sledovali jsme procenta osob, které se cítily bezpečně nebo velmi bezpečně.

¹⁴ Pro prezentaci ve výzkumné zprávě jsme volili nejrelevantnější optiky, v dalších optikách nedocházelo ke statisticky signifikantním změnám.

¹⁵ Dotazník pro evaluaci dopadů programů řešení bytové nouze na děti

¹⁶ Pracovali jsme s počty respondentů, kteří hodnotili svůj zdravotní stav jako dobrý nebo velmi dobrý.

- Respondenti odpovídali dále na otázky týkající se jejich duševní nepohody (nervozita, zoufalost, soustředěnost, deprese, pocit složitosti života, pocit bezcennosti) za posledních třicet dní na pětistupňové škále (pořád, většinou, občas, málokdy, nikdy)¹⁷;
- U dětí bylo zjišťováno zda: a) má dítě postižení, onemocnění, poruchu učení nebo poruchu soustředění; b) bere dítě pravidelně léky; a c) je dítě v souvislosti se zdravotním stavem v péči specialisty.

H9: U uživatelů sociálního bydlení dojde k zvýšení vnímané kontroly nad vlastními životy.

- Operacionalizace v rámci dotazníku (sledované indikátory): DPN: 58; D12: 44;
- V rámci následující hypotézy byl zjišťován souhlas respondentů na pětistupňové škále (úplná pravda, spíše pravda, tak napůl, spíše nepravda, úplná nepravda) u pěti výroků mapujících vnímanou kontrolu respondentů nad vlastními životy¹⁸.

H10: Dojde ke snížení výskytu zdravotních potíží v oblasti dýchacího ústrojí u dětí.

- Zahraniční studie, z nichž hypotéza vychází: Katz, Kling, Liebman, 1999;
- Operacionalizace v rámci dotazníku (sledované indikátory): děti: 21;
- Respondenti byli dotazováni, zda má dítě onemocnění dýchacích cest (astma, chronický kašel, chronický zánět průdušek apod.).

H11: U uživatelů sociálního bydlení dojde ke zvýšení subjektivně vnímané životní spokojenosti.

- Zahraniční studie, z nichž hypotéza vychází: Johnson, Chamberlain, 2015; Busch-Geertsema, 2013;
- Operacionalizace v rámci dotazníku (sledované indikátory): DPN: 56; D12: 42;
- Respondenti vyjadřovali spokojenost se svým životem na čtyřstupňové škále od naprosté nespokojenosti po naprostou spokojenost¹⁹.

H12: Dojde ke zvýšení subjektivně vnímané životní spokojenosti u dětí.

- Zahraniční studie, z nichž hypotéza vychází: Flower, 2015; Pergamit a kol., 2017; Shinn a kol., 2016;
- Operacionalizace v rámci dotazníku (sledované indikátory): děti: 16 (podotázka h, l);
- Rodiče dětí vyjadřovali svůj souhlas na třístupňové škále (úplně pravda, tak trochu pravda, není pravda) s výroky o pozitivních i negativních charakteristikách svých dětí, konkrétně o ustaranosti a skleslosti dětí.

H13: Dojde ke zlepšení podpůrné sociální sítě u uživatelů sociálního bydlení.

- Zahraniční studie, z nichž hypotéza vychází: Bassuk a kol., 2014; Johnson, Chamberlain, 2015; Bretherton, Pleace, 2015; Bernard, Yuncal, Panadero, 2016; Busch-Geertsema, 2013

¹⁷ Z těchto odpovědí jsme vytvořili celkový skór.

¹⁸ Z těchto výroků byl vytvořen celkový skór a v analýze dat jsme se dále zaměřovali na výroky, kde respondenti uváděli, že jsou úplná pravda nebo spíše pravda.

¹⁹ V rámci analýzy dat jsme pracovali s procenty respondentů, kteří jsou v sociálním bydlení naprosto spokojeni.

- Operacionalizace v rámci dotazníku (sledované indikátory): DPN: 60; D12: 46; děti: 18;
- Hypotéza o zlepšení podpůrné sociální sítě byla testována pomocí otázky, s kolika lidmi si respondent může „*důvěrně pohovořit o svých soukromých záležitostech*“ v rozmezí 0 až 10 a více osob²⁰;
- Respondenti byli rovněž dotazováni na to, kolikrát v posledním měsíci si děti přivedly někoho na návštěvu domů, pakliže se nepočítaly návštěvy příbuzných.

H14: Dojde k snížení problémů s chováním u dětí.

- Zahraniční studie, z nichž hypotéza vychází: Bassuk a kol., 2014; Katz, Kling, Liebman, 1999;
- Operacionalizace v rámci dotazníku (sledované indikátory): děti: 16 bez h), 1);
- Rodiče dětí vyjadřovali svůj souhlas na třístupňové škále (úplně pravda, tak trochu pravda, není pravda) s výroky o pozitivních i negativních charakteristikách svých dětí.

H15: Dojde ke snížení počtu dětí žijících mimo domácnost.

- Zahraniční studie, z nichž hypotéza vychází: Bassuk a kol., 2014; Flower, 2015; Pergamit a kol., 2017; Shinn a kol., 2016; Gubits a kol., 2015;
- Operacionalizace v rámci dotazníku (sledované indikátory): DPN: O; D12: J;
- Respondenti byli dotazováni na počet dětí žijících mimo domácnost²¹.

H16: Dojde ke zvýšení využívání sociálních služeb u uživatelů sociálního bydlení.

- Zahraniční studie, z nichž hypotéza vychází: Aubry, Nelson, Tsemberis, 2015;
- Operacionalizace v rámci dotazníku (sledované indikátory): DPN: 61; D12: 47;
- Respondenti byli dotazováni na to, jak často využívají vybrané služby nebo pomoc úřadů na třístupňové škále (často, někdy, vůbec)²².

H17: Dojde ke zvýšení zapojení se do sousedství.

- Zahraniční studie, z nichž hypotéza vychází: Aubry, Nelson, Tsemberis, 2015; Kling, 2008; Bretherton, Pleace, 2015;
- Operacionalizace v rámci dotazníku (sledované indikátory): DPN (před nastěhováním a po 12 měsících): 14, 15; D12: 5, 6;
- Respondenti byli dále dotazováni, zda měli nebo neměli mezi sousedy někoho, s kým se přátelili anebo s ním měli špatný vztah.

H18: Dojde ke zlepšení finanční situace domácnosti.

- Zahraniční studie, z nichž hypotéza vychází: zvýšení počtu zaměstnaných (Bassuk a kol., 2014); snížení finančních problémů (zisk zaměstnání, řešení finančních problémů) (Busch-Geertsema, 2013); zvýšení počtu osob, které mají aspoň minimální příjem (Bernard, Yuncal, Panadero, 2016); snížení míry výskytu nezaměstnaných (zvýšení počtu domácností s vlastním výdělkem) (Gubits a kol., 2015);

²⁰ V analýze jsme pracovali s procenty osob, které si mohou pohovořit se čtyřmi a více osobami.

²¹ Dále jsme pracovali s počty respondentů, kteří mají mimo domácnost aspoň jedno dítě.

²² Ve statistických analýzách jsme dále pracovali s daty od respondentů, kteří využívají sociální služby často.

- Operacionalizace v rámci dotazníku (sledované indikátory): DPN: 21, 22, 23, 27, 40; D12: 20, 22, 27, 25, 15;
- V rámci evaluace finanční situace uživatelů sociálního bydlení byly hodnoceny celkové příjmy domácnosti, výdaje domácnosti za bydlení (v posledním měsíci), počet dní bez peněz měsíčně (za poslední měsíc), využívání krátkodobých půjček (na třístupňové škále: často, občas, výjimečně) a vykonávání placené práce (v posledních 30 dnech).

H19: Subjektivně vnímanému zkvalitnění bydlení a zvýšení jistoty bydlení u uživatelů podpůrných nástrojů.

- Operacionalizace v rámci dotazníku (sledované indikátory): ot. 1-3;
- Respondenti byli dotazováni na: a) výraz nejlépe vystihující předchozí bydlení; b) typ smlouvy v aktuálním bydlení; c) délku pobytu v aktuálním bydlení.

H20: Dojde ke stabilizaci finanční situace u uživatelů podpůrných nástrojů.

- Operacionalizace v rámci dotazníku (sledované indikátory): ot. 5-8;
- Respondenti byli dotazováni na: a) výši měsíčního příjmu; b) výši výdajů za bydlení; c) výši dluhů; a d) stoupající nebo klesající trend dluhů.

H21: U uživatelů podpůrných nástrojů dojde ke změně situace v oblasti zaměstnání.

- Operacionalizace v rámci dotazníku (sledované indikátory): ot. 9;
- Respondenti byli dotazováni, zda vykonávali placenou práci v posledních 30 dnech.

H22: Dojde ke zlepšení zdravotního stavu u uživatelů podpůrných nástrojů.

- Operacionalizace v rámci dotazníku (sledované indikátory): ot. 11, 13, 14;
- Respondenti byli dotazováni, na: a) výskyt zdravotních problémů; b) návštěvu zdravotnických zařízení v posledních třech měsících; a c) výskyt pocitů spojených s psychickou nepohodou v posledních třiceti dnech na pětistupňové škále od pořád po nikdy.

H23: U uživatelů podpůrných nástrojů dojde ke zkvalitnění a zvýšení četnosti vztahů.

- Operacionalizace v rámci dotazníku (sledované indikátory): ot. 15, 16;
- Hypotéza o zlepšení podpůrné sociální sítě byla testována pomocí otázky, s kolika lidmi si respondent může „*důvěrně pohovořit o svých soukromých záležitostech*“ v rozmezí 0 až 10 a více osob;
- Respondenti byli také dotazováni na kvalitu vztahů s příbuznými na čtyřstupňové škále od dobrých vztahů po neexistenci vztahu s příbuznými.

Techniky sběru dat

V rámci sběru dat byly využity tři odlišné techniky, jednalo se o: a) dotazníky v domácnostech uživatelů sociálního bydlení; b) Tabulky monitoringu o domácnostech uživatelů sociálního bydlení; c) dotazníky o uživatelích podpůrných nástrojů; a d) rozhovory s uživateli sociálního bydlení.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Dotazníky v domácnostech uživatelů sociálního bydlení

Data byla sbírána pomocí dotazníku vlastní konstrukce (Gojová, Glumbíková a kol., 2018), který byl v obdobné formě využit rovněž při evaluacích v Brně (viz Ripka, Černá, Kubala, 2018). Dotazníky byly administrovány lokálními evaluátory (v některých nevyhnutelných případech i lokálními sociálními pracovníky) a zaznamenávány tazateli do záznamového archu dotazníku.

Prvním využitým dotazníkem byl dotazník mapující situaci v domácnostech, kterým bylo poskytnuto sociální bydlení. Dotazník byl administrován po nastěhování (resp. nejpozději tři měsíce po nastěhování) a posléze po 12 měsících s jedním zástupcem nebo zástupkyní domácnosti, který referoval/a o situaci domácnosti (tohoto zástupce si určila domácnost sama). Dotazník sestával z 61 otázek po nastěhování a 47 otázek po 12 měsících. Otázky byly zaměřeny na různé oblasti životní situace jako na zkušenosti s bytovou nouzí, finanční situaci domácnosti, zaměstnání, zdravotní stav, sociální vztahy a využívání sociálních služeb.

Typově druhý dotazník sestával z 27 otázek o dětech a zaměřoval se na jejich psychické i fyzické zdraví, charakteristiky dítěte, bydlení, školní docházku, trávení volného času a sociální kontakty. Dotazník byl sbírán nejpozději tři měsíce po nastěhování domácnosti do lokálního projektu sociálního bydlení a posléze 12 měsíců od prvního dotazování. Dotazník byl administrován evaluátorem projektu nebo sociálním pracovníkem projektu s osobou pečující o dítě věkově nejbližší 6 letům, jelikož jsme předpokládali, že právě v tomto věku jsou děti vysoce citlivé na vlivy bezdomovectví s ohledem na specifika daného vývojového období.

Tabulky monitoringu

Tabulky monitoringu vyplňovali sociální pracovníci pracující s konkrétními domácnostmi podpořenými sociálním bydlením. Tabulky monitoringu byly vyplňovány opakovaně každé 3 měsíce od nastěhování (některé otázky se vyplňovaly pouze jednorázově po nastěhování či při opuštění systému, některé pouze po 12 měsících či po skončení podpory). Tabulky monitoringu byly zaměřeny zejména na následující oblasti: složení domácnosti, ekonomická aktivita členů domácnosti, dluhy na nájemném, soužití se sousedy, problémy ohrožující udržení sociálního bydlení, intervence sociálního pracovníka, sociální kontakty domácnosti, využívání sociálních služeb a změny v situaci domácnosti.

Dotazníky pro uživatele podpůrných nástrojů

Třetím dotazníkem byl dotazník, který byl vyplňován sociálními pracovníky o uživatelích podpůrných nástrojů; tj. o lidech využívajících sociální práci a ne sociálního bydlení v rámci jednotlivých projektů obcí. Dotazník se vždy vyplňoval ve vztahu k uživatelově situaci před intervencí a po intervenci. Dotazník se zaměřoval na následující oblasti uživatelovy životní

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

situace: bydlení, finanční situace, zaměstnání, zdravotní stav, sociální vztahy, životní změny a dle zakázky uživatele také na zkušenost se závislostmi a domácím násilím.

Rozhovory s uživateli sociálního bydlení

Část dat byla rovněž získána pomocí kvalitativního výzkumného šetření, kdy byli klienti strukturovaně dotazováni na dopady sociálního bydlení na jejich životní situaci; resp. konkrétně na to, jaké změny v jejich životní situaci nastaly. Dotazovaní klienti byli tazateli vybráni na doporučení dané obce. Data byla zpracována pomocí tematické analýzy a přiřazena do struktury výzkumné zprávy A k relevantním obsahům. Výzkumu se zúčastnilo 25 informantů ze 14 obcí. Jednalo se o 8 mužů a 17 žen. Průměrný věk činil 46 let. Ve 13 případech se jednalo o jednotlivce, ve 12 případech o rodiny s dětmi. Další data o klientech nebudou uváděna s ohledem na zajištění jejich anonymity.

Metody analýzy dat

Sesbíraná data byla očištěna, chybějící hodnoty označeny nebo doplněny, odlehle hodnoty zkontrolovány a dle potřeby opraveny. Datový soubor byl charakterizován základní popisnou statistikou.

Data o domácnostech žijících v sociálním bydlení

Všechny hypotézy stanovené pro domácnosti žijící v sociálním bydlení byly vyhodnoceny souhrnně pro **všechny dotazované** podpořené domácnosti a zároveň ve **specifických optikách nahlížení na data**.

Tyto optiky vznikly (tj. byly nalezeny a byla upřesněna jejich operacionalizace v rámci jednotlivých otázek ve výzkumných nástrojích) na základě:

- a) Expertního posouzení možných souvislostí mezi daty a desk research českých a zahraničních výzkumů v oblasti evaluací sociálního bydlení;
- b) Asociační analýzy, která sloužila k nalézání asociačních pravidel spojujících zároveň se vyskytující atributy a nalézání obvyklosti výskytu tohoto spojení. Kvalita asociačních pravidel byla posuzována na základě následujících základních kritérií: a) podpora a pokrytí (počet objektů, pro které pravidlo o spolu-výskytu platí a počet těch, pro které neplatí); a b) spolehlivost (pravděpodobnost spolu-výskytu ukazující na možnost usuzování o existenci pravidla). Asociační analýzu jsme rovněž použili pro nalézání dalších a nových vysvětlujících optik pro analýzu dat.

V rámci tohoto testování jsme vyřazovali řadu optik (pocházejících z Charakteristik lokálního systému sociálního bydlení dodaných jednotlivými obcemi, demografických údajů o domácnostech, dat z doby před nastěhováním do sociálního bydlení obsažených v dotazníku po nastěhování a dat z Tabulek monitoringu) a to zejména ze dvou důvodů. Prvním z nich byl

celkový nedostatek dat (tj. malé n, malý počet respondentů), nedostatek dat pro spárování dotazníků nebo nedostatek dat pro kategorizaci do jednotlivých cílových skupin (např. zadluženost domácnosti evidovaná v Tabulkách monitoringu s více než 225 chybějícími hodnotami, tj. nevyplněnými odpověďmi).

Druhým důvodem byl nízký nebo nižší potenciál pro vysvětlení variability (proměnlivosti) proměnných (např. cílová skupina sociálního bydlení v konkrétní obci, velikost konkrétní obce, existence koncentrovaného bytového fondu v konkrétní obci, počet členů domácnosti, věk, pohlaví, rodinný stav, počet prodloužení nájemní smlouvy, dispozice bytu, spokojenost s předchozím bydlením, sousedské vztahy atd.). Uvedený nižší potenciál pro vysvětlení variability proměnných byl dán i vysokou homogenitou (tedy stejnorodostí, resp. nízkou rozmanitostí) odpovědí v souboru obcí v jednotlivých otázkách v Charakteristikách lokálního systému sociálního bydlení.

Pro další zpřesnění analytických metod práce (definice cílových skupin v rámci jednotlivých optik) s daty byla využita kombinace expertního posouzení a shlukové analýzy pro třídění jednotek do skupin tak, aby si objekty zařazené do stejné skupiny byly podobnější než objekty z ostatních skupin.

Takto vzniklo následujících deset optik pohlížení na data, které se ukázaly jako mající nejlepší potenciál pro vysvětlení variability proměnných. V rámci jednotlivých optik vznikly konkrétní cílové skupiny uživatelů sociálního bydlení, např. optika předchozího místa pobytu tvoří několik cílových skupin dle předchozího místa pobytu, jednou z nich jsou např. osoby z azylových domů.

Optika 1: Kategorizace cílové skupiny dle prioritních cílových skupin

Optika 1: kategorizace cílové skupiny dle prioritních cílových skupin sociálního bydlení MPSV je zpracována na základě otázky I. v Dotazníku pro zástupce domácností po nastěhování.

Jelikož kapacity sociálního bydlení zpravidla neumožňují nasytit místní poptávku, a také proto, že u některých skupin by prodleva v řešení bytové a sociální krize měla závažné důsledky, vymezuje MPSV prioritní cílové skupiny sociálního bydlení, které byly specifikovány následovně (MPSV, 2015; Sokačová, 2019):

- Ohrožené rodiny s dětmi (rodiny akutně ohrožené odebráním dětí do ústavní péče, u nichž jsou jedním z důvodů pro odebrání nevhodné bytové podmínky);
- Rodiny, kterým poskytnutí bydlení umožní návrat dítěte z náhradní rodinné péče,
- Oběti domácího násilí;
- Lidé opouštějící instituce (zařízení pro výkon trestu odnětí svobody, domovy pro osoby se zdravotním postižením, psychiatrické nemocnice, oddělení sociálních lůžek v běžných nemocnicích);
- Lidé opouštějící náhradní rodinnou péči (dětské domovy, výchovné ústavy, diagnostické ústavy, pěstounskou péči);

- Lidé přežívající venku, v ubytovnách a v sociálních službách (zejména v pobytových sociálních službách se stanovenou maximální délkou pobytu), osoby žijící ve vážně zdravotně závadném obydlí;
- Lidé nebo domácnosti s osobami se zdravotním postižením, včetně lidí s duševními onemocněními a se stanoveným vyšším stupněm závislosti (II.–IV. stupeň závislosti);
- Ekonomicky neaktivní senioři bez majetku, který může být využit při řešení bydlení;
- Samoživitelky a samoživitelé;
- Lidé čelící diskriminaci na trhu s bydlením.

Optika 2: Počet předchozích stěhování

Optika 2: počet předchozích stěhování je zpracován na základě otázky 5 Dotazníku pro zástupce domácností po nastěhování. Počet předchozích stěhování v posledních pěti letech byl sledován v kategoriích: a) 0-1; b) 2; c) 3-4; d) 5 a vícekrát.

Optika 3: Předchozí místo pobytu

Optika 3: předchozí místo pobytu je zpracováno na základě otázky 3 Dotazníku pro zástupce domácností po nastěhování.

Předchozí místo pobytu bylo sledováno v kategoriích: a) ubytovna; b) azylový dům; c) bez střechy; d) nájemní/vlastní bydlení; e) přechodné bydlení; f) chata; g) nelegálně obývaná squat; h) vězení; ch) jiné. Respondenti v dotazníku po nastěhování vybírali předchozí místo pobytu z následujících možností, které byly za účelem dosažení dostatečně početných skupin pro statistické zpracování dat dále shlukovány.

Tabulka 2: Kategorizace předchozího místa pobytu

Předchozí místo pobytu: Odpovědi z dotazníku	Předchozí místo pobytu: Kategorizace
Ubytovna	Ubytovna
Azylový dům	Azylový dům
Noclehárna	Bez střechy
Bez střechy	
Městské nájemní bydlení	Nájemní/vlastní bydlení ²³
Soukromé nájemní bydlení	

²³ Vlastní bydlení: n=3

Předchozí místo pobytu: Odpovědi z dotazníku	Předchozí místo pobytu: Kategorizace
Vlastní bydlení	
Přechodné – v bytě u příbuzných/známých v samostatném pokoji	Přechodné bydlení
Přechodné – v bytě u příbuzných/známých ve sdíleném pokoji	
Chata	Chata
Nelegálně obývaný byt (squat)	Nelegálně obývaný byt (squat) (n=0)
Vězení	Vězení (n=0)
Jiné	Jiné (n=4: bývalý penzion, chráněné bydlení, psychiatrická nemocnice, neuvedeno)

Optika 4: Délka bytové nouze a chroničnost bezdomovectví

Optika 4: délka bytové nouze a chroničnost bezdomovectví byla zpracována na základě otázky 4 v Tabulkách monitoringu. Délka bytové nouze je dělena na následující tři kategorie: a) 0-1 rok; b) více než jeden rok až pět let; c) více než pět let. V rámci vyhodnocení této optiky je pracováno s upraveným datovým souborem, kdy došlo k párování dat s Tabulkami monitoringu, výběrový soubor tak činí 139 respondentů namísto 147 respondentů, s nimiž je pracováno v jiných optikách.

Optika 5: Cykličnost bezdomovectví

Optika 5: cykličnost bezdomovectví je zpracována na základě ot. 5 v Tabulkách monitoringu. Cykličnost bezdomovectví byla kategorizována následovně: a) jedna epizoda; b) dvě až tři epizody; c) čtyři a více epizod; d) neurčeno. V rámci vyhodnocení této optiky je pracováno s upraveným datovým souborem, kdy došlo k párování dat s Tabulkami monitoringu, výběrový soubor tak činí 139 respondentů namísto 147 respondentů, s nimiž je pracováno v jiných optikách.

Optika 6: Intenzita sociální práce

Optika 6: intenzita sociální práce, tj. počet kontaktů měsíčně se sociálním pracovníkem, byla zpracována na základě otázky 24 v Tabulkách monitoringu. Počet kontaktů se sociálním

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

pracovníkem byl kategorizován na: a) méně než tři kontakty; b) tři až čtyři kontakty; c) pět a více kontaktů. V rámci vyhodnocení této optiky je pracováno s upraveným datovým souborem, kdy došlo k párování dat s Tabulkami monitoringu, výběrový soubor tak činí 139 respondentů namísto 147 respondentů, s nimiž je pracováno v jiných optikách.

Optika 7: Ekonomický status domácnosti

Optika 7: ekonomický status domácnosti je zpracován na základě podílu výdajů na bydlení před nastěhováním a příjmu domácnosti před nastěhováním; tj. na základě výpočtu podílu odpovědí na otázky 21 a 22 v Dotazníku pro zástupce domácností po nastěhování. Byly tak vytvořeny dvě skupiny: a) osoby s náklady na bydlení nižšími než 40 % příjmů; b) osoby s náklady na bydlení vyššími než 40 % příjmů.

MPSV (2015) uvádí, že jde o hranici (40 % příjmů), která specifikuje osoby, které vynakládají na bydlení významnou část svých příjmů a nejsou schopny tuto svou obtížnou bytovou situaci řešit samy na trhu s bydlením. Pro zjednodušení interpretace dat bude dále hovořit o osobách s náklady na bydlení nižšími nebo vyššími než 40 %.

Optika 8: Příslušnost k jednotlivým obcím

Optika 8: příslušnost k jednotlivým obcím byla zpracována pro každou z obcí zapojených do projektu zvlášť (n=16).

Optika 9: Příslušnost k jednotlivým skupinám obcí

Pět skupin bylo vytvořeno na základě podobnosti či rozdílnosti jednotlivých systémů sociálního bydlení v obcích na základě Charakteristik lokálního systému sociálního bydlení dodaných obcemi. Skupiny byly kategorizovány následovně:

- 1. skupina: Velká města (Brno, Ostrava, Plzeň)
- 2. skupina: Obce s prostupným systémem sociálního bydlení (Kadaň, Otrokovice, Pardubice, Praha 14, Štětí)
- 3. skupina: Malé obce do tisíce obyvatel (Křižánky, Veselíčko, Vír)
- 4. skupina: Obce s akcentovanou tematikou sociálního vyloučení (Chomutov, Most, Velké Hamry)
- 5. skupina: Obce s vysokou diferenciací bytového fondu (Jindřichův Hradec, Praha 7)

Kategorizace je komplexně rozpracována v příloze č. 2.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Optika 10: (Ne)výskyt prostupného systému sociálního bydlení

Přímé zabydlení do sociálního bydlení (Brno, Chomutov, Jindřichův Hradec, Křižánky, Most, Ostrava, Plzeň, Praha 7, Velké Hamry, Veselíčko, Vír) je přístup inspirovaný (vycházející z) Housing First, v rámci něhož jsou domácnosti v bytové nouzi zabydlovány přímo do bytů s individuálně nastavenou intenzitou spolupráce se sociálním pracovníkem. V textu tento přístup označujeme jako přímé zabydlení do sociálního bydlení a nikoli Housing First, jelikož ten má komplexněji pojaté základní principy. Dílčí nesoulad nastává zvláště v rámci: principu Harm reduction (nevyžadování abstinence); aktivního zapojení bez donucení (které nesmí být vyhrožováno sankcemi za nedodržení podmínek programu); flexibilní podpory tak dlouho, jak je potřeba; a pokračující podpory i u klienta, který z programu vypadne/opustí ho.

Prostupné bydlení (Kadaň, Otrokovice, Pardubice, Praha 14, Štětí) sestává z několika stupňů bydlení s různou intenzitou povinné sociální práce. Pobyt v jednotlivých stupních prostupného bydlení je přitom časově omezen. Posun mezi jednotlivými stupni bydlení je brán jako motivační prvek a souvisí s ním stěhování domácnosti. Tato kategorizace byla vytvořena na základě údajů uvedených v Průběžné evaluační zprávě (Glumbíková, Gojová, 2019), která vznikla na základě dat získaných od obcí a obce ji měly možnost komentovat.

K uvedeným optikám byla v některých případech (konkrétních hypotézách), kde byly objeveny signifikantní procentuální rozdíly mezi stavy respondentů, zařazena i optika věku (do 45 let a nad 45 let²⁴) a pohlaví (muž/žena) (viz shrnutí nejdůležitějších výsledků).

Při takto provedené analýze dat bylo mimo výše uvedené zjištěno, že: 1) data mají neparametrickou povahu (tj. absentuje zde normální rozložení dat); 2) s ohledem na nízké počty párovatelných dat (tj. respondentů) v dotazníku po nastěhování a dotazníku po 12 měsících a v těchto dotaznících a Tabulkách monitoringu je obtížné provádět vícerozměrné statistické testování z důvodu: a) nízkého zastoupení respondentů v jednotlivých vytvořených skupinách; b) nižšího vysvětlujícího potenciálu vzniklých dat, kdy mohou vznikat „falešné“ ne/signifikance dat vypovídající o ne/náhodnosti výsledku; a c) povaze dat dané strukturou otázek v dotaznících, kdy vzniká typově široká škála dat (od nominálních, přes ordinální, intervalové až po poměrové).

Hypotézy byly ověřovány převážně párovými statistickými testy. Data byla testována pomocí znaménkového testu, Mann-Whitneyho testu a testu dle Laud (2017). Hladina významnosti testů byla stanovena na 0.05; ale u všech dat jsme počítali také p-hodnoty, abychom nepřišli o významné závěry, u nichž bude pouze lehce přesáhnuta stanovená hranice významnosti.

Znaménkový test je neparametrický test, kterým se nahrazuje klasický t-test, když není splněn předpoklad normálního rozdělení. Poměr mezi negativními a pozitivními nenulovými rozdíly u párového pozorování se stává parametrem binomického rozdělení. A tudíž se pak testuje

²⁴ Věková hranice byla zvolena na základě kategorizace vývojových období, kdy je hranice 45 let hranicí vstupu do středního věku.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

nulová hypotéza o rovnosti toho poměru jedné polovině. Mann-Whitneyho test je rovněž neparametrickým testem, který testuje, zda náhodně vybraná veličina z jedné populace bude menší nebo větší než náhodně vybraná hodnota z druhé populace. Tím se testuje obecný posun v distribuci, a tudíž tento test odhalí rozdíl i u proměnných, které mají shodné mediány. Test dle Laud je také numerický neparametrický test, který kvůli lepšímu odhadu koncových pravděpodobností distribucí rozdílů poměrů dává lepší výsledky než starší metody (uvedené výše).

Data o dětech byla výše uvedenými statistickými metodami vyhodnocena pouze pro celý datový soubor s ohledem na nízký počet párovatelných dat v dotaznících.

Data z Tabulek monitoringu byla vyhodnocována (u respondentů, u nichž byly zaznamenány odpovědi aspoň ve dvou kvartálech) pomocí odhadu vývoje trendu (křivka vývoje) skrze lineární modely (Faraway, 2016). V prezentovaných datech jsme dále pracovali s průměry těchto trendů a statisticky testovali jejich odlišnost od nuly. Data byla dále kategorizována (tam, kde to nízký počet dat umožňoval) dle výše popsaných optik nahlížení na data. Tento způsob zpracování dat byl vytvořen přímo na míru pro zpracování dat z Tabulek monitoringu a není dostupný v žádném jiném softwaru existujícím v současné době. Přesný metodologický postup je uveden na ukázce v příloze č. 5.

Data o uživatelích podpůrných nástrojů

Data o uživatelích podpůrných nástrojů byla vyhodnocena pro celkový datový soubor a dále optikou kategorizace dat pomocí celkového počtu hodin poskytnuté sociální práce. Další kategorizace dat byla otestována (viz výše uvedené metody) a dále zamítnuta zejména s ohledem na: a) vysokou homogenitu dat, která se projevila např. v optice nahlížení na data skrze prioritní cílové skupiny sociálního bydlení či v optice typů poskytované intervence (zde díky využívání základního sociálního poradenství více než u poloviny případů intervence); a b) vysokou heterogenitu dat znesnadňující další shlukování dat (viz dále).

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Specifika zacházení s odpověďmi v jednotlivých otázkách dotazníků

V dotaznících po nastěhování a po dvanácti měsících jsou otázky, které se liší formulacemi a hlavně škálami, které respondenti mohli využít pro své odpovědi. Kvůli jednoznačné a zároveň přehledné analýze jsme shlukovali škály dle jejich sémantického významu a reportovali procentuální poměry respondentů, kteří spadali do dané jednoduše formulovatelné kategorie. Změny v těchto procentuálních poměrech odhalují pozitivní dopady sociálního bydlení. Tímto metodologickým přístupem jsme docílili toho, aby si čtenář mohl v jednoduchých formulacích přečíst o přínosech sociálního bydlení a nemusel se při každé změně tématu zároveň zamýšlet nad novým způsobem zpracování dat/analýzy. Tímto jednotným zjednodušením škál jsme docílili toho, aby vynikla pozitiva sociálního bydlení, a aby je nezakryla přílišná složitost v datové analýze.

Na druhou stranu, pro testování hypotéz jsme využili jedny z nejmodernějších neparametrických přístupů testování hypotéz o poměrech v populaci dle Laud (viz výše). Zdánlivá jednoduchost přístupu je tedy zároveň podepřena rigorózními statistickými testy a pouze ty výsledky, které prošly přísným statistickým zkoumáním, zmiňujeme ve zprávě.

Při každé analýze dat je třeba se vypořádat s odpověďmi „neví“ a „odmítl“. Někdy se tyto odpovědi odstraňují z dat a někdy se používají v analýze jako neutrální či negativní odpovědi. Vždy záleží na kontextu otázek a jejich formulaci, a zda možnost „neví“ či „odmítl“ byla vůbec v dotazníku zařazena a tázající ji mohl zaškrtnout. V hypotézách, kde vstupovalo více proměnných, a tyto byly agregovány do jednoho čísla, jsme odpovědi „neví“ a „odmítl“ počítali jako neutrální odpovědi, protože se v některých proměnných vyskytovaly a v jiných zase ne a striktní vyřazení by vedlo k příliš velkému snížení báze odpovědí a ke zkreslení analýzy. V testování hypotéz, kde vstupovaly pouze jednotlivé proměnné, jsme odpovědi „neví“ a „odmítl“ započítávali jako negativní odpověď. Více detailů k metodologii jednotlivých hypotéz a počty odpovědí „neví“ a „odmítl“ jsou reportovány v příloze č. 3.

Etické zásady výzkumu

Výzkum byl realizován v souladu s etickými zásadami uvedenými v Jednotné metodice monitorování a hodnocení místních systémů sociálního bydlení (Gojová, Glumbíková a kol., 2018), které se řídily platnou legislativou České republiky, a které kladly speciální akcent na: zachování mlčenlivosti, zajištění informovanosti účastníků výzkumu, zajištění bezpečí a jistoty u účastníků výzkumu a dobrovolnost účasti ve výzkumu.

Limity výzkumu

V rámci výzkumu je třeba reflektovat jeho limity, které byly způsobeny: a) možnou sociální desirabilitou respondentů (míra pohotovosti odpovídat tak, jak se respondent domnívá, že si

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

to dotazující přeje); b) nenáhodným výběrem respondentů; c) velikostí výběrového souboru, kdy byla návratnost dotazníků z celkového počtu domácností zabydlených v obcích přibližně třetinová (toto je ovlivněno počtem dotazníků dodaných obcí pracovníkům systémového projektu); d) s velikostí výběrového souboru souvisí také limit v podobě malé velikosti jednotlivých podskupin respondentů; e) charakterem některých otázek, např. na charakteristiky dítěte, které jednak zasahují do soukromí respondentů a jednak kladou vysoké nároky na reflexi respondenta; f) nehomogenitou výzkumného souboru danou odlišnou povahou životní situace, odlišným kontextem jednotlivých obcí zapojených do projektu a odlišným přístupem jednotlivých obcí k výběru klientů do sociálního bydlení (který se pohyboval od prostupného systému sociálního bydlení po dodržování principů Housing First); a g) zapojením různých evaluátorů v různých obcích, kteří, i když byli proškoleni ve využívání jednotné metodiky evaluace, mohli vnášet do výzkumu, a tím i do dat vlastní perspektivu. Tyto limity výzkumu mohly ovlivnit výsledky testování statistické významnosti. I tak ale výzkum přináší v České republice unikátní data o dopadech sociálního bydlení.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Shrnutí nejdůležitějších výsledků: Dopady sociálního bydlení na jeho uživatele

Cílem evaluace vyplývajícím ze zadávací dokumentace bylo vyhodnocení výsledků dosažených obcemi spolupracujícími s MPSV u podpořených klientů v rámci projektu. Shrnutí nejdůležitějších zjištění je strukturováno podle jednotlivých tematických subcílů evaluace a k nim přiřazených hypotéz. V rámci těchto hypotéz ověřujeme existence vztahů na základě teorie. Tyto vztahy se buď potvrdí, nebo nepotvrdí na stanovené hladině signifikance (významnosti). Z tohoto zpracování dat vychází i jejich interpretace, v níž je třeba jednak zohlednit limity výzkumu uvedené v metodologii (zejména nízký počet respondentů) a jednak zacházet s určitou opatrností s interpretací, proč daný výsledek vyšel tak, jak vyšel, jelikož k této interpretaci nemáme dostatek datových podkladů.

V rámci výsledků jsou popsány statisticky signifikantní výsledky, pakliže je v sumarizaci nejdůležitějších výsledků uveden statisticky nesignifikantní výsledek, je na to čtenář předem upozorněn. Statistická signifikance (významnost) značí, že změna, ke které došlo, není dílem náhody²⁵. Data jsou prezentována tak, že je uvedena velikost změny v procentních bodech (dále p. b.²⁶), n (počet respondentů ve výběrovém souboru) a p-hodnota (hladina významnosti testu).

Když na data nahlížíme jednotlivými optikami, vytvářejícími cílové skupiny (viz v metodologii popsaných 10 optik, které vznikly na základě statistické analýzy dat v kombinaci s expertním posouzením), je zjevné, že existují cílové skupiny, u nichž dochází v rámci stanovené hypotézy ke statisticky významným změnám. Právě tyto cílové skupiny považujeme za skupiny: a) zvláště ohrožené daným jevem (např. výskytem problémů spojených s nekvalitním bydlením v předchozím bydlení); b) mající potenciál pro změnu životní situace, pokud je jim sociální bydlení poskytnuto; a c) vysvětlující změny dosažené v dané oblasti u celkového datového souboru. Právě tyto cílové skupiny jsou v rámci prezentace dat dále zdůrazňovány.

U každé z hypotéz je obsažen závěr k dané hypotéze (v rámečku). **Podrobnou statistickou analýzu dat (včetně průběhu jednotlivých výpočtů) lze nalézt v části dvě: doplňující analytická část: podrobná statistická analýza dat.**

²⁵ V praxi se p-hodnota používá tak, že si předem stanovíme hladinu významnosti (nejčastěji 0,05), poté spočítáme pomocí statistického testu aplikovaného na data p-hodnotu a porovnáme ji s hladinou významnosti. Vyjde-li p-hodnota menší než stanovená hladina významnosti, nulovou hypotézu (hypotéza o shodě, o neexistenci rozdílu atp., proto nulová) zamítneme, zatímco v opačném případě prohlásíme, že na základě zkoumaných dat ji s použitím daného testu zamítnout nelze.

²⁶ p. b. = procentní body; Pojem procento je všeobecně známý (jedná se o setinu celku). Pojem procentní bod se používá k vyjádření změny veličiny, která má jako míru právě procento. Když např. nezaměstnanost vzroste z 10 % na 12 %, je nesprávné uvádět závěr, že nezaměstnanost vzrostla o 2 %. Je zde nutno uvést, že nezaměstnanost vzrostla o 2 procentní body (p. b.).

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Změny bytové situace u uživatelů sociálního bydlení

Ze souboru domácností, sledovaných v rámci dotazníkového šetření po 12 měsících (175 domácností), si po jednom roce udrželo bydlení 97.2 % respondentů. **Uvedené výsledky je nezbytné vnímat jako výsledky pouze části domácností zapojených do projektu. Dle souhrnných údajů poskytnutých MPSV bylo do projektů obcí zařazeno celkem 534 domácností, uvedené výsledky se tak týkají pouze jedné třetiny všech domácností, které získaly sociální bydlení. Z hlediska nízké návratnosti dotazníků o užitelnosti sociálního bydlení nelze hypotézu o procentu uživatelů sociálního bydlení, kteří si udrželi bydlení, spolehlivě zodpovědět.**

Jistota bydlení (ve smyslu vnímané možnosti zůstat ve stávajícím bydlení) vzrostla v souladu s naším předpokladem u sledovaných domácností (147 domácností, u nichž bylo reálně spárovat dotazníky po nastěhování a po 12 měsících) o 17 p. b. U některých cílových skupin přitom došlo až ke dvojnásobnému zvýšení jistoty bydlení; jako např. u těch, kteří se stěhovali v posledních pěti letech pětkrát a vícekrát nebo u osob, které čelí diskriminaci na trhu s bydlením.

Naplnil se i náš předpoklad, že poskytnutí sociálního bydlení povede u jeho uživatelů k nárůstu spokojenosti s bydlením. Nárůst spokojenosti s bytem u celkového datového souboru se objevil u více než 50 % dotazovaných, nárůst spokojenosti s domem, sousedy a lokalitou se objevil u více než třetiny dotazovaných.

U uživatelů sociálního bydlení došlo i k poklesu výskytu problémů spojených s nekvalitním bydlením (např. vlhkost, potíže s vytápěním prostor, zahmyzení, absence tekoucí vody, nefunkční toaleta a další...). Dále u nich došlo ke zvýšení spokojenosti s kvalitou bydlení o 23 p. b. oproti předchozímu bydlení. U specifických cílových skupin, jako např. u osob se čtyřmi a více epizodami bezdomovectví, činil tento nárůst dokonce 47 p. b.

U uživatelů sociálního bydlení vzrostla i celková spokojenost se sousedstvím, konkrétně došlo ke zvýšení pocitu bezpečí v okolí bydliště po setmění (o 15 p. b.) a snížení zkušenosti s užíváním drog (o 16 p. b.) v místě bydliště a s vloupáním (o 7 p. b.). Spokojenost se sousedstvím přitom rostla více u specifických cílových skupin, jako byli např. lidé, kteří přišli do sociálního bydlení z ubytoven nebo měli zkušenosti s více epizodami bezdomovectví.

V rámci cíle zmapovat změny bytové situace u uživatelů sociálního bydlení, můžeme tedy konstatovat, že má poskytnutí sociálního bydlení významný pozitivní vliv na změny bytové situace u uživatelů sociálního bydlení.

Tyto změny dále podrobně diskutujeme ve vyhodnocení jednotlivých hypotéz.

Udržení si sociálního bydlení u výběrového souboru (H1)

Na základě stanoveného předpokladu vzniklého na základě rešerše zahraničních výzkumů (Lanzeroti, 2004; Johnson, Chamberlain, 2015; Busch-Geertsema, 2013; Bernard, Yuncal,

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Panadero, 2016) a potvrzeného v rámci evaluace projektu Rapid Re-Housing (Ripka a kol., 2018), jsme předpokládali, že si 80 až 95 % domácností udrží bydlení.

Z hlediska nízké návratnosti dotazníků o uživatelích sociálního bydlení nelze hypotézu spolehlivě zodpovědět. Z 534 domácností, zabydlených do sociálního bydlení v obcích, máme údaje pouze o 175 domácnostech, což je přibližně pouhá třetina domácností.

Z dat získaných v rámci dotazníkového šetření po nastěhování a po 12 měsících vyplývá (n=175), že v projektu po jednom roce pokračuje (udrželo si bydlení) 97.2 % respondentů.

Podrobnější údaje o úspěšnosti domácností v rámci projektu přineseme ve výzkumné zprávě C, která se věnuje podrobně charakteristikám jednotlivých systémů pilotáže lokální koncepce sociálního bydlení.

Pouze 5 osob z celého datového souboru dotazníkového šetření si neudrželo bydlení, což lze připisovat jejich individuální životní situaci. Důvody neprodloužení smlouvy u zmíněných pěti uživatelů byly přitom následující: a) dluhy na nájemném (n=2); b) stížnosti ze strany sousedů (n=1); c) neprodloužení smlouvy ze strany obce (n=2). Bohužel se obcím nepodařilo získat data od více domácností, které sociální bydlení opustily, aby bylo možné analyzovat důvody na širším vzorku. Nejčastějším důvodem byla ztráta kontaktu sociálního pracovníka s takovou domácností. Mnohdy šlo o domácnosti, které se např. odstěhovaly do soukromých bytů, protože již neměly potřebu sociálního bydlení, ale šlo i o domácnosti, které se přes veškerou podporu nepodařilo v soc. bytě udržet, např. z výše uvedených důvodů.

Jistota bydlení (H2)

Na základě rešerše českých (Ripka a kol., 2018) i zahraničních (Bassuk a kol., 2014; Gubits a kol., 2015) výzkumů jsme předpokládali, že dojde ke zvýšení jistoty bydlení. Hypotéza vztahující se k jistotě bydlení u uživatelů sociálního bydlení je zpracována na základě odpovědi na otázku, zda se respondenti domnívají, že budou nebo nebudou moci v místě, kde bydlí, zůstat bydlet tak dlouho, jak budou chtít (v dotazování po 12 měsících je otázka doplněna: „pokud budete plnit podmínky nájemní smlouvy“).

Potvrdilo se, že pobyt v sociálním bydlení zvyšuje pocit jistoty bydlení (o 17 p. b. po 12 měsících v sociálním bydlení, n=147, p-hodnota $\leq$ 0.001), což může být dáno jednak nastavením podmínek v systémech sociálního bydlení a jednak příslušností ke specifické cílové skupině, které byly v minulosti obzvláště ohroženy nejistotou bydlení.

Nárůst jistoty bydlení byl vyšší u některých specifických cílových skupin, jednalo se zejména o:

- Osoby, které se v posledních pěti letech stěhovaly pětkrát a více (zvýšení jistoty bydlení o 36 p. b., n=25, p-hodnota=0.011);
- Osoby čelící diskriminaci na trhu s bydlením (zvýšení jistoty bydlení o 35 p. b., n=20, p-hodnota=0.008);

- Osoby, které před sociálním bydlením bydlely v přechodném bydlení (zvýšení jistoty bydlení o 35 p. b., n=20, p-hodnota=0.008);
- Osoby s více než čtyřmi epizodami bezdomovectví v životě (zvýšení jistoty bydlení o 25 p. b., n=32, p-hodnota=0.004);
- Samoživitele (zvýšení jistoty bydlení o 19 p. b., n=37, p-hodnota=0.02);
- Osoby přežívající venku, v ubytovnách a sociálních službách (zvýšení jistoty bydlení o 18 p. b., n=42, p-hodnota=0.011).

Když jsme vytvořili cílové skupiny podle intenzity podpory sociální práce, tak se jistota bydlení zvýšila nejvíce (o 39 p. b.) u osob se třemi až čtyřmi kontakty se sociálním pracovníkem měsíčně (n=44, p-hodnota<0.001). U osob s pěti a více kontakty došlo (ke statisticky nevýznamnému) k nárůstu jistoty bydlení o 14 p. b. (n=44, p-hodnota=0.09). Zdá se tedy, že četnost kontaktů se sociálním pracovníkem měsíčně má vliv na nárůst jistoty bydlení, zároveň lze však spekulovat nad tím, že může vysoká četnost kontaktů se sociálním pracovníkem souviset s řešením nějakého „problému“, což zase může jistotu bydlení o něco snižovat.

Co se týče srovnání přístupů prostupného bydlení a přímého zabydlení²⁷, je z dat patrné, že jistota bydlení roste v případě přímého zabydlení do sociálního bydlení i v prostupném systému sociálního bydlení (14 p. b., n=50, p-hodnota=0.006). Nárůst jistoty bydlení je ovšem vyšší v případě přímého zabydlení do sociálního bydlení (22 p. b., n=97, p-hodnota=0.002). Jistota bydlení tedy roste právě v systémech, kde mohou lidé zůstat v průběhu celkového užívání sociálního bydlení v jednom bytě a nemusí postupovat jednotlivými formami substandardního bydlení, jako jsou ubytovny apod.

Jistota bydlení u skupin obcí vzrostla u: a) první skupiny²⁸ o 13 p. b. (n=55, p=0.046); b) u druhé skupiny²⁹ o 22 p. b. (n=50, p=0.002); a c) u čtvrté skupiny³⁰ o 30 p. b. (n=20, p=0.035). Statisticky nevýznamný nárůst u třetí skupiny³¹ mohl být dán povahou cílové skupiny i systémů obcí samotných. V rámci cílové skupiny obce preferovaly mladé rodiny s dětmi, z nichž některé plánovaly výstavbu vlastního bydlení, a tím pádem i stěhování. Zároveň se jednalo o malé obce, v nichž sociální bydlení vzniklo nově v omezeném množství bytů.

Data ukazují, že téměř ve všech obcích subjektivně vnímaná jistota bydlení u respondentů narůstá. Statisticky významný nárůst nastal u Otrokovic (o 19 p. b., n=26, p=0.016), což je zajímavé, jelikož právě Otrokovice se v tomto projektu hlásily k prostupnému systému sociálního bydlení. **V nárůstu jistoty bydlení jsou ovšem velké rozdíly, které jsou dány**

²⁷ Viz optika 10.

²⁸ Velká města (Brno, Ostrava, Plzeň)

²⁹ Obce s prostupným systémem sociálního bydlení (Kadaň, Otrokovice, Pardubice, Praha 14, Štětí)

³⁰ Obce s akcentovanou tematikou sociálního vyloučení (Chomutov, Most, Velké Hamry)

³¹ Malé obce do tisíce obyvatel (Křižánky, Veselíčko, Vír)

také **individuálními odlišnostmi charakteristik místních systémů SB v jednotlivých obcích.**

Potvrdilo se, že roční život v sociálním bydlení zvyšuje pocit jistoty bydlení (o 17 p. b., n=147, p-hodnota<0.001). Kvantitativní šetření ukázalo růst důvěry v to, že budou moci lidé ubytovaní v sociálním bydlení zůstat tak dlouho, jak budou potřebovat.

Zvýšení jistoty bydlení bylo obzvláště vysoké u: a) specifických prioritních cílových skupin sociálního bydlení (jako např. u osob čelících diskriminaci na trhu s bydlením nebo u samoživitelů); b) osob přicházejících do sociálního bydlení z přechodného bydlení; c) osob, které se v posledních pěti letech stěhovaly pětkrát a více; d) osob s více než čtyřmi epizodami bezdomovectví v životě.

Jistota bydlení roste také s četností kontaktů se sociálním pracovníkem a v případě přímého zabydlení do sociálního bydlení. Sociální práce se tak zdá být klíčovým faktorem pro nárůst jistoty v sociálním bydlení.

Ve vztahu k vysvětlujícímu potenciálu dat je nezbytné podotknout, že pakliže se na data podíváme optikou věku a pohlaví, zjistíme, že jistota bydlení roste více u mužů (o 21 p. b., n=53, p-hodnota=0.002 oproti nárůstu o 15 p. b. u žen, n=94, p-hodnota=0.006) a u osob nad 45 let (o 22 p. b., n=50, p-hodnota=0.006 oproti nárůstu o 14 p. b. u osob pod 45 let, n=97, p-hodnota=0.004).

Spokojenost s bydlením (H3)

Na základě rešerše českých (Ripka a kol., 2018) i zahraničních (Kling, 2008; Bassuk a kol., 2014; Bretherton, Pleace, 2015) výzkumů jsme předpokládali, že dojde ke zvýšení spokojenosti s bydlením. Hypotéza o zvýšení spokojenosti s bydlením u uživatelů sociálního bydlení byla zpracována na základě odpovědi na otázku, zda respondentům vyhovuje místo předchozího a současného pobytu po nastěhování. Odpovědi byly respondenty uváděny na čtyřstupňové škále (vyhovuje, spíše vyhovuje, spíše nevyhovuje, nevyhovuje). V rámci statistického zpracování dat nás zajímala procenta respondentů, kteří hodnotí sociální bydlení lépe než předchozí bydlení³².

Potvrdilo se, že pobyt v sociálním bydlení zvyšuje nárůst spokojenosti s bydlením. Nárůst spokojenosti s bytem u celkového datového souboru se objevil u více než 50 % respondentů, nárůst spokojenosti s domem, sousedy a lokalitou se objevil u celkového datového souboru u více než třetiny respondentů. Uvedené může být spojeno s nízkou kvalitou předchozího bydlení a také s vysokou kvalitou bydlení současného (např. řada obcí investovala do rekonstrukcí bytového fondu určeného pro sociální bydlení).

³² Je důležité zmínit, že zároveň u datového souboru dochází ke zhoršení hodnocení ve všech oblastech (tj. bytu, domu, sousedů a lokality), ale jde pouze o zhoršení v jednotkách procent (tj. zanedbatelné skupiny respondentů) a pozitivní změny hodnocení převažují. Z toho důvodu jsme nevolili komplexní postup zpracování hypotézy, jak tomu je u H7.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

V rámci dělení dle prioritních cílových skupin sociálního bydlení (viz Sokačová, 2019) vzrostla spokojenost s bytem u ohrožených rodin s dětmi (u 72 % respondentů). Spokojenost s domem vzrostla nejvíce u osob přežívajících venku, v ubytovnách nebo sociálních službách (u 57 % respondentů) a u ohrožených rodin s dětmi (u 52 % respondentů). Spokojenost se sousedstvím se nejvíce zvýšila u osob přežívajících venku, v ubytovnách nebo sociálních službách (u 50 % respondentů). Spokojenost s lokalitou rostla nejvíce u osob se zdravotním postižením (u 52 % respondentů). Uvedené je nejspíše způsobeno specifiky nespokojenosti s bydlením danými konkrétní životní situací cílových skupin.

Když budeme dělit respondenty do skupin podle předchozího místa pobytu, získáme zajímavá data o nárůstu spokojenosti s bydlením. Ve všech skupinách respondentů, dělených podle předchozího místa pobytu, narostla spokojenost s bytem téměř u třetiny osob v dané skupině. Nárůst spokojenosti s domem se v největší míře objevil u osob, které před nastěhováním do sociálního bydlení žily na ubytovně (přibližně u 60 % respondentů). Spokojenost se sousedy vzrostla nejvíce u osob, které žily na ubytovně (u 55 % respondentů) nebo v azylovém domě (u 49 % respondentů). Nárůst spokojenosti s bytem byl nejvyšší u osob z přechodného bydlení (u 70 % respondentů). Spokojenost s lokalitou se nejvíce zvýšila u osob z ubytoven (u 52 % respondentů).

Z dat rovněž vyplývá, že se spokojenost s bytem, domem, sousedstvím i lokalitou zvýšila nejvíce u skupiny osob vytvořené dle počtu stěhování v posledních pěti letech, které se stěhovaly 3 a vícekrát (vždy průměrně nejméně u 40 % respondentů).

Z uvedených změn v procentních bodech je zřejmé, že sociální bydlení hodnotí lépe než předchozí bydlení nejvíce osoby, které byly bez domova více než pět let, a to jak v otázce bytu (64 % respondentů), tak domu (57 % respondentů), sousedů (39 % respondentů) i lokality (50 % respondentů). Dlouhodobé bezdomovectví je tedy spojováno s obzvláště nízkou kvalitou předchozího bydlení a z ní plynoucí nízkou spokojeností s bydlením.

U osob se čtyřmi a více epizodami bezdomovectví došlo ke zvýšení spokojenosti s bytem u 75 % respondentů, s domem u 60 % respondentů, se sousedy u 50 % respondentů a s lokalitou u 47 % respondentů. Problémy s nekvalitním bydlením jsou tedy spojeny i s cykličností bezdomovectví.

Z dat je patrné, že jak u dostupného systému sociálního bydlení, tak u přímého zabydlení do sociálního bydlení, roste spokojenost s bydlením u bytu, domu, sousedství i lokality. Spokojenost s bydlením je tedy ovlivněna spíše výběrem konkrétního bytu a jeho umístěním v konkrétní lokalitě než nastavením systému sociálního bydlení.

Spokojenost s bydlením rostla u všech cílových skupin vytvořených dle počtu kontaktů se sociálním pracovníkem měsíčně, nejvíce však u osob s pěti a více kontakty (průměrně u 53 % respondentů), zde lze předpokládat, že právě tato cílová skupina, potřebující větší četnost kontaktů se sociálním pracovníkem, přišla z méně kvalitního bydlení a z nejtěžší životní situace.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Potvrdilo se, že pobyt v sociálním bydlení zvyšuje nárůst spokojenosti s bydlením.

Obzvláště vysoké zvýšení spokojenosti s bydlením nastalo u: a) osob, jejichž předchozí místo pobytu byly ubytovna, azylový dům, chata nebo přechodné bydlení; b) osob, které se v posledních pěti letech stěhovaly více než třikrát; c) osob, které byly bez domova více než pět let; a d) osob se čtyřmi a více epizodami bezdomovectví.

Spokojenost s bydlením rostla v prostupném systému sociálního bydlení i v případě přímého zabydlení do sociálního bydlení. Spokojenost s bydlením je ovlivňována spíše povahou cílové skupiny a výběrem konkrétního bytu než prostupností systému sociálního bydlení. Spokojenost s bydlením ovlivňovala také sociální práce. K vyššímu nárůstu spokojenosti s bydlením docházelo u osob s pěti a více kontakty se sociálním pracovníkem měsíčně.

Výskyt problémů spojených s nekvalitním bydlením (H4)

Hypotéza byla stanovena na základě rešerše českých (Ripka a kol., 2018) a zahraničních (Kling, 2008; Bassuk a kol., 2014; Bretherton, Pleace, 2015) výzkumů, kdy jsme předpokládali, že dojde ke snížení výskytu problémů, spojených s nekvalitním bydlením u uživatelů sociálního bydlení. Hypotéza o snížení výskytu problémů, spojených s nekvalitním bydlením u uživatelů sociálního bydlení, je zpracována na základě odpovědi na otázku, zda se vyskytují (či vyskytovaly) nebo nevyskytují (či nevyskytovaly) specifické problémy vztahující se ke kvalitě bydlení (např. vlhkost, díry a praskliny, potíže s vytápěním prostor, nefunkční toaleta, absence tekoucí vody, nefunkční vytápění, hluk, zahmyzení) a ke kvalitě umístění bydlení (přítomnost občanské infrastruktury, dopravní obslužnost, čistota atd.). Odpovědi byly zjišťovány ve vztahu k předchozímu místu pobytu a současnému místu pobytu po nastěhování.³³ Z jednotlivých odpovědí byl vytvořen celkový skóre výskytu problémů spojených s nekvalitním bydlením. V rámci vyhodnocení výsledků jsme se zaměřili na ty dotazované, kteří vnímali ve svém bydlení šest a více problémů spojených s nekvalitním bydlením.

Potvrdilo se, že sociální bydlení zvyšuje spokojenost s kvalitou bydlení (o 23 p. b. po nastěhování v porovnání s předchozím bydlením, n=147, p-hodnota<0.001).

Nárůst spokojenosti s kvalitou bydlení byl nejvyšší u následujících cílových skupin, lze tedy předpokládat, že právě tyto cílové skupiny přišly do sociálního bydlení ze zvláště nekvalitního bydlení. Jedná se konkrétně o:

³³ Byly zjišťovány i odpovědi na stejnou otázku po dvanácti měsících pobytu v sociálním bydlení, zde ovšem nedocházelo k signifikantním změnám výskytu problémů spojených s nekvalitním bydlením, což je logické, jelikož všechny domácnosti (kromě 18) setrvaly po 12 měsících ve stejných bytech jako při nastěhování. Rovněž jsme se původně chtěli zaměřit na otázku vztahující se k velikosti obytné plochy domácnosti. K těmto výpočtům jsme ovšem neměli dostatek podkladů s ohledem na chybějící data a výskyt kvalitativních odpovědí, kdy místo uvedení m² byla doplněna velikost bytu typu 2 + kk apod.

- Osoby se čtyřmi a více epizodami bezdomovectví (snížení problémů s nekvalitním bydlením o 47 p. b., n=32, p-hodnota<0.001);
- Osoby, jejichž náklady na bydlení byly vyšší než 40 % příjmů domácnosti (snížení problémů s nekvalitním bydlením o 40 p. b., n=65, p-hodnota<0.001);
- Ohrožené rodiny s dětmi (snížení problémů s nekvalitním bydlením o 32 p. b., n=25, p-hodnota=0.048);
- Osoby přežívající venku, v ubytovnách nebo sociálních službách (snížení problémů s nekvalitním bydlením o 30 p. b., n=44, p-hodnota=0.004);
- Osoby, jejichž předchozí místo pobytu byla: a) ubytovna, kde došlo ke snížení problémů s nekvalitním bydlením o 31 p. b. (n=29, p-hodnota=0.011); a b) azylový dům, kde došlo ke snížení problémů s nekvalitním bydlením o 30 p. b. (n=33, p-hodnota=0.021);
- Samoživitelé (snížení problémů s nekvalitním bydlením o 27 p. b., n=37, p-hodnota=0.026);
- Problémy s nekvalitním bydlením se snížily u osob, jejichž délka bezdomovectví činila více než jeden rok. Největší snížení problémů, spojených s nekvalitním bydlením, nastalo u osob, které byly bez domova 5 a více let (36 p. b., n=28, p-hodnota=0.006).

Výskyt problémů s nekvalitním bydlením se snižoval u všech cílových skupin rozdělených dle počtu kontaktů se sociálním pracovníkem, nejvíce (o 25 p. b.) ale u cílové skupiny osob s pěti a více kontakty se sociálním pracovníkem. Zde lze předpokládat, že právě tato cílová skupina, potřebující větší četnost kontaktů se sociálním pracovníkem, přišla z méně kvalitního bydlení a z nejtěžší životní situace.

V prostupném systému sociálního bydlení (o 10 p. b., n=50, p-hodnota<0.001) i v případě přímého zabydlení do sociálního bydlení (o 30 p. b., n=97, p-hodnota=0.192, zde statisticky nevýznamně) došlo k výraznému snížení problémů spojených s bydlením, ovšem v případě přímého zabydlení do sociálního bydlení bylo toto snížení téměř o 20 p. b. vyšší. Uvedené může souviset se stěhováním v rámci systému, tj. se změnami bytu v prostupném systému sociálního bydlení a také s konkrétními bytovými fondy obcí.

Ke snížení problémů spojených s bydlením došlo také u první skupiny obcí³⁴ (o 35 p. b., n=55, p-hodnota=0.001) a u čtvrté skupiny obcí³⁵ (o 30 p. b., n=20, p-hodnota=0.035). Zajímavým faktem v tomto kontextu je, že se u první i čtvrté skupiny obcí jedná o obce s přítomností sociálně vyloučených lokalit s nízkou kvalitou bydlení. Cílovou skupinu sociálního bydlení pak mohou často tvořit právě dřívější obyvatelé těchto lokalit. V rámci jednotlivých obcí, zapojených do projektu, došlo k významnému snížení problémů spojených s bydlením v Ostravě (50 p. b., n=20, p-hodnota=0.033) a Brně (41 p. b., n=17, p-

³⁴ Velká města (Brno, Ostrava, Plzeň)

³⁵ Obce s akcentovanou tematikou sociálního vyloučení (Chomutov, Most, Velké Hamry)

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

hodnota=0.033). Právě tyto obce přitom tvoří první skupinu obcí. Důležitou proměnnou zde ovšem jistě je i kvalita a umístění bytového fondu alokovaného pro sociální bydlení.

Potvrdilo se, že poskytnutí sociálního bydlení přináší výrazný úbytek problémů spojených s nekvalitním bydlením. Konkrétně u klientů, sledovaných v našem výzkumném vzorku, se jednalo o pokles o 23 p. b., k němuž došlo hned po nastěhování do sociálního bydlení.

K obzvláště vysokému snížení problémů s nekvalitním bydlením došlo u: a) specifických prioritních cílových skupin sociálního bydlení (např. ohrožené rodiny s dětmi či samoživitelé); b) osob, které přišly do sociálního bydlení z azylového domu nebo ubytovny; c) osob, které se v posledních pěti letech stěhovaly více než dvakrát; d) osob s více než čtyřmi epizodami bezdomovectví v životě; a e) osob s náklady na bydlení vyššími než 40 %.

Výskyt problémů spojených s nekvalitním bydlením se tedy snižuje nejvíce u osob, které přišly do sociálního bydlení z bydlení s vysokým počtem problémů souvisejících s nekvalitním bydlením. Snížení je posléze dáno umístěním bytového fondu sociálního bydlení. Zdá se rovněž, že přímé zabydlení do systému sociálního bydlení může vést k výraznějšímu snížení problémů spojených s nekvalitním bydlením, než k jakému dochází v dostupných systémech SB, což může být dáno i kvalitou a umístěním bytového fondu poskytovaného v těchto systémech na sociální bydlení.

Spokojenost se sousedstvím (H5)

Hypotéza byla stanovena na základě rešerše českých (Ripka a kol., 2018) a zahraničních (Kling, 2008; Bretherton, Pleace, 2015; Busch-Geertsema, 2013; Bernard, Yuncal, Panadero, 2016; Katz, Kling, Liebman, 1999) výzkumů, kdy jsme předpokládali, že dojde k nárůstu spokojenosti se sousedstvím. Hypotéza o nárůstu spokojenosti se sousedstvím u uživatelů sociálního bydlení je zpracována na základě odpovědí na otázky o pocitu bezpečí po setmění, o zkušenosti s distribucí drog v místě bydliště, o zkušenosti s vloupáním v místě bydliště a možnosti vyspat se v místě bydliště dle potřeby. **Ve všech sledovaných oblastech se námi stanovená hypotéza potvrdila, ačkoli v případě možnosti vyspat se dle potřeby, nedošlo k potvrzení hypotézy jako statisticky významné.**

Pocit bezpečí

Dotazovaní odpovídali na otázku, jak bezpečně se cítili po setmění v místě svého předchozího bydliště a v místě bydliště po nastěhování³⁶. Odpovědi byly zaznamenány na čtyřstupňové

³⁶ Byly zjišťovány i odpovědi na stejnou otázku po dvanácti měsících pobytu v sociálním bydlení, zde ovšem nedocházelo k signifikantním změnám v pocitu bezpečí uživatelů sociálního bydlení, což je logické, jelikož všechny domácnosti (kromě 18) setrvaly po 12 měsících ve stejných bytech (stejném místě pobytu) jako při nastěhování.

škále (cítím se: velmi bezpečně, bezpečně, v nebezpečí, ve velkém nebezpečí). Sledovali jsme procenta osob, které se cítily bezpečně nebo velmi bezpečně.

Potvrdilo se, že má pobyt v sociálním bydlení vliv na nárůst pocitu bezpečí v okolí sociálního bytu. Po nastěhování do sociálního bydlení se pocit bezpečí zvýšil o 15 p. b. (n=147, p-hodnota=0.002).

K nejvyšším významným nárůstům pocitu bezpečí došlo zejména u následujících cílových skupin dotazovaných, je tedy možné, že právě tyto cílové skupiny se necítily v předchozím bydlení bezpečně. Jedná se konkrétně o:

- Samoživitelé (zvýšení pocitu bezpečí o 22 p. b., n=37, p-hodnota=0.038);
- Osoby z azylových domů (zvýšení pocitu bezpečí o 28 p. b., n=33, p-hodnota=0.018);
- Osoby, které žily na ubytovně (zvýšení pocitu bezpečí o 21 p. b., n=29, p-hodnota=0.035);
- Osoby přežívající venku, v ubytovnách a v azylových domech (zvýšení pocitu bezpečí o 18 p. b., n=44, p-hodnota=0.038);
- Pocit bezpečí se zvýšil o 20 p. b. u osob, jejichž náklady na bydlení byly nad 40 % (n=65, p-hodnota=0.004). Zde lze usuzovat na to, že mohla předchozí místa pobytu být umístěna v „nebezpečných“ lokalitách anebo vnímali respondenti nebezpečí v místě bydliště samotném (např. v domě, kde byl umístěn byt).

Pocit bezpečí nejvíce vzrostl u cílové skupiny osob s pěti a více kontakty se sociálním pracovníkem měsíčně (o 30 p. b., n=44, p-hodnota=0.001). Zde lze opět uvést předpoklad, že právě tato cílová skupina, potřebující větší četnost kontaktů se sociálním pracovníkem, přišla z méně kvalitního bydlení a z nejtěživější životní situace.

Pocit bezpečí rostl v případě přímého zabydlení do sociálního bydlení i u prostupného systému sociálního bydlení (o 14 p. b., n=50, p-hodnota=0.084), je tak ovlivňován spíše konkrétní lokalitou, kde je sociální bydlení umístěno. Je ovšem nutné podotknout, že v případě přímého zabydlení do sociálního bydlení byl nárůst (o 16 p. b., n=97, p-hodnota=0.007) spokojenosti se sousedstvím statisticky významný oproti nevýznamnému nárůstu u prostupného sociálního bydlení.

Uvedené opět ale souvisí spíše s umístěním bytového fondu a s tím, z jakého předchozího místa bydliště lidé do sociálního bydlení přišli, což dokazuje to, že se pocit bezpečí z hlediska jednotlivých obcí zvýšil pouze v Brně (o 41 p. b., n=17, p-hodnota=0.02) a v Ostravě (o 30 p. b., n=20, p-hodnota=0.035).

Potvrdilo se, že má pobyt v sociálním bydlení vliv na nárůst pocitu bezpečí v okolí sociálního bytu. Po nastěhování do sociálního bydlení se pocit bezpečí zvýšil o 15 p. b. U některých cílových skupin docházelo k významně vyššímu nárůstu pocitu bezpečí, jednalo se zejména o: a) osoby přežívající venku, v ubytovnách a v azylových domech; b) samoživitele; c) osoby, jejichž náklady na bydlení činí více než 40 % příjmů domácnosti.

Výsledky analýzy dat ukazují, že pocit bezpečí souvisí nejvíce s umístěním bytového fondu a s tím, z jakého předchozího místa bydliště lidé do sociálního bydlení přišli. Určité souvislosti lze ale také spatřovat v intenzitě sociální práce a ve využívání přímého zabydlení do sociálního bydlení.

Zkušenost s prodejem a užíváním drog v místě bydliště

Další otázkou, pomocí níž je zpracována odpověď na hypotézu, je otázka směřující na užívání nebo prodej drog v okolí bydliště, jehož se stal nebo nestal sám respondent nebo někdo z jeho domácnosti svědkem v posledním roce.

U celkového datového souboru **poklesla** zkušenost s užíváním a prodejem drog v místě bydliště po nastěhování **o 16 p. b.** ($n=147$, p -hodnota <0.001). **Náš předpoklad, že má pobyt v sociálním bydlení vliv na výskyt zkušenosti s užíváním a prodejem drog v místě bydliště, se zde opět potvrdil.**

U některých cílových skupin došlo k významně vyššímu poklesu výskytu zkušenosti s prodejem drog v místě bydliště, jednalo se zejména o:

- Osoby, které žily v ubytovnách (pokles zkušenosti s užíváním nebo prodejem drog o 31 p. b., $n=29$, p -hodnota $=0.018$);
- Osoby, které žily v azylových domech (pokles zkušenosti s užíváním a prodejem drog o 24 p. b., $n=33$, p -hodnota $=0.029$).

Právě v těchto prostředích byla zkušenost s prodejem drog nejspíše obzvláště vysoká.

Užívání drog v místě bydliště významně kleslo u cílové skupiny s méně než třemi kontakty se sociálním pracovníkem měsíčně (o 12 p. b., $n=50$, p -hodnota $=0.035$) a u cílové skupiny s pěti a více kontakty se sociálním pracovníkem měsíčně (o 27 p. b., $n=44$, p -hodnota $=0.014$). Uvedené ukazuje, že lze užívání drog v místě bydliště spojovat zejména s místem předchozího bydliště a ne s konkrétním počtem kontaktů se sociálním pracovníkem měsíčně.

U obou přístupů sociálního bydlení došlo k poklesu zkušenosti s užíváním nebo prodejem drog v místě bydliště (v případě přímého zabydlení do sociálního bydlení o 17 p. b., $n=97$, p -hodnota $=0.008$, a u dostupného systému sociálního bydlení o 14 p. b., $n=50$, p -hodnota $=0.02$). Tento pokles je tedy nejspíše způsoben umístěním sociálního bydlení.

Zkušenost s užíváním a prodejem drog v sousedství poklesla u čtvrté skupiny obcí³⁷ (o 45 p. b., $n=20$, p -hodnota $=0.006$). Data z jednotlivých obcí rovněž ukazují, že docházelo ve všech obcích k poklesu zkušenosti s užíváním nebo prodejem drog v okolí bydliště.

Náš předpoklad, že má pobyt v sociálním bydlení vliv na výskyt zkušenosti s užíváním a prodejem drog v místě bydliště, se potvrdil. Zkušenost s prodejem a užíváním drog

³⁷ Obce s akcentovanou tematikou sociálního vyloučení (Chomutov, Most, Velké Hamry)

poklesla u celkového datového souboru o 16 p. b. Ke zvláště vysokému poklesu došlo u osob z ubytoven a azylových domů.

Zkušenost s distribucí a užíváním drog v místě bydliště souvisí nejvíce s umístěním bytového fondu a s tím, z jakého předchozího místa bydliště lidé do sociálního bydlení přišli.

Zkušenosti s vloupáním

Dále jsme se ptali na výskyt zkušenosti s vloupáním v posledních 12 měsících.

Zkušenosti s vloupáním v místě bydliště **poklesly po 12 měsících o 7 p. b.** (n=147, p-hodnota=0.015). **Náš předpoklad se zde tedy opět potvrdil.**

U některých cílových skupin došlo k významnému poklesu zkušenosti s vloupáním, jednalo se zejména o:

- Osoby se čtyřmi a více epizodami bezdomovectví, kde došlo k poklesu vloupání o 22 p. b. (n=42, p=0.033);
- K nejvyššímu (byť statisticky nevýznamnému) snížení zkušenosti s vloupáním došlo u osob, které byly bez domova pět a více let (o 18 p. b., n=28, p-hodnota=0.031).

Právě tyto cílové skupiny měly ve vztahu ke své životní situaci před příchodem do sociálního bydlení nejspíše více zkušeností s vloupáním či krádežemi.

Zkušenosti s vloupáním významně klesly pouze u cílové skupiny s méně než třemi kontakty se sociálním pracovníkem měsíčně. Pokles počtu zkušeností s vloupáním proto nelze spojovat s poskytovanou podporou v podobě sociální práce, ale spíše s předchozí bytovou situací domácností, kdy osoby přicházející z nejvíce rizikového prostředí, vykazují největší pokles v počtu těchto zkušeností.

U obou systémů sociálního bydlení došlo k poklesu zkušenosti s vloupáním. V případě přímého zabydlení do sociálního bydlení o 5 p. b. (n=97, p-hodnota=0.013) a u prostupného systému sociálního bydlení o 10 p. b. (n=50, p-hodnota=0.063, zde tedy statisticky nevýznamně). Tento pokles je tedy nejspíše stejně jako pokles zkušenosti s užíváním a prodejem drog v místě bydliště způsoben spíše umístěním sociálního bydlení.

Potvrdil se náš předpoklad o vlivu pobytu v sociálním bydlení na výskyt zkušenosti s vloupáním. Zkušenosti s vloupáním v místě bydliště poklesly po 12 měsících o 7 p. b. K obzvláště vysokému poklesu došlo u osob se čtyřmi a více epizodami bezdomovectví.

Zkušenost s vloupáním v místě bydliště souvisí nejvíce s umístěním bytového fondu a s tím, z jakého předchozího místa bydliště lidé do sociálního bydlení přišli.

Možnost vyspat se dle potřeby

Možnost vyspat se dle potřeby se po 12 měsících pobytu v sociálním bydlení významně nezměnila, došlo pouze k mírnému nárůstu této možnosti o 14 p. b. (n=147,

p-hodnota=0.444). **Nedošlo tedy k potvrzení našeho předpokladu o statisticky významném zvýšení možnosti vyspat se dle potřeby v sociálním bydlení.**

Zajímavým výsledkem je, že osob se čtyřmi a více epizodami bezdomovectví se možnost se vyspat dle potřeby významně zvýšila o 25 p. b. (n=32, p-hodnota=0.011). Zdá se tedy, že je to právě vysoká cykličnost bezdomovectví, která je spojena s nemožností vyspat se dle potřeby.

Nedošlo k plošnému potvrzení našeho předpokladu o statisticky významném zvýšení možnosti vyspat se dle potřeby v sociálním bydlení. Možnost vyspat se dle potřeby ale vzrostla významně u osob se čtyřmi a více epizodami bezdomovectví. Tento fenomén lze spojit s biopsychosociálními změnami způsobenými traumatickým stresem, kterým jsou lidé bez domova dlouhodobě vystaveni (zejména ti, co jsou na ulici nebo co opakovaně ztrácí bydlení). Pro příklad můžeme uvést stres spojený se spaním na ulici či s nastavením režimu nocleháren, které neumožňují lidem bez domova zůstat v zařízení déle než do určité ranní hodiny a zároveň jsou zde (často) velmi striktní pravidla související s konzumací alkoholu.

Souhrnný závěr za hypotézu: Spokojenost se sousedstvím u uživatelů sociálního bydlení po roce vzrostla. Existují přitom specifické cílové skupiny, u nichž se spokojenost se sousedstvím obzvláště zvyšovala, jednalo se přitom zejména o osoby, které byly bez domova dlouhodobě a opakovaně a osoby přicházející ze specifických forem bydlení, jako jsou ubytovny nebo azylové domy. Další skupinou osob, u které se spokojenost se sousedstvím obzvláště zvyšovala, byly osoby, jejichž náklady na bydlení jsou více než 40 % příjmů domácnosti.

Změny zdravotní situace

V rámci nastavení evaluace jsme předpokládali, že dojde ke zlepšení zdravotního stavu a k poklesu využívání specifických zdravotnických služeb a ke změně ve specifických životních strategiích³⁸ v souvislosti s využíváním sociálních služeb. Rovněž jsme se domnívali, že se změní životní strategie spjaté s psychickou pohodou, jako jsou vnímaná kontrola nad vlastními životy a vnímaná životní spokojenost.

U celkového datového souboru nedošlo po dvanácti měsících k významným změnám vnímaného fyzického ani psychického zdravotního stavu, což lze vysvětlit např.: chroničností zdravotních problémů; krátkou dobou pro dosažení významné změny zdravotního stavu; větším zaměřením na fyzický i psychický zdravotní stav ze strany

³⁸ Strategiemi rozumíme zde i níže dlouhodobé záměry činnosti směřující k dosažení určitého cíle. V souvislosti se zdravotními a sociálními službami se jedná o strategie jejich využívání nebo nevyužívání a upřednostňování konkrétních typů služeb, např. služeb preventivních v určitém protikladu se službami pohotovostními.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

respondentů po stabilizaci situace bydlení, která byla dosud hlavním předmětem zájmu z důvodu palčivosti této tematiky; a také jinými životními stresory spojenými s pobytem v sociálním bydlení, např. fenoménem osamělosti, který se dle výzkumů u uživatelů sociálního bydlení vyskytuje. Náš předpoklad, že dojde k významnému zlepšení fyzického a psychického zdravotního stavu, se tedy v rozporu s již realizovanými výzkumnými šetřeními, na základě kterých jsme vytvářeli naše předpoklady, nepotvrdil. Uvedené důvody, kdy nedošlo k vnímanému zlepšení psychického zdravotního stavu, mohou souviset i s nepotvrzením našich domněnek o zvýšení vnímané kontroly nad vlastními životy nebo o zvýšení vnímané životní spokojenosti.

Náš předpoklad o tom, že pobyt v sociálním bydlení vede ke snížení využívání specifických zdravotnických služeb, jako je využívání pohotovostí, hospitalizací a výjezdů sanitek, se potvrdil pouze u specifických cílových skupin. Významné poklesy v oblasti využívání zdravotnických služeb nastaly u cílové skupiny osob přežívajících venku, v ubytovnách nebo sociálních službách osob se zdravotním postižením, osob z ubytoven a osob, které byly bez domova dlouhodobě a/nebo cyklicky. Tyto cílové skupiny lze přitom považovat za skupiny osob, které do sociálního bydlení přichází z tíživé životní situace, která je charakteristická jednak vysokou bytovou nouzí a jednak zdravotními znevýhodněními. Uvedené poklesy využívání zdravotních služeb lze propojit s vyšším napojením na zdravotní služby typu praktického či specializovaného lékaře, které mohou sloužit jako prevence využívání námi sledovaných zdravotních služeb.

Z výše uvedeného můžeme konstatovat, že má sociální bydlení u specifických cílových skupin vliv v oblasti využívání zdravotnických služeb.

Popsané výsledky dále podrobně diskutujeme ve vyhodnocení jednotlivých hypotéz.

Vnímaný fyzický a psychický zdravotní stav (H8)

Hypotéza byla stanovena na základě rešerše českých i zahraničních výzkumů (viz např. Kling, 2008; Katz, Kling, Liebman; 1999; Bassuk a kol., 2014; Aubry, Nelson, Tsemberis, 2015; Johnson, Chamberlain, 2015; Bretherton, Pleace, 2015; Busch-Geertsema, 2013; Bernard, Yuncal, Panadero, 2016). Respondenti odpovídali na pětistupňové škále, jaký je jejich současný zdravotní stav (velmi dobrý, dobrý, uspokojivý, špatný, velmi špatný). V rámci výpočtu z dat jsme se přitom zaměřili na ty odpovídající, kteří vnímali svůj zdravotní stav jako dobrý nebo velmi dobrý³⁹.

Respondenti odpovídali dále na otázky týkající se jejich duševní nepohody (nervozita, zoufalost, soustředěnost, deprese, pocit složitosti života, pocit bezcennosti) za posledních

³⁹ Podrobněji viz příloha č. 3.

třicet dní na pětistupňové škále (pořád, většinou, občas, málokdy, nikdy). Z těchto odpovědí jsme vytvořili celkový skóre⁴⁰.

Náš předpoklad, že dojde v rámci pobytu v sociálním bydlení ke zlepšení fyzického a psychického zdravotního stavu, se nepotvrdil. Ani u fyzického, ani u psychického zdravotního stavu nedošlo po 12 měsících pobytu v sociálním bydlení k významným změnám. Tento výsledek můžeme vysvětlovat např.: a) chroničností zdravotních problémů; b) krátkou dobou pro dosažení významné změny zdravotního stavu; c) větším zaměřením na fyzický i psychický zdravotní stav ze strany odpovídajících po stabilizaci situace bydlení, která byla dosud hlavním předmětem zájmu z důvodu palčivosti této tematiky; a d) jinými životními stresory spojenými s pobytem v sociálním bydlení, např. fenoménem osamělosti, který se dle výzkumů u uživatelů sociálního bydlení vyskytuje.

Náš předpoklad, že dojde v rámci pobytu v sociálním bydlení ke zlepšení fyzického a psychického zdravotního stavu, se nepotvrdil. Ani u fyzického, ani u psychického zdravotního stavu nedošlo po 12 měsících pobytu v sociálním bydlení k významným změnám.

Je také třeba upozornit na limity výzkumu, kdy se právě u otázek na psychické a fyzické zdraví mohla projevit sociální desirabilita (viz limity výzkumu) v odpovědích nebo určitá nechuť odpovídat na takto intimní otázky.

Návštěvy pohotovostí, hospitalizace a výjezdy sanitek (H7)

Hypotéza byla vytvořena na základě rešerše českých (Ripka a kol., 2018) i zahraničních (Aubry, Nelson, Tsemberis, 2015; Johnson, Chamberlain, 2015) výzkumů a předpokládá, že dojde ke snížení návštěv pohotovostí, hospitalizací i výjezdů sanitek. V dotazníku respondenti odpovídali na otevřenou otázku, kolikrát byl v posledních 6 měsících někdo z domácnosti ošetřen na pohotovosti, odvezen sanitkou nebo hospitalizován. V rámci analýzy dat jsme pracovali s podíly počtu osob, u kterých došlo ke snížení v jednotlivých oblastech v procentech.

Realita v pozadí hypotézy řešící, zda nastal pokles počtů návštěv pohotovostí, hospitalizací a výjezdů sanitek, je poměrně složitá. Procentuální snížení (resp. zvýšení) je vyjádření u jak velké části datového souboru (cílové skupiny) se návštěvy pohotovosti (resp. výjezdy sanitek či hospitalizace) snížily (resp. zvýšily) v procentech. Procentuální snížení (resp. zvýšení) nebo průměrná změna počtu těchto návštěv samostatně dostatečně nepopisují, co se ve skutečnosti děje. U každé z cílových skupin a sledované zdravotnické služby jsme spočítali rozdíl (v procentních bodech) veličin procentuální snížení a procentuální zvýšení a

⁴⁰ Pro zpracování celkového skóre, z odpovědí vztahujících se k duševní pohodě, byl vytvořen skóre 0 až 100 procent, kde 0 prezentovala výskyt duševní nepohody „pořád“ a 100 prezentovalo výskyt duševní nepohody „nikdy“.

průměrnou změnu počtu využití (u sanitek a hospitalizací) či návštěv (u pohotovostí). **Náš předpoklad o tom, že pobyt v sociálním bydlení vede ke snížení využívání specifických zdravotnických služeb, se potvrdil pouze u specifických cílových skupin.**

Následující výčet prezentuje cílové skupiny, kde bylo možno pozorovat současný nárůst či současný pokles obou charakteristik. **Jedná se přitom o cílové skupiny, u nichž lze říct, že procentuální snížení a procentuální zvýšení u konkrétní zdravotnické služby se liší výrazněji.** Je zde ovšem nutné upozornit na významný limit prezentovaných dat v podobě toho, že se jedná o data ze vzpomínek respondentů (retrospektivní data), která mohou být právě v důsledku tohoto zpětného vzpomínání určitým způsobem zkreslená. Následuje přehled jednotlivých cílových skupin.

Poklesy využívání konkrétních zdravotnických služeb u jednotlivých cílových skupin:

- Lidé, kteří přežívali venku, v ubytovnách nebo sociálních službách (n=44): sanitka (průměrná změna⁴¹: -0.125, rozdíl mezi zvýšením a snížením⁴²: -9.1 p. b.);
- Lidé se zdravotním postižením (n=23): pohotovost (průměrná změna: -0.4706, rozdíl mezi zvýšením a snížením: -13 p. b.), sanitka (průměrná změna: -0.1176, rozdíl mezi zvýšením a snížením: -26.1 p. b.), hospitalizace (průměrná změna: -0.25, rozdíl mezi zvýšením a snížením: -13 p. b.);
- Lidé z ubytovny (n=29): pohotovost (průměrná změna: -1.32, rozdíl mezi zvýšením a snížením: -27.6 p. b.);
- Lidé se čtyřmi a více epizodami bezdomovectví (n=32): sanitka (průměrná změna: -0.1071, rozdíl mezi zvýšením a snížením: -9.4 p. b.), hospitalizace (průměrná změna: -0.2333, rozdíl mezi zvýšením a snížením: -21.9 p. b.);
- Lidé, kteří byli v bytové nouzi více než pět let (n=28): hospitalizace (průměrná změna: -0.1154, rozdíl mezi zvýšením a snížením: -14.3 p. b.).

Nárůsty využívání konkrétních zdravotnických služeb u jednotlivých cílových skupin:

- Lidé, kteří se v posledních pěti letech stěhovali pět a vícekrát (n=25): sanitka (průměrná změna: 0.3182, rozdíl mezi zvýšením a snížením: 12 p. b.), hospitalizace (průměrná změna: 0.2727, rozdíl mezi zvýšením a snížením: 8 p. b.);
- Ohrožené rodiny s dětmi (n=25): pohotovost (průměrná změna: 0.2778, rozdíl mezi zvýšením a snížením: 16 p. b.), sanitka (průměrná změna: 0.6316, rozdíl mezi zvýšením a snížením: 12 p. b.), hospitalizace (průměrná změna: 0.3158, rozdíl mezi zvýšením a snížením: 8 p. b.);

⁴¹ Průměrné změny - zde byly spočítány rozdíly mezi počty výjezdů sanitek po nastěhování a po 12 měsících (tedy změna počtu výjezdů sanitek) pro každého respondenta v dané skupině, průměrnou změnou je pak průměr těchto spočítaných rozdílů ve skupině.

⁴² Rozdílem mezi zvýšením a snížením se zde rozumí rozdíl (matematická operace rozdílu) mezi zvýšením a snížením, tj. zvýšení minus snížení. Zvýšení je procento respondentů z dané skupiny, u kterých se využití sanitky (resp. pohotovosti či hospitalizace) zvýšilo; snížení je procento respondentů z dané skupiny, u kterých se využití sanitky (resp. pohotovosti či hospitalizace) snížilo. Obě veličiny jsou v procentech, jejich rozdíl pak v procentních bodech.

- Lidé z azylového domu (n=33): pohotovost (průměrná změna: 0.2857, rozdíl mezi zvýšením a snížením: 12.1 p. b.);
- Lidé z přechodného bydlení (n=20): pohotovost (průměrná změna: 0.625, rozdíl mezi zvýšením a snížením: 20 p. b.), hospitalizace (průměrná změna: 0.1875, rozdíl mezi zvýšením a snížením: 15 p. b.);
- Lidé, kteří za sebou měli jednu epizodu bezdomovectví (n=49) a lidé, kteří byli bez domova maximálně jeden rok (n=46): hospitalizace (průměrná změna: 0.25 a 0.1143, rozdíl mezi zvýšením a snížením: 14.3 p. b. a 10.9. p. b.).

Výše uvedené lze shrnout tím, že poklesy v oblasti využívání zdravotnických služeb nastaly u cílové skupiny osob přežívajících venku, v ubytovnách nebo sociálních službách, osob se zdravotním postižením, osob z ubytoven a osob, které byly bez domova dlouhodobě a/nebo cyklicky. Tyto cílové skupiny lze přitom považovat za skupiny osob, které do sociálního bydlení přicházejí z tíživé životní situace, která je charakteristická jednak vysokou bytovou nouzí a jednak zdravotními znevýhodněními. Uvedené poklesy využívání zdravotních služeb lze propojit s vyšším napojením na zdravotní služby typu praktického či specializovaného lékaře, které mohou sloužit jako prevence využívání námi sledovaných zdravotních služeb. Intervenující proměnnou může být také nárůst zaměstnanosti a s tím souvisejících vstupních zdravotních prohlídek.

Naopak nárůst využívání těchto zdravotnických služeb nastal zejména u osob s vysokým počtem stěhování v posledních pěti letech, u rodin s dětmi, osob z azylového domu či přechodného bydlení a osob, které byly bez domova jednorázově a/nebo krátkodobě. Uvedené změny nejspíše souvisejí s konkrétním nárůstem zdravotních problémů v kontextu jedinečné životní situace každé domácnosti nebo také s větším zaměřením se na vlastní zdravotní situaci po stabilizaci bytové situace díky sociálnímu bydlení.

Vnímaná kontrola nad vlastními životy (H9)

Na základě rešerše českých výzkumů (Ripka a kol., 2018) jsme předpokládali, že dojde ke zvýšení vnímané kontroly nad vlastními životy u uživatelů sociálního bydlení. V rámci této hypotézy byl zjišťován souhlas respondentů na pětistupňové škále (úplná pravda, spíše pravda, tak napůl, spíše nepravda, úplná nepravda) u pěti výroků mapujících vnímanou kontrolu respondentů nad vlastními životy. Z těchto výroků byl vytvořen celkový skór a v analýze dat jsme se dále zaměřovali na výroky, kde respondenti uváděli, že jsou úplná pravda nebo spíše pravda.

Hypotéza o vlivu sociálního bydlení na zvýšení vnímané kontroly nad vlastním životem se v případě našeho datového souboru nepotvrdila. Nedošlo k významnému zvýšení této kontroly, pouze k jejímu mírnému nárůstu o 5 p. b. (n=147, p-hodnota=0.216).

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Vnímaná kontrola nad vlastními životy nicméně významně vzrostla u cílové skupiny osob bez domova pět a více let a to o 15 p. b. ($n=28$, p -hodnota=0.044). Lze tedy předpokládat, že sociální bydlení má potenciál pro nárůst vnímané kontroly nad vlastními životy právě u cílové skupiny osob s dlouhodobou zkušeností s bezdomovectvím.

Z hlediska intenzity sociální práce vnímaná kontrola nad vlastními životy vzrostla nejvíce (byť statisticky nevýznamně) u osob s pěti a více kontakty se sociálním pracovníkem (o 10 p. b., $n=44$, p -hodnota=0.186). Statistickou nevýznamnost tohoto výsledku lze spojovat např. s možným přenášením části kontroly nad vlastními životy do agendy sociálních pracovníků, kteří toto přenášení mohou a nemusí přijmout, nebo naopak s možným přebíráním části kontroly sociálními pracovníky.

V rámci povahy systémů sociálního bydlení se vnímaná kontrola nad vlastními životy významně zvýšila pouze v případě přímého zabydlení do sociálního bydlení a to o 9 p. b. ($n=97$, p -hodnota=0.011), což může souviset s možností více „kontrolovat“ vlastní bytovou situaci.

Hypotéza o vlivu sociálního bydlení na zvýšení vnímané kontroly nad vlastním životem se v případě našeho datového souboru nepotvrdila. U celkového datového souboru došlo pouze k jejímu mírnému nárůstu o 5 p. b.

Vysvětlující optikou pro nárůst vnímané kontroly nad vlastními životy u uživatelů sociálního bydlení je délka předchozího bezdomovectví. U osob bez domova pět a více let došlo k významnému nárůstu vnímané kontroly nad vlastními životy o 15 p. b. K významnému nárůstu vnímané kontroly nad vlastními životy došlo i u osob zabydlených v rámci systému přímého zabydlení do sociálního bydlení.

Vnímaná životní spokojenost (H11)

Na základě rešerše českých (Ripka a kol., 2018) i zahraničních (Johnson, Chamberlain, 2015; Busch-Geertsema, 2013) výzkumů jsme předpokládali, že dojde u uživatelů sociálního bydlení ke zvýšení vnímané životní spokojenosti. Respondenti vyjadřovali spokojenost se svým životem na čtyřstupňové škále od naprosté nespokojenosti po naprostou spokojenost. V rámci analýzy dat jsme pracovali s procenty respondentů, kteří jsou v sociálním bydlení naprosto spokojeni.

V případě našeho datového souboru se hypotéza o zvýšení vnímané životní spokojenosti v souvislosti s pobytem v sociálním bydlení nepotvrdila. Vnímaná životní spokojenost se v celkovém datovém souboru statisticky významně nezměnila, došlo ovšem k jejímu mírnému nárůstu o 1.4 p. b. ($n=147$, p -hodnota=0.447).

V rámci rozdělení do cílových skupin je možné upozornit na zajímavý kontrast poklesu životní spokojenosti u těch, co byli bez domova rok a méně v porovnání s nárůstem životní spokojenosti u těch, co byli bez domova více než pět let (tento rozdíl přitom činí téměř

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

30 p. b.). Délka bezdomovectví tedy ovlivňuje změny v životní spokojenosti uživatelů sociálního bydlení.

Vnímaná životní spokojenost se (statisticky nevýznamně) zvýšila v případě přímého zabydlení do sociálního bydlení (o 9 p. b., $n=97$, p -hodnota=0.1) a naopak snížila u prostupného systému sociálního bydlení (o 14 p. b., $n=50$, p -hodnota=0.072). Rozdíl ve vnímané životní spokojenosti mezi těmito dvěma systémy je přitom 23 p. b. V tomto místě lze upozornit na to, že prostupný systém sociálního bydlení může v důsledku poskytování nižší životní jistoty a nižší psychické pohody uživatelů snižovat i jejich vnímanou životní spokojenost.

V případě našeho datového souboru se hypotéza o vlivu pobytu v sociálním bydlení na vnímanou životní spokojenost nepotvrdila. Vnímaná životní spokojenost se v celkovém datovém souboru statisticky významně nezměnila, došlo ovšem k jejímu mírnému nárůstu o 1,4 p. b. Ukazuje se přitom, že délka bezdomovectví má vliv na změny životní spokojenosti. Zajímavým zjištěním jsou rovněž rozdíly změn ve vnímané životní spokojenosti v jednotlivých systémech sociálního bydlení. Zdá se tedy, že životní spokojenost je ovlivňována nejen nastavením systému sociálního bydlení, ale také jinými individuálně specifickými proměnnými v životě daných osob.

Změny sociální situace

Dalším vysoce významným výsledkem vztaženým k životním strategiím uživatelů sociálního bydlení bylo snížení využívání odborné sociální pomoci sociální práce a sociálních služeb v oblasti: jednání s úřady, vyřizování sociálních dávek a zejména v oblasti pomoci při řešení bytové situace. Tento výsledek byl přitom v rozporu s našimi očekáváními, kdy jsme naopak očekávali zvýšení využívání odborné sociální pomoci sociální práce a sociálních služeb (např. v důsledku síťování na sociální služby pracovníky místních projektů sociálního bydlení). U některých cílových skupin došlo ale ke zvýšení využívání odborné sociální pomoci sociální práce a sociálních služeb v oblasti hledání zaměstnání a řešení dluhové problematiky, což lze považovat za významný dopad sociálního bydlení. Poskytování sociálního bydlení a sociální práce tedy vede ke snížení využívání specifické odborné sociální pomoci sociální práce a sociálních služeb, a naopak ke zvýšení využívání sociálních služeb cílících na řešení dluhů, což můžeme vysvětlovat nově vzniklým zaměřením uživatelů sociálního bydlení na tuto problematiku v důsledku stabilizace životní situace a saturace potřeby bydlení. Sociální bydlení má tedy významný vliv na osamostatnění se od odborné sociální pomoci sociální práce a sociálních služeb v rámci strategií řešení nepříznivých životních situací.

Když uvedené výsledky propojíme se zjištěními, které jsme měli k (čtvrtletnímu) vývoji celkové intenzity sociální práce v sociálním bydlení, zjistíme, že celková intenzita sociální práce mezi kvartály klesala v: počtu intervencí sociálního pracovníka, celkové četnosti

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

kontaktů se sociálním pracovníkem i v průměrném času stráveném intervencemi. Významný klesající trend bylo možné pozorovat zejména u cílových skupin samozvítelů a osob přežívajících venku, v ubytovnách nebo sociálních službách. V klesající potřebě intervencí ze strany sociální práce lze spatřovat silný dopad sociálního bydlení. U klientů dochází k navýšení soběstačnosti při řešení jejich stávající životní situace. **Je zjevné, že poskytnutí sociálního bydlení vede k celkovému snížení potřeby sociální práce, což může vyústit v silné ekonomické dopady sociálního bydlení v podobě úspory za poskytování sociální práce.**

Z výsledků dotazníkového šetření je rovněž zřejmé, že má poskytnutí sociálního bydlení velký vliv na další aspekty sociální situace jeho uživatelů. Za významný dopad sociálního bydlení tak lze považovat např. snížení špatných vztahů se sousedy, jejichž četnost v našem datovém souboru poklesla o 16 p. b. Existovaly přitom cílové skupiny, u nichž došlo k obzvláště vysokému snížení špatných sousedských vztahů, jako např. u osob z prostředí, která mohou svou povahou (zejména socio-prostorovým uspořádáním) ovlivňovat kvalitu vztahů se sousedy, jako např. ubytovny nebo azylové domy.

Využívání sociálních služeb (H16)

Na základě rešerše zahraničních studií (Aubry, Nelson, Tsemberis, 2015) jsme předpokládali, že dojde ke zvýšení využívání odborné pomoci v oblasti sociální práce a sociálních služeb. Respondenti byli tedy dotazováni na to, jak často využívají vybrané služby nebo pomoc úřadů na třístupňové škále (často, někdy, vůbec). Ve statistických analýzách jsme dále pracovali s daty od respondentů, kteří využívají sociální služby často.

Oproti našemu předpokladu o zvýšení využívání odborné pomoci v oblasti sociální práce a sociálních služeb u celkového datového souboru došlo napříč cílovými skupinami ke snížení využívání odborné pomoci v oblasti sociální práce a sociálních služeb v oblasti: jednání s úřady, vyřizování sociálních dávek a zejména v oblasti pomoci při řešení bytové situace.

Naopak došlo u některých cílových skupin ke zvýšení využívání odborné pomoci v oblasti sociální práce a sociálních služeb v oblasti hledání zaměstnání a řešení dluhové problematiky, což lze považovat za významný pozitivní dopad sociálního bydlení. Poskytování sociálního bydlení a s ním spojené sociální práce tedy vede ke snížení využívání specifické odborné pomoci v oblasti sociální práce a sociálních služeb, a naopak ke zvýšení využívání odborné pomoci v oblasti sociální práce a sociálních služeb cílících na řešení dluhů, což můžeme vysvětlit nově vzniklým zaměřením uživatelů sociálního bydlení na tuto problematiku v důsledku stabilizace životní situace a saturace potřeby bydlení.

V celkovém datovém souboru poklesla potřeba pomoci při jednání s úřady o 12 p. b. ($n=147$, p -hodnota=0.004), potřeba pomoci při vyřizování sociálních dávek o 14 p. b. ($n=147$, p -hodnota<0.001) a potřeba pomoci při řešení bytové situace o 27 p. b. ($n=147$,

p- hodnota<0.001). Naopak došlo ke zvýšení potřeby pomoci při řešení dluhové problematiky a to o 7 p. b. (n=147, p-hodnota=0.026). Lidé v sociálním bydlení se tedy pravděpodobně po stabilizaci své bytové situace snaží intenzivněji o stabilizaci své finanční situace.

U některých cílových skupin došlo k obzvláště vysokým poklesům potřeby pomoci ze strany sociální práce a sociálních služeb, lze tedy předpokládat, že právě tyto cílové skupiny ve vztahu ke své tíživé životní situaci obzvláště využívaly pomoc v níže uvedených oblastech.

Potřeba pomoci při řešení bytové nouze klesla zejména u:

- Osob se zdravotním postižením (o 48 p. b., n=23, p-hodnota<0.001);
- Osob přežívajících venku, v ubytovnách nebo sociálních službách (o 30 p. b., n=44, p-hodnota=0.004);
- Osob z ubytoven (o 48 p. b., n=29, p-hodnota<0.001);
- Osob, které byly bez domova více než pět let (o 43 p. b., n=28, p-hodnota<0.001);
- Osob s náklady na bydlení vyššími než 40 % příjmů domácnosti (o 37 p. b., n=65, p-hodnota<0.001).

Potřeba pomoci při vyřizování sociálních dávek klesla zejména u:

- Osob čelících diskriminaci na trhu s bydlením (o 35 p. b., n=20, p-hodnota=0.02);
- Osob z přechodného bydlení (o 30 p. b., n=20, p-hodnota=0.016);
- Osob z ubytoven (o 24 p. b., n=29, p-hodnota=0.008);
- Osob, které byly bez domova více než pět let (o 22 p. b., n=28, p-hodnota<0.001);
- Osob z nájemního bydlení (o 16 p. b., n=44, p-hodnota=0.033).

Potřeba pomoci při jednání s úřady klesla zejména u:

- Osob se zdravotním postižením (o 22 p. b., n=23, p-hodnota=0.031);
- Osob z ubytoven (o 21 p. b., n=29, p-hodnota=0.035);
- Osob s náklady na bydlení vyššími než 40 % příjmů domácnosti (o 21 p. b., n=65, p-hodnota=0.001);
- Osob, které byly bez domova více než pět let (o 20 p. b., n=28, p-hodnota=0.006);

Potřeba pomoci při řešení dluhů se zvýšila zejména u:

- Osob se čtyřmi a více epizodami bezdomovectví (o 19 p. b., n=32, p-hodnota=0.034)⁴³;
- Osob, které byly bez domova více než pět let (o 18 p. b., n=28, p-hodnota=0.031)⁴⁴;
- Osob s náklady na bydlení vyššími než 40 % příjmů domácnosti (o 11 p. b., n=65, p-hodnota=0.008).

Při rozdělení cílové skupiny dle intenzity využívání sociální práce v sociálním bydlení došlo k nejvyšším poklesům potřeb podpory v jednání s úřady (pokles o 16 p. b., n=44,

⁴³ Zdá se tedy, že právě cílová skupina těch, kteří mají vysokou cykličnost bezdomovectví, díky sociálnímu bydlení vyhledává vysoce často pomoc při řešení dluhové problematiky.

⁴⁴ Potřeba pomoci při hledání zaměstnání nejvíce vzrostla (byť statisticky nesignifikantně) u osob bez domova rok až pět let. Zdá se tedy, že osoby bez domova déle než pět let, se po 12 měsících zaměřují spíše na stabilizaci finanční situace a osoby, které byly bez domova rok až pět let, spíše na hledání zaměstnání.

p-hodnota=0.074), vyřizování sociálních dávek (16 p. b., n=44, p-hodnota=0.02) a při řešení bytové situace (32 p. b., n=44, p-hodnota=0.001) u cílové skupiny s pěti a více kontakty se sociálními pracovníky měsíčně. K poklesu potřeby pomoci při řešení bytové situace došlo u všech cílových skupin. **Zdá se tedy, že sociální bydlení samo o sobě vede ke snížení využívání odborné pomoci v oblasti sociální práce a sociálních služeb zaměřených na řešení bytové situace. Intenzita podpory ze strany sociálních pracovníků přitom může být faktorem, který ovlivňuje míru snížení využívání odborné pomoci v oblasti sociální práce a sociálních služeb.** Zároveň je třeba brát v potaz to, že cílová skupina s pěti a více kontakty se sociálními pracovníky může být cílovou skupinou přicházející do sociálního bydlení z nejtěžší životní situace.

Změny ve využívání podpory odborné pomoci v oblasti sociální práce a sociálních služeb se měnily napříč jednotlivými systémy sociálního bydlení. Větší pokles potřeby pomoci při jednání s úřady (o 22 p. b., n=50, p-hodnota=0.006) a vyřizování sociálních dávek (o 26 p. b., n=50, p-hodnota=0.001) nastal u prostupného systému sociálního bydlení. Větší pokles (dvojnásobný) při řešení bytové nouze nastal v případě přímého zabydlení do sociálního bydlení (o 32 p. b., n=97, p-hodnota<0.001). Z hlediska typu systému sociálního bydlení nárůst potřeby řešení dluhů byl zaznamenán větší (o 8 p. b., n=97, p-hodnota=0.029) v případě přímého zabydlení do sociálního bydlení. Zdá se tedy, že má (specificky nastavená) sociální práce poskytovaná v prostupném systému sociálního bydlení dopad na využívání specifické odborné pomoci a sociálních služeb v podobě snížení jejich využívání. Naopak jistota bydlení, poskytovaná v případě přímého zabydlení, vede k výraznějšímu poklesu využívání odborné pomoci sociální práce a sociálních služeb souvisejících s řešením bytové nouze.

K významnému snížení potřeby podpory při jednání s úřady a vyřizování sociálních dávek došlo u druhé skupiny obcí⁴⁵ (o 22 p. b., n=50, p-hodnota=0.006), což koresponduje s předchozím výsledkem, jelikož se jednalo o obce s prostupným systémem sociálního bydlení. Ke statisticky významnému poklesu potřeby řešení bytové situace došlo u všech skupin obcí (a) u první skupiny obcí⁴⁶ o 27 p. b., n=55, p-hodnota=0.002; b) u druhé skupiny obcí⁴⁷ o 16 p. b., n=50, p-hodnota=0.038; c) u čtvrté skupiny obcí⁴⁸ o 35 p. b., n=20, p-hodnota=0.02; d) u páté skupiny obcí⁴⁹ o 53 p. b., n=15, p-hodnota=0.011) vyjma třetí skupiny obcí. U třetí skupiny obcí⁵⁰ tento pokles nastal statisticky nevýznamně (o 14 p. b., n=7, p-hodnota= 0.44), což ale může být dáno povahou cílové skupiny sociálního bydlení těchto obcí, kam patří i mladé rodiny s dětmi připravující se na výstavbu vlastního bydlení.

⁴⁵ Obce s prostupným systémem sociálního bydlení (Kadaň, Otrokovice, Pardubice, Praha 14, Štětí)

⁴⁶ Velká města (Brno, Ostrava, Plzeň)

⁴⁷ Obce s prostupným systémem sociálního bydlení (Kadaň, Otrokovice, Pardubice, Praha 14, Štětí)

⁴⁸ Obce s akcentovanou tematikou sociálního vyloučení (Chomutov, Most, Velké Hamry)

⁴⁹ Obce s vysokou diferenciací bytového fondu (Jindřichův Hradec, Praha 7)

⁵⁰ Malé obce do tisíce obyvatel (Křižánky, Veselíčko, Vír)

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Rovněž došlo k významnému zvýšení potřeby pomoci při řešení dluhů u první skupiny obcí⁵¹ o 13 p. b. (n=55, p-hodnota=0.033), což může být způsobeno stabilizací životní situace daných cílových skupin sociálního bydlení a zaměřením se na řešení dluhové problematiky.

K významnému poklesu potřeby pomoci při řešení problémů s bydlením došlo v Brně (71 p. b., n=17, p-hodnota<0.001). K významnému poklesu potřeby pomoci s vyřizováním sociálních dávek došlo v Otrokovicích (27 p. b., n=26, p-hodnota=0.02). Tyto poklesy mohou být dány specifickým nastavením lokálních systémů sociálního bydlení, včetně upřednostňovaných cílových skupin.

V Tabulkách monitoringu hodnotily situaci v domácnostech přímo klíčoví sociální pracovníci domácnosti, a to vždy po čtvrtletí svého působení. Z těchto dat byl následně vypočítán trend daného jevu v domácnostech.

Celková intenzita sociální práce mezi kvartály klesala v: počtu intervencí sociálního pracovníka, celkové četnosti kontaktů se sociálním pracovníkem i v průměrném času stráveném intervencemi. Významný klesající trend bylo možné pozorovat zejména u cílových skupin samoživitelů, osob přežívajících venku a v ubytovnách nebo sociálních službách.

V klesající potřebě intervencí ze strany sociální práce lze spatřovat významný dopad sociálního bydlení. Pakliže tento výsledek propojíme s klesající potřebou podpory ze strany sociálních služeb v oblasti řešení sociálních dávek, při podpoře s úřady a v oblasti řešení bytové situace, je zjevné, že poskytnutí sociálního bydlení vede k celkovému snížení potřeby sociální práce a (možnému) zvýšení soběstačnosti klientů, což může vyústit v silné ekonomické dopady sociálního bydlení v podobě úspory za poskytování sociální práce.

Oproti našemu předpokladu o zvýšení využívání odborné pomoci v oblasti sociální práce a sociálních služeb, při pobytu v sociálním bydlení, došlo napříč cílovými skupinami ke snížení užívání odborné pomoci v oblasti sociální práce a sociálních služeb v oblasti: jednání s úřady, vyřizování sociálních dávek a zejména v oblasti pomoci při řešení bytové situace. Naopak došlo u některých cílových skupin ke zvýšení využívání odborné pomoci v oblasti sociální práce a sociálních služeb v oblasti hledání zaměstnání a řešení dluhové problematiky, což lze považovat za významný pozitivní dopad sociálního bydlení.

Lidé v sociálním bydlení se tedy pravděpodobně po stabilizaci své bytové situace snaží o stabilizaci své finanční situace, a to zejména lidé, kteří byli bez domova pět a více let, osoby s náklady na bydlení vyššími než 40 % příjmů domácnosti a osoby se čtyřmi a více epizodami bezdomovectví.

⁵¹ Velká města (Brno, Ostrava, Plzeň)

Míru využívání odborné pomoci sociální práce a sociálních služeb také ovlivňovala intenzita sociální práce. **Potřeba pomoci při řešení bytové situace nicméně klesala napříč všemi obcemi. Je tedy zřejmé, že využití sociálního bydlení samo o sobě vede ke snížení využívání odborné pomoci sociální práce a sociálních služeb zaměřených na řešení bytové situace. Změny ve využívání podpory odborné pomoci sociální práce a sociálních služeb se měnily napříč jednotlivými systémy sociálního bydlení, např. nárůst potřeby pomoci při řešení dluhů a hledání zaměstnání, nastal pouze v případě přímého zabydlení do sociálního bydlení, což může být dáno větší stabilizací životní situace, ale také upřednostňovanou cílovou skupinou v daných obcích.**

Podpůrná sociální síť (H13)

Hypotéza vznikla na základě rešerše zahraničních výzkumů (Bassuk a kol., 2014; Johnson, Chamberlain, 2015; Bretherton, Pleace, 2015; Bernard, Yuncal, Panadero, 2016; Busch-Geertsema, 2013).

Předpoklad o zlepšení podpůrné sociální sítě byl ověřován pomocí otázky, s kolika lidmi si respondent může „*důvěrně pohovořit o svých soukromých záležitostech*“ v rozmezí 0 až 10 a více osob. V analýze jsme pracovali s procenty osob, které si mohou pohovořit se čtyřmi a více osobami. **Oproti našemu předpokladu, že dojde ke zlepšení podpůrné sociální sítě, se ukazuje, že se podpůrná sociální síť významně nezměnila po 12 měsících pobytu v sociálním bydlení.** V celkovém datovém souboru došlo naopak k mírnému statisticky nevýznamnému snížení podpůrné sociální sítě o 5.4 p. b. (n=147, p-hodnota=0.121). Tedy rok po přestěhování došlo u části klientů ke snížení počtu blízkých kontaktů, což může být způsobeno samozřejmě samotným odstěhováním z dřívějšího bydliště a zpretrháním některých dřívějších vazeb. Nepotvrzení této domněnky souzní s výsledky českého výzkumu Ripky a kol. (2018).

U jednotlivých cílových skupin se ovšem projevovaly ve výsledcích rozdíly, např.:

- U osob, které dříve žily v přechodném bydlení, došlo ke snížení podpůrné sociální sítě o 25 p. b. (n=20, p-hodnota=0.031);
- U osob, které se v posledních pěti letech stěhovaly alespoň jednou, dochází k snížení podpůrné sociální sítě o 23 p. b. (n=30, p-hodnota=0.033).
- Ukazuje se, že se podpůrná sociální síť snížila u osob, které byly bez domova méně než rok, a to o 22 p. b. (n=46, p-hodnota=<0.001).

Podpůrná síť u uživatelů sociálního bydlení se zvýšila u osob s pěti a více kontakty se sociálním pracovníkem měsíčně, a to o 11 p. b. (n=44, p-hodnota=0.031).

V případě přímého zabydlení do sociálního bydlení došlo ke statisticky nevýznamnému mírnému zlepšení podpůrné sociální sítě (o 1 p. b., n=97, p-hodnota=0.5), naopak u uživatelů prostupného systému sociálního bydlení došlo k mírnému zhoršení podpůrné sociální sítě, a

to o 18 p. b. ($n=50$, p -hodnota=0.018). Uvedené může být dáno možností dosažení vyššího stupně sociálního bydlení v prostupném systému jen za situace splnění určitých podmínek, které jsou sociálními pracovníky monitorovány (sociální pracovník má tedy určitou kontrolující roli, což může narušovat důvěru mezi uživatelem a pracovníkem, a vést k tomu, že sociální pracovník není vnímán jako tolik podporující).

Zajímavým výsledkem je, že i přestože nedošlo ke zlepšení podpůrné sociální sítě u rodičů, došlo k ní u dětí. Respondenti byli dotazováni na počet návštěv, které si dítě dovedlo domů v posledním měsíci. Aspoň jednou v posledním měsíci si přivedlo domů návštěvu 24 % dětí po nastěhování a 39 % dětí po 12 měsících, je zde tedy nárůst o 15 p. b. ($n=59$, p -hodnota=0.047). V předchozích místech pobytu, jako jsou např. azylový dům či ubytovna, může být nízký počet návštěv v domácnosti odůvodněn studem dětí za místo pobytu (viz např. Glumbíková, Mikulec, 2020).

Oproti našemu předpokladu, že dojde ke zlepšení podpůrné sociální sítě, se podpůrná sociální síť uživatelů sociálního bydlení významně neměnila. U některých cílových skupin, jako např. u osob z přechodného bydlení, se podpůrná sociální síť dokonce zhoršovala. Zde lze usuzovat, že právě tyto osoby přišly s přestěhováním do nového sociálního bytu o podporu rodiny či spolubydlících.

Uvedené může být způsobeno: a) stěhováním do sociálního bydlení; b) (ne)existencí sociálních vazeb v předchozím místě bydliště; c) krátkou dobou pro navázání sociálních vazeb; d) fenoménem osamělosti zažívaným v sociálním bydlení; e) udržováním určitého sociálního odstupu v místě nového bydliště v důsledku snahy předcházet možné stížnosti sousedů; a f) existencí špatných zkušeností se vztahy se sousedy z předchozího místa bydliště apod.

Podpůrná sociální síť je také ovlivněna intenzitou sociální práce a nastavením vztahu mezi sociálním pracovníkem, kdy častěji roste a uživatelem prostupného systému sociálního bydlení, kdy naopak častěji neroste.

Zapojení se do sousedství (H17)

Hypotéza o zvýšení zapojení se do sousedství byla stanovena na základě rešerše zahraničních výzkumných studií (Aubry, Nelson, Tsemberis, 2015; Kling, 2008; Bretherton, Pleace, 2015). V rámci výzkumu bylo vyhodnocováno, jak zapojení se do sousedství, tak snížení špatných vztahů se sousedy. **Oproti našemu předpokladu se zapojení do sousedství po roce snížilo u uživatelů sociálního bydlení o 18 p. b. ($n=147$, p -hodnota<0.001), což byl pro nás překvapivý výsledek.** Je přitom zajímavé, že existují cílové skupiny, jejichž zapojení se do sousedství se obzvláště snížilo, jedná se zejména o:

- Ohrožené rodiny s dětmi (snížení o 40 p. b., $n=25$, p -hodnota=0.003);
- Osoby z azylových domů (snížení o 40 p. b., $n=33$, p -hodnota<0.001);

- Osoby, které byly bez domova více než pět let (snížení o 32 p. b., n=28, p-hodnota=0.011);
- Osoby s náklady na bydlení nad 40 % (snížení o 32 p. b., n=65, p-hodnota<0.001);
- Osoby přežívající venku, v ubytovnách a v sociálních službách (snížení o 23 p. b., n=44, p-hodnota=0.011);

Zdá se tedy, že některé cílové skupiny: a) necítí potřebu zapojovat se do sousedství v lokalitě sociálního bydlení; b) se z nějakého důvodu zapojit do sousedství nemohou; c) vnímají rok jako příliš krátkou dobu na to, aby se začaly přátelit se sousedy; d) mohou udržovat přátelské svazky se sousedy z předchozího místa pobytu e) mají funkční sociální síť v předchozím místě bydliště; f) zachovávají určitý sociální odstup jako prevenci vzniku problémů v sousedství jako možného ohrožujícího faktoru jejich pobytu v sociálním bydlení; a g) mají špatné zkušenosti se vztahy se sousedy z předchozího místa bydliště apod.

K vyššímu zapojení do sousedství sice po roce v sociálních bytech nedošlo, ale v souladu s naším předpokladem u nich došlo ke snížení špatných vztahů se sousedy o 16 p. b. (n=147, p-hodnota<0.001).

U některých cílových skupin přitom došlo k obzvláště vysokému snížení špatných vztahů se sousedy, lze tedy předpokládat, že právě tyto cílové skupiny přišly do sociálního bydlení z tíživé životní situace, která mohla být inherentně spojena se špatnými vztahy se sousedy. Konkrétně se jednalo zejména o:

- Osoby se čtyřmi a více epizodami bezdomovectví (snížení o 34 p. b., n=32, p-hodnota=0.006). Zdá se tedy, že právě u cílové skupiny se čtyřmi a více epizodami bezdomovectví má sociální bydlení potenciál vést k významnému snížení špatných vztahů se sousedy;
- Osoby přežívající venku, v ubytovnách nebo sociálních službách (snížení o 32 p. b., n=44, p-hodnota=0.001);
- Osoby z ubytoven (snížení o 21 p. b., n=29, p-hodnota=0.035);
- U skupiny respondentů, kteří byli bez domova více než pět let, byl tento pokles dokonce 32 p. b. (n=28, p-hodnota=0.011). Zdá se tedy, že má délka předchozího bezdomovectví vysvětlující potenciál ve vztahu k poklesu špatných vztahů se sousedy;
- U osob s náklady na bydlení nad 40 % došlo k poklesu špatných vztahů se sousedy, a to o 26 p. b. (n=65, p-hodnota<0.001). Úvodní podíl špatných vztahů se sousedy přitom činil téměř 40 %, což je patrně spojeno s místem předchozího bydliště, kde respondenti pocítovali i poměrně vysoký pocit nebezpečí.

K poklesu zapojení se do sousedství došlo u všech cílových skupin rozdělených podle intenzity sociální práce. Zapojení se do sousedství je tak spojeno spíše s jinými fenomény než s podporou sociálního pracovníka. Špatné vztahy se sousedy poklesly ve všech cílových skupinách, statisticky významně přitom u osob podpořených pěti a více kontakty měsíčně (o 11 p. b., n=44, p-hodnota=0.018). **Intenzita sociální práce má tedy významný vliv na**

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

pokles špatných vztahů se sousedy a lze předpokládat velkou roli sociální práce zaměřené právě na sousedství, která byla v obcích spolupracujících s MPSV realizována.

V obou systémech sociálního bydlení došlo k poklesu zapojení se do sousedství i špatných vztahů se sousedy. U prostupného systému sociálního bydlení byl tento pokles ovšem větší (o 16 p. b., $n=97$, p -hodnota=0.004).

V Tabulkách monitoringu hodnotili situaci v domácnostech přímo klíčoví sociální pracovníci domácnosti, a to vždy po čtvrtletí svého působení. Z těchto dat byl následně vypočítán trend daného jevu v domácnostech.

Počet přijatých stížností sousedů se zvětšoval o 0.09 za kvartál. Tento zvětšující se počet stížností je na hranici statistické významnosti. V kontextu snižujícího se zapojení do sousedství a snižujícího se špatných vztahů se sousedy (optikou uživatelů sociálního bydlení) je otázkou, co konkrétně může (byť nevýznamný) rostoucí trend stížností sousedů způsobovat. Jedním z hlavních důvodů by mohl být prostý fakt, že při delším soužití roste pravděpodobnost sousedských sporů, např. při hlasitém zavírání dveří, nezamykání, vpouštění návštěv apod. Aniž bychom chtěli zastírat, že ke stížnostem sousedů na uživatele sociálního bydlení může docházet, je možné upozornit na určitý drobnohled, pod kterým uživatelé sociálního bydlení ze strany svých sousedů mohou být. Uvedené je přitom spojené s existencí stigmatizujícího nádechu označení „sociálního bydlení“ jako „bydlení pro problémové občany“, které v české společnosti dosud přetrvává.

Oproti našemu předpokladu se po roce v sociálním bytě zapojení do sousedství snížilo u celého datového souboru o 18 p. b. Existovaly přitom specifické cílové skupiny, u nichž se zapojení do sousedství snížilo obzvláště, jako např. ohrožené rodiny s dětmi nebo osoby z azylových domů. Zdá se tedy, že zapojení se do sousedství je ovlivněno jednak příslušenstvím k cílové skupině sociálního bydlení a jednak místem předchozího pobytu, v němž mohly např. vzniknout určité negativní zkušenosti se sousedy nebo obava ze zapojování dětí do sousedství.

Ve vztahu k vysvětlujícímu potenciálu dat je nezbytné podotknout, že pakliže se na data podíváme optikou věku a pohlaví, zjistíme, že zapojení se do sousedství klesá více u žen (o 21 p. b., $n=94$ oproti poklesu 13 p. b. u mužů, $n=53$) a u osob nad 45 let (o 26 p. b., $n=50$, oproti poklesu 14 p. b. u osob pod 45 let, $n=97$).

Výskyt špatných vztahů se sousedy se u uživatelů sociálního bydlení významně snížil o 16 p. b. K obzvláště vysokému snížení špatných vztahů se sousedy došlo u osob dříve přežívajících venku, v ubytovnách a sociálních službách a u osob s dlouhodobou zkušeností s bezdomovectvím. U těchto cílových skupin byly přitom špatné vztahy se sousedy v předchozím místě pobytu obzvláště vysoké.

Na zapojení se do sousedství i výskyt špatných vztahů se sousedy má vliv intenzita (a jistě i kvalita) sociální práce a její zaměření na práci se sousedstvím. **Z výše uvedeného je**

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

patrné, že by sociální práce se sousedstvím měla být posílena obzvláště u výše uvedených specifických skupin.

Zapojení se do sousedství významně klesalo u uživatelů prostupného systému sociálního bydlení a špatné vztahy se sousedy v případě přímého zabydlení do sociálního bydlení. Je ovšem důležité reflektovat zde i specifika jednotlivých cílových skupin uživatelů sociálního bydlení, viz výše.

Změny ekonomické situace

Za nejvýznamnější změny v oblasti ekonomické situace uživatelů sociálního bydlení lze považovat nárůst příjmů domácností a pokles počtu dní bez peněz. Příjem domácností v posledním měsíci se po dvanácti měsících v sociálním bydlení zvýšil ve svém mediánu o 3 413 Kč. U osob, jejichž náklady na bydlení činily více než 40 % příjmů, narostl medián příjmů dokonce o 4 700 korun českých.

K významným změnám došlo v oblasti počtu dní bez peněz měsíčně, kdy došlo u celkového datového souboru k poklesu počtu dní bez peněz měsíčně po dvanácti měsících v sociálním bydlení o dva dny. U některých cílových skupin (osoby přežívající venku, v ubytovnách nebo sociálních službách) byl tento pokles dokonce vyšší a činil čtyři dny.

V celkovém datovém souboru nedošlo po dvanácti měsících pobytu v sociálním bydlení k významné změně ve výkonu placené práce. Zdá se ovšem, že nevykonávání placené práce je nezbytné zvažovat v kontextu individuálních důvodů jedince pro její nevykonávání (nejčastěji mateřská a rodičovská dovolená nebo pracovní neschopnost související se zdravotními důvody). Když jsme ovšem sledovali trendy ve výkonu placené práce u domácností uživatelů sociálního bydlení (n=158), zjistili jsme, že u celkového datového souboru došlo k průměrnému navýšení o 9 zaměstnaných za rok.

Z výše uvedeného je patrné, že má sociální bydlení významný vliv na změny v ekonomické situaci domácností, a to zejména v oblasti výše příjmů domácností a souvisejícím snížením počtu dní bez peněz.

Finanční situace (H18)

Hypotéza byla stanovena na základě rešerše zahraničních studií (Bassuk a kol., 2014; Busch-Geertsema, 2013; Bernard, Yuncal, Panadero, 2016); Gubits a kol., 2015).

V rámci evaluace finanční situace uživatelů sociálního bydlení byly hodnoceny celkové příjmy domácnosti, výdaje domácnosti za bydlení, počet dní bez peněz měsíčně, využívání krátkodobých půjček a vykonávání placené práce. **Náš předpoklad o vlivu pobytu v sociálním bydlení na finanční situaci můžeme považovat u uživatelů sociálního bydlení za potvrzený v případě nárůstu příjmů domácností a poklesu počtu dní bez peněz.**

Příjmy domácnosti

Po 12 měsících pobytu v sociálním bydlení **došlo ke zlepšení finanční situace domácností uživatelů sociálního bydlení v oblasti příjmů domácnosti v posledním měsíci**. Medián příjmů domácností se významně zvýšil o 3 413 Kč (n=132, p-hodnota<0.001). Medián měsíčního příjmu domácností se významně zvýšil zejména u následujících cílových skupin:

- Osoby s náklady na bydlení nad 40 % (nárůst mediánu o 4 700 Kč, n=61, p-hodnota<0.001);
- Samoživitelé (nárůst mediánu o 2 860 Kč, n=35, p-hodnota=0.009);
- Osoby z nájemního bydlení (nárůst mediánu o 3 100 Kč, n=39, p-hodnota=0.03).

Právě u těchto cílových skupin lze předpokládat, že měla předchozí situace bydlení vliv na příjmy domácnosti.

Celkové příjmy domácnosti se zvýšily u všech cílových skupin rozdělených podle intenzity sociální práce. U skupiny s pěti a více kontakty bylo přitom zvýšení celkových příjmů domácnosti nejvyšší (o 6 134.50 Kč, n=38, p-hodnota=0.018).

Zde lze usuzovat na to, že má sociální práce vliv na příjmy domácnosti v kontextu vyřízení sociálních dávek, což může u cílové skupiny s pěti a více kontakty, u nichž nejvyšší míra podpory ukazuje na příchod z nejzávažnější životní situace, mít vliv na celkovou finanční situaci domácnosti. Zároveň je ale třeba brát v potaz jedinečnost finanční situace každé domácnosti. Lze rovněž ale usuzovat na to, že tato cílová skupina s nejmenší potřebou podpory ze strany sociálních pracovníků nemusela přicházet z tak závažné životní situace.

Celkové příjmy domácnosti se zvýšily u prostupného systému sociálního bydlení i v případě přímého zabydlení. U prostupného systému sociálního bydlení byl tento nárůst vyšší v mediánu o 1 700 Kč oproti přímému zabydlení do sociálního bydlení. Je ovšem důležité upozornit, že tento rozdíl v nárůstu může být dán spíše celkovou finanční situací domácnosti než nastavením systému sociálního bydlení.

Došlo ke zlepšení finanční situace domácností uživatelů sociálního bydlení v oblasti příjmů domácnosti v posledním měsíci. Medián příjmů domácností se významně zvýšil o 3 413 Kč. Nárůsty příjmu domácnosti se zdají být spíše spojeny s individuální situací domácnosti než s příslušností ke konkrétní cílové skupině. Nárůsty příjmů lze spojovat s vyřízením sociálních dávek za pomoci sociálních pracovníků projektu a výkonem placené práce (viz dále).

Výdaje za bydlení

Náš předpoklad o tom, že dojde ke snížení měsíčních výdajů za bydlení u uživatelů sociálního bydlení, se nepotvrdil. Výdaje za bydlení se ovšem významně měnily ve vztahu k předchozímu místu pobytu (u osob z ubytoven došlo ke statisticky nevýznamnému snížení o 1 178 Kč, n=29, p-hodnota=0.176) a ve vztahu k výši výdajů za bydlení nad 40 % příjmů domácnosti.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Náklady na bydlení se u cílové skupiny „osob s náklady na bydlení nad 40 %“ snížily (statisticky nevýznamně) o 800 Kč (n=63, p-hodnota=0.27). Pokles výdajů na bydlení je pravděpodobně způsoben nastavením výše nájmu v sociálním bydlení (v konkrétních obcích). Náklady na bydlení se u kategorie „osob s náklady na bydlení pod 40 % příjmů“ zvýšily o 1 462 Kč (n=51, p-hodnota<0.001). Toto zvýšení může být dáno např. příchodem těchto osob ze sociálních služeb či z náhradní rodinné péče, kde byly náklady na bydlení nižší nebo žádné.

V případě přímého zabydlení se výdaje domácnosti na bydlení mírně zvýšily (o 400 Kč, n=95, p-hodnota=0.126), v případě prostupného systému sociálního bydlení se mírně snížily (o 800 Kč, n=45, p-hodnota=0.939). Ani jedna z obou změn ovšem není statisticky významná. **Výdaje domácnosti na bydlení tak mohou být způsobeny spíše výší těchto výdajů v konkrétních obcích (tedy konkrétní výší nájmu v sociálním bydlení v konkrétním bytě v konkrétní obci).**

Náš předpoklad o tom, že dojde ke snížení výdajů za bydlení u uživatelů sociálního bydlení, se nepotvrdil. Výše nákladů na bydlení se měnila dle předchozího místa pobytu, kdy zde hrálo roli: a) místo bydliště, kdy byly náklady na bydlení např. u osob bez střechy nebo pobývajících v sociálních službách, nízké; a b) výše nájmu v předchozím místě pobytu, kdy např. u ubytoven můžeme hovořit o vysokých nájmech a tzv. byznysu s chudobou. Proměnnou v aktuálním místě pobytu, tj. v sociálním bydlení, může být zase konkrétní výše nájmu v sociálním bydlení, která variovala v kontextu jednotlivých obcí zapojených do projektu (což odpovídá i výpovědím informantů z kvalitativního šetření).

Počet dní bez peněz

U uživatelů sociálního bydlení došlo v souladu s naším předpokladem k poklesu počtu dní bez peněz v měsíci o dva dny po 12 měsících pobytu v sociálním bydlení (n=118, p-hodnota<0.001). U specifických cílových skupin přitom došlo k obzvláště vysokému snížení počtu dní bez peněz. Jednalo se zejména o následující cílové skupiny:

- Osoby přežívajících venku, v ubytovnách nebo sociálních službách, u nichž se počet dní bez peněz snížil dokonce o čtyři dny (n=38, p-hodnota=0.007);
- Osoby se třemi až čtyřmi epizodami bezdomovectví, u nichž se počet dní bez peněz snížil o čtyři dny (n=32, p-hodnota=0.026);
- Osoby s náklady na bydlení nad 40 % měsíčního příjmu, u nichž se počet dní bez peněz snížil o tři dny (n=58, p-hodnota=0.001).

Počet dní bez peněz se snížil u cílové skupiny osob s pěti a více kontakty se sociálním pracovníkem měsíčně, a to celkově o 7 dní (n=32, p-hodnota=0.007). Lze tedy usuzovat, že právě tato cílová skupina uživatelů sociálního bydlení přišla do sociálního bydlení z nejtěžší životní situace, a zároveň lze upozornit na to, že uživatelům sociálního bydlení byla poskytnuta podpora sociálního pracovníka v oblasti vyřizování sociálních dávek.

Počet dní bez peněz se snížil o tři dny v případě přímého zabydlení do sociálního bydlení (n=81, p-hodnota<0.001). U prostupného systému sociálního bydlení nebyla změna v případě počtu dní bez peněz statisticky významná.

Počet dní bez peněz se snížil u čtvrté skupiny obcí⁵² o 10 dní (n=16, p-hodnota=0.002). Čtvrtá skupina obcí je skupinou s vysokým sociálním vyloučením. Život v sociálně vyloučené lokalitě je přitom inherentně spojen s využíváním krátkodobých půjček, viz i dále. Svou roli ovšem může hrát i práce s dluhy domácností ze strany sociálních pracovníků lokálního projektu sociálního bydlení.

U respondentů došlo po ročním pobytu v sociálním bydlení v souladu s naším předpokladem k poklesu počtu dní bez peněz v měsíci o dva dny. Největší poklesy počtu dní bez peněz byly ovlivněny místem předchozího pobytu a délkou situace bezdomovectví.

Zdá se rovněž, že na počet dní bez peněz má pozitivní vliv využívání systému přímého zabydlení. Zásadní vliv na změnu v počtu dní bez peněz u domácností má také předchozí pobyt v sociálně vyloučené lokalitě. Nelze také opomíjet vliv sociální práce v sociálním bydlení na práci s dluhy zabydlených domácností.

Krátkodobé půjčky

Využívání krátkodobých půjček se u uživatelů sociálního bydlení významně neměnilo, došlo ale k jejich mírnému poklesu o 1,4 p. b. (n=147, p-hodnota=0.395).

Využívání krátkodobých půjček se ovšem významně snížilo o 25 p. b. (z 30 % na 5 %, n=20, p-hodnota=0.031) ve čtvrté skupině obcí, což je právě skupina obcí, která je spojena s vysokým sociálním vyloučením cílové skupiny, což lze považovat za velký přínos.

Využívání krátkodobých půjček může být ovlivněno předchozím pobytem uživatelů sociálního bydlení v sociálně vyloučené lokalitě. Ve vztahu k odpovědím na otázky, v dotazníku týkajícím se krátkodobých půjček, lze ovšem zvažovat možný vliv sociální desirability (viz limity výzkumu), jelikož většina osob uvedla, že krátkodobé půjčky nevyužívá a ani je nevyužívala v předchozím místě pobytu, což je v rozporu s výzkumy i žitou praxí sociální práce s danou cílovou skupinou.

Placená práce

Oproti našemu předpokladu nedošlo v našem datovém souboru u uživatelů sociálního bydlení po 12 měsících pobytu v sociálním bydlení k významné změně (tj. navýšení) ve výkonu placené práce.

⁵² Obce s akcentovanou tematikou sociálního vyloučení (Chomutov, Most, Velké Hamry)

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

U některých cílových skupin ale došlo k významnému nárůstu výkonu placené práce. Jednalo se o osoby z azylových domů, kde mohl být překážkou výkonu placené práce režim zařízení, např. nutnost přítomnosti pečujícího o děti, pakliže je dítě v zařízení. Nárůst výkonu placené práce činil 21 p. b. ($n=33$, p -hodnota=0.033). Druhou skupinou osob, u které došlo k nárůstu výkonu placené práce, byly osoby z ubytoven. U této skupiny osob činil nárůst 21 p. b. ($n=29$, p -hodnota=0.035).

V Tabulkách monitoringu hodnotili situaci v domácnostech přímo klíčoví sociální pracovníci domácnosti, a to vždy po čtvrtletí svého působení. Z těchto dat byl následně vypočítán trend daného jevu v domácnostech.

Počet zaměstnaných se statisticky signifikantně zvyšuje mezi kvartály. **U celkového datového souboru, v němž je řada osob na rodičovské dovolené nebo jim pracovat neumožňují zdravotní důvody a jiné okolnosti, došlo k průměrnému navýšení o 9 zaměstnaných za rok.** Data z domácností v sociálním bydlení porovnávají stav po nastěhování a po 12 měsících, zatímco data z monitoringu sociálních pracovníků jsou získávána kvartálně a odhalují trend (směřování, tendenci spíše dlouhodobého procesu změny).

Napříč jednotlivými skupinami sociálního bydlení dochází dle dat získaných z monitoringu sociálními pracovníky ke zvýšení trendu zaměstnanosti, zejména u ohrožených rodin s dětmi a u osob z přechodného bydlení. Zdá se tedy, že i když je nezaměstnanost způsobena specifickými životními situacemi jednotlivce (viz výše), tak poskytnutí stabilního bydlení může mít právě u těchto dvou cílových skupin potenciál pro zvýšení zaměstnanosti. Uvedené lze vysvětlit např. změnami místa bydliště v přechodném bydlení nebo pobytem ohrožených rodin s dětmi např. v azylovém domě, kde nastavení režimu azylového domu (nutnost přítomnosti pečující osoby, když je v zařízení přítomno dítě) může znesnadňovat výkon placené práce.

Ke statisticky významnému trendu nárůstu zaměstnanosti došlo také u osob, které byly bez domova déle než jeden rok a maximálně pět let, což koresponduje s daty zjištěnými při dotazování domácností, kde se ukazovalo, že osoby, které byly bez domova déle než pět let, se zaměřují spíše na stabilizaci své finanční situace než na hledání zaměstnání. Zaměstnanost se rovněž zvyšovala v případě přímého zabydlení do sociálního bydlení, což lze opět propojit s výsledky zjištěnými pomocí dotazníkového šetření v domácnostech.

Zdá se, že nevykonávání placené práce je nezbytné zvažovat v kontextu individuálních důvodů jedince pro její nevykonávání.

Nejčastějšími důvody nevykonávání práce přitom byly: mateřská či rodičovská dovolená ($n=22$); pracovní neschopnost ze zdravotních důvodů ($n=20$); zdravotní postižení ($n=26$); důchod ($n=18$); nemožnost najít práci ($n=12$); problémy s péčí o děti ($n=7$); odpovědnost za péči o člena rodiny s postižením ($n=5$); čekání na začátek nového zaměstnání ($n=4$); péče o domácnost ($n=3$); a posléze po $n=1$: problémy s bydlením; sezonní zaměstnání;

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

vzdělávání nebo jiné kurzy. Jiné důvody uvedli dva respondenti, tři respondenti odmítli odpovědět.

I přesto má dlouhodobý proces změny situace zaměstnanosti rostoucí tendenci ve smyslu nárůstu počtu zaměstnaných v domácnostech uživatelů sociálního bydlení.

Změny rodinné situace u uživatelů sociálního bydlení

Ke změnám rodinné situace uživatelů sociálního bydlení se poжил zejména předpoklad, že u nich dojde ke snížení počtu dětí žijících mimo domácnost. **Tento předpoklad se naplnil: počet domácností, které měly aspoň jedno nezletilé dítě mimo domácnost, klesl po dvanácti měsících v sociálním bydlení o 5 p. b.** U hodnocených domácností jsme vypočítali i trend výskytu počtu dětí žijících mimo domácnost a zjistili jsme, že se do těchto domácností v průměru vrátilo během roku sedm dětí, což lze považovat za vysoce významný efekt sociálního bydlení. U některých cílových skupin bylo toto snížení přitom obzvláště vysoké, jako např. u osob přežívajících venku, v ubytovnách nebo sociálních službách, kde došlo ke snížení podílu rodin, které mají alespoň jedno nezletilé dítě žijící mimo domácnost, o 11 p. b. **Sociální bydlení tedy významně ovlivňuje rodinnou situaci svých uživatelů,** což podrobně analyzujeme v následující hypotéze.

Počet dětí žijících mimo domácnost (H15)

Hypotéza předpokládající snížení počtu dětí v náhradní rodinné péči byla stanovena na základě rešerše zahraničních výzkumů (Bassuk a kol., 2014; Flower, 2015; Pergamit a kol., 2017; Shinn a kol., 2016; Gubits a kol., 2015). **V souladu s naším předpokladem došlo u osob, žijících v sociálním bydlení, po 12 měsících pobytu v sociálním bydlení ke snížení podílu rodin, které mají alespoň jedno nezletilé dítě žijící mimo domácnost o 5 p. b. (n=147, p-hodnota=0.046).**⁵³

V Tabulkách monitoringu hodnotili situaci v domácnostech přímo klíčoví sociální pracovníci domácností, a to vždy po čtvrtletí svého působení. Z těchto dat byl následně vypočítán trend daného jevu v domácnostech. V počtu dětí, žijících mimo domácnost, lze zaznamenat v souladu s daty získanými v dotazníkovém šetření v jednotlivých domácnostech (statisticky nesignifikantní) pokles. **Po přepočtech se do domácností vrátilo během roku sedm dětí, což lze považovat za vysoce významný efekt sociálního bydlení**⁵⁴.

⁵³ Jedná se o data z dotazníkového šetření realizovaného evaluátory projektu. U rodin, které pobývaly v sociálním bydlení, mělo na začátku ze 147 hodnocených domácností 25 rodin dítě mimo domácnost po nastěhování a po 12 měsících pobytu v sociálním bydlení se jednalo o 18 rodin.

⁵⁴ Na začátku monitorování sociálními pracovníky mělo dítě mimo domácnost 37 rodin. Čtyřikrát (tj. ve čtyřech rodinách) došlo ke zvýšení počtu dětí v náhradní rodinné péči a devětkrát došlo ke snížení počtu dětí v náhradní rodinné péči. Celkově odešlo do náhradní péče 8 dětí a vrátilo se do rodin 15 dětí. Takže celková bilance je 7 dětí ve prospěch navrácení do rodin.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

K významnému poklesu počtu dětí, žijících mimo domácnost, došlo u cílové skupiny osob, jimž sociální bydlení umožní návrat dětí z náhradní rodinné péče. Zároveň bylo zjištěno, že existuje významný trend v poklesu počtu dětí žijících mimo domácnost u osob se čtyřmi a více epizodami bezdomovectví.

U cílové skupiny osob, přežívajících venku, v ubytovnách nebo sociálních službách, došlo k obzvláště vysokému **snížení podílu rodin, které mají alespoň jedno nezletilé dítě žijící mimo domácnost, o 11 p. b.** (n=44, p-hodnota=0.031).

Podíl rodin, které mají alespoň jedno dítě mimo domácnost, se významně nezměnil u žádné z cílových skupin dělených dle průměrného počtu intervencí sociálního pracovníka měsíčně.

Zdá se tedy, že samo poskytnutí sociálního bydlení má vliv na snížení podílu rodin, které mají alespoň jedno nezletilé dítě mimo domácnost.

Podíl počtu rodin, které mají alespoň jedno dítě žijící mimo domácnost z celkového datového souboru, se měnil dle nastavení systémů sociálního bydlení. Data ukazují, že v případě přímého zabydlení do sociálního bydlení dojde ke snížení podílu rodin, které mají alespoň jedno dítě mimo domácnost, o 5 p. b. (n=97, p-hodnota=0.009), naopak u prostupného systému sociálního bydlení se podíl rodin, které mají alespoň jedno dítě mimo domácnost, (statisticky nevýznamně) mírně zvyšuje o 4 p. b. (n=50, p-hodnota=0.313).

Dle našeho předpokladu se podíl rodin s alespoň jedním dítětem žijícím mimo domácnost u všech domácností po 12 měsících pobytu v sociálním bydlení snížil o 5 p. b. Největší pokles podílu těchto rodin nastal u osob přežívajících venku, v ubytovnách nebo sociálních službách. Ukázalo se, že i nastavení systému sociálního bydlení má vliv na pokles počtu dětí žijících mimo rodinu. V kvalitativním šetření byl zisk sociálního bytu přímo spojován s příležitostí pro návrat dětí z náhradní rodinné péče. Přímé zabydlení je v této oblasti pravděpodobně přínosnější, protože poskytuje pro rodinu dlouhodobě stabilnější prostředí.

Změna životní situace dětí žijících v domácnostech uživatelů sociálního bydlení

V rámci vyhodnocování změn životní situace u dětí byly stanoveny čtyři hypotézy vztahující se ke zkvalitnění spánku dětí, zdravotním obtížím v oblasti dýchacího ústrojí u dětí, životní spokojenosti dětí a problémům s chováním u dětí. Při hodnocení dopadů u dětí je nutné zdůraznit limity dat, které vychází především z nízkého počtu respondentů.

Nejvýznamnějšími změnami, které u dětí nastaly, bylo zlepšení podpůrné sociální sítě u dětí, které se projevilo nárůstem počtu návštěv dětí v domácnosti o 15 p. b., pokles špatného soustředění u dětí o 16 p. b. a navýšení empatického chování u dětí o 14 p. b. Ostatní výsledky jsou statisticky nevýznamné. Za zmínku ovšem stojí snížení ustaranosti o 14.6 p. b. a snížení výskytu „*praní se s jinými dětmi nebo šikanování jiných dětí*“ o 12.2 p. b.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Naše předpoklady o zkvalitnění spánku u dětí a snížení výskytu zdravotních obtíží u dětí se nepotvrdily. Důvodem může být využitá metoda dotazování stejně jako např. chroničnost zdravotních obtíží nebo větší zaměření na oblast zdraví po stabilizaci bytové situace ze strany rodičů, kteří zdravotní stav dětí hodnotily.

Zkvalitnění spánku u dětí (H6)

Hypotézu o zkvalitnění spánku u dětí jsme vytvořili na základě rešerše českých (Ripka a kol., 2018) i zahraničních (Bernard, Yuncal, Panadero, 2016) výzkumů. Hypotéza je zpracována pomocí odpovědi na otázku, zda může dítě spát nepřerušovaně alespoň 10 hodin denně při nastěhování a po 12 měsících od nastěhování.

Došlo k mírnému (statisticky nevýznamnému) nárůstu možnosti spát nepřerušovaně u dětí o 2 p. b. ($n=59$; p -hodnota=0.5). Tento nárůst lze spojovat s nárůstem kvality bydlení v sociálním bydlení oproti předchozímu bydlení, snížením počtu stěhování (nárůst jistoty bydlení) a také s vysokou možností vyspat se dle potřeby (u 95 % dětí) v situaci po nastěhování. **Náš předpoklad se tedy jako statisticky významný nepotvrdil.**

Výskyt zdravotních obtíží u dětí (včetně zdravotních obtíží v oblasti dýchacího ústrojí u dětí, H10)

Hypotéza byla zařazena na základě rešerše českých (Ripka a kol., 2018) i zahraničních výzkumů (Katz, Kling, Liebman, 1999). Respondenti byli dotazováni, zda má dítě onemocnění dýchacích cest (astma, chronický kašel, chronický zánět průdušek apod.).

Výskyt zdravotních obtíží v oblasti dýchacího ústrojí zůstal zachován po nastěhování i po 12 měsících u 10.2 % dětí. Naše domněnka, že pobyt v sociálním bydlení povede ke snížení výskytu dýchacích obtíží u dětí, se tedy nepotvrdila.

Ukazuje se, že počet dětí v péči specialisty se po 12 měsících pobytu v sociálním bydlení statisticky nevýznamně snížil o 5 p. b. ($n=59$, p -hodnota=0.304) v porovnání se stavem po nastěhování. Pakliže tento výsledek propojíme s tím, že se fyzický zdravotní stav (včetně výskytu dýchacích potíží) u dětí za 12 měsíců pobytu v sociálním bydlení nezměnil, může tento výsledek poukazovat na to, že se u dětí zmírnila závažnost těchto zdravotních potíží (tj. závažnost je nižší a děti nevyžadují péči specialisty).

U dětí došlo také k nárůstu užívání léků, a to o 3 p. b. ($n=59$, p -hodnota=0.344)⁵⁵. Tento výsledek sice není statisticky významný, ale poukazuje na potenciál sociálního bydlení pro změnu přístupu k léčbě dětí u podpořených domácností.

⁵⁵ Jednalo se o odpovědi na otázku, zda dítě užívá, či neužívá nějaké léky.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Životní spokojenost u dětí (H12)

Hypotéza byla vytvořena na základě rešerše českých i zahraničních výzkumů (Flower, 2015; Pergamit a kol., 2017; Shinn a kol., 2016; Ripka a kol., 2018). Rodiče dětí vyjadřovali svůj souhlas na třístupňové škále (úplně pravda, tak trochu pravda, není pravda) s výroky o pozitivních i negativních charakteristikách svých dětí, konkrétně o ustaranosti a skleslosti dětí. Pro výpočet dat jsme použili procenta výroků, v nichž rodiče uváděli, že je dané tvrzení o jejich dítěti úplně pravda.

Z dat vyplývá, že došlo ke snížení ustaranosti u dětí po 12 měsících o 14,6 p. b. ($n=48$, p -hodnota=0.092). Naopak skleslost se u dětí snížila o 4.1 p. b. ($n=49$, p -hodnota=0.804). Ani jeden z výsledků ale není statisticky významný. **Náš předpoklad o tom, že pobyt v sociálním bydlení povede k životní spokojenosti dětí, se tedy nepotvrdil.** Nárůst skleslosti u dětí může být tedy ovlivněn jinými proměnnými, než je sociální bydlení. Může se jednat např. o ztrátu kontaktů s předchozím sociálním prostředím nebo o nutnost začlenit se do nového školního kolektivu (v důsledku stěhování), která může být pro děti stresující. Je také nezbytné zmínit, že je v rámci limitů výzkumu potřeba brát v úvahu malý počet respondentů (n) a krátkou dobu pobytu v sociálním bydlení na ovlivnění změn v této oblasti.

Problémy s chováním u dětí (H14)

Hypotéza byla stanovena na základě rešerše zahraničních výzkumů (Bassuk a kol., 2014; Katz, Kling, Liebman, 1999), kdy jsme předpokládali, že dojde ke snížení výskytu problémů s chováním u dětí. Rodiče dětí vyjadřovali svůj souhlas na třístupňové škále (úplně pravda, tak trochu pravda, není pravda) s výroky o pozitivních i negativních charakteristikách svých dětí. Ve výpočtu jsou zahrnuty veškeré odpovědi rodičů, kteří neodpověděli u daného výroku „*Neví*“ či „*Odmítl*“ ani po nastěhování ani po 12 měsících. Vypočítali jsme změny v hodnocení pravdivosti napříč celou škálou.

Oproti našemu předpokladu nedošlo ke snížení výskytu problémů s chováním u dětí. Hypotézu tedy považujeme za nepotvrzenou v souladu s již realizovaným výzkumným šetřením v České republice viz Ripka a kol. (2018).

V rámci pozitivních změn⁵⁶ došlo k nárůstu v položce „*Snaží se chovat pěkně k druhým lidem. Bere ohled na jejich pocity.*“ o 14 p. b. ($n=50$, p -hodnota=0.039). Druhým výsledkem, který jistě stojí za zmínku, je pokles „*špatného soustředění*“ o 16,3 p. b. ($n=43$, p -hodnota=0.043).

Statisticky nevýznamné změny, které ale přesto stojí za povšimnutí, jsou změny v podobě snížení výskytu „*praní se s jinými dětmi nebo šikanování jiných dětí*“ o 12,2 p. b. ($n=49$). Poskytnutí stabilního sociálního bydlení má tedy určitý vliv na chování a duševní pohodu

⁵⁶ Ve vztahu k pozitivním změnám se jedná o změny v chování dětí, které lze považovat za pozitivní ve smyslu změny chování k lepšímu v rámci platných společenských norem nebo jejich posun k psychické pohodě v období mezi nastěhováním a 12 měsíci od nastěhování.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

dětí. Můžeme usuzovat, že právě díky sociálnímu bydlení mají děti dostatek soukromí a klidu, což pozitivně ovlivňuje nejen jejich empatii ve vztahu k druhým lidem, ale také jejich soustředění (viz podobně Vávrová, Gojová, Glumbíková, 2019).

Shrnutí nejdůležitějších výsledků: Dopady sociální práce na uživatele podpůrných nástrojů

Shrnutí nejdůležitějších zjištění je prezentováno podle jednotlivých hypotéz stanovených **pro uživatele podpůrných nástrojů, tj. uživatele podpořené v rámci projektu sociální práce a ne sociálním bydlením** (n=204). Data byla získána pomocí dotazníku vyplňovaného ve spolupráci sociálního pracovníka a klienta před intervencí a po intervenci. V rámci výsledků jsou popsány statisticky významné výsledky. Pokud je v sumarizaci nejdůležitějších výsledků uveden statisticky nevýznamný výsledek, je na to čtenář předem upozorněn.

Nejvýznamnější dopady podpory sociální práce byly následující:

- Došlo k poklesu počtu uživatelů podpůrných nástrojů žijících na ulici nebo přespávajících v noclehárnách o 5 p. b.
- Došlo ke zlepšení finanční situace, kdy se medián měsíčního příjmu uživatelů zvýšil o 1 200 Kč;
- Došlo k nárůstu počtu zaměstnaných o 8 p. b.;
- Došlo ke zvýšení využívání zdravotnických služeb, a to o 4 p. b.;
- Došlo ke zvýšení počtu uživatelů, kteří mohou pohovořit o svých intimních a soukromých problémech se třemi a více osobami, o 5 p. b.;
- Došlo ke zlepšení vztahů s příbuznými o 8 p. b..

Podrobně se dopady podpůrných nástrojů na životní situaci jejich uživatelů zabýváme v následujícím textu.

Změna bytové situace u uživatelů podpůrných nástrojů (H19)

V souladu s předpoklady, stanovenými na základě rešerše zahraničních a českých výzkumů u uživatelů sociálního bydlení, jsme se domnívali, že dojde ke zlepšení bytové situace také u uživatelů sociální práce v rámci projektu. Respondenti byli dotazováni na bydlení před intervencí a po intervenci.

Výsledky výzkumu nám neumožňují hypotézu jednoznačně potvrdit, nebo zamítnout (s ohledem na měnící se trajektorie bydlení uživatelů sociální práce), ale rozhodně můžeme konstatovat, že **došlo k poklesu uživatelů sociální práce žijících na ulici nebo přespávajících v noclehárnách o 5 p. b.** (n=204, p-hodnota=0.04). Procento uživatelů sociální práce, žijících v ubytovnách, azylových domech a zdravotnických zařízeních, se naopak zvýšilo o 6.9 p. b. (n=204, p-hodnota=0.022), což lze připisovat většímu napojení uživatelů na sociální služby (poskytující ubytování) a v případě potřeby také na zdravotnická zařízení.

Pokud rozdělíme data podle celkového počtu hodin intervence, je možno pozorovat, že k nejvyššímu (statisticky nevýznamnému) poklesu (o 14 p. b., n=29, p-hodnota=0.062) počtu

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

obyvatel v „*prvním stupni bydlení*“ (noclehárna, chata, squat, bez střechy) došlo u cílové skupiny osob s jedenácti a více hodinami intervence. Je tedy patrné, že rostoucí počet hodin intervence ze strany sociální práce může u uživatelů sociální práce souviset s většími a významnějšími změnami v oblasti bydlení. Je ale také třeba brát v potaz to, že lidé podpoření nejvíce hodinami sociální práce, mohou být právě ti, co jsou v nejtěžší životní situaci.

Změna zdravotní situace u uživatelů podpůrných nástrojů (H22)

V souladu s předpoklady, stanovenými na základě rešerše zahraničních a českých výzkumů u uživatelů sociálního bydlení, jsme předpokládali, že dojde ke zlepšení psychického a fyzického zdravotního stavu u uživatelů sociální práce v rámci projektu. Respondenti byli dotazováni, na: a) výskyt zdravotních problémů; b) návštěvu zdravotnických zařízení v posledních třech měsících; a c) výskyt pocitů spojených s psychickou nepohodou v posledních třiceti dnech na pětistupňové škále od pořád po nikdy. Dále jsme pracovali s procenty těch respondentů, kteří tyto stavy zažívali pořád nebo většinou.

Výskyt fyzických zdravotních problémů se u uživatelů sociální práce významně nezměnil.

Došlo ale k významnému zvýšení využívání zdravotnických služeb, a to o 4 p. b. (n=204, p-hodnota=0.047). Z dat je patrné, že došlo k nejvyššímu (byť statisticky nevýznamnému) nárůstu využívání zdravotnických služeb u cílové skupiny podpořené jedenácti a více hodinami intervence, a to o 17 p. b. (n=29, p-hodnota=0.063), což lze vysvětlit sítováním na zdravotní služby, které je prováděno v rámci intervencí. Výsledek může také souviset s nárůstem výkonu placené práce (a s tím související nutností absolvování nástupní lékařské prohlídky) a např. s nárůstem pobytu v azylových domech, kde je lékařská prohlídka rovněž vstupní podmínkou.

Ve vztahu k duševní pohodě lze konstatovat, že došlo k nárůstu duševní pohody u uživatelů sociální práce. K nejvyššímu zlepšení duševní pohody došlo u klientů podpořených jedenácti a více hodinami sociální práce (n=29), kdy došlo k: poklesu nervozity o 28 p. b. (p-hodnota=0.011), poklesu pocitu, že je vše složité, o 24 p. b. (p-hodnota=0.008), poklesu pocitu vlastní bezcennosti o 17 p. b. (p-hodnota=0.031), nárůstu spokojenosti o 31 p. b. (p-hodnota=0.002) a nárůstu pocitu kontroly nad vlastním životem o 35 p. b. (p-hodnota=0.001).

Změna sociální situace u uživatelů podpůrných nástrojů (H23)

Předpokládali jsme, že dojde ke zkvalitnění a zvýšení četnosti sociálních vztahů u uživatelů sociální práce. Hypotéza o zlepšení podpůrné sociální sítě byla testována pomocí otázky, s kolika lidmi si respondent může „*důvěrně pohovořit o svých soukromých záležitostech*“

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

v rozmezí 0 až 10 a více osob. Pracovali jsme s procenty osob, které si mohou důvěrně pohovořit se třemi a více osobami.

Výsledky ukazují, že se zvýšilo (o 5 p. b., n=204, p-hodnota=0.002) procento uživatelů, kteří mohou pohovořit o svých intimních a soukromých problémech se třemi a více osobami, což lze přisuzovat právě intervenci sociálního pracovníka a možnosti „popovídat si“.

Rovněž došlo, v souladu s naším předpokladem, ke zlepšení vztahů s příbuznými (o 8 p. b., n=204, p-hodnota<0.001). Z dat je patrné, že došlo k nejvyššímu (byť statisticky nevýznamnému) nárůstu uživatelů, kteří mohou pohovořit o svých intimních a soukromých problémech se třemi a více osobami u cílové skupiny osob podpořených jedenácti a více hodinami intervence, a to o 14 p. b. (n=29, p-hodnota=0.062). Nejvyšší (byť statisticky nevýznamný) nárůst dobrých vztahů s příbuznými (o 17 p. b., n=29, p-hodnota=0.63) nastal také u uživatelů s jedenácti a více hodinami intervence ze strany sociálních pracovníků. Zdá se tedy, že má právě intenzita podpory ze strany sociálního pracovníka vliv na změny sociální situace u uživatelů podpůrných nástrojů.

Změna ekonomické situace u uživatelů podpůrných nástrojů (H20, H21)

V souladu s předpoklady, stanovenými na základě rešerše zahraničních a českých výzkumů u uživatelů sociálního bydlení, jsme předpokládali, že dojde ke zvýšení příjmů také u uživatelů sociální práce v rámci projektu. Respondenti byli dotazováni na výši příjmů před intervencí a po intervenci. U uživatelů sociální práce došlo ke zlepšení finanční situace, kdy se **medián měsíčního příjmu zvýšil o 1 200 Kč (n=171, p-hodnota=0.039). Hypotézu o zvýšení příjmů u celkového výzkumného souboru můžeme tedy považovat za potvrzenou.**

Medián měsíčního příjmu uživatelů sociální práce se nejvíce zvýšil (o 5 875 Kč, n=21, p-hodnota=0.036) u cílové skupiny osob podpořených jedenácti a více hodinami intervence. Počet hodin podpory sociální práce se v tomto kontextu jeví být vhodnou vysvětlující optikou nárůstu měsíčního příjmu, což lze vysvětlovat např. intenzivní podporou při vyřízení sociálních dávek, jednání na úřadech, zprostředkováním stabilnějšího bydlení či pomoci při hledání zaměstnání.

V souladu s předpoklady, stanovenými na základě rešerše zahraničních a českých výzkumů u uživatelů sociálního bydlení, jsme předpokládali, že dojde ke zvýšení počtu zaměstnaných také u uživatelů podpořených v rámci projektu sociální prací, nikoliv bydlením. Respondenti byli dotazováni, zda vykonávali placenou práci v posledních 30 dnech.

U uživatelů sociální práce došlo k nárůstu počtu zaměstnaných o 8 p. b. (n=204, p-hodnota<0.001). I tento předpoklad tedy můžeme považovat za potvrzený.

Z dat je patrné, že došlo k nárůstu výkonu placené práce u cílové skupiny uživatelů, která byla podpořena jedenácti a více hodinami intervence, a to o 31 p. b. (n=29,

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

p-hodnota=0.002). Zdá se tedy, že je počet hodin podpory sociální práci vhodnou vysvětlující optikou pro nárůst zaměstnanosti.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

DOPLŇUJÍCÍ ANALYTICKÁ ČÁST: PODROBNÁ STATISTICKÁ ANALÝZA DAT

Deskriptivní statistiky k situaci domácností

Dotazník po nastěhování vyplnilo celkem 228 respondentů, z toho 80 mužů a 148 žen. Základní vzdělání mělo celkem 117 respondentů, středoškolské vzdělání s výučním listem mělo 72 respondentů, středoškolské vzdělání s maturitou mělo 32 respondentů, vysokoškolské vzdělání mělo 5 respondentů a jeden respondent byl bez vzdělání. Celkem 134 respondentů bylo svobodných, 70 respondentů bylo rozvedených, 23 vdaných nebo ženatých a jeden respondent byl ovdovělý. Průměrný počet trvale hlášených členů domácnosti byl 2 (maximální počet 8). Průměrný počet trvale hlášených dětí mladších 18 let byl 1 (maximální počet byl 6).

Tabulka 3: Dotazníky po nastěhování

Dotazníky po nastěhování	
Charakteristika	Zastoupení
Počet respondentů	228
Pohlaví	80 mužů (35.1 %), 148 žen (64.9 %)
Věk	Průměr 41, minimum 18, maximum 75
Vzdělání	Základní: 117 (51 %), středoškolské s výučním listem 72 (32 %), středoškolské s maturitou 32 (14 %), vysokoškolské 5 (2 %), bez vzdělání 1 (1 %)
Rodinný stav	Svobodní: 134 (58.8 %), rozvedení: 70 (30.7 %), vdaní/ženatí: 23 (10.1 %), ovdovělí: 1 (0.4 %)
Počet trvale hlášených členů domácnosti	Průměr 2, maximum 8
Počet trvale hlášených dětí mladších 18 let	Průměr 1, maximum 6

Dotazník po 12 měsících vyplnilo celkem 180 respondentů. Průměrný počet trvale hlášených členů domácnosti byl 2, počet trvale hlášených dětí byl průměrně 1. Průměrný počet prodloužení nájemní smlouvy byl dvě prodloužení. Ke změně bytu došlo u 18 domácností.

Tabulka 4: Dotazníky po 12 měsících

Dotazníky po 12 měsících	
Charakteristika	Zastoupení
Počet respondentů	180
Počet trvale hlášených členů domácnosti	Průměr 2, maximum: 9
Počet trvale hlášených dětí mladších 18 let	Průměr 1, maximum: 6

Dotazníky po 12 měsících	
Charakteristika	Zastoupení
Počet prodloužení nájemní smlouvy	Průměr 2, maximum 19
Změna bytu	Ne: 156, Ano: 18

Dotazník se při nastěhování a po 12 měsících podařilo spárovat u 147 respondentů, z toho bylo 53 mužů a 94 žen. Věkový průměr těchto respondentů byl 40.7 let (minimální věk: 19, maximální věk: 75 let). Celkem 75 z těchto respondentů mělo základní vzdělání, středoškolské vzdělání s maturitou mělo 18 respondentů, 49 respondentů z této skupiny mělo středoškolské vzdělání s výučním listem, 4 respondenti měli vysokoškolské vzdělání a jeden respondent byl bez vzdělání. 86 respondentů bylo svobodných, 45 rozvedených, 15 vdaných či ženatých a ovdovělý byl 1 z těchto respondentů. Průměrný počet trvale hlášených členů domácnosti v této skupině respondentů byl 2 a maximální 8. Průměrný počet trvale hlášených dětí mladších 18 let byl v této skupině 1 (resp. 1.2), maximální počet trvale hlášených dětí v této skupině byl 6.

Tabulka 5: Dotazníky párování

Dotazníky párování	
Charakteristika	Zastoupení
Počet respondentů	147
Pohlaví	53 mužů (36 %), 94 žen (64 %)
Věk	Průměr 40.7 let, minimum 19, maximum 75
Vzdělání	Základní: 75 (51 %), středoškolské s výučním listem: 49 (33 %), středoškolské s maturitou: 18 (12 %), vysokoškolské: 4 (3 %), bez vzdělání: 1 (1 %)
Rodinný stav	Svobodní: 86 (58.5 %), rozvedení: 45 (30.6 %), vdaní/ženatí: 15 (10.2 %), ovdovělí: 1 (0.7 %)
Počet trvale hlášených členů domácnosti	Průměr 2.6, maximum 9
Počet trvale hlášených dětí mladších 18 let	Průměr 0, maximum 7

V dotaznících je zařazena otázka zaměřující se na připsanou etnicitu, kdy byla romská etnicita připsána tazateli 40 respondentům (10 mužům, 30 ženám).⁵⁷ Rozpracování etnicity jako jedné z optik statistického zpracování dat je zásadně problematické z několika důvodů: A) **romská menšina netvoří homogenní etnickou skupinu** (ač tak může být majoritou často vnímána),

⁵⁷ Data byla uvedena na žádost objednatele.

naopak je velmi heterogenní a tvoří ji různé skupiny a subetnika. Mohlo tak dojít ke zkreslení již při „připisování“ etnicity a také nebylo možné zachycení subetnik tj. nelze tak hovořit o „datech o Romech“ a pracovat tak s nimi; B) **přístup založený na externím připsání je zatížen „etnizací chudoby“ a také nadhodnocováním fenotypických znaků** (barvy kůže); C) nenáhodný výběr respondentů (uvedeno v limitech výzkumu) nelze tak hovořit o datech „o Romech“; D) **etická citlivost**: je eticky problematické v rámci veřejné evaluační zprávy explicitně poukazovat na etnický vymezenou skupinu osob, která může mít vyšší míru potřeb a/nebo nižší míru úspěšnosti. Je extrémně rizikové s tímto pracovat ve vztahu k přístupu veřejnosti k této etnické menšině a možným dopadům na nastavení parametrů vstupu do systému sociálního bydlení a souvisejícího (v jednotlivých systémech více či méně implicitně přítomného) pojetí zásluhovosti. Je nebezpečné pracovat s etnicitou, pokud se mají vyhodnocovat dopady politických opatření; E) **principy sociálního bydlení stanovené MSPV**, kdy principy nediskriminace, potřebnosti, individuálního a diferencovaného přístupu nepracují s etnicitou jako s faktorem, který má vliv na průběh a formu spolupráce v sociálním bydlení.

Pro kontext analýzy dat uvádíme kategorizaci získaných dat dle jednotlivých cílových skupin vzniklých na základě analýzy dat za pomoci konkrétních optik.

Tabulka 6: Kategorizace dle cílových skupin

Cílová skupina	počet - po nastěhování	počet - po 12 měsících	současné v obou sběrech
celkový datový soubor	228	180	147
Prioritní cílové skupiny sociálního bydlení ⁵⁸			
rodiny - ohrožené s dětmi	34	25	25
rodiny - návrat dítěte z náhradní rodinné péče	8	7	7
oběti domácího násilí	10	6	6
lidé opouštějící instituce ⁵⁹	6	5	5
lidé opouštějící náhradní rodinnou péči	6	3	3
lidé přežívající venku, v ubytovnách nebo sociálních službách	76	44	44
lidé se zdravotním postižením	31	23	23
ekonomicky neaktivní senioři bez majetku	5	4	4

⁵⁸ U jednotlivých cílových skupin došlo při vyplnění dotazníků k překrývání respondentů a to následující četnosti: po nastěhování - 34 respondentů, po 12 měsících - 24 respondentů, současně v obou sběrech – 24 respondentů.

⁵⁹ Lidé opouštějící instituce (zařízení pro výkon trestu odnětí svobody, domovy pro osoby se zdravotním postižením, psychiatrické nemocnice, oddělení sociálních lůžek v běžných nemocnicích);

Cílová skupina	počet - po nastěhování	počet - po 12 měsících	současné v obou sběrech
samoživitelky	59	37	37
lidé čelící diskriminaci	32	20	20
Počet stěhování v posledních pěti letech			
0-1	49	30	30
2	55	36	36
3-4	63	44	44
5 a více	46	25	25
Obce spolupracující s MPSV			
Brno	43	37	17
Chomutov	16	9	9
Jindřichův Hradec	14	10	10
Kadaň	9	9	9
Křižánky	5	5	5
Most	15	11	10
Ostrava	26	20	20
Otrokovice	28	26	26
Pardubice	10	12	5
Plzeň	23	18	18
Praha 7	9	10	5
Praha 14	11	5	5
Štětí	8	5	5
Velké Hamry	6	1	1
Veselíčko	4	2	2
Vír	1	0	0
Kategorizace obcí ⁶⁰			
1. skupina: Velká města ⁶¹	92	75	55
2. skupina: Obce s prostupným systémem sociálního bydlení ⁶²	66	57	50
3. skupina: Malé obce do tisíce obyvatel ⁶³	10	7	7

⁶⁰ Podrobný popis kategorií obcí je k dispozici v příloze č. 2.

⁶¹ Brno, Ostrava, Plzeň

⁶² Kadaň, Otrokovice, Pardubice, Praha 14, Štětí

⁶³ Křižánky, Veselíčko, Vír

Cílová skupina	počet - po nastěhování	počet - po 12 měsících	současné v obou sběrech
4. skupina: Obce s akcentovanou tematikou sociálního vyloučení ⁶⁴	37	21	20
5. skupina: Obce s vysokou diferenciací bytového fondu ⁶⁵	23	20	15
Předchozí místo pobytu			
ubytovna	48	29	29
azylový dům	57	33	33
chata	8	8	8
bez střechy	11	6	6
nájemní/vlastní bydlení	61	44	44
přechodné bydlení	36	20	20
jiné	4	4	4
Délka situace bezdomovectví			
0 až 1 rok	65	52	46
více než 1 rok až 5 let	60	60	48
více než 5 let	47	41	28
ostatní	28	18	17
Cykličnost situace bezdomovectví			
1 epizoda	65	51	49
2-3 epizody	27	22	20
4 a více epizod	54	52	32
neurčeno	41	36	32
Průměrný počet měsíčních kontaktů se SP⁶⁶			
méně než 3	62	60	50
3 - 4	65	52	44
5 a více	69	58	44
Prostupnost systému sociálního bydlení			
prostupné	66	57	50
přímé zabydlení do SB	162	123	97
Náklady na bydlení tvoří x % příjmu			
náklady do 40%	127	83	83
náklady nad 40%	101	64	64

⁶⁴ Chomutov, Most, Velké Hamry

⁶⁵ Jindřichův Hradec, Praha 7

⁶⁶ SP: Sociální pracovník

Pro kontext interpretace dat byla vytvořena tabulka zastoupení jednotlivých cílových skupin v konkrétních obcích.

Tabulka 7: Zastoupení cílových skupin v obcích

	Brno	Chomutov	Jindřichův Hradec	Kadaň	Křižanky	Most	Ostrava	Otrokovice	Pardubice	Plzeň	Praha 7	Praha 14	Štětí	Velké Hamry	Veselíčko	Vír
celkový datový soubor	17	9	10	9	5	10	20	26	5	18	5	5	5	1	2	0
rodiny - ohrožené s dětmi	8	0	0	2	3	1	0	6	0	3	0	2	0	0	0	0
rodiny - návrat dítěte z náhradní rodinné péče	3	0	0	0	1	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0
oběti domácího násilí	0	1	1	0	0	0	0	2	0	1	0	1	0	0	0	0
lidé opouštějící instituce	0	0	0	0	0	0	0	3	0	1	1	0	0	0	0	0
lidé opouštějící náhradní rodinnou péči	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
lidé přežívající venku, v ubytovnách nebo sociálních službách	9	4	1	0	0	3	8	6	1	10	1	0	1	0	0	0

	Brno	Chomutov	Jindřichův Hradec	Kadaň	Křivádky	Most	Ostrava	Otrokovice	Pardubice	Plzeň	Praha 7	Praha 14	Štětí	Velké Hamry	Veselíčko	Vír
lidé se zdravotním postižením	3	4	3	2	0	2	0	2	1	5	1	0	0	0	0	0
ekonomicky neaktivní senioři bez majetku	1	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
samoživitelky	4	0	5	2	0	2	10	5	0	4	2	0	2	0	1	0
lidé čelící diskriminaci	1	0	2	3	1	1	2	2	1	2	0	1	2	1	1	0
stěhování: 0-1	1	4	4	2	2	0	7	4	1	1	1	1	1	0	1	0
stěhování: 2	2	3	1	0	2	3	9	8	2	3	1	1	1	0	0	0
stěhování: 3-4	7	2	4	6	0	3	4	4	1	5	2	1	3	1	1	0
stěhování: 5 a více	5	0	1	1	1	1	0	3	1	9	1	2	0	0	0	0
1. skupina	17	0	0	0	0	0	20	0	0	18	0	0	0	0	0	0
2. skupina	0	0	0	9	0	0	0	26	5	0	0	5	5	0	0	0
3. skupina	0	0	0	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0
4. skupina	0	9	0	0	0	10	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
5. skupina	0	0	10	0	0	0	0	0	0	0	5	0	0	0	0	0
ubytovna	5	4	0	1	0	1	6	3	2	3	2	1	1	0	0	0
azylový dům	6	0	1	1	0	2	5	6	0	8	3	1	0	0	0	0
chata	1	0	1	0	1	1	0	2	0	1	0	0	1	0	0	0
bez střechy	3	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
nájemní/vlastní bydlení	2	2	6	7	3	3	6	4	3	3	0	0	3	1	1	0
přechodné bydlení	0	1	2	0	1	3	1	6	0	3	0	2	0	0	1	0

	Brno	Chomutov	Jindřichův Hradec	Kadaň	Křivádky	Most	Ostrava	Otrokovice	Pardubice	Plzeň	Praha 7	Praha 14	Štětí	Velké Hamry	Veselíčko	Vír
jiné bydlení	0	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0	1	0	0	0	0
DB ⁶⁷ : 0 až 1 rok	0	2	2	4	5	4	6	8	1	5	2	2	3	0	2	0
DB: více než 1 rok až 5 let	5	3	0	3	0	6	6	12	2	5	3	2	1	0	0	0
DB: více než 5 let	5	3	1	0	0	0	8	5	2	2	0	1	1	0	0	0
DB: ostatní	2	0	7	2	0	0	0	0	0	6	0	0	0	0	0	0
1 epizoda	2	2	0	9	0	9	6	10	0	5	3	1	1	0	1	0
2-3 epizody	3	0	1	0	0	1	3	4	0	5	2	1	0	0	0	0
4 a více epizod	7	4	1	0	0	0	3	10	2	4	0	1	0	0	0	0
neurčený počet epizod	0	2	8	0	4	0	8	1	0	3	0	2	3	0	1	0
méně než 3 kontakty se SP	2	1	7	6	4	0	4	10	5	5	0	0	4	0	2	0
větší nebo rovno 3 až méně 5 kontaktů se SP	5	2	3	1	0	2	5	11	0	10	0	5	0	0	0	0
5 a více kontaktů se SP	5	5	0	2	1	8	11	4	0	2	5	0	1	0	0	0
prostupné	0	0	0	9	0	0	0	26	5	0	0	5	5	0	0	0
přímé zabydlení do SB	17	9	10	0	5	10	20	0	0	18	5	0	0	1	2	0

⁶⁷ Délka bezdomovectví

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

	Brno	Chomutov	Jindřichův Hradec	Kadaň	Křivádky	Most	Ostrava	Otrokovice	Pardubice	Plzeň	Praha 7	Praha 14	Štětí	Velké Hamry	Veselíčko	Vír
náklady do 40%	5	5	7	5	4	5	4	24	2	11	3	4	3	0	1	0
náklady nad 40%	12	4	3	4	1	5	16	2	3	7	2	1	2	1	1	0

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

EQ1: Analýza dopadů sociálního bydlení na uživatele sociálního bydlení v kontextu životní situace uživatelů sociálního bydlení

Analýza dopadů sociálního bydlení je kategorizována dle jednotlivých tematických oblastí. V rámci analýzy dat jsou zařazena i data u cílových skupin s nízkým zastoupením ve výběrovém souboru a to za účelem celostního posouzení dat v rámci neexistence podobného výzkumného šetření v České republice. Výsledky u cílových skupin, u nichž je toto zastoupení ve výběrovém souboru nízké, je třeba interpretovat s ohledem na limity, které toto nízké zastoupení ve výběrovém souboru přináší a brát je tak spíše jako podnět k hlubšímu a širšímu výzkumnému šetření. Šetření takovéto povahy však přesahuje možnosti této výzkumné zprávy.

Udržení si bydlení u výběrového souboru uživatelů sociálního bydlení

Hypotéza je zpracována na základě otázky v dotazníku administrovaném po 12 měsících, kde se ptáme, zda respondent pokračuje či nepokračuje v projektu (n=180 dotazníků).

Z hlediska nízké návratnosti dotazníků o uživatelích sociálního bydlení nelze hypotézu spolehlivě zodpovědět. Z 534 domácností zabydlených do sociálního bydlení v obcích máme údaje pouze o 175 domácnostech, což je přibližně pouhá třetina domácností.

Z dat získaných v rámci dotazníkového šetření po nastěhování a po 12 měsících vyplývá (n=175), že v projektu po jednom roce pokračuje (udrželo si bydlení) 97.2 % respondentů.

Podrobnější údaje o úspěšnosti domácností v rámci projektu přineseme ve výzkumné zprávě C, která se věnuje podrobně charakteristikám jednotlivých systémů pilotáže lokální koncepce sociálního bydlení.

Pouze 5 osob z celého datového souboru si neudrželo bydlení, což lze připisovat jejich individuální životní situaci. Důvody neprodloužení smlouvy u zmíněných pěti uživatelů byly přitom následující: a) dluhy na nájemném (n=2); b) stížnosti ze strany sousedů (n=1); c) neprodloužení smlouvy ze strany obce (n=2).

Výsledky kvalitativního šetření ve vztahu k úspěšnosti sociálního bydlení a jeho významu

Ve vztahu k vysoké úspěšnosti uživatelů sociálního bydlení považujeme za vhodné zabývat se vnímáním sociálního bydlení ze strany jeho uživatelů (našich komunikačních partnerů). Byt je pro komunikační partnery také **novým startem do života, druhou šancí**. KP11: *“Já jsem se tam nastěhoval vlastně kvůli tomu, že jsem v tu dobu neměl kde bydlet (...). Takže*

*pak jsem si požádal o tento byt a měl jsem insolvenci, takže mi i ten byt pomohl, že jsem mohl se nastartovat nějakým způsobem“. KP9 dodává, že: „Já jsem v invalidním důchodu a mám dvě děti. Díky tomu nájemnému jsem právě tam a jsem ráda. Snažím se si přivydělat, když to zdraví dovolí a hodně jsem se tady spravila (...). Kdybyste mě viděla před těma dvěma rokama, tak byste mě nepoznala (...). Já jsem na tom byla hrozně, mě ten byt zachránil“. KP9: „Celý život, dostala jsem druhou šanci. Kdybych nedostala byt, tak ani nechci myslet, co by se stalo semnou. Já jsem se rozváděla, přišla jsem o podnájem, neměla jsem peníze na to, jak to platit“. KP2 **zmiňuje význam bydlení pro život** a tvrdí, že: „Na bydlení je navázáno úplně všechno“.*

Jistota bydlení u uživatelů sociálního bydlení

Hypotéza vztahující se k jistotě bydlení u uživatelů sociálního bydlení je zpracována na základě odpovědi na otázku, zda se respondenti domnívají, že budou nebo nebudou moci v místě, kde bydlí zůstat bydlet, tak dlouho, jak budou chtít⁶⁸ (v dotazování po 12 měsících je otázka doplněna: „pokud budete plnit podmínky nájemní smlouvy“).⁶⁹

Z výsledků je patrné, že došlo ke statisticky signifikantnímu zvýšení jistoty bydlení u uživatelů sociálního bydlení o 17 p. b.

Ke zvýšení jistoty bydlení došlo u všech cílových skupin uživatelů sociálního bydlení vyjma ekonomicky neaktivních seniorů, osob opouštějících instituce a osob opouštějících náhradní rodinnou péči, kde došlo naopak k statisticky nesignifikantnímu snížení jistoty bydlení o 33 p. b. Toto snížení jistoty bydlení si ovšem lze vysvětlit tím, že tyto osoby (pravděpodobně) žijí poprvé samostatně (se všemi starostmi, které toto samostatné žití přináší), což v nich může vzbuzovat úzkost a pocity osamělosti.

Ke statisticky signifikantnímu⁷⁰ zvýšení jistoty bydlení došlo u ohrožených rodin, osob přežívajících venku, v ubytovnách nebo sociálních službách, samoživitelek a osob čelících diskriminaci na trhu s bydlením. Uvedené lze odůvodnit tím, že toto jsou cílové skupiny, u nichž lze předpokládat obzvláště vysokou zranitelnost ve vztahu k pocitům nejistoty bydlení.

⁶⁸ Rozložení odpovědí na otázku (po nastěhování/ po 12měsících): Ano - 97/122, Ne - 18/9, Neví - 32/16, Odmítl - 0/0.

⁶⁹ U otázek zaměřených na důvody, proč nebudou moci uživatelé sociálního bydlení v systému zůstat převažovala odpověď „nevím“, což bylo důvodem jejich dalšího nezařazení do analýzy.

⁷⁰ Statisticky signifikantní výsledky jsou v této a dalších tabulkách vždy označeny tučně.

Tabulka 8: Jistota bydlení dle prioritních cílových skupin sociálního bydlení

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	66.0%	83.0%	17.0	<0.001
rodiny - ohrožené s dětmi	25	52.0%	84.0%	32.0	0.011
rodiny - návrat dítěte z náhradní rodinné péče	7	57.1%	71.4%	14.3	0.5
oběti domácího násilí	6	66.7%	100.0%	33.3	0.25
lidé opouštějící instituce	5	80.0%	80.0%	0.0	–
lidé opouštějící náhradní rodinnou péči	3	100.0%	66.7%	-33.3	0.5
lidé přežívající venku, v bytovnách nebo sociálních službách	42	65.9%	84.1%	18.2	0.011
lidé se zdravotním postižením	23	73.9%	82.6%	8.7	0.363
ekonomicky neaktivní senioři bez majetku	4	75.0%	75.0%	0.0	–
samoživitelky	37	62.2%	81.1%	18.9	0.02
lidé čelící diskriminaci na trhu s bydlením	20	65.0%	100.0%	35.0	0.008

Data dále ukazují, že došlo k nárůstu jistoty bydlení u všech cílových skupin definovaných předchozím místem pobytu. Nejvyšší nárůst byl přitom ve skupině osob, jejichž předchozí bydlení vystihovalo označení „chata“ (n=8), posléze u osob, které přebývaly v přechodném bydlení (zde byl nárůst dokonce statisticky významný) a také u osob, které pobývaly v kategorii jiného bydlení (n=4). U těchto skupin (chata, přechodné bydlení) byla přitom jistota bydlení při nastěhování obzvláště nízká.

Tabulka 9: Jistota bydlení dle předchozího místa pobytu

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	66.0%	83.0%	17.0	<0.001
ubytovna	29	72.4%	82.8%	10.3	0.227
azylový dům	33	66.7%	84.8%	18.2	0.055
chata	8	50.0%	87.5%	37.5	0.125

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
bez střechy	6	66.7%	83.3%	16.7	0.5
nájemní/vlastní bydlení	44	72.7%	79.5%	6.8	0.274
přechodné bydlení	20	55.0%	90.0%	35.0	0.008
jiné	4	75.0%	100.0%	25.0	0.5

Z následující tabulky je patrné, že dochází ke statisticky nevýznamnému nárůstu jistoty bydlení u všech skupin definovaných počtem předchozích stěhování v posledních čtyřech letech, statisticky významný a procentuálně nejvyšší nárůst nastal u osob, které se v posledních pěti letech stěhovali pět a vícekrát (36 p. b.). Zdá se tedy, že lidé, kteří se stěhují více, mají nižší jistotu bydlení a sociální bydlení má u nich potenciál tuto jistotu zvýšit.

Tabulka 10: Jistota bydlení dle počtu stěhování

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	66.0%	83.0%	17.0	<0.001
0-1	30	73.3%	80.0%	6.7	0.344
2	36	77.8%	88.9%	11.1	0.109
3-4	44	63.6%	75.0%	11.4	0.113
5 a více	25	56.0%	92.0%	36.0	0.011

Data ukazují, že se jistota bydlení statisticky signifikantně zvyšuje, pakliže je doba bezdomovectví delší než jeden rok a to více než o 20 p. b. Délka bezdomovectví tedy implikuje nejistotu bydlení.

U osob se čtyřmi a více epizodami bezdomovectví (n=32) došlo ke statisticky signifikantnímu (p-hodnota=0.004) nárůstu jistoty bydlení o 25 p. b. (z 62.5 % na 87.5 %). Rovněž cykličnost bezdomovectví tedy souvisí s nejistotou bydlení a nárůstem jistoty bydlení v případě poskytnutí sociálního bydlení.

Tabulka 11: Jistota bydlení dle délky bezdomovectví

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	139	64.7%	82.7%	18.0	<0.001

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
0-1 rok	46	69.6%	78.3%	8.7	0.227
více než 1 rok až 5 let	48	56.2%	79.2%	22.9	0.004
více než 5 let	28	75.0%	96.4%	21.4	0.016

U obou skupin osob rozdělených dle výše nákladů na bydlení došlo ke statisticky signifikantnímu zvýšení jistoty bydlení. U osob, jejichž náklady na bydlení se pohybovaly nad 40 % je nárůst jistoty bydlení vyšší (o 9 p. b.). Lze tedy usuzovat, že náklady na bydlení vyšší než 40 % mohou být spojeny také s nižší jistotou bydlení např. v podobě uzavírání krátkodobých smluv.

Tabulka 12: Jistota bydlení dle výše nákladů na bydlení

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	66.0%	83.0%	17.0	<0.001
náklady nad 40%	65	66.0%	86.8%	20.8	0.004
náklady pod 40%	53	72.3%	84.6%	12.3	0.048

Výsledky kvalitativního šetření ve vztahu k jistotě bydlení

Pro hlubší porozumění jistotě bydlení a kontextuální zasazení získaných dat uvádíme data získaná v rámci kvalitativního šetření s klienty.

Důležitou změnou pro klienty, je **stabilizace bytové situace a zajištění základních životních potřeb**. KP5: „Bydlení, především“. KP1: „Vyřešení bydlení v době, kdy jsme neměli prostředky (...)“. KP6: „Díky rychlosti vyřízení jsem získala střechu nad hlavou (...)“. KP13 dodává: „Stabilita bydlení“ a dále tvrdí, že: „(...) klid a stabilitu v životě, zajištění základních potřeb“. KP15: „Bydlení“. KP20: „Hlavně v tom, že jsem se měl kam přestěhovat. Hledal jsem v inzerátech, ale měl jsem pocit, že nemám šanci“. O bydlení hovoří také v souvislosti s **překážkami, existujícími na trhu s bydlením, jako je diskriminace a nutnost složení kaucí**. KP12: *A teď bez toho sociálního bydlení, já bych si se třema dětma asi těžko našla někde pronájem. To prostě neseženete, buď je problém s kaucí, anebo že máte tři děti a nemáte chlapa. A že máte dítě nemocné a jste s ním na příspěvku na péči doma. Aha nemáte práci, ale máte ty, no tak to by nešlo, a už to jede teď“.*

Klienti tvrdí, že bydlení poskytuje také **pocit jistoty a domova**. KP5: „*Jistota, že mám byt, kde bydlet*“. KP12: „*(...) trvalo mi to dlouho, než jsem se naučila zase žít a že mi doma nic nehrozí, že mě nikdo nevyhodí*“. KP2: „*ted' mám jistotu, nemusím přemýšlet ze dne na den*“. KP18: „*Máme střechu nad hlavou, není strach, že nás vyhodí na ulici, je tu ta jistota*“. KP19: „*Mám se kam vrátet, můžu domů*“. KP12: „*Sociální bydlení mi nejvíce pomohlo v tom, mít vlastní domov. A dodává, že: „Já mám svoje domů, protože když nemáte svoje domů, tak to je na nic. Když se nemáte kam vrátit, tak nemáte nic*“. Komunikační partnerka KP12 také hovoří o **nejjistotě, spojené s bydlením v sociálním bytě a to z důvodu pocitu nestability zákonů**. KP12: „*Furt jste jako na drátkách a furt si říkáte, co přijde, každý půl rok to samé. Vždycky si říkám, tak doufám, že mi to prodlouží (...)*“. KP12: „*Je to tady moje, ale taky to není stoprocentní jistota, že jo, co já vím, co si támhle na měště vymyslí, nebo jaké přijdou změny zákona (...). To ani není chyba tady toho systému, ale u těch zákonodárců, že*“.

Spokojenost s bydlením u uživatelů sociálního bydlení

Hypotéza o zvýšení spokojenosti s bydlením u uživatelů sociálního bydlení je zpracována na základě odpovědi na otázku, zda respondentům vyhovuje místo předchozího a současného pobytu po nastěhování. Odpovědi jsou uvedeny na čtyřstupňové škále (vyhovuje, spíše vyhovuje, spíše nevyhovuje, nevyhovuje)⁷¹. **Je důležité zmínit, že zároveň u datového souboru dochází ke zhoršení hodnocení ve všech oblastech (tj. bytu, domu, sousedů a lokality), ale jde pouze o zhoršení v jednotkách procent (tj. zanedbatelné skupiny respondentů) a pozitivní změny hodnocení převažují. Z toho důvodu jsme nevolili komplexní postup zpracování hypotézy jak tomu je u H7.**

V tabulce jsou zobrazena procenta respondentů, kteří hodnotí na škále sociální byt lépe než předchozí bydlení⁷². Výsledky výzkumu ukazují, že u uživatelů sociálního bydlení došlo k subjektivně vnímanému zvýšení spokojenosti s bydlením ve všech čtyřech kategoriích: byt, dům, sousedé, lokalita. Spokojenost s bytem u celkového datového souboru se zvýšila u více než 50% respondentů, spokojenost s domem, sousedy a lokalitou vzrostla u celkového datového souboru u více než u třetiny respondentů.

⁷¹ Rozložení odpovědí na otázku - byt (předchozí bydlení/současné bydlení): Vyhovovalo - 46/117, Spíše vyhovovalo - 20/19, Spíše nevyhovovalo - 23/5, Nevyhovovalo - 46/2, Neví - 10/4, Odmítl - 2/0; rozložení odpovědí na otázku - dům (předchozí bydlení/současné bydlení): Vyhovovalo - 57/104, Spíše vyhovovalo - 22/27, Spíše nevyhovovalo - 13/4, Nevyhovovalo - 41/2, Neví - 11/9, Odmítl - 3/1; rozložení odpovědí na otázku - sousedé (předchozí bydlení/současné bydlení): Vyhovovalo - 63/85, Spíše vyhovovalo - 25/21, Spíše nevyhovovalo - 11/7, Nevyhovovalo - 31/3, Neví - 15/31, Odmítl - 2/0; rozložení odpovědí na otázku - lokalita (předchozí bydlení/současné bydlení): Vyhovovalo - 73/97, Spíše vyhovovalo - 17/27, Spíše nevyhovovalo - 17/8, Nevyhovovalo - 32/8, Neví - 6/7, Odmítl - 2/0.

⁷² Byly zjišťovány i odpovědi na stejnou otázku po dvanácti měsících pobytu v sociálním bydlení, zde ovšem nedocházelo k signifikantním změnám spokojenosti uživatelů sociálního bydlení s bydlením, což je logické, jelikož všechny domácnosti (kromě 18) setrvali po 12 měsících ve stejných bytech jako při nastěhování.

Spokojenost s bytem se zvýšila u nejvyššího procenta respondentů u ohrožených rodin s dětmi a ekonomicky neaktivních seniorů bez majetku (n=4). U nejnižšího procenta respondentů u osob opouštějících instituce (n=5). Ve vztahu ke spokojenosti s domem došlo k nejvyššímu nárůstu spokojenosti u osob přežívajících venku, v ubytovnách nebo sociálních službách, ekonomicky neaktivních seniorů (n=4) a rodin s ohroženými dětmi. K nejnižšímu nárůstu spokojenosti došlo u obětí domácího násilí (n=6) a osob opouštějících instituce (n=5). Spokojenost se sousedstvím nejvíce vzrostla opět u ekonomicky neaktivních seniorů (n=4) a osob přežívajících venku, v ubytovnách nebo sociálních službách. Spokojenost se sousedstvím vzrostla u nejmenšího procenta respondentů u osob opouštějících instituce (n=5), osob čelících diskriminaci na trhu s bydlením a obětí domácího násilí (n=6). Spokojenost s lokalitou se zvýšila u nejvyššího procenta respondentů u osob se zdravotním postižením, ekonomicky neaktivních seniorů (n=4) a obětí domácího násilí (n=6). Ve vztahu k těmto výsledkům je ovšem nezbytné zmínit to, že se zde vyskytují výsledky s nízkým počtem osob ve výběrovém souboru, což je významným limitem prezentovaných dat.

Tabulka 13: Spokojenost s bydlením dle prioritních cílových skupin sociálního bydlení

Cílová skupina	n	Byt (%)	Dům (%)	Sousedé (%)	Lokalita (%)
celkový datový soubor	147	55.1	42.9	32.7	35.4
rodiny - ohrožené s dětmi	25	72.0	52.0	36.0	44.0
rodiny - návrat dítěte z náhradní rodinné péče	7	42.9	42.9	42.9	42.9
oběti domácího násilí	6	50.0	16.7	16.7	50.0
lidé opouštějící instituce	5	20.0	20.0	0.0	20.0
lidé opouštějící náhradní rodinnou péči	3	33.3	33.3	33.3	33.3
lidé přežívající venku, v ubytovnách nebo sociálních službách	44	65.9	56.8	50.0	34.1
lidé se zdravotním postižením	23	34.8	47.8	34.8	52.2
ekonomicky neaktivní senioři bez majetku	4	75.0	50.0	50.0	50.0
Samoživitelky	37	54.1	35.1	27.0	32.4
lidé čelící diskriminaci na trhu s bydlením	20	50.0	30.0	15.0	40.0

Z tabulky je patrné, že u všech cílových skupin definovaných předchozím místem pobytu došlo k nárůstu spokojenosti s bydlením ve všech oblastech. Spokojenost s bytem vzrostla u největšího procenta respondentů u osob, které bydlely v přechodném bydlení (70 %). Nárůst

spokojenosti s bytem se přitom objevil u všech skupin u více než 30 % respondentů. Nárůst spokojenosti s domem se objevil u nejvyššího procenta respondentů u osob, jejichž předchozí bydlení bylo možné označit jako „chata“ (n=8) a u osob⁷³, které před nastěhováním do sociálního bydlení žily na ubytovně. Spokojenost se sousedy vzrostla u nejvyššího procenta respondentů u osob, které žily na ubytovně nebo v azylovém domě. Spokojenost s lokalitou vzrostla u nejvyššího procenta respondentů opět u osob, které žily na ubytovně.

Tabulka 14: Spokojenost s bydlením dle předchozího místa pobytu

Cílová skupina	n	Byt (%)	Dům (%)	Sousedé (%)	Lokalita (%)
celkový datový soubor	147	55.1	42.9	32.7	35.4
ubytovna	29	62.1	58.6	55.2	51.7
azylový dům	33	54.5	45.5	48.5	27.3
chata	8	62.5	62.5	25.0	25.0
bez střechy	6	33.3	33.3	16.7	33.3
nájemní/vlastní bydlení	44	47.7	36.4	20.5	34.1
přechodné bydlení	20	70.0	30.0	15.0	30.0
jiné	4	50.0	25.0	25.0	50.0

Dále jsme zjišťovali spokojenost s bytem v cílových skupinách podle počtu předchozích stěhování. Z dat vyplývá, že se spokojenost s bytem, domem, sousedstvím i lokalitou zvýšila u nejvyššího procenta respondentů u osob, které se stěhovaly 3 a vícekrát. Sociální bydlení má tedy potenciál zvýšit spokojenost s bydlením zejména u těch uživatelů, kteří se v posledních pěti letech stěhovaly tři a vícekrát.

Tabulka 15: Spokojenost s bydlením dle počtu stěhování

Cílová skupina	n	Byt (%)	Dům (%)	Sousedé (%)	Lokalita (%)
celkový datový soubor	147	55.1	42.9	32.7	35.4
0-1	30	36.7	23.3	20.0	20.0
2	36	55.6	44.4	30.6	36.1
3-4	44	61.4	45.5	31.8	36.4
5 a více	25	56.0	48.0	48.0	40.0

⁷³ Ve vztahu k těmto výsledkům je ovšem nezbytné zmínit to, že se zde vyskytují výsledky s nízkým počtem osob ve výběrovém souboru, což je významným limitem prezentovaných dat.

Z uvedených procent je zřejmé, že sociální bydlení hodnotí lépe než předchozí bydlení v největším procentu osoby, které byly bez domova více než pět let a to jak v otázce bytu (64 % respondentů), tak domu (57 % respondentů), sousedů (39 % respondentů) i lokality (50 % respondentů). Délka bezdomovectví je tedy spojena s nízkou kvalitou bydlení.

U osob se 4 a více epizodami bezdomovectví (n=32) došlo ke zvýšení spokojenosti s bytem u 75 % respondentů, s domem u 60 % respondentů, se sousedy u 50 % respondentů a s lokalitou u 47 % respondentů. Problémy s nekvalitním bydlením jsou tedy spojeny i s cykličností bezdomovectví.

Tabulka 16: Spokojenost s bydlením dle délky bezdomovectví

Cílová skupina	n	Byt (%)	Dům (%)	Sousedé (%)	Lokalita (%)
celkový datový soubor	139	55.4	43.2	33.8	35.3
0-1 rok	46	47.8	39.1	26.1	28.3
více než 1 rok až 5 let	48	54.2	39.6	39.6	31.2
více než 5 let	28	64.3	57.1	39.3	50.0

Spokojenost s bydlením se zvýšila u obou skupin osob dělených dle nákladů na bydlení u podobného procenta respondentů v oblastech: byt a sousedé. V oblastech: dům a lokalita se procenta respondentů, u kterých se spokojenost zvýšila, v obou těchto skupinách liší, procento respondentů, u kterých se spokojenost zvýšila, je vyšší u osob s náklady nad 40 %. Zdá se tedy, že vyšší spokojenost s bydlením má souvislost spíše s kvalitou předchozího bydlení než s výší nákladů na bydlení v předchozím místě pobytu.

Tabulka 17: Spokojenost s bydlením dle výše nákladů na bydlení

Cílová skupina	n	Byt (%)	Dům (%)	Sousedé (%)	Lokalita (%)
celkový datový soubor	147	55.1	42.9	32.7	35.4
náklady nad 40%	65	56.9	49.2	35.4	40.0
náklady pod 40%	53	54.7	37.7	32.1	26.4

Výsledky kvalitativního šetření ve vztahu ke spokojenosti s bydlením

Pro hlubší porozumění spokojenosti s bydlením a kontextuální zasazení získaných dat uvádíme data získaná v rámci kvalitativního šetření s klienty.

Komunikační partneři se vyjadřují také k **lokalitě, kterou hodnotí jako klidnější a bezpečnější**. KP3: „(...) lepší, klidnější a bezpečnější lokalita (...)“. Komunikační partneři vidí **zlepšení i v sousedských vztazích**. KP3: „(...) lepší, neproblémoví sousedi,

na rozdíl od ubytovny“. KP6 dodává: „Mám dobré vztahy se sousedy, tvoříme partu, pomáháme si“.

Komunikační partneři uvádějí, že díky získání bydlení mají **větší klid a soukromí**. KP3: „Mám více soukromí (...)“. KP5 ve shodě uvádí: „Mám tu větší klid, soukromí, to na ubytovně neexistovalo (...)“. KP17: „Konečně mám klid“. KP16: „Nebydlíme všichni pohromadě, máme větší klid. Zavřu dveře a je to. Na ubytovně byl hrozný ruch. Tady je to jednodušší. Hlavně je důležité to soukromí“. KP23: „Konečně mám něco sama pro sebe, s nikým se nemusím dělit o prostory. Ostatní je vše při starém. Takže hlavně že mám to soukromí“. Klienti také poukazují na fakt, že **bydlení jim poskytuje více prostoru a zázemí**. KP5: „(...) je tady taky více prostoru, mám vlastní kuchyň (...)“. KP11: „No určitě mi pomohl ten byt, abych se dal dohromady, abych mohl v klidu pracovat. Protože já pracuji doma přes počítač (...). Takže mám na to klid, můžu pracovat a když jsem chodil do školy, tak jsem mohl studovat“. KP12: „(...) ale teď já mám svoje zázemí a to je to nejdůležitější pro sebe a tři děti“. KP14 také **hovoří o zázemí v souvislosti s dětmi** a tvrdí: „Všechno. Děti mají svoje pokoje a bydlíme krásně.(...) Děti mají kde dělat úkoly, můžou si domů pozvat kamarády“. KP16 dodává: „Konečně máme více soukromí. Děti mají svůj pokojíček, my máme svůj pokoj“. KP21: „Máme zázemí, kluci chodí do školy, mají svůj klid na učení“.

Výskyt problémů spojených s nekvalitním bydlením u uživatelů sociálního bydlení

Hypotéza o snížení výskytu problémů spojených s nekvalitním bydlením u uživatelů sociálního bydlení je zpracována na základě odpovědi na otázku, zda se vyskytují (či vyskytovaly) nebo nevyskytují (či nevyskytovaly) specifické problémy vztahující se ke kvalitě bydlení (např. vlhkost, díry a praskliny, potíže s vytápěním prostor, nefunkční toaleta, absence tekoucí vody, nefunkční vytápění, hluk, zahmyzení) a ke kvalitě umístění bydlení (přítomnost občanské infrastruktury, dopravní obslužnost, čistota atd.)⁷⁴. Odpovědi byly

⁷⁴ Rozložení odpovědí na otázku „a) Vlhké, plesnivé nebo vodou poškozené zdi, stropy nebo podlahy.“ (předchozí bydlení/současné bydlení): Ano - 40/10, Ne - 102/136, Neví - 4/1, Odmítl - 1/0; rozložení odpovědí na otázku „b) V podlaze chyběla prkna, dlaždice, kusy linolea či koberce nebo byly podlahy pokroucené.“ (předchozí bydlení/současné bydlení): Ano - 25/5, Ne - 118/141, Neví - 3/1, Odmítl - 1/0; rozložení odpovědí na otázku „c) Velké díry nebo praskliny, skrze které dovnitř pronikal studený vzduch a/nebo déšť.“ (předchozí bydlení/současné bydlení): Ano - 19/3, Ne - 123/142, Neví - 4/2, Odmítl - 1/0; rozložení odpovědí na otázku „d) V posledních 3 měsících Vašeho pobytu na minulém místě došlo k vytopení Vaší koupelny kvůli problémům s odpadem.“ (předchozí bydlení/současné bydlení): Ano - 11/2, Ne - 130/143, Neví - 5/2, Odmítl - 1/0; rozložení odpovědí na otázku „e) V posledních 3 měsících Vašeho pobytu na minulém místě se stalo, že Vám nefungovala toaleta déle než 24 hodin.“ (předchozí bydlení/současné bydlení): Ano - 16/1, Ne - 127/144, Neví - 3/2, Odmítl - 1/0; rozložení odpovědí na otázku „f) V chladných dnech jste si museli přitápnout nad rámeček běžného vytápění

zjišťovány ve vztahu k předchozímu místu pobytu a současnému místu pobytu po nastěhování.⁷⁵ Z jednotlivých odpovědí je vytvořen celkový skór výskytu problémů spojených s nekvalitním bydlením. V tabulce vidíme procentuální zastoupení respondentů, kteří v místě bydliště vnímali šest a více problémů.

Z výsledků vyplývá, že došlo u respondentů ke statisticky signifikantnímu snížení problémů spojených s nekvalitním bydlením, konkrétně o 23.1 p. b.

Ve vztahu k jednotlivým cílovým skupinám došlo ke snížení výskytu problémů spojených s bydlením u všech skupin kromě osob opouštějících instituce, osob opouštějících náhradní rodinnou péči a ekonomicky neaktivních seniorů bez majetku. Tento výsledek je přitom nejspíše dán specifiky konkrétních cílových skupin.

V jedné jediné skupině došlo k nárůstu problémů spojených s bydlením, jednalo se o oběti domácího násilí (n=6)⁷⁶, kde lze tento výsledek opět spojovat se specifiky této cílové skupiny, ať už se jedná o možné snížení životního standardu (např. při samoživitelství) nebo o možné psychické následky plynoucí ze zkušenosti s domácím násilím, které mohly hodnocení výskytu problémů spojených s nekvalitním bydlením ovlivňovat. Statisticky signifikantní byl pokles problémů souvisejících s bydlením u ohrožených rodin s dětmi, samoživitelek a osob přežívajících venku, v ubytovnách nebo sociálních službách. U těchto skupin přitom bylo procento problémů v předchozím bydlení obzvláště vysoké.

---

troubou nebo elektrickým přímotopem.“ (předchozí bydlení/současné bydlení): Ano - 27/11, Ne - 114/125, Neví - 5/11, Odmítl - 1/0; rozložení odpovědí na otázku „g) V posledních 3 měsících se stalo, že Vám vypnuli elektřinu.“ (předchozí bydlení/současné bydlení): Ano - 19/6, Ne - 123/139, Neví - 4/2, Odmítl - 1/0; rozložení odpovědí na otázku „h) V posledních 3 měsících Vašeho pobytu na minulém místě se stalo, že Vám vypnuli vodu.“ (předchozí bydlení/současné bydlení): Ano - 9/4, Ne - 132/141, Neví - 5/2, Odmítl - 1/0; rozložení odpovědí na otázku „ch) Hluk v bytě (z okolí).“ (předchozí bydlení/současné bydlení): Ano - 67/30, Ne - 71/113, Neví - 8/4, Odmítl - 1/0; rozložení odpovědí na otázku „i) Byl v okolí dostatek obchodů?“ (předchozí bydlení/současné bydlení): Ano - 104/125, Ne - 38/19, Neví - 4/3, Odmítl - 1/0; rozložení odpovědí na otázku „j) Byl v okolí dostatek škol/školek?“ (předchozí bydlení/současné bydlení): Ano - 82/101, Ne - 28/11, Neví - 36/35, Odmítl - 1/0; rozložení odpovědí na otázku „k) Byla zde dobrá dopravní obslužnost veřejnou dopravou?“ (předchozí bydlení/současné bydlení): Ano - 121/128, Ne - 21/14, Neví - 4/5, Odmítl - 1/0; rozložení odpovědí na otázku „l) Bylo místo „špatná adresa“?“ (předchozí bydlení/současné bydlení): Ano - 35/16, Ne - 98/120, Neví - 13/10, Odmítl - 1/1; rozložení odpovědí na otázku „m) Byl v okolí dostatek parků a sportovních hřišť?“ (předchozí bydlení/současné bydlení): Ano - 100/111, Ne - 29/22, Neví - 17/14, Odmítl - 1/0; rozložení odpovědí na otázku „n) Byl v okolí Vašeho domu uklizené ulice?“ (předchozí bydlení/současné bydlení): Ano - 106/119, Ne - 30/20, Neví - 10/8, Odmítl - 1/0; rozložení odpovědí na otázku „o) Vyskytoval se ve Vašem bytě/obydlí hmyz (štěnice, švábi)?“ (předchozí bydlení/současné bydlení): Ano - 37/8, Ne - 104/133, Neví - 5/6, Odmítl - 1/0; rozložení odpovědí na otázku „p) Vyskytovaly se v místě Vašeho předchozího pobytu nějaké další problémy? Pokud ano, jaké?“ (předchozí bydlení/současné bydlení): Neví - 18/14, Odmítl - 3/0, Ostatní odpovědi - 126/133.

⁷⁵ Byly zjišťovány i odpovědi na stejnou otázku po dvanácti měsících pobytu v sociálním bydlení, zde ovšem nedocházelo k signifikantním změnám výskytu problémů spojených s nekvalitním bydlením, což je logické, jelikož všechny domácnosti (kromě 18) setrvaly po 12 měsících ve stejných bytech jako při nastěhování. Rovněž jsme se původně chtěli zaměřit na otázku vztahující se k velikosti obytné plochy domácnosti. K těmto výpočtům jsme ovšem neměli dostatek podkladů s ohledem na chybějící data a výskyt kvalitativních odpovědí na otázku na počet m² typu 2 + kk.

⁷⁶ Ve vztahu k těmto výsledkům je ovšem nezbytné zmínit to, že se zde vyskytují výsledky s nízkým počtem osob ve výběrovém souboru, což je významným limitem prezentovaných dat.

Tabulka 18: Výskyt problémů spojených s nekvalitním bydlením dle prioritních cílových skupin sociálního bydlení

Cílová skupina	n	V předchozím bydlení	Po nastěhování	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	49.0%	25.9%	-23.1	<0.001
rodiny - ohrožené s dětmi	25	60.0%	28.0%	-32.0	0.048
rodiny - návrat dítěte z náhradní rodinné péče	7	42.9%	14.3%	-28.6	0.313
oběti domácího násilí	6	16.7%	50.0%	33.3	0.25
lidé opouštějící instituce	5	0.0%	0.0%	0.0	–
lidé opouštějící náhradní rodinnou péči	3	66.7%	66.7%	0.0	–
lidé přežívající venku, v ubytovnách nebo sociálních službách	44	56.8%	27.3%	-29.5	0.004
lidé se zdravotním postižením	23	34.8%	17.4%	-17.4	0.145
ekonomicky neaktivní senioři bez majetku	4	25.0%	25.0%	0.0	0.75
samoživitelky	37	54.1%	27.0%	-27.0	0.026
lidé čelící diskriminaci	20	40.0%	30.0%	-10.0	0.363

Z následující tabulky je patrné, že došlo u všech skupin definovaných předchozím místem pobytu ke snížení výskytu problémů spojených s nekvalitním bydlením, u osob žijících na ubytovně, azylovém domě a v nájemním/vlastním bydlení byl tento dokonce statisticky významný. Z dat vyplývá, že lze tento pokles připisovat vysokému výskytu problémů spojených s nekvalitním bydlením v místě předchozího bydliště. Vysoký pokles výskytu problémů spojených s nekvalitním bydlením u cílové skupiny osob z nájemního a vlastního bydlení lze připisovat např. umístění předchozího místa pobytu, které se mohlo nacházet v sociálně vyloučené lokalitě.

U cílové skupiny osob žijících bez střechy (n=6)⁷⁷ došlo naopak ke statisticky nevýznamnému zvýšení problémů spojených s bydlením. Toto zvýšení lze připisovat předchozí situaci této cílové skupiny, která nesouvisela s bezprostředním vlastnictvím prostoru pro bydlení.

⁷⁷ Ve vztahu k těmto výsledkům je ovšem nezbytné zmínit to, že se zde vyskytují výsledky s nízkým počtem osob ve výběrovém souboru, což je významným limitem prezentovaných dat.

Aktuální bydlení v bytě tak může být pro tuto cílovou skupinu naopak spojeno se zvýšenými starostmi o byt.

Tabulka 19: Výskyt problémů spojených s nekvalitním bydlením dle předchozího místa pobytu

Cílová skupina	n	V předchozím bydlení	Po nastěhování	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	49.0%	25.9%	-23.1	<0.001
ubytovna	29	62.1%	31.0%	-31.0	0.011
azylový dům	33	60.6%	30.3%	-30.3	0.021
chata	8	37.5%	25.0%	-12.5	0.5
bez střechy	6	0.0%	16.7%	16.7	0.5
nájemní/vlastní bydlení	44	56.8%	25.0%	-31.8	0.002
přechodné bydlení	20	25.0%	20.0%	-5.0	0.5
jiné	4	0.0%	0.0%	0.0	–

Respondenti byli dále kategorizováni podle počtu stěhování v posledních pěti letech. Z tabulky je patrné, že došlo ke statisticky významnému snížení problémů s bydlením u uživatelů sociálního bydlení, kteří se v posledních pěti letech stěhovali dva a vícekrát a méně než pětkrát, což ukazuje na určitou spojitost mezi počtem stěhování a výskytem problémů spojených s bydlením.

Tabulka 20: Výskyt problémů spojených s nekvalitním bydlením dle počtu stěhování

Cílová skupina	n	V předchozím bydlení	Po nastěhování	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	49.0%	25.9%	-23.1	<0.001
0-1	30	40.0%	36.7%	-3.3	0.5
2	36	52.8%	19.4%	-33.3	0.004
3-4	44	54.5%	25.0%	-29.5	0.005
5 a více	25	52.0%	32.0%	-20.0	0.133

Problémy s nekvalitním bydlením se statisticky signifikantně snížily u osob, jejichž délka bezdomovectví činila více než jeden rok. Největší snížení problémů spojených s nekvalitním bydlením nastalo u osob, které byly bez domova 5 a více let (36 p. b.). Problémy s nekvalitním bydlením jsou tedy spojeny s délkou bezdomovectví.

U osob se 4 a více epizodami bezdomovectví (n=32) došlo ke statisticky signifikantnímu (p-hodnota<0.001) snížení problémů spojených s bydlením o 47 p. b. (ze 65.6 % na 18.8 %). Problémy s nekvalitním bydlením jsou rovněž spojeny s cykličností bezdomovectví.

Tabulka 21: Výskyt problémů spojených s nekvalitním bydlením dle délky předchozího bezdomovectví

Cílová skupina	n	V předchozím bydlení	Po nastěhování	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	139	48.9%	26.6%	-22.3	<0.001
0-1 rok	46	34.8%	32.6%	-2.2	0.5
více než 1 rok až 5 let	48	56.2%	27.1%	-29.2	0.003
více než 5 let	28	57.1%	21.4%	-35.7	0.006

Výskyt problémů spojených s bydlením se statisticky signifikantně snížil o 40 p. b. u osob, jejichž náklady na bydlení byly v předchozím místě pobytu nad 40 %. S náklady na bydlení vyššími než 40 % je tedy spojen i výskyt problémů spojených s nekvalitním bydlením.

Tabulka 22: Výskyt problémů spojených s nekvalitním bydlením dle nákladů na bydlení

Cílová skupina	n	V předchozím bydlení	Po nastěhování	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	49.0%	25.9%	-23.1	<0.001
náklady nad 40%	65	64.6%	24.6%	-40.0	<0.001
náklady pod 40%	53	35.8%	30.2%	-5.7	0.345

Spokojenost se sousedstvím u uživatelů sociálního bydlení

Hypotéza o nárůstu spokojenosti se sousedstvím u uživatelů sociálního bydlení je zpracována na základě odpovědí na otázky o pocitu bezpečí po setmění, o zkušenosti s distribucí drog v místě bydliště, o zkušenosti s vloupáním v místě bydliště a možnosti vyspat se v místě bydliště dle potřeby⁷⁸.

⁷⁸ Rozložení odpovědí na otázku o pocitu bezpečí po setmění (po nastěhování/po 12 měsících): Velmi bezpečně - 39/52, Bezpečně - 52/55, V nebezpečí - 36/25, Ve velkém nebezpečí - 13/8, Neví - 6/5, Odmítl - 1/2; rozložení odpovědí na otázku o zkušenosti s distribucí drog v místě bydliště (po nastěhování/po 12 měsících): Ano - 50/27, Ne - 87/110, Neví - 8/9, Odmítl - 2/1; rozložení odpovědí na otázku o zkušenosti s vloupáním v místě bydliště (po nastěhování/po 12 měsících): Ano - 17/7, Ne - 125/138, Neví - 5/2, Odmítl - 0/0; rozložení odpovědí na otázku o možnosti vyspat se v místě bydliště dle potřeby (po nastěhování/po 12 měsících): Ano - 100/102, Ne - 47/43, Neví - 0/2, Odmítl - 0/0.

Respondenti odpovídali na otázku, jak bezpečně se cítili po setmění v místě svého bydliště v předchozím bydlišti a v místě bydliště po nastěhování⁷⁹. Odpovědi byly zaznamenány na čtyřstupňové škále (cítím se: velmi bezpečně, bezpečně, v nebezpečí, ve velkém nebezpečí). V následující tabulce jsou uvedeny procenta respondentů, kteří se v okolí svého bydliště cítili bezpečně nebo velmi bezpečně.

Výsledky výzkumu ukazují, že došlo ke statisticky významnému zvýšení pocitu bezpečí v sociálním bydlení (o 15 p. b.).

Ke zvýšení pocitu bezpečí přitom došlo u všech skupin kromě rodin, k nimž se díky poskytnutí sociálního bydlení navrácí dítě z náhradní rodinné péče, osob opouštějících instituce a osob, které čelí diskriminaci na trhu s bydlením. Jediná cílová skupina, u níž došlo ke snížení pocitu bezpečí v sociálním bydlení, byly oběti domácího násilí (n=6)⁸⁰, což lze ale opět dát do souvislosti s psychickými následky domácího násilí a z možné obavy z jeho opakování (možný kontakt s násilníkem).

Ke statisticky signifikantnímu zvýšení pocitu bezpečí došlo u cílové skupiny osob přežívajících venku, v ubytovnách nebo sociálních službách a u samoživitelek. Je tedy patrné, že poskytnutí sociálního bydlení má vliv na pocit bezpečí a to obzvláště u těch, kteří v minulosti žili v prostředí, které lze považovat za spojované s pocity nebezpečí (např. ulice, ubytovna, sdílené prostory v sociálních službách).

Tabulka 23: Pocit bezpečí dle prioritních cílových skupin sociálního bydlení

Cílová skupina	n	V předchozím bydlení	Po nastěhování	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	61.9%	76.9%	15.0	0.002
rodiny - ohrožené s dětmi	25	60.0%	76.0%	16.0	0.172
rodiny - návrat dítěte z náhradní rodinné péče	7	42.9%	42.9%	0.0	0.75
oběti domácího násilí	6	66.7%	50.0%	-16.7	0.5
lidé opouštějící instituce	5	80.0%	80.0%	0.0	–
lidé opouštějící náhradní rodinnou péči	3	66.7%	100.0%	33.3	0.5

⁷⁹ Byly zjišťovány i odpovědi na stejnou otázku po dvanácti měsících pobytu v sociálním bydlení, zde ovšem nedocházelo k signifikantním změnám v pocitu bezpečí uživatelů sociálního bydlení, což je logické, jelikož všechny domácnosti (kromě 18) setrvaly po 12 měsících ve stejných bytech (stejném místě pobytu) jako při nastěhování.

⁸⁰ Ve vztahu k těmto výsledkům je ovšem nezbytné zmínit to, že se zde vyskytují výsledky s nízkým počtem osob ve výběrovém souboru, což je významným limitem prezentovaných dat.

Cílová skupina	n	V předchozím bydlení	Po nastěhování	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
lidé přežívající venku, v ubytovnách nebo sociálních službách	44	54.5%	72.7%	18.2	0.038
lidé se zdravotním postižením	23	69.6%	82.6%	13.0	0.227
ekonomicky neaktivní senioři bez majetku	4	50.0%	75.0%	25.0	0.5
samoživitelky	37	62.2%	83.8%	21.6	0.038
lidé čelící diskriminaci na trhu s bydlením	20	75.0%	75.0%	0.0	0.656

Pocit bezpečí byl dále zjišťován v rámci kategorizace respondentů dle jejich předchozího místa bydliště. Data ukazují, že došlo ke statisticky signifikantnímu zvýšení vnímaného pocitu bezpečí u osob žijících na ubytovnách, azylových domech, ale také v nájemním/vlastním bydlení. Pocit bezpečí se zvýšil i u osob žijících bez střechy ($n=6$)⁸¹. Zdá se, že jsou tedy právě tyto formy bydlení spojeny s pocitem nebezpečí. Přičemž je třeba poznamenat, že je důležité, kde bylo předchozí nájemní/vlastní bydlení respondentů umístěno; resp. zda bylo umístěno např. v sociálně vyloučené lokalitě.

Tabulka 24: Pocit bezpečí dle předchozího místa pobytu

Cílová skupina	n	V předchozím bydlení	Po nastěhování	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	61.9%	76.9%	15.0	0.002
ubytovna	29	55.2%	75.9%	20.7	0.035
azylový dům	33	57.6%	84.8%	27.3	0.018
chata	8	75.0%	75.0%	0.0	0.75
bez střechy	6	33.3%	50.0%	16.7	0.5
nájemní/vlastní bydlení	44	68.2%	84.1%	15.9	0.046
přechodné bydlení	20	70.0%	70.0%	0.0	0.637
jiné	4	75.0%	75.0%	0.0	0.75

⁸¹ Ve vztahu k těmto výsledkům je ovšem nezbytné zmínit to, že se zde vyskytují výsledky s nízkým počtem osob ve výběrovém souboru, což je významným limitem prezentovaných dat.

Z tabulky 26 je patrné, že se pocit bezpečí zvýšil u všech skupin uživatelů sociálního bydlení (kromě skupiny osob, které se stěhovaly 5 a vícekrát). Ke statisticky signifikantnímu nárůstu pocitu bezpečí došlo u těch, kteří se stěhovali 3 až 4 krát. Sociální bydlení tak může být z hlediska počtu předchozího stěhování vnímáno jako zajišťující bezpečí ve smyslu snížení pravděpodobnosti dalšího stěhování. Statisticky nesignifikantně se pocit bezpečí snížil u skupiny respondentů, kteří se stěhovali pět a vícekrát, zde lze usuzovat na to, že zde může být pocit bezpečí ovlivněn i jinými faktory než sociálním bydlením.

Tabulka 25: Pocit bezpečí dle počtu stěhování

Cílová skupina	n	V předchozím bydlení	Po nastěhování	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	61.9%	76.9%	15.0	0.002
0-1	30	70.0%	86.7%	16.7	0.09
2	36	66.7%	77.8%	11.1	0.194
3-4	44	63.6%	84.1%	20.5	0.018
5 a více	25	60.0%	56.0%	-4.0	0.5

Dle předchozí délky situace bezdomovectví pocit bezpečí narůstal statisticky signifikantně u osob, které byly bez domova jeden rok a déle. Nejvyšší nárůst nastal u osob, které byly bez domova pět a více let (29 p. b.).

Tabulka 26: Pocit bezpečí dle délky předchozí situace bezdomovectví

Cílová skupina	n	V předchozím bydlení	Po nastěhování	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	139	61.9%	75.5%	13.7	0.005
0-1 rok	46	78.3%	82.6%	4.3	0.377
více než 1 rok až 5 let	48	50.0%	66.7%	16.7	0.048
více než 5 let	28	50.0%	78.6%	28.6	0.029

Pocit bezpečí se statisticky signifikantně zvýšil o 20 p. b. u osob, jejichž náklady na bydlení činily nad 40 %. Zde lze usuzovat na to, že mohla být předchozí místa pobytu umístěna v „nebezpečných“ lokalitách anebo vnímali respondenti nebezpečí v místě bydliště samotném (např. v domě, kde byl umístěn byt).

Tabulka 27: Pocit bezpečí dle výše nákladů na bydlení

Cílová skupina	n	V předchozím bydlení	Po nastěhování	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	61.9%	76.9%	15.0	0.002
náklady nad 40%	65	60.0%	80.0%	20.0	0.004
náklady pod 40%	53	73.6%	73.6%	0.0	0.593

Další otázkou, pomocí níž je zpracována odpověď na hypotézu je otázka směřující na užívání nebo prodej drog v okolí bydliště⁸², jehož se stal nebo nestal sám respondent nebo někdo z jeho domácnosti svědkem v posledním roce. Předkládaná tabulka prezentuje kladné odpovědi na otázku v procentech v předchozím bydlení a po 12 měsících.

Data ukazují, že došlo ke statisticky významnému poklesu užívání nebo prodeje drog v místě bydliště u osob žijících v azylových domech, ubytovnách a ve vlastním/nájemním bydlení (zde je opět potřeba brát v úvahu jeho umístění). Zajímavým výsledkem je rovněž, že se osoby, jejichž předchozí bydlení lze charakterizovat jako „chata“ (n=8)⁸³ domnívají, že je nyní v okolí jejich bydliště nárůst prodeje a užívání drog. V tomto případě je přitom třeba brát opět v úvahu umístění oné „chaty“ (např. ve smyslu odlehlosti) a umístění sociálního bytu (v některých obcích je sociální bydlení umístěno v sociálně vyloučené lokalitě).

Tabulka 28: Užívání drog v místě bydliště dle předchozího místa pobytu

Cílová skupina	n	V předchozím bydlení	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	34.0%	18.4%	-15.6	<0.001
ubytovna	29	55.2%	24.1%	-31.0	0.018
azylový dům	33	36.4%	12.1%	-24.2	0.029
chata	8	0.0%	25.0%	25.0	0.25
bez střechy	6	33.3%	33.3%	0.0	0.75
nájemní/vlastní bydlení	44	36.4%	20.5%	-15.9	0.033
přechodné bydlení	20	20.0%	15.0%	-5.0	0.5
jiné	4	0.0%	0.0%	0.0	–

⁸² Pro prezentaci ve výzkumné zprávě jsme volili nejrelevantnější optiky, v dalších optikách nedocházelo ke statisticky signifikantním změnám.

⁸³ Ve vztahu k těmto výsledkům je ovšem nezbytné zmínit to, že se zde vyskytují výsledky s nízkým počtem osob ve výběrovém souboru, což je významným limitem prezentovaných dat.

Z analýzy dat dále vyplývá, že u všech skupin dělených dle počtu stěhování v posledních pěti letech kleslo užívání nebo prodej drog v okolí bydliště. Tento pokles byl statisticky signifikantní u skupiny respondentů, kteří se v minulých pěti letech stěhovali maximálně jednou nebo 3 – 4 krát.

Tabulka 29: Užívání drog v místě bydliště dle počtu stěhování

Cílová skupina	n	V předchozím bydlení	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	34.0%	18.4%	-15.6	<0.001
0-1	30	40.0%	6.7%	-33.3	0.003
2	36	27.8%	19.4%	-8.3	0.274
3-4	44	36.4%	18.2%	-18.2	0.038
5 a více	25	36.0%	28.0%	-8.0	0.344

Prodej drog v lokalitě statisticky signifikantně poklesl u osob, které byly bez domova rok až pět let (o 29 p. b.). Za zmínku stojí jistě i pokles (byť statisticky nesignifikantní) u osob, které byly bez domova pět a více let (o 21 p. b.). Zde lze dedukovat, že délka bezdomovectví je spojena s nekvalitním bydlením ve smyslu prostředí, kde dochází k prodeji drog.

U osob se dvěma a více epizodami bezdomovectví došlo ke statisticky signifikantnímu ($p=0.004$) poklesu zkušenosti s prodejem a užíváním drog v místě bydliště o 40 p. b. (ze 40 % na 0 %). Lze tedy rovněž dedukovat, že je cykličnost bezdomovectví spojena s nekvalitním bydlením ve smyslu prostředí, kde dochází k prodeji drog.

Tabulka 30: Užívání drog v lokalitě dle délky předchozí situace bezdomovectví

Cílová skupina	n	V předchozím bydlení	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	139	33.1%	17.3%	-15.8	<0.001
0-1 rok	46	19.6%	15.2%	-4.3	0.395
více než 1 rok až 5 let	48	39.6%	10.4%	-29.2	<0.001
více než 5 let	28	50.0%	28.6%	-21.4	0.073

Svědectví prodeje nebo užívání drog se statisticky signifikantně snížilo u obou skupin osob dělených dle výše nákladů na bydlení, distribuce drog v okolí bydliště je tak spojena nejspíše ještě s dalšími jevy než s procentem příjmu vydávaného na bydlení.

Tabulka 31: Užívání drog v lokalitě dle výše nákladů na bydlení

Cílová skupina	n	V předchozím bydlení	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	34.0%	18.4%	-15.6	<0.001
náklady nad 40%	65	41.5%	26.2%	-15.4	0.038
náklady pod 40%	53	26.4%	13.2%	-13.2	0.046

Další otázkou pro zpracování hypotézy byla otázka na výskyt zkušenosti s vloupáním v posledních 12 měsících⁸⁴. Předkládaná tabulka prezentuje kladné odpovědi na otázku v procentech v předchozím bydlení a po 12 měsících. Data ukazují, že došlo k poklesu zkušenosti s vloupáním v posledních 12 měsících u osob, které žily v ubytovnách, azylových domech a bez střechy (n=6)⁸⁵ a ve vlastním nebo nájemním bydlení (zde je opět třeba brát v úvahu jeho polohu). Žádná z těchto změn, ale nebyla statisticky signifikantní. Zajímavým výsledkem je mírný nárůst zkušenosti s vloupáním u osob, které žily v přechodném bydlení (zde je ovšem opět třeba zohlednit umístění onoho přechodného bydlení a případné umístění sociálního bydlení).

Tabulka 32: Zkušenosti s vloupáním v místě bydliště dle předchozího místa pobytu

Cílová skupina	n	V předchozím bydlení	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	11.6%	4.8%	-6.8	0.015
ubytovna	29	20.7%	6.9%	-13.8	0.109
azylový dům	33	12.1%	3.0%	-9.1	0.187
chata	8	12.5%	12.5%	0.0	–
bez střechy	6	33.3%	16.7%	-16.7	0.5
nájemní/vlastní bydlení	44	9.1%	2.3%	-6.8	0.125
přechodné bydlení	20	0.0%	5.0%	5.0	0.5
jiné	4	0.0%	0.0%	0.0	–

Data ukazují, že u všech skupin respondentů kategorizovaných podle počtu stěhování v posledních pěti letech došlo v důsledku přestěhování se do sociálního bydlení ke snížení zkušenosti s vloupáním. Toto snížení bylo statisticky signifikantní u skupiny respondentů,

⁸⁴ Pro prezentaci ve výzkumné zprávě jsme volili nejrelevantnější optiky, v dalších optikách nedocházelo ke statisticky signifikantním změnám.

⁸⁵ Ve vztahu k těmto výsledkům je ovšem nezbytné zmínit to, že se zde vyskytují výsledky s nízkým počtem osob ve výběrovém souboru, což je významným limitem prezentovaných dat.

kteřá se stěhovala za posledních pět let dvakrát. Zde by bylo zajímavé dále zkoumat konkrétní důvody stěhování těchto cílových skupin v posledních pěti letech.

Tabulka 33: Zkušenosti s vloupáním v místě bydliště dle počtu stěhování

Cílová skupina	n	V předchozím bydlení	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	11.6%	4.8%	-6.8	0.015
0-1	30	10.0%	6.7%	-3.3	0.5
2	36	19.4%	5.6%	-13.9	0.031
3-4	44	6.8%	2.3%	-4.5	0.313
5 a více	25	8.0%	4.0%	-4.0	0.5

Statisticky signifikantně se výskyt zkušeností s vloupáním snížil u osob, které byly bez domova jeden až pět let (a to přibližně o 4 p. b.). K nejvyššímu (byť statisticky nesignifikantnímu) snížení zkušenosti s vloupáním došlo u osob, které byly bez domova pět a více let (o 18 p. b.).

U osob se čtyřmi a více epizodami bezdomovectví došlo ke statisticky signifikantnímu poklesu (p-hodnota=0.033) vloupání o 22 p. b. (z 31.2 % na 9.4 %). Existenci zkušenosti s vloupáním lze tedy spojovat s vyšší cykličností bezdomovectví.

Tabulka 34: Zkušenosti s vloupáním dle délky předchozí situace bezdomovectví

Jméno cílové skupiny	n	V předchozím bydlení	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	139	12.2%	5.0%	-7.2	0.015
0-1 rok	46	4.3%	2.2%	-2.2	0.5
více než 1 rok až 5 let	48	14.6%	10.4%	-4.2	0.363
více než 5 let	28	21.4%	3.6%	-17.9	0.031

Zkušenost s vloupáním statisticky nesignifikantně klesla u obou cílových skupin; je tak spojena (stejně jako distribuce drog v okolí bydliště) nejspíše ještě s dalšími jevy než s procentem příjmu vydávaného na bydlení.

Tabulka 35: Zkušenosti s vloupáním dle výše nákladů na bydlení

Jméno cílové skupiny	n	V předchozím bydlení	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	11.6%	4.8%	-6.8	0.015
náklady nad 40%	65	9.2%	3.1%	-6.2	0.109

Jméno cílové skupiny	n	V předchozím bydlení	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
náklady pod 40%	53	15.1%	7.5%	-7.5	0.145

Další otázka pro zpracování hypotézy byla otázka na možnost nebo nemožnost vyspat se dle potřeby. Předkládaná tabulka prezentuje kladné odpovědi na otázku v procentech v předchozím bydlení a po 12 měsících⁸⁶.

Z dat vyplývá, že došlo k procentuálnímu zlepšení možnosti se vyspat dle potřeby u osob bez střechy (n=6), u osob, které žily na „chatě“ (n=8)⁸⁷, v azylových domech a ubytovnách. Je třeba upozornit také na to, že možnost vyspat se dle potřeby byla u osob bez střechy v předchozím bydlení obzvláště nízká. Na problematičnost možnosti vyspat se dle potřeby v azylových domech a ubytovnách upozorňuje i řada výzkumných článků z tohoto prostředí (viz např. Glumbíková a kol. 2019). Tyto změny ovšem nejsou statisticky signifikantní. Jako zajímavé se jeví, že došlo k mírnému snížení možnosti se vyspat dle potřeby u osob v nájemním/vlastním bydlení a přechodném bydlení. Vysvětlení těchto změn by si přitom zasloužilo do budoucna širší výzkumnou pozornost.

Tabulka 36: Možnost vyspat se dle potřeby dle předchozího místa pobytu

Cílová skupina	n	V předchozím bydlení	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	68.0%	69.4%	1.4	0.445
ubytovna	29	55.2%	65.5%	10.3	0.254
azylový dům	33	63.6%	69.7%	6.1	0.395
chata	8	62.5%	75.0%	12.5	0.5
bez střechy	6	33.3%	50.0%	16.7	0.5
nájemní/vlastní bydlení	44	75.0%	65.9%	-9.1	0.24
přechodné bydlení	20	90.0%	80.0%	-10.0	0.25
jiné	4	100.0%	75.0%	-25.0	0.5

Možnost vyspat se dle potřeby statisticky signifikantně vzrostla u osob, které byly bez domova více než jeden rok až pět let. Nejvyšší nárůst (byť statisticky nesignifikantní) nastal u osob, které byly bez domova více než pět let (21 p. b.). Zajímavým výsledkem je i statisticky

⁸⁶ Pro prezentaci ve výzkumné zprávě jsme volili nejrelevantnější optiky, v dalších optikách nedocházelo ke statisticky signifikantním změnám.

⁸⁷ Ve vztahu k těmto výsledkům je ovšem nezbytné zmínit to, že se zde vyskytují výsledky s nízkým počtem osob ve výběrovém souboru, což je významným limitem prezentovaných dat.

nesignifikantní pokles možnosti vyspat se dle potřeby u osob, které byly bez domova maximálně rok (o 28 p. b.). Tento výsledek může být spojen s jinými proměnnými než je délka předchozího bezdomovectví.

U osob se čtyřmi a více epizodami bezdomovectví se možnost se vyspat dle potřeby statisticky signifikantně (p -hodnota=0.011) zvýšila o 25 p. b. (ze 43.8 na 68.8 %). Zdá se tedy, že je to právě vysoká cykličnost bezdomovectví, která je spojena s nemožností vyspat se dle potřeby.

Tabulka 37: Možnost vyspat se dle potřeby dle délky předchozího bezdomovectví

Cílová skupina	n	V předchozím bydlení	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	139	66.9%	68.3%	1.4	0.444
0-1 rok	46	84.8%	56.5%	-28.3	0.44
více než 1 rok až 5 let	48	56.2%	72.9%	16.7	0.029
více než 5 let	28	53.6%	75.0%	21.4	0.055

V možnosti vyspat se dle potřeby se ani u jedné z cílových skupin kategorizovaných dle výše nákladů na bydlení neprokázaly statisticky signifikantní změny. Tato možnost je nejspíše ovlivněna jinak než množstvím příjmů vydávaným na bydlení.

Tabulka 38: Možnost vyspat se dle potřeby dle výše nákladů na bydlení

Cílová skupina	n	V předchozím bydlení	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	68.0%	69.4%	1.4	0.445
náklady nad 40%	65	64.6%	60.0%	-4.6	0.36
náklady pod 40%	53	69.8%	71.7%	1.9	0.5

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Počty návštěv pohotovostí, hospitalizací a výjezdů sanitek

V dotazníku respondenti odpovídali na otevřenou otázku, kolikrát byl v posledních 6 měsících někdo z domácnosti ošetřen na pohotovosti, odvezen sanitkou nebo hospitalizován^{88 89}.

Realita v pozadí hypotézy řešící, zda nastal pokles počtů návštěv pohotovostí, hospitalizací a výjezdů sanitek, je poměrně složitá. Z důvodu nutnosti komplexnosti jejího vysvětlení ji zde uvádíme pohledem všech optik současně.

Procentuální změny, tj. vyjádření u jak velké části datového souboru (cílové skupiny) se návštěvy pohotovosti (resp. výjezdy sanitek či hospitalizace) snížily, případně zvýšily v procentech, nebo průměrné změny počtu těchto návštěv samostatně dostatečně nepopisují, co se ve skutečnosti děje. Je třeba použít obojího, aby pohled na věc byl správný.

Celkově v datovém souboru došlo ke snížení počtu návštěv na pohotovosti u 19 % respondentů, zároveň ale došlo ke zvýšení počtu návštěv na pohotovosti u 22.4 % respondentů. Rozdíl těchto dvou poměrů činí 3.4 p. b. Dochází tedy k navýšení návštěv pohotovosti, ale zároveň průměrná změna v počtu návštěv na pohotovosti je -0.108, tedy průměrně návštěv na pohotovosti ubylo o 0.108.

Po nastěhování uvedli respondenti celkově využití pohotovosti 124krát a po 12 měsících 111krát (v obou případech jde o sumu odpovědí za celý soubor 120 respondentů, kteří odpověděli v obou dotaznících), jde tedy o snížení o 13 využití pohotovosti. Je však třeba upozornit na to, že toto číslo je závislé také na odpovědi respondenta, který v prvním dotazníku uvedl využití pohotovosti 20x a v druhém dotazníku 1x.

U výjezdů sanitek je situace opačná. Rozdíl procentuálních podílů změn (snížení a navýšení) je -4.1 p. b., ale průměrná změna využití je 0.017, tzn. průměrně se využití sanitek zvýšilo.

U hospitalizací (pro celý datový soubor, 147 respondentů) jsou rozdíl procentuálních změn a průměrná změna v souladu. Oboje se mírně navýší. Rozdíl procentuálních podílů změn (snížení a navýšení) je 1.4 p. b. a průměrná změna využití hospitalizací je 0.0331.

Z výše uvedeného a z následujících tabulek plyne, že v oblasti návštěv pohotovostí, výjezdů sanitek a hospitalizací z takto komplexního pohledu nedochází v principu k žádným podstatným změnám. Při uvedení pouze průměrné změny by došlo ke zkreslení dat.

Následně uvádíme, při kterých kategorizacích a v jakých skupinách těchto kategorizací došlo současně průměrně k navýšení využití pohotovostí (sanitek, hospitalizací) a také rozdíl

⁸⁸ Rozložení odpovědí na otázku o počtu ošetření na pohotovosti (po nastěhování/po 12 měsících): Neví - 11/11, Odmítl - 7/2, Ostatní platné odpovědi - 129/134; rozložení odpovědí na otázku o počtu odvezení sanitkou (po nastěhování/po 12 měsících): Neví - 11/11, Odmítl - 7/2, Ostatní platné odpovědi - 129/134; rozložení odpovědí na otázku o počtu hospitalizací (po nastěhování/po 12 měsících): Neví - 9/11, Odmítl - 8/2, Ostatní platné odpovědi - 130/134.

⁸⁹ Otázka na využívání antibiotik nebyla do výpočtů dále zařazena s ohledem na její nejasnou vypovídací hodnotu, kdy snížení využívání antibiotik mohlo korespondovat jednak se snížením účasti na léčbě, jednak se snížením využívání zdravotnických služeb a jednak s lepším zdravotním stavem.

procent respondentů, u kterých se dané využití zvýšilo, a procent respondentů, u kterých se dané využití snížilo, je kladný (tedy **převažuje zvýšení využití**).

Při kategorizaci podle počtu stěhování ve skupině osob, které se stěhovaly v posledních pěti letech nula až jedenkrát (n=30), se zvýšilo využití pohotovostí (průměrná změna: 0.0435, rozdíl mezi zvýšením a snížením: 6.7 p. b.), ve skupině osob, které se stěhovaly pět a vícekrát (n=25), se zvýšilo využití sanitek (průměrná změna: 0.3182, rozdíl mezi zvýšením a snížením: 12 p. b.) a počty hospitalizací (průměrná změna: 0.2727, rozdíl mezi zvýšením a snížením: 8 p. b.).

Při kategorizaci podle prioritních cílových skupin sociálního bydlení MPSV se ve skupině ohrožených rodin s dětmi (n=25) zvýšilo využití pohotovostí (průměrná změna: 0.2778, rozdíl mezi zvýšením a snížením: 16 p. b.), využití sanitek (průměrná změna: 0.6316, rozdíl mezi zvýšením a snížením: 12 p. b.) i počty hospitalizací (průměrná změna: 0.3158, rozdíl mezi zvýšením a snížením: 8 p. b.). V rodinách, kde došlo k návratu dítěte (n=7) se zvýšilo využití pohotovostí (průměrná změna: 0.8333, rozdíl mezi zvýšením a snížením: 14.3 p. b.). Ve skupině ekonomicky neaktivních seniorů bez majetku (n=4) se zvýšilo využití pohotovostí (průměrná změna: 0.25, rozdíl mezi zvýšením a snížením: 25 p. b.), ve skupině samoživitelů (n=37) se zvýšilo využití pohotovostí (průměrná změna: 0.3571, rozdíl mezi zvýšením a snížením: 16.2 p. b.) a u skupiny osob čelících diskriminaci (n=20) se zvýšilo využití sanitek (průměrná změna: 0.2, rozdíl mezi zvýšením a snížením: 5 p. b.) a také se zde zvýšily počty hospitalizací (průměrná změna: 0.0667, rozdíl mezi zvýšením a snížením: 5 p. b.).

Při kategorizaci datového souboru podle předchozího místa pobytu se ve skupině osob z ubytoven (n=29) zvýšil počet hospitalizací (průměrná změna: 0.1923, rozdíl mezi zvýšením a snížením: 3.4 p. b.), ve skupině osob z azylových domů se zvýšilo využití pohotovostí (průměrná změna: 0.2857, rozdíl mezi zvýšením a snížením: 12.1 p. b.) a počty hospitalizací (průměrná změna: 0.1034, rozdíl mezi zvýšením a snížením: 3 p. b.). U osob z nocleháren a bez střechy (n=6) se zvýšilo využití pohotovostí (průměrná změna: 0.1667, rozdíl mezi zvýšením a snížením: 16.7 p. b.) podobně jako ve skupině osob z nájemního/vlastního bydlení (n=44) (průměrná změna: 0.2, rozdíl mezi zvýšením a snížením: 13.6 p. b.). Ve skupině osob z přechodného bydlení (n=20) se zvýšilo využití pohotovostí (průměrná změna: 0.625, rozdíl mezi zvýšením a snížením: 20 p. b.) a také počet hospitalizací (průměrná změna: 0.1875, rozdíl mezi zvýšením a snížením: 15 p. b.).

Při kategorizaci podle propustnosti⁹⁰ systému sociálního bydlení (SB) se v cílové skupině s nepropustným SB (n=97) zvýšily počty hospitalizací (průměrná změna: 0.0595, rozdíl mezi zvýšením a snížením: 2.1 p. b.) a ve skupině s propustným SB (n=50) se zvýšilo využití pohotovostí (průměrná změna: 0.3056, rozdíl mezi zvýšením a snížením: 10 p. b.).

⁹⁰ Prostupný systém sociálního bydlení versus systém využívající přímé zabydlení.

Při kategorizaci podle podílu nákladů na bydlení se ve skupině s náklady nad 40 % (n=65) zvýšilo využití sanitek (průměrná změna: 0.0926, rozdíl mezi zvýšením a snížením: 1.5 p. b.) a počty hospitalizací (průměrná změna: 0.2037, rozdíl mezi zvýšením a snížením: 10.8 p. b.). Po spárování dat 147 respondentů, kteří měli vyplněný dotazník po nastěhování i po 12 měsících, a dat z tabulek monitoringu platí následující údaje (viz níže).

Pro celkový datový soubor (139 respondentů) se zvýšily počty hospitalizací (průměrná změna: 0.0265, rozdíl mezi zvýšením a snížením: 0.7 p. b.).

Při kategorizaci tohoto datového souboru podle délky bytové nouze se ve skupině, která byla v bytové nouzi maximálně jeden rok (n=46), zvýšily počty výjezdů sanitek (průměrná změna: 0.0286, rozdíl mezi zvýšením a snížením: 4.3 p. b.) a také počty hospitalizací (průměrná změna: 0.1143, rozdíl mezi zvýšením a snížením: 10.9 p. b.). Ve skupině, která byla v bytové nouzi více než jeden rok až pět let (n=48), se zvýšily počty hospitalizací (průměrná změna: 0.1081, rozdíl mezi zvýšením a snížením: 4.2 p. b.). Ve skupině, která byla v bytové nouzi více než 5 let (n=28), se zvýšilo využití pohotovostí (průměrná změna: 0.2, rozdíl mezi zvýšením a snížením: 3.6 p. b.) a počty výjezdů sanitek (průměrná změna: 0.2083, rozdíl mezi zvýšením a snížením: 3.6 p. b.).

Při kategorizaci podle cykličnosti bezdomovectví se u skupiny s jednou epizodou bezdomovectví (n=49) zvýšily počty hospitalizací (průměrná změna: 0.25, rozdíl mezi zvýšením a snížením: 14.3 p. b.).

Při kategorizaci podle počtu kontaktů se sociálním pracovníkem měsíčně se ve skupině se třemi až čtyřmi kontakty (n=44) zvýšilo využití pohotovostí (průměrná změna: 0.1429, rozdíl mezi zvýšením a snížením: 6.8 p. b.) a také počty hospitalizací (průměrná změna: 0.0556, rozdíl mezi zvýšením a snížením: 4.5 p. b.). Ve skupině, která měla pět a více kontaktů (n=44) se sociálním pracovníkem měsíčně, se zvýšily počty výjezdů sanitek (průměrná změna: 0.1081, rozdíl mezi zvýšením a snížením: 6.8 p. b.).

Dál uvádíme, při kterých kategorizacích a v jakých skupinách těchto kategorizací došlo současně průměrně k snížení počtu využití pohotovostí, sanitek a hospitalizací a také rozdíl procent respondentů, u kterých se dané využití zvýšilo, a procent respondentů, u kterých se dané využití snížilo je záporný (tedy **převažuje snížení využití**).

Při kategorizaci podle počtu stěhování se ve skupině osob, které se stěhovaly v posledních pěti letech dvakrát (n=36), snížilo využití pohotovostí (průměrná změna: -0.5455, rozdíl mezi zvýšením a snížením: -2.8 p. b.) a sanitek (průměrná změna: -0.0909, rozdíl mezi zvýšením a snížením: -5.6 p. b.). Ve skupině osob, které se stěhovaly v posledních pěti letech tři až čtyřikrát (n=44) se snížilo využití sanitek (průměrná změna: -0.1081, rozdíl mezi zvýšením a snížením: -15.9 p. b.) a počty hospitalizací (průměrná změna: -0.0541, rozdíl mezi zvýšením a snížením: -2.3 p. b.).

Při kategorizaci podle prioritních cílových skupin sociálního bydlení MPSV se ve skupině rodin, kdy došlo k návratu dítěte (n=7) snížilo využití sanitek (průměrná změna: -0.5, rozdíl mezi zvýšením a snížením: -14.3 p. b.), ve skupině osob opouštějících instituce (n=5) se

snížilo využití pohotovostí (průměrná změna: -0.25, rozdíl mezi zvýšením a snížením: -20 p. b.). Ve skupině osob přežívajících venku, v ubytovnách nebo sociálních službách (n=44) se snížilo využití pohotovostí (průměrná změna: -0.725, rozdíl mezi zvýšením a snížením: -6.8 p. b.), sanitek (průměrná změna: -0.125, rozdíl mezi zvýšením a snížením: -9.1 p. b.) i počty hospitalizací (průměrná změna: -0.0238, rozdíl mezi zvýšením a snížením: -6.8 p. b.). Ve skupině osob se zdravotním postižením (n=23) se snížilo využití pohotovostí (průměrná změna: -0.4706, rozdíl mezi zvýšením a snížením: -13 p. b.), sanitek (průměrná změna: -0.1176, rozdíl mezi zvýšením a snížením: -26.1 p. b.) i počty hospitalizací (průměrná změna: -0.25, rozdíl mezi zvýšením a snížením: -13 p. b.). Ve skupině ekonomicky neaktivních seniorů bez majetku (n=4) se snížily počty hospitalizací (průměrná změna: -0.5, rozdíl mezi zvýšením a snížením: -50 p. b.), ve skupině samoživitelů (n=37) se snížilo využití sanitek (průměrná změna: -0.0357, rozdíl mezi zvýšením a snížením: -5.4 p. b.).

Při kategorizaci podle předchozího místa pobytu se ve skupině osob z ubytoven (n=29) snížilo využití pohotovostí (průměrná změna: -1.32, rozdíl mezi zvýšením a snížením: -27.6 p. b.) a sanitek (průměrná změna: -0.04, rozdíl mezi zvýšením a snížením: -3.4 p. b.). U skupiny osob z chaty (n=8) se snížilo využití pohotovostí (průměrná změna: -0.6667, rozdíl mezi zvýšením a snížením: -12.5 p. b.), sanitek (průměrná změna: -0.8333, rozdíl mezi zvýšením a snížením: -37.5 p. b.) i počty hospitalizací (průměrná změna: -0.4, rozdíl mezi zvýšením a snížením: -25 p. b.). Ve skupině osob z nocleháren a bez střechy (n=6) se snížily počty hospitalizací (průměrná změna: -1, rozdíl mezi zvýšením a snížením: -50 p. b.). Ve skupině osob z přechodného bydlení (n=20) se snížilo využití sanitek (průměrná změna: -0.125, rozdíl mezi zvýšením a snížením: -5 p. b.), ve skupině osob z jiného bydlení (n=4) se snížilo využití pohotovostí (průměrná změna: -0.5, rozdíl mezi zvýšením a snížením: -25 p. b.) a sanitek (průměrná změna: -0.25, rozdíl mezi zvýšením a snížením: -25 p. b.).

Při kategorizaci podle výše (podílu) nákladů na bydlení se ve skupině s náklady nad 40 % (n=65) snížilo využití pohotovostí (průměrná změna: -0.1667, rozdíl mezi zvýšením a snížením:

-1.5 p. b.). Ve skupině s náklady pod 40 % (n=53) se snížilo využití sanitek (průměrná změna: -0.0217, rozdíl mezi zvýšením a snížením: -9.4 p. b.) a také počty hospitalizací (průměrná změna: -0.0870, rozdíl mezi zvýšením a snížením: -5.7 p. b.).

Po spárování dat 147 respondentů, kteří měli vyplněný dotazník po nastěhování i po 12 měsících, a dat z tabulek monitoringu platí následující.

Pro celkový datový soubor (139 respondentů) se snížily počty výjezdů sanitek (průměrná změna: -0.0446, rozdíl mezi zvýšením a snížením: -4.3 p. b.).

Při kategorizaci tohoto datového souboru podle délky bytové nouze se ve skupině, která byla v bytové nouzi více než jeden rok až pět let (n=48), snížily počty výjezdů sanitek (průměrná změna: -0.2105, rozdíl mezi zvýšením a snížením: -14.6 p. b.), ve skupině, která byla v bytové

nouzi více než pět let (n=28), se snížily počty hospitalizací (průměrná změna: -0.1154, rozdíl mezi zvýšením a snížením: -14.3 p. b.).

Při kategorizaci podle cykličnosti bezdomovectví se u skupiny s jednou epizodou bezdomovectví (n=49) snížily počty výjezdů sanitek (průměrná změna: -0.0909, rozdíl mezi zvýšením a snížením: -2 p. b.). Ve skupině se dvěma až třemi epizodami bezdomovectví (n=20) se snížilo využití pohotovostí (průměrná změna: -0.1765, rozdíl mezi zvýšením a snížením:

-15 p. b.) a počty výjezdů sanitek (průměrná změna: -0.0588, rozdíl mezi zvýšením a snížením: -10 p. b.). Ve skupině se čtyřmi a více epizodami (n=32) pokleslo využití pohotovostí (průměrná změna: -0.8571, rozdíl mezi zvýšením a snížením: -3.1 p. b.), snížily se počty výjezdů sanitek (průměrná změna: -0.1071, rozdíl mezi zvýšením a snížením: -9.4 p. b.) i počty hospitalizací (průměrná změna: -0.2333, rozdíl mezi zvýšením a snížením: -21.9 p. b.).

Při kategorizaci podle počtu kontaktů se sociálním pracovníkem se ve skupině s méně než třemi kontakty měsíčně (n=50) snížily počty využití pohotovostí (průměrná změna: -0.1795, rozdíl mezi zvýšením a snížením: -8 p. b.), výjezdů sanitek (průměrná změna: -0.0769, rozdíl mezi zvýšením a snížením: -8 p. b.) i počty hospitalizací (průměrná změna: -0.05, rozdíl mezi zvýšením a snížením: -2 p. b.). Ve skupině se třemi až čtyřmi kontakty se sociálním pracovníkem měsíčně (n=44) se snížily počty výjezdů sanitek (průměrná změna: -0.1667, rozdíl mezi zvýšením a snížením: -11.4 p. b.).

Tabulka 39: Průměrné změny

Cílová skupina	n	Návštěvy pohotovostí	Výjezdy sanitek	Hospitalizace
celkový datový soubor	147	-0.1083	0.0167	0.0331
stěhování 0-1	30	0.0435	0.0000	0.0000
stěhování 2	36	-0.5455	-0.0909	0.0000
stěhování 3-4	44	-0.2432	-0.1081	-0.0541
stěhování 5 a více	25	0.3810	0.3182	0.2727
rodiny - ohrožené s dětmi	25	0.2778	0.6316	0.3158
rodiny - návrat dítěte	7	0.8333	-0.5000	0.0000
domácí násilí	6	-1.0000	0.0000	0.2000

Cílová skupina	n	Návštěvy pohotovostí	Výjezdy sanitek	Hospitalizace
lidé opouštějící instituce	5	-0.2500	0.0000	0.0000
lidé opouštějící náhradní rodinnou péči	3	0.0000	0.0000	0.0000
lidé přežívající venku, v bytovnách nebo sociálních službách	44	-0.7250	-0.1250	-0.0238
lidé se zdravotním postižením	23	-0.4706	-0.1176	-0.2500
ekonomicky neaktivní senioři bez majetku	4	0.2500	0.0000	-0.5000
samoživitelky	37	0.3571	-0.0357	0.0000
lidé čelící diskriminaci	20	0.1333	0.2000	0.0667
PMP ⁹¹ ubytovna	29	-1.3200	-0.0400	0.1923
PMP azylový dům	33	0.2857	0.2759	0.1034
PMP chata	8	-0.6667	-0.8333	-0.4000
PMP noclehárna, bez střechy	6	0.1667	0.0000	-1.0000
PMP nájemní/vlastní bydlení	44	0.2000	0.0857	-0.0286
PMP přechodné bydlení	20	0.6250	-0.1250	0.1875

⁹¹ Předchozí místo pobytu

Cílová skupina	n	Návštěvy pohotovostí	Výjezdy sanitek	Hospitalizace
PMP jiné	4	-0.5000	-0.2500	0.5000
nepřístupné SB	97	-0.2857	0.0235	0.0595
prostupné SB	50	0.3056	0.0000	-0.0270
náklady nad 40%	65	-0.1667	0.0926	0.2037
náklady pod 40%	53	-0.2889	-0.0217	-0.0870
všichni respondenti (s TM ⁹²)	139	-0.125	-0.0446	0.0265
DB ⁹³ 0-1 rok	46	-0.0571	0.0286	0.1143
DB více než 1 rok až 5 let	48	-0.4324	-0.2105	0.1081
DB více než 5 let	28	0.2	0.2083	-0.1154
DB ostatní	17	-0.0667	-0.2	-0.1333
CB ⁹⁴ 1 epizoda	49	0	-0.0909	0.25
CB 2-3 epizody	20	-0.1765	-0.0588	0.1176
CB 4 a více epizod	32	-0.8571	-0.1071	-0.2333
CB neurčeno	32	0.5714	0.0714	0.0714
méně než 3 kontakty	50	-0.1795	-0.0769	-0.05
3 až 4 kontakty	44	0.1429	-0.1667	0.0556
5 a více kontaktů	44	-0.3158	0.1081	0.0811

⁹² Po spárování ještě dále s daty z Tabulek monitoringu

⁹³ Délka bezdomovectví

⁹⁴ Cykličnost bezdomovectví

Tabulka 40: Rozdíly mezi zvýšením (%) a snížením (%) v procentních bodech

Cílová skupina	n	Pohotovost (p. b.)	Sanitka (p. b.)	Nemocnice (p. b.)
celkový datový soubor	147	3.4	-4.1	1.4
stěhování 0-1	30	6.7	-3.3	-3.3
stěhování 2	36	-2.8	-5.6	5.6
stěhování 3-4	44	4.5	-15.9	-2.3
stěhování 5 a více	25	0.0	12.0	8.0
rodiny - ohrožené s dětmi	25	16.0	12.0	8.0
rodiny - návrat dítěte	7	14.3	-14.3	14.3
domácí násilí	6	16.7	0.0	0.0
lidé opouštějící instituce	5	-20.0	0.0	0.0
lidé opouštějící náhradní rodinnou péči	3	0.0	0.0	0.0
lidé přežívající venku, v ubytovnách nebo sociálních službách	44	-6.8	-9.1	-6.8
lidé se zdravotním postížením	23	-13.0	-26.1	-13.0
ekonomicky neaktivní senioři bez majetku	4	25.0	0.0	-50.0
Samoživitelky	37	16.2	-5.4	2.7
lidé čelící diskriminaci	20	0.0	5.0	5.0
PMP ⁹⁵ ubytovna	29	-27.6	-3.4	3.4
PMP azylový dům	33	12.1	0.0	3.0
PMP chata	8	-12.5	-37.5	-25.0
PMP noclehárna, bez střechy	6	16.7	0.0	-50.0
PMP nájemní/vlastní bydlení	44	13.6	0.0	2.3
PMP přechodné bydlení	20	20.0	-5.0	15.0
PMP jiné	4	-25.0	-25.0	25.0

⁹⁵ Předchozí místo pobytu

Cílová skupina	n	Pohotovost (p. b.)	Sanitka (p. b.)	Nemocnice (p. b.)
neprostupné SB	97	0.0	-5.2	2.1
prostupné SB	50	10.0	-2.0	0.0
náklady nad 40%	65	-1.5	1.5	10.8
náklady pod 40%	53	1.9	-9.4	-5.7
všichni respondenti (s TM ⁹⁶)	139	2.2	-4.3	0.7
DB ⁹⁷ 0-1 rok	46	0.0	4.3	10.9
DB více než 1 rok až 5 let	48	2.1	-14.6	4.2
DB více než 5 let	28	3.6	3.6	-14.3
DB ostatní	17	5.9	-11.8	-11.8
CB ⁹⁸ 1 epizoda	49	6.1	-2.0	14.3
CB 2-3 epizody	20	-15.0	-10.0	0.0
CB 4 a více epizod	32	-3.1	-9.4	-21.9
CB neurčeno	32	15.6	0.0	6.2
méně než 3 kontakty	50	-8.0	-8.0	-2.0
3 až 4 kontakty	44	6.8	-11.4	4.5
5 a více kontaktů	44	9.1	6.8	0.0

Tabulka 41: Podíly zvýšení v cílových skupinách

Cílová skupina	n	Pohotovost	Sanitka	Nemocnice
celkový datový soubor	147	22.4%	11.6%	14.3%
stěhování 0-1	30	20.0%	6.7%	6.7%
stěhování 2	36	25.0%	11.1%	25.0%
stěhování 3-4	44	25.0%	9.1%	13.6%
stěhování 5 a více	25	16.0%	24.0%	16.0%
rodiny - ohrožené s dětmi	25	32.0%	20.0%	12.0%
rodiny - návrat dítěte	7	42.9%	14.3%	28.6%
domácí násilí	6	33.3%	0.0%	16.7%
lidé opouštějící instituce	5	0.0%	0.0%	0.0%

⁹⁶ Po spárování ještě dále s daty z Tabulek monitoringu

⁹⁷ Délka bezdomovectví

⁹⁸ Cykličnost bezdomovectví

Cílová skupina	n	Pohotovost	Sanitka	Nemocnice
lidé opouštějící náhradní rodinnou péči	3	0.0%	0.0%	0.0%
lidé přežívající venku, v ubytovnách nebo sociálních službách	44	18.2%	13.6%	18.2%
lidé se zdravotním postižením	23	4.3%	4.3%	0.0%
ekonomicky neaktivní senioři bez majetku	4	25.0%	25.0%	0.0%
samoživitelky	37	29.7%	8.1%	16.2%
lidé čelící diskriminaci	20	20.0%	10.0%	10.0%
PMP ubytovna	29	6.9%	13.8%	13.8%
PMP azylový dům	33	27.3%	12.1%	18.2%
PMP chata	8	12.5%	0.0%	0.0%
PMP noclehárna, bez střechy	6	33.3%	33.3%	0.0%
PMP nájemní/vlastní bydlení	44	29.5%	11.4%	13.6%
PMP přechodné bydlení	20	30.0%	10.0%	20.0%
PMP jiné	4	0.0%	0.0%	25.0%
nepřístupné SB	97	21.6%	13.4%	16.5%
prostupné SB	50	24.0%	8.0%	10.0%
náklady nad 40%	65	24.6%	16.9%	21.5%
náklady pod 40%	53	17.0%	7.5%	11.3%
všichni respondenti (s TM ⁹⁹)	139	20.9%	11.5%	14.4%
DB ¹⁰⁰ 0-1 rok	46	15.2%	10.9%	17.4%
DB více než 1 rok až 5 let	48	22.9%	10.4%	18.8%
DB více než 5 let	28	25.0%	17.9%	3.6%
DB ostatní	17	23.5%	5.9%	11.8%
CB ¹⁰¹ 1 epizoda	49	16.3%	8.2%	16.3%
CB 2-3 epizody	20	15.0%	10.0%	25.0%
CB 4 a více epizod	32	21.9%	12.5%	3.1%
CB neurčeno	32	31.2%	18.8%	18.8%

⁹⁹ Po spárování ještě dále s daty z Tabulek monitoringu

¹⁰⁰ Délka bezdomovectví

¹⁰¹ Cykličnost bezdomovectví

Cílová skupina	n	Pohotovost	Sanitka	Nemocnice
méně než 3 kontakty	50	8.0%	6.0%	12.0%
3 až 4 kontakty	44	29.5%	9.1%	15.9%
5 a více kontaktů	44	27.3%	20.5%	15.9%

Tabulka 42: Podíly snížení v cílových skupinách

Cílová skupina	n	Pohotovost	Sanitka	Nemocnice
celkový datový soubor	147	19.0%	15.6%	12.9%
stěhování 0-1	30	13.3%	10.0%	10.0%
stěhování 2	36	27.8%	16.7%	19.4%
stěhování 3-4	44	20.5%	25.0%	15.9%
stěhování 5 a více	25	16.0%	12.0%	8.0%
rodiny - ohrožené s dětmi	25	16.0%	8.0%	4.0%
rodiny - návrat dítěte	7	28.6%	28.6%	14.3%
domácí násilí	6	16.7%	0.0%	16.7%
lidé opouštějící instituce	5	20.0%	0.0%	0.0%
lidé opouštějící náhradní rodinnou péči	3	0.0%	0.0%	0.0%
lidé přežívající venku, v ubytovnách nebo sociálních službách	44	25.0%	22.7%	25.0%
lidé se zdravotním postížením	23	17.4%	30.4%	13.0%
ekonomicky neaktivní senioři bez majetku	4	0.0%	25.0%	50.0%
samoživitelky	37	13.5%	13.5%	13.5%
lidé čelící diskriminaci	20	20.0%	5.0%	5.0%
PMP ubytovna	29	34.5%	17.2%	10.3%
PMP azylový dům	33	15.2%	12.1%	15.2%
PMP chata	8	25.0%	37.5%	25.0%
PMP noclehárna, bez střechy	6	16.7%	33.3%	50.0%
PMP nájemní/vlastní bydlení	44	15.9%	11.4%	11.4%
PMP přechodné bydlení	20	10.0%	15.0%	5.0%
PMP jine	4	25.0%	25.0%	0.0%
neprostopné SB	97	21.6%	18.6%	14.4%

Cílová skupina	n	Pohotovost	Sanitka	Nemocnice
prostupné SB	50	14.0%	10.0%	10.0%
náklady nad 40%	65	26.2%	15.4%	10.8%
náklady pod 40%	53	15.1%	17.0%	17.0%
všichni respondenti (s TM ¹⁰²)	139	18.7%	15.8%	13.7%
DB ¹⁰³ 0-1 rok	46	15.2%	6.5%	6.5%
DB více než 1 rok až 5 let	48	20.8%	25.0%	14.6%
DB více než 5 let	28	21.4%	14.3%	17.9%
DB ostatní	17	17.6%	17.6%	23.5%
CB ¹⁰⁴ 1 epizoda	49	10.2%	10.2%	2.0%
CB 2-3 epizody	20	30.0%	20.0%	25.0%
CB 4 a více epizod	32	25.0%	21.9%	25.0%
CB neurčeno	32	15.6%	18.8%	12.5%
méně než 3 kontakty	50	16.0%	14.0%	14.0%
3 až 4 kontakty	44	22.7%	20.5%	11.4%
5 a více kontaktů	44	18.2%	13.6%	15.9%

Vnímaný fyzický a psychický zdravotního stav u uživatelů sociálního bydlení

Respondenti odpovídali na pětistupňové škále, jaký je jejich současný zdravotní stav (velmi dobrý, dobrý, uspokojivý, špatný, velmi špatný)¹⁰⁵. V následující tabulce je možné vidět, kolik procent respondentů hodnotí svůj zdravotní stav jako dobrý nebo velmi dobrý a rozdíl v tomto hodnocení při nastěhování a po 12 měsících.¹⁰⁶

Ze získaných dat vyplývá, že nedošlo u žádné ze skupin k signifikantní změně vnímaného zdravotního stavu. Je ovšem třeba zvážit povahu kladených otázek, možnou sociální desirabilitu v odpovědích respondentů (podrobněji viz limity výzkumu) a také charakter otázek zasahující do soukromí respondentů. U některých cílových skupin ovšem došlo

¹⁰² Po spárování ještě dále s daty z Tabulek monitoringu

¹⁰³ Délka bezdomovectví

¹⁰⁴ Cykličnost bezdomovectví

¹⁰⁵ Rozložení odpovědí na otázku (po nastěhování/po 12 měsících): Velmi dobrý - 26/28, Dobrý - 45/35, Uspokojivý - 36/44, Špatný - 31/26, Velmi špatný - 5/11, Neví - 3/3, Odmítl - 1/0.

¹⁰⁶ Od analýzy dalších otázek vztažených ke zdravotnímu stavu respondentů (např. míře omezení nemocí v běžném životě) jsme museli upustit, jelikož filtrační otázky zaměřené na existenci dlouhodobého onemocnění či diagnostikování nemoci nebo zdravotního problému lékařem významně snížily počty respondentů, tak že nebyla reálná další kategorizace dat a tím pádem ani provedení samotné analýzy.

k procentuálnímu zhoršení vnímaného zdravotního stavu jako např. u ohrožených rodin s dětmi, osob opouštějících instituce (n=5), osob přežívajících venku, v ubytovnách nebo sociálních službách nebo u ekonomicky neaktivních seniorů (n=4). Uvedené výsledky lze vysvětlit tím, že se respondenti začali po zisku stabilního bydlení svému zdravotnímu stavu a jeho řešení věnovat větší pozornost, protože již měli saturovanou potřebu bydlet. K vysokému procentuálnímu zlepšení (50 p. b.) fyzického zdravotního stavu došlo u obětí domácího násilí (n=6), což lze vysvětlit separací dané osoby od násilníka¹⁰⁷.

Tabulka 43: Vnímaný fyzický zdravotní stav dle prioritních cílových skupin sociálního bydlení

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	48.3%	42.9%	-5.4	0.134
rodiny - ohrožené s dětmi	25	52.0%	40.0%	-12.0	0.254
rodiny - návrat dítěte z náhradní rodinné péče	7	28.6%	28.6%	0.0	0.75
oběti domácího násilí	6	16.7%	66.7%	50.0	0.125
lidé opouštějící instituce	5	40.0%	20.0%	-20.0	0.5
lidé opouštějící náhradní rodinnou péči	3	33.3%	33.3%	0.0	–
lidé přežívající venku, v ubytovnách nebo sociálních službách	44	45.5%	36.4%	-9.1	0.194
lidé se zdravotním postižením	23	21.7%	30.4%	8.7	0.344
ekonomicky neaktivní seniori bez majetku	4	25.0%	0.0%	-25.0	0.5
samoživitelky	37	51.4%	48.6%	-2.7	0.5
lidé čelící diskriminaci na trhu s bydlením	20	75.0%	65.0%	-10.0	0.25

Data ukazují, že nedošlo ke statisticky významným změnám v oblasti vnímaného fyzického zdravotního stavu ani u skupin respondentů tříděných podle předchozího místa pobytu. U většiny cílových skupin přitom došlo k mírnému zhoršení vnímaného zdravotního stavu. Jak je již uvedeno výše, toto zhoršení může být dáno např. chroničností zdravotních problémů nebo větším fokusem na zdravotní stav po zisku stabilního bydlení.

¹⁰⁷ Ve vztahu k těmto výsledkům je ovšem nezbytné zmínit to, že se zde vyskytují výsledky s nízkým počtem osob ve výběrovém souboru, což je významným limitem prezentovaných dat.

Tabulka 44: Fyzický zdravotní stav dle předchozího místa pobytu

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	48.3%	42.9%	-5.4	0.134
ubytovna	29	48.3%	41.4%	-6.9	0.344
azylový dům	33	33.3%	36.4%	3.0	0.5
chata	8	50.0%	37.5%	-12.5	0.5
bez střechy	6	33.3%	16.7%	-16.7	0.5
nájemní/vlastní bydlení	44	54.5%	54.5%	0.0	0.613
přechodné bydlení	20	60.0%	45.0%	-15.0	0.227
jiné	4	50.0%	50.0%	0.0	0.75

Z tabulky vyplývá, že se vnímaný fyzický zdravotní stav ani u jedné ze skupin respondentů tříděných podle počtu stěhování v posledních pěti letech statisticky významně nezměnil. Zajímavé je, že se vnímaný zdravotní stav u skupiny respondentů, kteří se v minulých pěti letech stěhovali tři až čtyřikrát procentuálně mírně zlepšil oproti skupině respondentů, kteří se stěhovali dvakrát a 5 a vícekrát. Zdá se tedy, že vnímaná zdravotní situace může být ovlivněna více fenomény, ať už se jedná o: a) chronické zdravotní potíže, které se v horizontu jednoho roku nezmění; nebo b) větší zaměření na zdravotní stav po zisku stabilního bydlení.

Tabulka 45: Vnímaný fyzický zdravotní stav dle počtu stěhování

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	48.3%	42.9%	-5.4	0.134
0-1	30	56.7%	56.7%	0.0	0.656
2	36	47.2%	36.1%	-11.1	0.227
3-4	44	50.0%	56.8%	6.8	0.227
5 a více	25	36.0%	20.0%	-16.0	0.062

U žádné ze skupin respondentů kategorizovaných dle délky předchozí situace bezdomovectví nedošlo ke statisticky signifikantní změně vnímaného zdravotního stavu. Zajímavým fenoménem je zhoršení vnímaného zdravotního stavu u skupiny respondentů, jejichž délka bezdomovectví činila méně než rok (o 15.2 p. b.) v kontrastu s mírným zlepšením vnímaného zdravotního stavu u těch, kteří byli bez domova pět a více let (o 3.6 p. b.). Zdá se, že sociální bydlení z hlediska svého vlivu na vnímaný fyzický zdravotní stav působí odlišně na jednotlivce v souvislosti s jeho délkou předchozího bezdomovectví.

Tabulka 46: Vnímaný fyzický zdravotní stav dle délky předchozí situace bezdomovectví

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	139	48.9%	43.2%	-5.8	0.121
0-1 rok	46	50.0%	34.8%	-15.2	0.072
více než 1 rok až 5 let	48	45.8%	45.8%	0.0	0.637
více než 5 let	28	39.3%	42.9%	3.6	0.5

Vnímaný zdravotní stav se ani u jedné z cílových skupin osob kategorizovaných dle výše nákladů na bydlení statisticky signifikantně nezměnil, což lze opět vysvětlit chroničností zdravotních potíží nebo tím, že rok je krátká doba pro dosažení významné změny zdravotního stavu.

Tabulka 47: Vnímaný fyzický zdravotní stav dle výše nákladů na bydlení

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	48.3%	42.9%	-5.4	0.134
náklady nad 40%	65	49.2%	40.0%	-9.2	0.105
náklady pod 40%	53	56.6%	58.5%	1.9	0.5

Respondenti odpovídali dále na otázky týkající se jejich duševní nepohody (nervozita, zoufalost, soustředěnost, deprese, pocit složitosti života, pocit bezcennosti) za posledních třicet dní na pětistupňové škále (pořád, většinou, občas, málokdy, nikdy)¹⁰⁸. Pro zpracování celkového skóru z odpovědí vztahujících se k duševní pohodě byl vytvořen skór 0 až 100 %, kde 0 prezentovala výskyt duševní nepohody „pořád“ a 100 prezentovalo výskytu duševní nepohody „nikdy“. V prezentované tabulce jsou zobrazeny mediány. Ve vztahu k těmto

¹⁰⁸ Rozložení odpovědí na otázku „Kolikrát za posledních 30 dní jste měl/a nervy / byl/a nervózní?“ (po nastěhování/po 12 měsících): Pořád - 19/27, Většinou - 19/15, Občas - 48/44, Málokdy - 22/29, Nikdy - 25/21, Neví - 6/7, Odmítl - 8/4; rozložení odpovědí na otázku „Kolikrát za posledních 30 dní jste se cítil/a zoufalá/y?“ (po nastěhování/po 12 měsících): Pořád - 12/12, Většinou - 8/14, Občas - 34/30, Málokdy - 23/18, Nikdy - 54/60, Neví - 8/7, Odmítl - 8/6; rozložení odpovědí na otázku „Kolikrát za posledních 30 dní jste byl/a neklidná/y či nesoustředěná/y?“ (po nastěhování/po 12 měsících): Pořád - 12/15, Většinou - 9/12, Občas - 34/36, Málokdy - 25/25, Nikdy - 49/43, Neví - 10/10, Odmítl - 8/6; rozložení odpovědí na otázku „Kolikrát za posledních 30 dní jste byl/a v takové depresi, že Vám nic neudělalo radost?“ (po nastěhování/po 12 měsících): Pořád - 7/15, Většinou - 5/8, Občas - 23/14, Málokdy - 20/26, Nikdy - 75/72, Neví - 9/6, Odmítl - 8/6; rozložení odpovědí na otázku „Kolikrát za posledních 30 dní jste měl/a pocit, že všechno je příliš složité?“ (po nastěhování/po 12 měsících): Pořád - 12/16, Většinou - 13/9, Občas - 36/27, Málokdy - 22/22, Nikdy - 49/57, Neví - 7/12, Odmítl - 8/4; rozložení odpovědí na otázku „Kolikrát za posledních 30 dní jste si připadal/a k ničemu / bezcenná/y?“ (po nastěhování/po 12 měsících): Pořád - 9/14, Většinou - 10/8, Občas - 26/11, Málokdy - 13/18, Nikdy - 69/82, Neví - 10/10, Odmítl - 10/4.

výsledkům je ovšem nezbytné zmínit to, že se zde vyskytují výsledky s nízkým počtem osob ve výběrovém souboru, což je významným limitem prezentovaných dat.

Výsledky výzkumu ukazují, že nedošlo k statisticky signifikantním změnám ve vnímaném psychickém zdravotním stavu uživatelů sociálního bydlení. Je ovšem třeba zvážit povahu kladených otázek, možnou sociální desirabilitu v odpovědích respondentů (podrobněji viz limity výzkumu) a také charakter otázek zasahující do soukromí respondentů. Nicméně u některých cílových skupin můžeme pozorovat snížení duševní pohody jako např. u ekonomicky neaktivních seniorů (n=4), osob čelících diskriminaci na trhu s bydlením či ohrožených rodin s dětmi. Tento pokles duševní pohody lze spojit např. s fenoménem osamělosti, s nímž je zisk sociálního bydlení často spojován či např. s novými starostmi spojenými s bydlením. Ke zvýšení duševní pohody došlo u obětí domácího násilí (n=6) a u osob opouštějících náhradní rodinnou péči (n=3), zdá se tedy, že právě u těchto dvou cílových skupin má sociální bydlení vliv na duševní pohodu.

Tabulka 48: Vnímaný psychický zdravotní stav dle prioritních cílových skupin sociálního bydlení

Cílová skupina	n	Medián o nastěhování	Medián po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	66.7%	66.7%	0.0	0.96
rodiny - ohrožené s dětmi	25	62.5%	54.2%	-8.3	0.552
rodiny - návrat dítěte z náhradní rodinné péče	7	75.0%	79.2%	4.2	0.606
oběti domácího násilí	6	60.4%	83.3%	22.9	0.077
lidé opouštějící instituce	5	50.0%	50.0%	0.0	0.504
lidé opouštějící náhradní rodinnou péči	3	29.2%	75.0%	45.8	1
lidé přežívající venku, v ubytovnách nebo sociálních službách	44	68.8%	75.0%	6.2	0.509
lidé se zdravotním postižením	23	58.3%	54.2%	-4.2	0.766
ekonomicky neaktivní senioři bez majetku	4	89.6%	47.9%	-41.7	0.384
samoživitelky	37	70.8%	66.7%	-4.2	0.811
lidé čelící diskriminaci na trhu s bydlením	20	89.6%	77.1%	-12.5	0.308

Data prezentovaná v tabulce č. 50 ukazují, že nedošlo ke statisticky signifikantním změnám vnímané duševní pohody u uživatelů sociálního bydlení kategorizovaných podle předchozího místa pobytu. Nicméně u osob žijících na ubytovně a v azylovém domě došlo k procentuálnímu zvýšení vnímané duševní pohody. Zajímavým výsledkem je mírné snížení vnímané duševní pohody u osob žijících v „chatě“ (n=8) a u osob bez střechy (n=6)¹⁰⁹, které lze spojovat s osamělostí v sociálním bydlení, případně starostmi o bydlení nebo fenomény, které nesouvisí se sociálním bydlením.

Tabulka 49: Vnímaný psychický zdravotní stav dle předchozího místa pobytu

Cílová skupina	n	Medián po nastěhování	Medián po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	66.7%	66.7%	0.0	0.96
ubytovna	29	62.5%	75.0%	12.5	0.408
azylový dům	33	62.5%	79.2%	16.7	0.368
chata	8	77.1%	66.7%	-10.4	0.204
bez střechy	6	81.2%	66.7%	-14.6	0.421
nájemní/vlastní bydlení	44	68.8%	70.8%	2.1	0.88
přechodné bydlení	20	75.0%	64.6%	-10.4	0.635
jiné	4	68.8%	47.9%	-20.8	0.245

Data ukazují, že nedošlo ke statisticky signifikantním změnám v oblasti vnímaného psychického zdravotního stavu u žádné ze skupin respondentů tříděných podle počtu stěhování v posledních pěti letech. Zajímavým jevem je ovšem to, že se vnímaný psychický zdravotní stav procentuálně mírně zlepšil u respondentů, kteří se stěhovali maximálně dvakrát. U respondentů, kteří se stěhovali, třikrát až čtyřikrát, došlo naopak k mírnému snížení vnímané duševní pohody. Zdá se, že vnímaný psychický zdravotní stav je rovněž ovlivněn i dalšími fenomény než je poskytnutí sociálního bydlení. Současné výzkumy se zabývají např. výskytem osamělosti po zisku sociálního bydlení, což může ovlivnit duševní pohodu respondentů.

Tabulka 50: Vnímaný psychický zdravotní stav dle počtu stěhování

Cílová skupina	n	Medián po nastěhování	Medián po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	66.7%	66.7%	0.0	0.96

¹⁰⁹ Ve vztahu k těmto výsledkům je ovšem nezbytné zmínit to, že se zde vyskytují výsledky s nízkým počtem osob ve výběrovém souboru, což je významným limitem prezentovaných dat.

Cílová skupina	n	Medián po nastěhování	Medián po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
0-1	30	79.2%	81.2%	2.1	0.959
2	36	64.6%	77.1%	12.5	0.119
3-4	44	79.2%	68.8%	-10.4	0.233
5 a více	25	54.2%	54.2%	0.0	0.961

Bez zajímavosti ovšem není mírné zlepšení vnímaného psychického zdravotního stavu u osob, které byly bez domova pět a více let (o 8 p. b.). Zdá se tedy, že délka předchozího bezdomovectví může souviset s vlivem sociálního bydlení na psychický zdravotní stav.

Tabulka 51: Vnímaný psychický zdravotní stav dle délky předchozí situace bezdomovectví

Cílová skupina	n	Medián o nastěhování	Medián po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	139	62.5%	66.7%	4.2	0.962
0-1 rok	46	66.7%	66.7%	0.0	0.879
více než 1 rok až 5 let	48	62.5%	66.7%	4.2	0.537
více než 5 let	28	56.2%	64.6%	8.3	0.639

Vnímaný psychický zdravotní stav se ani u jedné z cílových skupin kategorizované dle výše nákladů na bydlení statisticky signifikantně nezměnil. Důvody mohou být obdobné jako u fyzického zdravotního stavu.

Tabulka 52: Vnímaný psychický zdravotní stav

Cílová skupina	n	Medián o nastěhování	Medián po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	66.7%	66.7%	0.0	0.96
náklady nad 40%	65	66.7%	66.7%	0.0	0.503
náklady pod 40%	53	75.0%	75.0%	0.0	0.551

Výsledky kvalitativního šetření ve vztahu k psychickému a fyzickému zdravotnímu stavu

Pro hlubší porozumění změnám v psychickém a fyzickém zdravotním stavu a kontextuální zasazení získaných dat uvádíme data získaná v rámci kvalitativního šetření s klienty.

Klienti poukazují také na **zlepšení v oblasti fyzického zdraví**. KP8: „Zdraví (...), cukr mám lepší, tlak mám lepší“. KP9: „Děti, zdraví a po roce už jsem začala fungovat normálně“. Klienti hovoří také o **pocitu životní změny**. KP9: „Mně to opravdu hodně změnilo život“. KP6: „Celý život do pozitiva“. KP15: „Všechno. Úplně jinak žijeme. Líp“. Existující bydlení také **spojují s novým životním startem**. KP11: „No určitě mi pomohl ten byt, abych se dal dohromady (...)“ KP11: „Určitě když má člověk kde bydlet a kde být a má svoje soukromí (...), tak se to může nastartovat tou správnou cestou“.

Klienti zmiňují také **větší pocit svobody, který jim bydlení přináší**. KP7: „Klid, svoboda, dělám si, co chci a kdy chci“. KP6: „(...) a svobodu rozhodování o vlastním životě“. KP22: „Mám normální život, můžu si dělat, co chci. Nejsem vázaný hodinami, co kdy můžu“. Existenci bydlení také spojují s **větším pocitem duševního klidu**. KP6: „Mám díky tomu pocit duševního klidu (...)“. KP7: „Duševní zlepšení, klid“. KP8: „jsem hlavně v klidu (...)“. KP9: „Už mám sílu na tu práci a už mám i psychiku“. KP13 dodává: „Cítím se klidněji a pohodověji v životě, tím že bydlím sám“. KP22: „Jsem daleko od bezdomovců, zlepšila se mi psychika“.

Vnímaná kontrola nad vlastními životy

V rámci následující hypotézy byl zjišťován souhlas respondentů na pětistupňové škále (úplná pravda, spíše pravda, tak napůl, spíše nepravda, úplná nepravda) u pěti výroků mapující vnímanou kontrolu respondentů nad vlastními životy¹¹⁰. Prezentovaná procenta ukazují odpovědi respondentů („úplná pravda“ a „spíše pravda“) v procentech a jejich změnu po nastěhování a po 12 měsících.

Z dat vyplývá, že sociální bydlení vede u celkového datového souboru a u většiny cílových skupin k nesignifikantnímu zvýšení vnímané kontroly nad vlastními životy. Ve vztahu k těmto výsledkům je ovšem nezbytné zmínit to, že se zde vyskytují výsledky s nízkým počtem osob ve výběrovém souboru, což je významným limitem prezentovaných dat.

¹¹⁰ Rozložení odpovědí o souhlasu s výrokem „Mám pod kontrolou vše, co se se mnou děje.“ (po nastěhování/po 12 měsících): Úplná pravda - 65/73, Spíše pravda - 17/19, Tak napůl - 31/19, Spíše nepravda - 5/11, Úplná nepravda - 4/6, Neví - 18/14, Odmítl - 7/5; rozložení odpovědí o souhlasu s výrokem „Někdy mám pocit, že nemám pod kontrolou to, kam se ubírá můj život.“ (po nastěhování/po 12 měsících): Úplná pravda - 11/13, Spíše pravda - 20/19, Tak napůl - 25/21, Spíše nepravda - 17/14, Úplná nepravda - 47/52, Neví - 20/21, Odmítl - 7/7; rozložení odpovědí o souhlasu s výrokem „Když si něco plánuji, jsem si jistá/ý, že to zvládnou uskutečnit.“ (po nastěhování/po 12 měsících): Úplná pravda - 55/62, Spíše pravda - 21/24, Tak napůl - 30/21, Spíše nepravda - 12/7, Úplná nepravda - 7/9, Neví - 17/17, Odmítl - 5/7; rozložení odpovědí o souhlasu s výrokem „Šťěstí nemá žádnou roli v tom, jestli získám to, co chci.“ (po nastěhování/po 12 měsících): Úplná pravda - 25/35, Spíše pravda - 15/18, Tak napůl - 31/32, Spíše nepravda - 22/10, Úplná nepravda - 26/23, Neví - 21/21, Odmítl - 7/8; rozložení odpovědí o souhlasu s výrokem „Patřím mezi lidi, kteří, než aby se rozhodli, tak si třeba radši hodí minci.“ (po nastěhování/po 12 měsících): Úplná pravda - 7/17, Spíše pravda - 11/3, Tak napůl - 12/8, Spíše nepravda - 16/13, Úplná nepravda - 75/81, Neví - 18/15, Odmítl - 8/10.

K nejvyššímu zvýšení došlo u obětí domácího násilí (n=6), osob opouštějících instituce, n=5, (kde nejspíše docházelo ke kontrole zvnějšku, což lze s určitou nadsázkou postulovat i u obětí domácího násilí, n=6) a u ekonomicky neaktivních seniorů bez majetku (n=4). Naopak ke snížení vnímané kontroly nad vlastními životy došlo u osob opouštějících náhradní rodinnou péči (n=3); což lze vysvětlit ztrátou určitého zázemí náhradní rodinné péče, které vede k celkovému snížení životní jistoty.

Tabulka 53: Vnímaná kontrola nad vlastními životy dle prioritních cílových skupin sociálního bydlení

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	65.0%	70.0%	5.0	0.216
rodiny - ohrožené s dětmi	25	55.0%	60.0%	5.0	0.938
rodiny - návrat dítěte z náhradní rodinné péče	7	60.0%	60.0%	0.0	0.65
oběti domácího násilí	6	60.0%	72.5%	12.5	0.688
lidé opouštějící instituce	5	50.0%	65.0%	15.0	0.264
lidé opouštějící náhradní rodinnou péči	3	65.0%	50.0%	-15.0	0.822
lidé přežívající venku, v ubytovnách nebo sociálních službách	44	65.0%	70.0%	5.0	0.428
lidé se zdravotním postižením	23	60.0%	60.0%	0.0	1
ekonomicky neaktivní senioři bez majetku	4	70.0%	87.5%	17.5	0.465
samoživitelky	37	65.0%	75.0%	10.0	0.59
lidé čelící diskriminaci na trhu s bydlením	20	62.5%	60.0%	-2.5	0.733

Data byla dále kategorizována podle předchozího místa pobytu. Data ukazují, že došlo k procentuálnímu navýšení vnímané kontroly nad vlastními životy téměř u všech cílových skupin (tedy kromě osob, které žily na ubytovnách a v nájemním/vlastním bydlení). Sociální bydlení tedy může mít obecný potenciál pro zvýšení vnímané kontroly nad vlastními životy bez ohledu na předchozí místo bydliště. K nejvyššímu nárůstu vnímané kontroly nad vlastním životem došlo u respondentů, jejichž dřívější bydlení nejlépe vystihovalo označení „chata“ (n=8)¹¹¹. Žádný z výsledků ale není statisticky signifikantní.

¹¹¹ Ve vztahu k těmto výsledkům je ovšem nezbytné zmínit to, že se zde vyskytují výsledky s nízkým počtem osob ve výběrovém souboru, což je významným limitem prezentovaných dat.

Tabulka 54: Vnímaná kontrola nad vlastními životy dle předchozího místa pobytu

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	65.0%	70.0%	5.0	0.216
ubytovna	29	60.0%	60.0%	0.0	0.938
azylový dům	33	65.0%	70.0%	5.0	0.18
chata	8	60.0%	72.5%	12.5	0.396
bez střechy	6	62.5%	67.5%	5.0	1
nájemní/vlastní bydlení	44	70.0%	70.0%	0.0	0.632
přechodné bydlení	20	57.5%	65.0%	7.5	0.206
jiné	4	70.0%	80.0%	10.0	0.384

Z dat vyplývá, že nedošlo ke statisticky významné změně kontroly nad vlastními životy ani u jedné ze skupin respondentů kategorizovaných podle počtu stěhování v posledních pěti letech. Je ovšem zajímavé, že u skupiny respondentů, kteří se stěhovali dvakrát nebo pět a vícekrát došlo k nárůstu pocitu životní kontroly. U respondentů stěhujících se tři až čtyřikrát došlo ale zase k mírnému poklesu životní kontroly. Pocit kontroly nad vlastními životy nahlížený optikou počtu stěhování tak může být u těchto cílových skupin ovlivněn jinými fenomény např. příslušností k cílové skupině.

Tabulka 55: Vnímaná kontrola nad vlastními životy dle počtu stěhování

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	65.0%	70.0%	5.0	0.216
0-1	30	70.0%	70.0%	0.0	0.824
2	36	65.0%	75.0%	10.0	0.327
3-4	44	67.5%	65.0%	-2.5	0.983
5 a více	25	60.0%	65.0%	5.0	0.495

Vnímaná kontrola nad vlastními životy statisticky signifikantně vzrostla u cílové skupiny osob bez domova pět a více let a to o 15 p. b. Délka bezdomovectví je tedy v sociálním bydlení predikujícím faktorem pro nárůst vnímané kontroly nad vlastními životy.

Tabulka 56: Vnímaná kontrola nad vlastními životy dle délky předchozí situace bezdomovectví

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	139	65.0%	65.0%	0.0	0.24
0-1 rok	46	62.5%	65.0%	2.5	0.73
více než 1 rok až 5 let	48	65.0%	70.0%	5.0	0.329
více než 5 let	28	60.0%	75.0%	15.0	0.044

Vnímaná kontrola nad vlastními životy se statisticky nesignifikantně zvýšila u obou cílových skupin kategorizovaných dle výše nákladů na bydlení. Zdá se ale, že změny ve vnímané kontrole nad vlastními životy mají jiné odůvodnění než vyšší výdajů vynakládaných na bydlení.

Tabulka 57: Vnímaná kontrola nad vlastními životy dle výše nákladů na bydlení

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	65.0%	70.0%	5.0	0.216
náklady nad 40%	65	56.9%	64.6%	7.7	0.133
náklady pod 40%	53	62.3%	67.9%	5.7	0.315

Vnímaná životní spokojenost

Respondenti vyjadřovali spokojenost se svým životem na čtyřstupňové škále od naprosté nespokojenosti po naprostou spokojenost¹¹². V tabulce vidíme procenta respondentů, kteří uvedli, že jsou „*naprosto spokojeni*“ po nastěhování a po 12 měsících.

Data ukazují, že u celkového datového souboru došlo k subjektivně vnímanému zvýšení životní spokojenosti o 1.4 p. b. Výsledek je ovšem statisticky nesignifikantní.

Ve vztahu k jednotlivým cílovým skupinám se životní spokojenost zvýšila u¹¹³: osob přežívajících venku, v ubytovnách nebo sociálních službách, osob se zdravotním postižením, samoživitelek a ekonomicky neaktivních seniorů bez majetku (n=4, zde dokonce o 50 p. b.). Naopak ke snížení životní spokojenosti došlo zejména u osob opouštějících instituce (n=5) a osob opouštějících náhradní rodinnou péči (n=3). Toto snížení ovšem může souviset se specifickými charakteristikami této cílové skupiny.

¹¹² Rozložení odpovědí na otázku (po nastěhování/ po 12 měsících): Naprostá nespokojenost - 13/9, 27/28, 60/53, Naprostá spokojenost - 42/44, Neví - 4/9, Odmítl - 1/4.

¹¹³ Ve vztahu k těmto výsledkům je ovšem nezbytné zmínit to, že se zde vyskytují výsledky s nízkým počtem osob ve výběrovém souboru, což je významným limitem prezentovaných dat.

Tabulka 58: Vnímaná životní spokojenost dle prioritních cílových skupin sociálního bydlení

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	28.6%	29.9%	1.4	0.447
rodiny - ohrožené s dětmi	25	24.0%	20.0%	-4.0	0.5
rodiny - návrat dítěte z náhradní rodinné péče	7	14.3%	14.3%	0.0	0.75
oběti domácího násilí	6	16.7%	16.7%	0.0	0.75
lidé opouštějící instituce	5	40.0%	0.0%	-40.0	0.25
lidé opouštějící náhradní rodinnou péči	3	33.3%	0.0%	-33.3	0.5
lidé přežívající venku, v ubytovnách nebo sociálních službách	44	31.8%	36.4%	4.5	0.402
lidé se zdravotním postižením	23	17.4%	26.1%	8.7	0.344
ekonomicky neaktivní senioři bez majetku	4	0.0%	50.0%	50.0	0.25
samoživitelky	37	27.0%	32.4%	5.4	0.412
lidé čelící diskriminaci na trhu s bydlením	20	50.0%	45.0%	-5.0	0.5

U většiny cílových skupin kategorizovaných podle předchozího místa pobytu došlo k mírnému nárůstu životní spokojenosti, tedy kromě osob, jejichž předchozí bydlení nejlépe vystihuje označení „chata“ (n=8), u osob, které žily v přechodném bydlení a u osob, které žily v jiném bydlení (n=4). Sociální bydlení tak může mít obecný potenciál ve vztahu k nárůstu životní spokojenosti bez ohledu na předchozí místo bydliště. Tento potenciál může být naplňován např. nárůstem vnímané kontroly nad vlastními životy a ziskem stability v oblasti bydlení. Nejvyšší nárůst životní spokojenosti byl u osob bez střechy (n=6). Zajímavý je výrazný (byť statisticky nesignifikantní) pokles životní spokojenosti u osob, které žily v jiné kategorii bydlení (n=4)¹¹⁴.

¹¹⁴ Ve vztahu k těmto výsledkům je ovšem nezbytné zmínit to, že se zde vyskytují výsledky s nízkým počtem osob ve výběrovém souboru, což je významným limitem prezentovaných dat.

Tabulka 59: Vnímaná životní spokojenost dle předchozího místa pobytu

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	28.6%	29.9%	1.4	0.447
ubytovna	29	27.6%	34.5%	6.9	0.377
azylový dům	33	15.2%	24.2%	9.1	0.274
chata	8	37.5%	25.0%	-12.5	0.5
bez střechy	6	16.7%	33.3%	16.7	0.5
nájemní/vlastní bydlení	44	34.1%	34.1%	0.0	0.588
přechodné bydlení	20	35.0%	30.0%	-5.0	0.5
jiné	4	75.0%	25.0%	-50.0	0.25

U všech skupin respondentů kategorizovaných podle počtu stěhování v posledních pěti letech došlo k mírnému zvýšení životní spokojenosti, kromě těch, kteří se stěhovali tři až čtyřikrát, kde životní spokojenost mírně poklesla. Změny v životní spokojenosti tak lze považovat u těchto cílových skupin za ovlivněné i jinými fenomény než jen počtem stěhování.

Tabulka 60: Vnímaná životní spokojenost dle počtu stěhování

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	28.6%	29.9%	1.4	0.447
0-1	30	30.0%	43.3%	13.3	0.212
2	36	30.6%	36.1%	5.6	0.395
3-4	44	36.4%	25.0%	-11.4	0.151
5 a více	25	16.0%	20.0%	4.0	0.5

Vnímaná životní spokojenost se statisticky signifikantně neměnila v závislosti na délce předchozí bezdomovectví. Nicméně lze upozornit na zajímavý kontrast poklesu životní spokojenosti u těch, co byli bez domova rok a méně v kontrastu s nárůstem životní spokojenosti u těch, co byli bez domova více než pět let (tento rozdíl přitom činí téměř 30 p. b.). Vnímaná životní spokojenost tedy může být spojována ještě s jinými proměnnými.

Tabulka 61: Vnímaná životní spokojenost dle délky předchozí situace bezdomovectví

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	139	28.1%	29.5%	1.4	0.445
0-1 rok	46	39.1%	23.9%	-15.2	0.072

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
více než 1 rok až 5 let	48	20.8%	29.2%	8.3	0.227
více než 5 let	28	25.0%	39.3%	14.3	0.172

Vnímaná životní spokojenost se statisticky nesignifikantně zvýšila u osob, jejichž náklady na bydlení přesahovaly 40 %, což může mít spojitost se spokojeností s bydlením a nižším výskytem problémů spojených s bydlením.

Tabulka 62: Vnímaní životní spokojenost

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	28.6%	29.9%	1.4	0.447
náklady nad 40%	65	29.2%	33.8%	4.6	0.345
náklady pod 40%	53	32.1%	30.2%	-1.9	0.5

Podpůrná sociální síť u uživatelů sociálního bydlení.

Hypotéza o zlepšení podpůrné sociální sítě byla testována pomocí otázky, s kolika lidmi si respondent může „*důvěrně pohovořit o svých soukromých záležitostech*“ v rozmezí 0 až 10 a více osob¹¹⁵. V tabulce 64 prezentujeme poměry respondentů, kteří si mohou pohovořit se čtyřmi a více lidmi.

Z výsledků výzkumu vyplývá, že se podpůrná sociální síť u uživatelů sociálního bydlení kategorizovaných dle prioritních cílových skupin sociálního bydlení nezlepšuje (vyjma určitého zlepšení u osob se zdravotním postižením). U celkového datového souboru dochází naopak ke zhoršení podpůrné sociální sítě. K nejvyššímu snížení podpůrné sociální sítě dochází u ekonomicky neaktivních seniorů bez majetku (n=4) a u osob opouštějících náhradní rodinnou péči (n=3)¹¹⁶. Uvedené lze spojovat právě s fenoménem zažívané samoty v sociálním bydlení, ale také s přestěhováním do nového místa bydliště, kde respondenti nemají navázány sociální kontakty a také určitou ztrátou podpory náhradní rodiny. Možným důvodem je také udržování si určitého sociálního odstupů v místě nového bydliště z důvodu „*snahy nedostat se do problémů se sousedy*“. Problémy se sousedy totiž mohou být vnímány jako potenciálně ohrožující ve vztahu k možnému riziku ztráty bydlení.

¹¹⁵ Rozložení odpovědí na otázku (po nastěhování/ po 12 měsících): Nikdo - 14/10, Jeden - 21/25, Dva - 27/38, Tři - 34/29, Čtyři až šest - 31/27, Sedm až devět - 6/6, Deset nebo více - 9/9, Neví - 3/3, Odmítl - 0/0.

¹¹⁶ Ve vztahu k těmto výsledkům je ovšem nezbytné zmínit to, že se zde vyskytují výsledky s nízkým počtem osob ve výběrovém souboru, což je významným limitem prezentovaných dat.

Tabulka 63: Podpůrná sociální síť dle prioritních cílových skupin sociálního bydlení

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	34.0%	28.6%	-5.4	0.121
rodiny - ohrožené s dětmi	25	20.0%	20.0%	0.0	0.656
rodiny - návrat dítěte z náhradní rodinné péče	7	14.3%	14.3%	0.0	–
oběti domácího násilí	6	50.0%	33.3%	-16.7	0.5
lidé opouštějící instituce	5	20.0%	0.0%	-20.0	0.5
lidé opouštějící náhradní rodinnou péči	3	33.3%	0.0%	-33.3	0.5
lidé přežívající venku, v bytovnách nebo sociálních službách	44	36.4%	36.4%	0.0	0.656
lidé se zdravotním postižením	23	26.1%	34.8%	8.7	0.363
ekonomicky neaktivní senioři bez majetku	4	75.0%	50.0%	-25.0	0.5
samoživitelky	37	29.7%	18.9%	-10.8	0.145
lidé čelící diskriminaci na trhu s bydlením	20	40.0%	25.0%	-15.0	0.227

Respondenti byli dále kategorizováni podle předchozího místa pobytu. K mírnému zlepšení podpůrné sociální sítě došlo u osob z azylových domů, u těch, jejichž předchozí bydlení nejlépe vystihuje označení „chata“ (n=8)¹¹⁷ a u osob z nájemního/vlastního bydlení. K poklesu podpůrné sociální sítě došlo u osob z ubytoven a statisticky signifikantně také u osob z přechodného bydlení, kde mohlo specificky docházet ke ztrátě podpůrné sociální sítě v podobě spolubydlících. Pokles podpůrné sociální sítě lze vysvětlit: a) stěhováním; b) nenavazováním kontaktů v novém sociálním prostředí; či např. c) udržováním sociálních kontaktů v předešlém sociálním prostředí.

Tabulka 64: Podpůrná sociální síť dle předchozího místa pobytu

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	34.0%	28.6%	-5.4	0.121
ubytovna	29	37.9%	20.7%	-17.2	0.063

¹¹⁷ Ve vztahu k těmto výsledkům je ovšem nezbytné zmínit to, že se zde vyskytují výsledky s nízkým počtem osob ve výběrovém souboru, což je významným limitem prezentovaných dat.

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
azylový dům	33	27.3%	33.3%	6.1	0.363
chata	8	25.0%	37.5%	12.5	0.5
bez střechy	6	33.3%	33.3%	0.0	–
nájemní/vlastní bydlení	44	34.1%	36.4%	2.3	0.5
přechodné bydlení	20	40.0%	15.0%	-25.0	0.031
jiné	4	25.0%	25.0%	0.0	–

Z dat je dále patrné, že kromě skupiny respondentů, která se v posledních pěti letech stěhovala dvakrát, došlo ke zhoršení podpůrné sociální sítě, u osob, které se stěhovaly maximálně jednou, bylo toto snížení dokonce statisticky signifikantní. Uvedené lze vysvětlovat tím, že: a) rok je krátká doba pro zlepšení podpůrné sociální sítě; b) osoby, které se stěhovaly maximálně jednou, nejsou tolik „zvyklé“ vytvářet podpůrné sociální sítě v místě nového bydliště; nebo c) osoby v sociálním bydlení s novým sociálním okolím příliš neinteragují a buď se stahují do svého bytu, nebo si uchovávají sociální vztahy v místě předchozího bydliště.

Tabulka 65: Podpůrná sociální síť dle počtu stěhování

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	34.0%	28.6%	-5.4	0.121
0-1	30	46.7%	23.3%	-23.3	0.033
2	36	25.0%	33.3%	8.3	0.274
3-4	44	34.1%	31.8%	-2.3	0.5
5 a více	25	32.0%	28.0%	-4.0	0.5

Ukazuje se, že se podpůrná sociální síť statisticky signifikantně snížila u osob, které byly bez domova méně než rok a to o 22 p. b. Uvedené může být způsobeno stěhováním, existencí sociálních vazeb v předchozím bydlení nebo krátkou dobou pro navázání sociálních kontaktů v novém sousedství. Rovněž je třeba upozornit na kolektivní charakter některých zařízení, jako jsou např. azylové domy. U skupin osob, které byly bez domova více než rok, nedošlo ke statisticky signifikantním změnám. Zde je ovšem potřeba si klást otázku, o předchozí existenci či funkčnosti podpůrné sociální sítě.

Tabulka 66: Podpůrná sociální síť dle délky předchozí situace bezdomovectví

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	139	34.5%	28.8%	-5.8	0.115
0-1 rok	46	43.5%	21.7%	-21.7	<0.001
více než 1 rok až 5 let	48	31.2%	35.4%	4.2	0.402
více než 5 let	28	32.1%	32.1%	0.0	0.688

V rámci podpůrné sociální sítě nenastaly ani u jedné z cílových skupin kategorizovaných dle výše nákladů na bydlení žádné statisticky signifikantní změny.

Tabulka 67: Podpůrná sociální síť dle výše nákladů na bydlení

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	34.0%	28.6%	-5.4	0.121
náklady nad 40%	65	30.8%	30.8%	0.0	0.613
náklady pod 40%	53	37.7%	32.1%	-5.7	0.315

Zajímavým výsledkem je, že i přestože nedošlo ke zlepšení podpůrné sociální sítě u rodičů, došlo k ní u dětí. Otázka byla operacionalizována pomocí počtu návštěv, které si dítě dovedlo domů v posledním měsíci¹¹⁸. Alespoň jednou v posledním měsíci si přivedlo domů návštěvu 23.7 % dětí po nastěhování a 39 % dětí po 12 měsících, je zde tedy nárůst o 15.3 p. b., který je signifikantní.

Počet dětí žijících mimo domácnost

Respondenti byli dotazováni na počet dětí žijících mimo domácnost¹¹⁹. V následující tabulce jsou zobrazeny procenta respondentů, které mají mimo domácnost aspoň jedno dítě. Z uvedených dat vyplývá, že došlo ke statisticky signifikantnímu snížení podílu rodin, které mají alespoň jedno nezletilé dítě žijící mimo domácnost u celkového datového souboru a ke statisticky nesignifikantnímu snížení počtu dětí v náhradní rodinné péči u několika cílových skupin.

¹¹⁸ Rozložení odpovědí na otázku (po nastěhování/po 12 měsících): Neví - 6/4, Odmítl - 5/1, Ostatní platné odpovědi - 48/54.

¹¹⁹ Rozložení odpovědí na otázku (po nastěhování/po 12 měsících): Neví - 4/17, Odmítl - 2/1, Ostatní platné odpovědi - 141/129.

Lze poukázat na vysoké snížení podílu rodin, které mají alespoň jedno nezletilé dítě žijící mimo domácnost u cílové skupiny rodin, kterým poskytnutí sociálního bydlení umožní návrat dítěte z náhradní rodinné péče (n=7), u osob opouštějících instituce (n=5)¹²⁰ a u osob přežívajících venku, v ubytovnách nebo sociálních službách (u této cílové skupiny je výsledek i statisticky signifikantní). Výše uvedená snížení lze ovšem vysvětlovat také tím, že mohly být v rámci jednotlivých projektů sociálního bydlení upřednostňovány cílové skupiny, u nichž vede zisk sociálního bydlení k návratu dětí z náhradní rodinné péče. Dalším evidentním důvodem poklesu podílu rodin, které mají alespoň jedno nezletilé dítě žijící mimo domácnost, je zisk stabilního bydlení, kde mohou rodiče své děti vychovávat ve vhodném prostředí.

Tabulka 68: Počet dětí žijících mimo domácnost dle prioritních cílových skupin sociálního bydlení

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor ¹²¹	147	17.0%	12.2%	-4.8	0.046
rodiny - ohrožené s dětmi	25	20.0%	16.0%	-4.0	0.5
rodiny - návrat dítěte z náhradní rodinné péče	7	57.1%	14.3%	-42.9	0.125
oběti domácího násilí	6	16.7%	16.7%	0.0	–
lidé opouštějící instituce	5	20.0%	0.0%	-20.0	0.5
lidé opouštějící náhradní rodinnou péči	3	0.0%	0.0%	0.0	–
lidé přežívající venku, v ubytovnách nebo sociálních službách	44	18.2%	6.8%	-11.4	0.031
lidé se zdravotním postižením	23	17.4%	13.0%	-4.3	0.5
ekonomicky neaktivní senioři bez majetku	4	0.0%	0.0%	0.0	–
samoživitelky	37	21.6%	24.3%	2.7	0.5
lidé čelící diskriminaci na trhu s bydlením	20	20.0%	15.0%	-5.0	0.5

¹²⁰ Ve vztahu k těmto výsledkům je ovšem nezbytné zmínit to, že se zde vyskytují výsledky s nízkým počtem osob ve výběrovém souboru, což je významným limitem prezentovaných dat.

¹²¹ U rodin, které pobývaly v sociálním bydlení mělo na začátku ze 147 hodnocených domácností 25 rodin dítě mimo domácnost po nastěhování a po 12 měsících pobytu v sociálním bydlení se jednalo o 18 rodin.

K procentuálnímu snížení podílu rodin, které mají alespoň jedno nezletilé dítě žijící mimo domácnost, došlo u osob z ubytoven, azylových domů, bez střechy ($n=6$)¹²² a u osob z nájemního/vlastního bydlení. Byť jsou tyto výsledky statisticky nesignifikantní lze poukázat na to, že má sociální bydlení vliv na návrat dětí žijících mimo domácnost do původních rodin. Evidentním důvodem snížení podílu rodin, které mají alespoň jedno nezletilé dítě žijící mimo domácnost, je zisk stabilního bydlení, kde mohou rodiče své děti vychovávat ve vhodném prostředí.

Tabulka 69: Počet dětí žijících mimo domácnost dle předchozího místa pobytu

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	17.0%	12.2%	-4.8	0.046
ubytovna	29	17.2%	10.3%	-6.9	0.25
azylový dům	33	21.2%	15.2%	-6.1	0.313
chata	8	12.5%	12.5%	0.0	–
bez střechy	6	16.7%	0.0%	-16.7	0.5
nájemní/vlastní bydlení	44	15.9%	11.4%	-4.5	0.313
přechodné bydlení	20	20.0%	20.0%	0.0	0.75
jiné	4	0.0%	0.0%	0.0	–

Z dat je dále patrné, že u všech skupin podle počtu stěhování došlo k procentuálnímu snížení podílu rodin, které mají alespoň jedno nezletilé dítě žijící mimo domácnost (byť statisticky nevýznamnému). K nejvyššímu snížení přitom došlo u těch respondentů, kteří se stěhovali tři a vícekrát. Pravidelné stěhování může souviset s nekvalitním bydlením a životní nejistotou, které klesají při zisku sociálního bydlení jako prostředí vhodného pro výchovu dětí.

Tabulka 70: Počty dětí žijící mimo domácnost dle počtu stěhování

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	17.0%	12.2%	-4.8	0.046
0-1	30	6.7%	3.3%	-3.3	0.5
2	36	11.1%	5.6%	-5.6	0.25
3-4	44	25.0%	18.2%	-6.8	0.227

¹²² Ve vztahu k těmto výsledkům je ovšem nezbytné zmínit to, že se zde vyskytují výsledky s nízkým počtem osob ve výběrovém souboru, což je významným limitem prezentovaných dat.

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
5 a více	25	28.0%	20.0%	-8.0	0.25

Podíl rodin, které mají alespoň jedno nezletilé dítě žijící mimo domácnost se statisticky signifikantně snížil o 7 p. b. u osob, které byly bez domova pět a více let.

Tabulka 71: Počet dětí žijících mimo domácnost dle délky předchozí situace bezdomovectví

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	139	10.1%	7.2%	-2.9	0.194
0-1 rok	46	8.7%	8.7%	0.0	0.656
více než 1 rok až 5 let	48	10.4%	10.4%	0.0	0.75
více než 5 let	28	10.7%	3.6%	-7.1	0.025

Podíl rodin, které mají alespoň jedno nezletilé dítě žijící mimo domácnost, se snížil u obou skupin respondentů vytvořených na základě výše nákladů na bydlení, větší snížení nastalo u skupiny respondentů s náklady na bydlení vyššími než 40 %. Toto může být spojeno právě s předchozím pobytem v bydlení s nižší kvalitou, které nebylo „vhodné“ pro děti.

Tabulka 72: Počet dětí žijící mimo domácnost dle výše nákladů na bydlení

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	17.0%	12.2%	-4.8	0.046
náklady nad 40%	65	13.2%	9.4%	-3.8	0.5
náklady pod 40%	53	9.2%	7.7%	-1.5	0.344

Výsledky kvalitativního šetření ve vztahu k počtu dětí žijících mimo domácnost

Pro hlubší porozumění situaci domácností a kontextuální zasazení získaných dat uvádíme data získaná v rámci kvalitativního šetření s klienty.

Komunikační partneři zmiňují také přínosy bydlení, vzhledem k jejich životní situaci. Hovoří o tom, že **bydlení jim přináší jistotu**. KP5: „*Jsem ráda, za ten byt, že mám kde bydlet a mám takovou tu jistotu*“. Bydlení je také dle komunikačních partnerů **zdrojem soukromí, poskytuje klid a zázemí**. KP11: „*Jinak tam je klid*“. KP5: „*Je tady více soukromí, na ubytovně byly papírové dveře, pořád šlo všechno slyšet, stále na Vás někdo klepal, že něco chce půjčit, peníze nebo věci, pořád dokola, byl tam hluk, neměla jsem vlastní kuchyň, tady mám zázemí, je to moje a mám tu klid a soukromí*“. KP5 také dodává, že **získání bytu umožnilo návrat dětí zpět do její péče** a vedlo tedy ke **stabilizaci rodinné situace**. KP5: „*na ubytovně (...) nemohly za mnou děti, byly u pěstounů, chodily za mnou*“

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

jen na návštěvy, jednou týdně nebo za 14 dnů a ještě za ty návštěvy musely platit. Nebýt toho bytu, nedostanu děti k sobě zpátky“.

Využívání sociálních služeb u uživatelů sociálního bydlení

Respondenti byli dotazováni na to, jak často využívají vybrané služby nebo pomoc úřadů na třístupňové škále (často, někdy, vůbec)¹²³. V následující tabulce jsou porovnána procenta osob, které využili dané služby často.

Z prezentovaných dat je zjevné, že došlo u celkového datového souboru ke snížení potřeby pomoci při jednání s úřady, vyřizování sociálních dávek a pomoci při řešení bytové nouze. Všechny tyto výsledky jsou přitom statisticky signifikantní. Rovněž došlo ke statisticky signifikantnímu nárůstu potřeby pomoci s řešením dluhů a ke statisticky nesignifikantnímu nárůstu potřeby pomoci při hledání zaměstnání. Z těchto výsledků lze usuzovat na to, že se životní situace osob díky sociálnímu bydlení a s ním související sociální práci stabilizuje a uživatelé sociálního bydlení nemusí tolik řešit jednání s úřady, vyřizování dávek a díky stabilizaci situace bydlení ani bytovou situaci. Pozornost uživatelů sociálního bydlení se naopak zaměřuje na řešení dluhové problematiky a hledání zaměstnání.

K poklesu potřeby pomoci při jednání s úřady (případně tato potřeba zůstala beze změny) došlo u všech prioritních cílových skupin sociálního bydlení, kromě osob přežívajících venku, v ubytovnách nebo sociálních službách. Lze ovšem předpokládat, že tato cílová skupina může mít ve vztahu k předchozí životní situaci naopak větší potřebu jednání s úřady. Potřeba pomoci při vyřizování sociálních dávek klesla (případně zůstala beze změny) u všech prioritních cílových skupin sociálního bydlení, u ekonomicky neaktivních seniorů dokonce o 75 p. b. (n=4)¹²⁴; statisticky signifikantně přitom klesla u osob čelících diskriminaci na trhu s bydlením.

Potřeba pomoci při hledání zaměstnání se zvýšila u ohrožených rodin s dětmi, samoživitelů a osob přežívajících venku, na ubytovnách nebo v sociálních službách. U ostatních skupin se snížila, toto snížení je ovšem třeba dávat do kontextu: a) životní situace; a b) existence zaměstnání a celkového nárůstu počtu zaměstnaných v průběhu pobytu v sociálním bydlení (viz dále).

¹²³ Rozložení odpovědí na otázku „Pomoc při jednání s úřady“ (po nastěhování/po 12 měsících): Často - 52/35, Někdy - 43/60, Vůbec - 49/50, Neví - 2/2, Odmítl - 1/0; rozložení odpovědí na otázku „Pomoc při vyřizování sociálních dávek“ (po nastěhování/po 12 měsících): Často - 45/24, Někdy - 32/31, Vůbec - 67/90, Neví - 2/2, Odmítl - 1/0; rozložení odpovědí na otázku „Pomoc při hledání zaměstnání“ (po nastěhování/po 12 měsících): Často - 20/22, Někdy - 23/16, Vůbec - 95/101, Neví - 7/7, Odmítl - 2/1; rozložení odpovědí na otázku „Pomoc při řešení dluhů“ (po nastěhování/po 12 měsících): Často - 17/27, Někdy - 29/24, Vůbec - 97/88, Neví - 1/6, Odmítl - 3/2; rozložení odpovědí na otázku „Pomoc při řešení bytové nouze“ (po nastěhování/po 12 měsících): Často - 87/48, Někdy - 37/41, Vůbec - 21/55, Neví - 1/3, Odmítl - 1/0.

¹²⁴ Ve vztahu k těmto výsledkům je ovšem nezbytné zmínit to, že se zde vyskytují výsledky s nízkým počtem osob ve výběrovém souboru, což je významným limitem prezentovaných dat.

Potřeba pomoci při řešení dluhů vzrostla nejvíce u rodin, jimž sociální bydlení umožnilo návrat dítěte z náhradní rodinné péče ($n=7$)¹²⁵, u osob se zdravotním postižením, samoživitelů, ohrožených rodin s dětmi a u osob přežívajících venku, v ubytovnách nebo sociálních službách. Tento nárůst je ovšem potřeba dát do kontextu předchozí (ne)existence dluhu a jeho výše. Potřeba pomoci při řešení bytové nouze klesla u všech cílových skupin; statisticky signifikantně přitom u: lidí přežívajících venku, v ubytovnách nebo v sociálních službách, osob se zdravotním postižením a samoživitelů.

Tabulka 73: Využívání odborné sociální pomoci a sociálních služeb dle prioritních cílových skupin sociálního bydlení

Cílová skupina¹²⁶	Rozdíl – jednání s úřady (p. b.)	Rozdíl – vyřizování sociálních dávek (p. b.)	Rozdíl – pomoc při hledání zaměstnání (p. b.)	Rozdíl – pomoc při řešení dluhů (p. b.)	Rozdíl – pomoc při řešení bytové situace (p. b.)
celkový datový soubor	-11.6	-14.3	1.4	6.8	-26.5
rodiny - ohrožené s dětmi	-8.0	-8.0	12.0	16.0	-20.0
rodiny - návrat dítěte z náhradní rodinné péče	-14.3	-28.6	-14.3	28.6	-28.6
oběti domácího násilí	-16.7	0.0	-16.7	0.0	-16.7
lidé opouštějící instituce	-40.0	-20.0	-20.0	0.0	-40.0
lidé opouštějící náhradní rodinnou péči	0.0	-33.3	0.0	0.0	-33.3
lidé přežívající venku, v ubytovnách	6.8	-4.5	2.3	4.5	-29.5

¹²⁵ Ve vztahu k těmto výsledkům je ovšem nezbytné zmínit to, že se zde vyskytují výsledky s nízkým počtem osob ve výběrovém souboru, což je významným limitem prezentovaných dat.

¹²⁶ Kompletní data jsou prezentována v příloze č. 4.

Cílová skupina ¹²⁶	Rozdíl – jednání s úřady (p. b.)	Rozdíl – vyřizování sociálních dávek (p. b.)	Rozdíl – pomoc při hledání zaměstnání (p. b.)	Rozdíl – pomoc při řešení dluhů (p. b.)	Rozdíl – pomoc při řešení bytové situace (p. b.)
nebo sociálních službách					
lidé se zdravotním postížením	-21.7	-13.0	-13.0	17.4	-47.8
ekonomicky neaktivní senioři bez majetku	-50.0	-75.0	0.0	0.0	-75.0
samoživitelky	-8.1	-5.4	13.5	10.8	-18.9
lidé čelící diskriminaci na trhu s bydlením	-25.0	-35.0	-10.0	0.0	-20.0

Data ukazují, že u všech cílových skupin kategorizovaných podle předchozího místa pobytu došlo k poklesu potřeby pomoci při jednání s úřady. Tento pokles byl statisticky významný u osob z ubytoven a nájemního/vlastního bydlení. U osob z azylových domů a u osob bez střechy (n=6) došlo ke statisticky nesignifikantnímu nárůstu potřeby pomoci při jednání s úřady. Stejný trend se objevil i u potřeby pomoci při vyřizování dávek. Zde lze vnímat dvě roviny možného vysvětlení: a) u osob bez střechy může být uvedené způsobeno závažností předchozí životní situace; a b) u osob z azylových domů jednak závažností předchozí životní situace a jednak důvěru v pomoc sociálních pracovníků získanou již v sociálních službách. K navýšení potřeby při hledání zaměstnání došlo u osob z azylových domů, osob bez střechy (n=6), osob z přechodného bydlení a osob z jiného bydlení (n=4). Zde se lze (opět) odkázat na data o zaměstnanosti jednotlivých skupin respondentů viz dále. Potřeba pomoci při řešení dluhů narostla (byť statisticky nevýznamně) u všech cílových skupin kromě osob, jejichž předchozí bydlení lze popsat jako „chata“ (n=8)¹²⁷.

Potřeba pomoci při řešení bytové situace klesla u všech cílových skupin. Tento pokles byl statisticky signifikantní u osob z ubytoven a z nájemního/vlastního bydlení; jedná se

¹²⁷ Ve vztahu k těmto výsledkům je ovšem nezbytné zmínit to, že se zde vyskytují výsledky s nízkým počtem osob ve výběrovém souboru, což je významným limitem prezentovaných dat.

o skupiny, kde nejspíše vzhledem k nekvalitnímu předchozímu bydlení mohla být bytová situace řešena zvláště intenzivně.

Tabulka 74: Využívání odborné sociální pomoci a sociálních služeb dle předchozího místa pobytu

Cílová skupina	Rozdíl – jednání s úřady (p. b.)	Rozdíl – vyřizování sociálních dávek (p. b.)	Rozdíl – pomoc při hledání zaměstnání (p. b.)	Rozdíl – pomoc při řešení dluhů (p. b.)	Rozdíl – pomoc při řešení bytové situace (p. b.)
celkový datový soubor	-11.6	-14.3	1.4	6.8	-26.5
ubytovna	-20.7	-24.1	-6.9	3.4	-48.3
azylový dům	9.1	6.1	9.1	15.2	-18.2
chata	-50.0	-37.5	-12.5	-25.0	-12.5
bez střechy	16.7	16.7	16.7	0.0	-50.0
nájemní/vlastní bydlení	-18.2	-15.9	-2.3	6.8	-27.3
přechodné bydlení	-10.0	-30.0	5.0	5.0	-10.0
jiné	0.0	0.0	25.0	25.0	-25.0

Z dat kategorizovaných podle počtu stěhování v posledních pěti letech je patrný trend poklesu potřeby pomoci při jednání s úřady, vyřizování sociálních dávek a řešení bytové situace. A opačný (stoupající) trend při potřebě pomoci při hledání zaměstnání a řešení dluhů. U skupiny respondentů, kteří se v posledních pěti letech stěhovali tři až čtyřikrát je pokles u potřeby pomoci při jednání s úřady a vyřizování sociálních dávek statisticky signifikantní. Pokles potřeby pomoci při řešení bytové situace je statisticky signifikantní u všech cílových skupin. Zdá se tedy, že i počet předchozího stěhování má vliv na potřebu využívat pomoc v sociální práci.

Tabulka 75: Využívání odborné sociální pomoci a sociálních služeb dle počtu stěhování

Cílová skupina	Rozdíl – jednání s úřady (p. b.)	Rozdíl – vyřizování sociálních dávek (p. b.)	Rozdíl – pomoc při hledání zaměstnání (p. b.)	Rozdíl – pomoc při řešení dluhů (p. b.)	Rozdíl – pomoc při řešení bytové situace (p. b.)
celkový datový soubor	-11.6	-14.3	1.4	6.8	-26.5
0-1	-6.7	-20.0	10.0	6.7	-23.3
2	-8.3	-11.1	-8.3	2.8	-25.0
3-4	-20.5	-15.9	2.3	6.8	-27.3
5 a více	-8.0	-8.0	0.0	16.0	-44.0

K nejvyššímu a statisticky signifikantnímu poklesu potřeby pomoci ze strany odborné sociální pomoci sociální práce a sociálních služeb došlo u osob, které byly bez domova déle než pět let a to jak při potřebě pomoci jednání s úřady (pokles o 20 p. b.) a vyřizování sociálních dávek (pokles o 22 p. b.), tak při potřebě pomoci při řešení bytové nouze (zde byl tento pokles o 43 p. b.). U stejné skupiny došlo k nejvyššímu nárůstu potřeby pomoci při řešení dluhů (18 p. b.). Potřeba pomoci při hledání zaměstnání nejvíce vzrostla (byť statisticky nesignifikantně) u osob bez domova rok až pět let. Zdá se tedy, že osoby bez domova déle než pět let se po 12 měsících zaměřují spíše na stabilizaci finanční situace a osoby, které byly bez domova rok až pět let spíše na hledání zaměstnání.

Pomoc při řešení dluhů se statisticky signifikantně (p-hodnota=0.034) zvýšila u cílové skupiny osob se čtyřmi a více epizodami bezdomovectví o 19 p. b. (z 15.6 % na 34.4 %). Zdá se tedy, že právě cílová skupina těch, kteří mají vysokou cykličnost bezdomovectví, díky sociálnímu bydlení vyhledává vysoce často pomoc při řešení dluhové problematiky.

Tabulka 76: Využívání odborné sociální pomoci s sociálních služeb dle délky předchozí situace bezdomovectví

Cílová skupina	Rozdíl – jednání s úřady (p. b.)	Rozdíl – vyřizování sociálních dávek (p. b.)	Rozdíl – pomoc při hledání zaměstnání (p. b.)	Rozdíl – pomoc při řešení dluhů (p. b.)	Rozdíl – pomoc při řešení bytové situace (p. b.)
celkový datový soubor	-10.8	-13.7	0.7	7.2	-25.9
0-1 rok	-7.1	-14.3	-8.7	-2.2	-15.2
více než 1 rok až 5 let	-6.2	-12.5	8.3	12.5	-22.9
více než 5 let	-19.6	-21.7	3.6	17.9	-42.9

Využívání odborné sociální pomoci sociální práce a sociálních služeb se u obou skupin osob kategorizovaných na základě výše výdajů na bydlení statisticky signifikantně snížilo ve vztahu k potřebě vyřizování sociálních dávek i řešení bytové situace (u osob s náklady nad 40 % dokonce o 37 p. b.). Snížení bylo přitom procentuálně vyšší u osob, jejichž náklady na bydlení činily více než 40 %. U této cílové skupiny rovněž došlo ke statisticky signifikantnímu poklesu potřeby pomoci při jednání s úřady (o 21 p. b.) a nárůstu využívání pomoci při řešení dluhů (11 p. b. nárůst) a nesignifikantnímu nárůstu pomoci při hledání zaměstnání.

..

Tabulka 77: Využívání odborné sociální pomoci a sociálních služeb dle nákladů na bydlení

Cílová skupina	Rozdíl – jednání s úřady (p. b.)	Rozdíl – vyřizování sociálních dávek (p. b.)	Rozdíl – pomoc při hledání zaměstnání (p. b.)	Rozdíl – pomoc při řešení dluhů (p. b.)	Rozdíl – pomoc při řešení bytové situace (p. b.)
celkový datový s.	-11.6	-14.3	1.4	6.8	-26.5
náklady nad 40%	-21.5	-15.1	6.2	10.8	-36.9
náklady pod 40%	0.0	-10.8	-7.5	5.7	-28.3

Zapojení se do sousedství

Respondenti odpovídali na otázku, zda měli nebo neměli někoho mezi sousedy, s kým se přátelili¹²⁸. V tabulce jsou porovnávána data po nastěhování a po 12 měsících. Z dat je patrné, že u všech cílových skupin došlo k poklesu přátelství se sousedy (vyjma obětí domácího násilí, n=6, osob opouštějících náhradní rodinnou péči, n=3 a ekonomicky neaktivních seniorů, n=4), nejvíce u osob opouštějících instituce (n=5) a ohrožených rodin s dětmi¹²⁹. Tento výsledek je statisticky významný u ohrožených rodin s dětmi a osob přežívajících venku, v ubytovnách nebo sociálních službách. Tyto výsledky jsou rovněž statisticky signifikantní u celkového datového souboru respondentů, kde došlo ke snížení přátelství se sousedy celkově o 18.4 p. b. Tyto výsledky patrně souvisí s výsledky vztaženými k podpůrné sociální síti uživatelů sociálního bydlení.

Tabulka 78: Zapojení se do sousedství dle prioritních cílových skupin sociálního bydlení

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	71.4%	53.1%	-18.4	<0.001
rodiny - ohrožené s dětmi	25	88.0%	48.0%	-40.0	0.003
rodiny - návrat dítěte z náhradní rodinné péče	7	57.1%	42.9%	-14.3	0.5

¹²⁸ Rozložení odpovědí na otázku (po nastěhování/po 12 měsících): Ano - 105/78, Ne - 40/65, Neví - 2/2, Odmítl - 0/2.

¹²⁹ Ve vztahu k těmto výsledkům je ovšem nezbytné zmínit to, že se zde vyskytují výsledky s nízkým počtem osob ve výběrovém souboru, což je významným limitem prezentovaných dat.

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
oběti domácího násilí	6	50.0%	66.7%	16.7	0.5
lidé opouštějící instituce	5	80.0%	20.0%	-60.0	0.125
lidé opouštějící náhradní rodinnou péči	3	66.7%	66.7%	0.0	0.75
lidé přežívající venku, v ubytovnách nebo sociálních službách	44	75.0%	52.3%	-22.7	0.011
lidé se zdravotním postižením	23	52.2%	43.5%	-8.7	0.344
ekonomicky neaktivní senioři bez majetku	4	50.0%	50.0%	0.0	0.75
samoživitelky	37	78.4%	62.2%	-16.2	0.132
lidé čelící diskriminaci na trhu s bydlením	20	60.0%	55.0%	-5.0	0.5

Data byla kategorizovaná podle předchozího místa pobytu respondentů, ukazují, že u několika cílových skupin došlo ke zvýšení zapojení se do sousedství, konkrétně se jednalo o: osoby, jejichž předchozí bydlení vystihovalo označení „chata“ (n=8), osoby, které byly bez střechy (n=6)¹³⁰ a osoby, které žily v přechodném bydlení. U ostatních cílových skupin došlo ke snížení zapojení se do sousedství. Toto snížení bylo statisticky signifikantní u těch, co žily v azylovém domě a v nájemním/vlastním bydlení. Zdá se tedy, že některé cílové skupiny preferují nezapojovat se do sousedství, do sousedství se z nějakého důvodu zapojit nemohou anebo je rok příliš krátká doba na to, aby se začali přátelit se sousedy.

Tabulka 79: Zapojení se do sousedství dle předchozího místa pobytu

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	71.4%	53.1%	-18.4	<0.001
ubytovna	29	72.4%	48.3%	-24.1	0.059
azylový dům	33	84.8%	45.5%	-39.4	<0.001
chata	8	37.5%	50.0%	12.5	0.5
bez střechy	6	33.3%	66.7%	33.3	0.25
nájemní/vlastní bydlení	44	75.0%	50.0%	-25.0	0.006
přechodné bydlení	20	65.0%	85.0%	20.0	0.145

¹³⁰ Ve vztahu k těmto výsledkům je ovšem nezbytné zmínit to, že se zde vyskytují výsledky s nízkým počtem osob ve výběrovém souboru, což je významným limitem prezentovaných dat.

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
jiné	4	100.0%	50.0%	-50.0	0.25

Z dat kategorizovaných podle počtu stěhování v posledních pěti letech je patrné, že došlo u všech skupin respondentů k poklesu přátelství se sousedy a to statisticky významně u těch, kteří se stěhovali maximálně dvakrát. Tyto výsledky lze přitom propojit s výsledky vztahenými k podpůrné sociální síti uživatelů sociálního bydlení a jejich odůvodněním.

Tabulka 80: Zapojení se do sousedství dle počtu stěhování

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	71.4%	53.1%	-18.4	<0.001
0-1	30	73.3%	46.7%	-26.7	0.019
2	36	69.4%	47.2%	-22.2	0.019
3-4	44	75.0%	59.1%	-15.9	0.084
5 a více	25	68.0%	56.0%	-12.0	0.304

Zapojení se do sousedství u všech cílových skupin kategorizovaných dle délky předchozí situace bezdomovectví klesá, tento pokles je statisticky signifikantní u osob, které byly bez domova více než pět let (zde o 32 p. b.). Tento pokles lze vysvětlovat stěhováním, existencí již vytvořených vztahů v předchozím místě bydliště, nedostatkem času pro navázání sociálních vztahů nebo také stranění se navazování kontaktů se sousedy kvůli předcházení možným stížnostem ze strany sousedů.

Tabulka 81: Zapojení se do sousedství dle délky předchozí situace bezdomovectví

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	139	71.2%	54.7%	-16.5	0.002
0-1 rok	46	67.4%	58.7%	-8.7	0.24
více než 1 rok až 5 let	48	72.9%	56.2%	-16.7	0.058
více než 5 let	28	78.6%	46.4%	-32.1	0.011

Zapojení se do sousedství se snížilo u obou cílových skupin kategorizovaných dle výše nákladů na bydlení. U skupiny osob s náklady na bydlení nad 40 % dokonce statisticky signifikantně a to o 32 p. b. Je zde otázkou, zda tyto osoby jsou např. zvyklé z předchozího

bydlení nevyhledávat kontakty se sousedy anebo naopak, zda se snaží nevyhledáváním kontaktů se sousedy předcházet vznik možných sousedských stížností.

Tabulka 82: Zapojení se do sousedství

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	71.4%	53.1%	-18.4	<0.001
náklady nad 40%	65	75.4%	43.1%	-32.3	<0.001
náklady pod 40%	53	73.6%	60.4%	-13.2	0.095

Respondenti byli dále dotazováni, zda měli nebo neměli mezi sousedy někoho, s kým měli špatný vztah¹³¹. V tabulce jsou porovnávána data po nastěhování a po 12 měsících. Zajímavá data přináší tabulka 84, z níž je patrné, že došlo téměř u všech prioritních cílových skupin sociálního bydlení ke snížení špatných vztahů se sousedy; u osob přežívajících venku, v ubytovnách nebo sociálních službách je toto snížení statisticky významné. Snížení špatných vztahů se sousedy je statisticky signifikantní i u cílové skupiny všech respondentů a to o 16.3 p. b. Uvedené může být přitom ovlivněno snahou zachovávat dobré vztahy se sousedy, jelikož špatné vztahy se sousedy jsou potenciálně rizikové ve vztahu k možné ztrátě sociálního bydlení.

Tabulka 83: Špatné vztahy se sousedy dle prioritních cílových skupin sociálního bydlení

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	35.4%	19.0%	-16.3	<0.001
rodiny - ohrožené s dětmi	25	32.0%	32.0%	0.0	0.656
rodiny - návrat dítěte z náhradní rodinné péče	7	28.6%	28.6%	0.0	–
oběti domácího násilí	6	33.3%	0.0%	-33.3	0.25
lidé opouštějící instituce	5	20.0%	0.0%	-20.0	0.5
lidé opouštějící náhradní rodinnou péči	3	66.7%	66.7%	0.0	–
lidé přežívající venku, v ubytovnách nebo sociálních službách	44	54.5%	22.7%	-31.8	0.001

¹³¹ Rozložení odpovědí na otázku (po nastěhování/po 12 měsících): Ano - 52/28, Ne - 89/113, Neví - 5/6, Odmítl - 1/0.

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
lidé se zdravotním postižením	23	30.4%	13.0%	-17.4	0.109
ekonomicky neaktivní senioři bez majetku	4	50.0%	0.0%	-50.0	0.25
samoživitelky	37	32.4%	24.3%	-8.1	0.291
lidé čelící diskriminaci na trhu s bydlením	20	25.0%	10.0%	-15.0	0.125

Z dat prezentovaných v tabulce 85 je patrné, že došlo téměř u všech cílových skupin kategorizovaných podle předchozího místa pobytu k poklesu špatných vztahů se sousedy. Tento pokles je přitom statisticky signifikantní u osob, které žily v ubytovnách a nájemním/vlastním bydlení (zde je opět třeba zohlednit to, kde se toto bydlení nacházelo).

Tabulka 84: Špatné vztahy se sousedy dle předchozího místa pobytu

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	35.4%	19.0%	-16.3	<0.001
ubytovna	29	44.8%	24.1%	-20.7	0.035
azylový dům	33	42.4%	27.3%	-15.2	0.133
chata	8	12.5%	12.5%	0.0	0.75
bez střechy	6	50.0%	16.7%	-33.3	0.313
nájemní/vlastní bydlení	44	31.8%	9.1%	-22.7	0.006
přechodné bydlení	20	30.0%	30.0%	0.0	0.656
jiné	4	0.0%	0.0%	0.0	–

Zajímavá data přináší tabulka 86, z níž je patrné, že došlo u všech cílových skupin kategorizovaných podle počtu stěhování v posledních pěti letech ke snížení špatných vztahů se sousedy; u cílových skupin, které se stěhovaly maximálně dvakrát, je toto snížení statisticky významné.

Tabulka 85: Špatné vztahy se sousedy dle počtu stěhování

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	35.4%	19.0%	-16.3	<0.001
0-1	30	36.7%	10.0%	-26.7	0.004

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
2	36	41.7%	8.3%	-33.3	0.002
3-4	44	25.0%	25.0%	0.0	0.623
5 a více	25	44.0%	24.0%	-20.0	0.063

Ke statisticky signifikantnímu poklesu špatných vztahů se sousedy došlo u respondentů, kteří byli bez domova rok a déle. U skupiny respondentů, kteří byli bez domova více než pět let, byl tento pokles dokonce o 32 p. b. Zdá se tedy, že má délka předchozího bezdomovectví vysvětlující potenciál ve vztahu k trendu poklesu špatných vztahů se sousedy.

Špatné vztahy se sousedy se statisticky signifikantně (p-hodnota=0.006) snížily u osob se čtyřmi a více epizodami bezdomovectví o 34 p. b. (z 65.6 % na 31.2 %). Zdá se, že právě u cílové skupiny se čtyřmi a více epizodami bezdomovectví má sociální bydlení potenciál vést k významnému snížení špatných vztahů se sousedy.

Tabulka 86: Špatný vztah se sousedy dle délky předchozí situace bezdomovectví

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	139	36.0%	20.1%	-15.8	<0.001
0-1 rok	46	17.4%	15.2%	-2.2	0.5
více než 1 rok až 5 let	48	47.9%	22.9%	-25.0	0.006
více než 5 let	28	57.1%	25.0%	-32.1	0.011

U osob s náklady na bydlení nad 40 % došlo ke statisticky signifikantnímu poklesu špatných vztahů se sousedy a to o 26 p. b. Úvodní podíl špatných vztahů se sousedy přitom činil téměř 40 %, což je patrně spojeno s místem předchozího bydliště, kde respondenti pociťovali i poměrně vysoký pocit nebezpečí.

Tabulka 87: Špatný vztah se sousedy

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	35.4%	19.0%	-16.3	<0.001
náklady nad 40%	65	38.5%	12.3%	-26.2	<0.001
náklady pod 40%	53	28.3%	18.9%	-9.4	0.151

Finanční situace domácností uživatelů sociálního bydlení

V rámci evaluace finanční situace uživatelů sociálního bydlení byly hodnoceny celkové příjmy domácnosti, výdaje domácnosti za bydlení, počet dní bez peněz měsíčně, využívání krátkodobých půjček a vykonávání placené práce¹³².

Respondenti byli dotazováni na celkovou výši měsíčního příjmu domácnosti po nastěhování a po 12 měsících¹³³. V tabulce jsou zobrazeny mediány těchto příjmů. Ve vztahu k těmto výsledkům je důležité podotknout, že v příjmech prezentovaných v tabulce nedochází k přepočtu na počet osob žijících v domácnosti a jedná se o příjmy domácnosti bez odečtení nákladů na bydlení.

Z dat je patrné, že se měsíční příjmy u celkového datového souboru (signifikantně o 3 413 Kč) i u všech prioritních cílových skupin sociálního bydlení zvýšily. Zvýšení příjmů všech respondentů a samoživitelek bylo přitom statisticky signifikantní. K největšímu nárůstu příjmů došlo u rodin, kterým sociální bydlení umožnilo návrat dítěte z náhradní rodinné péče (nDPN=7, nD12=5)¹³⁴. V této situaci mohou být do příjmů domácnosti započítány i sociální dávky související s péčí o děti. Zvýšení příjmů u jednotlivých cílových skupin přitom může být ovlivněno také podporou poskytnutou ze strany sociálních pracovníků při úspěšném vyřízení sociálních dávek.

Tabulka 88: Měsíční příjmy domácnosti dle prioritních cílových skupin sociálního bydlení

Cílová skupina	n - DPN	n - D12	Medián po nastěhování	Medián po 12-ti měsících	Rozdíl	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	132	132	12 075	15 488	3 413.0	<0.001
rodiny - ohrožené s dětmi	20	21	13 850	14 200	350.0	0.361
rodiny - návrat dítěte z náhradní rodinné péče	7	5	10 000	23 259	13 259.0	0.149
oběti domácího násilí	5	6	9 731	15 450	5 719.0	0.126
lidé opouštějící instituce	4	4	6 248	13 592	7 345.0	0.343

¹³² Původně jsme zamýšleli zařadit i otázku týkající se výše úspor měsíčně a chybějící částky měsíčně, od tohoto záměru jsme ovšem upustili s ohledem na nevýskyt signifikantních výsledků napříč jednotlivými optikami nahlížení na data.

¹³³ Rozložení odpovědí na otázku (po nastěhování/po 12 měsících): Vyplnil - 132/132, Neví - 8/9, Odmítl - 7/6.

¹³⁴ Ve vztahu k těmto výsledkům je ovšem nezbytné zmínit to, že se zde vyskytují výsledky s nízkým počtem osob ve výběrovém souboru, což je významným limitem prezentovaných dat.

Cílová skupina	n - DPN	n - D12	Medián po nastěhování	Medián po 12-ti měsících	Rozdíl	Stat. test (p-hodnota)
lidé opouštějící náhradní rodinnou péči	3	2	10 000	13 453	3 453.0	1
lidé přežívající venku, v ubytovnách nebo sociálních službách	41	40	11 800	13 500	1 700.0	0.111
lidé se zdravotním postižením	21	21	12 860	13 460	600.0	0.399
ekonomicky neaktivní senioři bez majetku	4	3	5 570	12 520	6 950.0	0.4
samoživitelky	34	35	13 140	16 000	2 860.0	0.009
lidé čelící diskriminaci na trhu s bydlením	18	18	14 200	16 500	2 300.0	0.327

U všech cílových skupin kategorizovaných podle místa předchozího pobytu došlo k nárůstu měsíčního příjmu domácnosti. Statisticky významný byl tento nárůst u cílové skupiny osob z nájemního/vlastního bydlení.

Tabulka 89: Měsíční příjem domácnosti dle předchozího místa pobytu

Cílová skupina	n- DPN	n- D12	Medián po nastěhování	Medián po 12-ti měsících	Rozdíl	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	132	132	12 075	15 488	3 413.0	<0.001
ubytovna	27	28	14 450	14 988	538.0	0.329
azylový dům	28	31	10 450	13 500	3 050.0	0.335
chata	8	7	9 650	12 520	2 870.0	0.189
bez střechy	5	2	3 400	6 284	2 883.5	0.329
nájemní/vlastní bydlení	44	39	13 900	17 000	3 100.0	0.03
přechodné bydlení	16	19	10 000	15 230	5 230.0	0.053

Cílová skupina	n- DPN	n- D12	Medián po nastěhování	Medián po 12-ti měsících	Rozdíl	Stat. test (p-hodnota)
jiné	4	4	13 120	14 660	1 540.5	0.886

Z dat je patrné, že došlo u všech cílových skupin, co se stěhovaly za posledních pět let více než jednou, k nárůstu příjmů. U cílové skupiny osob, která se za posledních pět let stěhovala třikrát nebo čtyřikrát, byl tento nárůst statisticky významný.

Tabulka 90: Měsíční příjmy domácnosti dle počtu stěhování

Cílová skupina	n- DPN	n- D12	Medián po nastěhování	Medián po 12-ti měsících	Rozdíl	Stat. test (p- hodnota)
celkový datový soubor	132	132	12 075	15 488	3 413.0	<0.001
0-1	29	29	15 000	15 000	0.0	0.608
2	32	32	13 340	16 450	3 110.0	0.052
3-4	41	39	10 500	15 600	5 100.0	0.007
5 a více	23	24	11 749	14 864	3 115.5	0.258

Celkové příjmy domácnosti vzrostly u všech cílových skupin, statisticky signifikantně přitom u osob, které byly bez domova maximálně jeden rok (o 4 105.50 Kč). Tento nárůst může být ovlivněn individuální finanční situací domácnosti, počtem členů domácnosti, zaměstnáním atd.

Tabulka 91: Celkové příjmy domácnosti dle délky předchozí situace bezdomovectví

Cílová skupina	n - DPN	n - D12	Medián po nastěhování	Medián po 12-ti měsících	Rozdíl	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	124	126	12075	15488	3413.0	0.002
0-1 rok	44	43	11124	15230	4105.5	0.008
více než 1 rok až 5 let	41	41	11620	15900	4280.0	0.117
více než 5 let	24	25	12000	13925	1925.0	0.589

Medián měsíčních příjmů statisticky signifikantně narostl (o 4 700 Kč) u cílové skupiny osob s náklady na bydlení nad 40 %. Tento nárůst může být spojen např. s pobíráním sociálních dávek nebo s výkonem placené práce (ve vztahu k vyššímu zájmu o pomoc s jejím nalezením).

Tabulka 92: Celkové příjmy domácnosti dle nákladů na bydlení

Cílová skupina	n - DPN	n - D12	Medián po nastěhování	Medián po 12-ti měsících	Rozdíl	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	132	132	12 075	15 488	3 413.0	<0.001
náklady nad 40%	65	61	11 300	16 000	4 700.0	<0.001
náklady pod 40%	53	49	16 000	14 600	-1 400.0	0.878

Respondenti byli také dotazováni, jakou částku měsíčně vydávali za náklady na bydlení v posledním měsíci¹³⁵ (před nastěhováním).¹³⁶ V tabulce jsou zobrazeny mediány těchto příjmů po nastěhování a po 12 měsících. Data ukazují, že se výdaje na bydlení snížily u cílové skupiny osob opouštějících instituce (nDPN=3, nD12=4), osob se zdravotním postižením a osob čelících diskriminaci na trhu s bydlením. U ostatních cílových skupin náklady na bydlení vzrostly, nejvíce přitom u osob opouštějících náhradní rodinnou péči (nDPN=1, nD12=2), což je logické, jelikož v náhradní rodinné péči tyto osoby výdaje na bydlení neplatily. Snížení výdajů na bydlení může být zároveň spojováno s vysokými výdaji na bydlení v předchozím místě bydliště, viz např. byznys s chudobou na ubytovnách a také s nižším nájmem v sociálních bytech. Výsledky ale nejsou statisticky signifikantní.

Tabulka 93: Výdaje za bydlení dle prioritních cílových skupin sociálního bydlení

Cílová skupina	n- DPN	n- D12	Medián po nastěhování	Medián po 12-ti měsících	Rozdíl	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	127	140	5 500	5 500	0.0	0.335
rodiny - ohrožené s dětmi	23	21	5 000	7 000	2 000.0	0.235
rodiny - návrat dítěte z náhradní rodinné péče	6	7	6 050	7 000	950.0	0.836
oběti domácího násilí	6	6	4 750	4 836	86.0	0.575

¹³⁵ Rozložení odpovědí na otázku (před nastěhováním/v aktuálním bydlení): Vyplnil - 127/140, Neví - 20/7, Odmítl - 0/0.

¹³⁶ Ve vztahu k těmto výsledkům je ovšem nezbytné zmínit to, že se zde vyskytují výsledky s nízkým počtem osob ve výběrovém souboru, což je významným limitem prezentovaných dat.

Cílová skupina	n-DPN	n-D12	Medián po nastěhování	Medián po 12-ti měsících	Rozdíl	Stat. test (p-hodnota)
lidé opouštějící instituce	3	4	5 560	4 784	-776.0	0.629
lidé opouštějící náhradní rodinnou péči	1	2	0	2 597	2 597.0	–
lidé přežívající venku, v ubytovnách nebo sociálních službách	37	43	4 100	5 500	1 400.0	0.426
lidé se zdravotním postižením	22	23	5 150	5 100	-50.0	0.776
ekonomicky neaktivní senioři bez majetku	4	4	3 370	5 080	1 710.0	0.886
samoživitelky	33	37	6 300	7 000	700.0	0.521
lidé čelící diskriminaci na trhu s bydlením	18	19	5 405	5 097	-308.0	0.964

Z tabulky vyplývá, že u některých cílových skupin kategorizovaných podle předchozího místa pobytu došlo k nárůstu výdajů na bydlení, viz např. osoby z azylových domů. Ke statisticky významnému nárůstu výdajů za bydlení došlo u osob, které žily na „chate“ (nDPN=7, nD12=8), osob bez střechy (nDPN=3, nD12=6)¹³⁷ a u osob z přechodného bydlení. Výdaje na bydlení se naopak snížily (byť statisticky nesignifikantně) u osob z ubytoven a z vlastního/nájemního bydlení, což lze vnímat i v kontextu výše uvedených důvodů.

Tabulka 94: Výdaje za bydlení dle předchozího místa pobytu

Cílová skupina	n-DPN	n-D12	Medián po nastěhování	Medián po 12-ti měsících	Rozdíl	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	127	140	5 500	5 500	0.0	0.335
ubytovna	27	29	7 000	5 822	-1 178.0	0.176
azylový dům	29	31	4 130	6 000	1 870.0	0.126
chata	7	8	3 500	5 850	2 350.0	0.015
bez střechy	3	6	1 200	4 630	3 430.0	0.024
nájemní/vlastní bydlení	43	41	7 000	5 200	-1 800.0	0.194
přechodné bydlení	14	19	1 750	4 700	2 950.0	<0.001

¹³⁷ Ve vztahu k těmto výsledkům je ovšem nezbytné zmínit to, že se zde vyskytují výsledky s nízkým počtem osob ve výběrovém souboru, což je významným limitem prezentovaných dat.

Cílová skupina	n- DPN	n- D12	Medián po nastěhování	Medián po 12-ti měsících	Rozdíl	Stat. test (p- hodnota)
jiné	3	4	6 000	6 406	406.0	1

Data ukazují, že náklady na bydlení se snížily u cílové skupiny, která se stěhovala maximálně dvakrát. Naopak u cílových skupin, které se stěhovaly více než dvakrát, došlo ke zvýšení nákladů na bydlení. Žádný z těchto výsledků není přitom statisticky signifikantní. Ve vztahu k nákladům na bydlení lze konstatovat, že je zde nutné reflektovat zejména roli místa předchozího pobytu, které se může pohybovat od standardního nájemního bydlení, přes pobyt na často vysoce předražené ubytovně, po pobyt v sociálních službách.

Tabulka 95: Výdaje za bydlení dle počtu stěhování

Cílová skupina	n- DPN	n- D12	Medián po nastěhování	Medián po 12-ti měsících	Rozdíl	Stat. test (p- hodnota)
celkový datový soubor	127	140	5 500	5 500	0.0	0.335
0-1	28	30	6 100	5 550	-550.0	0.919
2	33	35	7 000	5 500	-1 500.0	0.745
3-4	42	42	4 550	5 725	1 175.0	0.133
5 a více	21	22	4 130	6 336	2 206.0	0.423

Náklady na bydlení se statisticky signifikantně neměnily u žádné z cílových skupin respondentů kategorizovaných dle délky předchozí situace bezdomovectví. U osob, jejichž délka bezdomovectví byla delší než rok, se výdaje na bydlení mírně zvýšily, což může být ovlivněno předchozím místem bydliště a s tím spojenými náklady na bydlení (např. v azylovém domě nebo u osob bez střechy, kde mohou být náklady na bydlení nižší).

Tabulka 96: Celkové výdaje domácnosti na bydlení dle délky předchozí situace bezdomovectví

Cílová skupina	n- DPN	n- D12	Medián po nastěhování	Medián po 12-ti měsících	Rozdíl	Stat. test (p- hodnota)
celkový datový soubor	120	132	5 000	5481	481	0.329
0-1 rok	40	44	5 000	5000	0	0.674
více než 1 rok až 5 let	42	44	5 786	6150	364	0.782
více než 5 let	22	27	4 315	5500	1 185	0.488

Náklady na bydlení se u cílové skupiny osob s náklady na bydlení nad 40 % snížily o 800 Kč. Pokles výdajů na bydlení je pravděpodobně způsoben nastavením nájmu výše v sociálním bydlení. Náklady na bydlení se u osob s náklady na bydlení pod 40 % příjmů zvýšily statisticky signifikantně o 1 462 Kč. Toto zvýšení může být dáno např. příchodem těchto osob ze sociálních služeb či z náhradní rodinné péče, kde byly náklady na bydlení nižší nebo žádné.

Tabulka 97: Celkové výdaje domácnosti na bydlení dle nákladů na bydlení

Cílová skupina	n- DPN	n- D12	Medián po nastěhování	Medián po 12-ti měsících	Rozdíl	Stat. test (p- hodnota)
celkový datový soubor	127	140	5 500	5 500	0.0	0.335
náklady nad 40%	65	63	7 000	6 200	-800.0	0.27
náklady pod 40%	53	51	4 000	5 462	1 462.0	<0.001

Dále jsme se dotazovali, na počet dní za poslední měsíc (před nastěhováním), kdy byli respondenti úplně bez peněz¹³⁸. V tabulce jsou zobrazeny mediány počtu těchto dní po nastěhování a po 12 měsících.

Data ukazují, že dochází ke statisticky signifikantnímu snížení počtu dní bez peněz u celkového datového souboru, u osob přežívajících venku, v ubytovnách nebo sociálních službách a u osob se zdravotním postižením. U žádné z cílových skupin se počet dní bez peněz nezvýšil. Ukazuje se tedy, že sociální bydlení a s ním spojená sociální práce snižují u uživatelů počet dní bez peněz. Uvedené je třeba vnímat také v kontextu zvýšení příjmů domácnosti a snížení nákladů na bydlení, které je diskutováno výše.

Tabulka 98: Počet dní bez peněz dle prioritních cílových skupin sociálního bydlení

Cílová skupina	n - DPN	n - D12	Medián po nastěhován í	Medián po 12-ti měsícíc h	Rozdíl	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	113	119	2	0	-2.0	<0.001
rodiny - ohrožené s dětmi	19	19	7	7	0.0	0.378

¹³⁸ Rozložení odpovědí na otázku (před nastěhováním/po 12 měsících): Vyplnil - 116/121, Neví - 23/25, Odmítl - 8/1.

Cílová skupina	n - DPN	n - D12	Medián po nastěhování	Medián po 12-ti měsících	Rozdíl	Stat. test (p-hodnota)
rodiny - návrat dítěte z náhradní rodinné péče	7	6	0	0	0.0	0.624
oběti domácího násilí	4	6	4	0	-4	0.238
lidé opouštějící instituce	3	4	0	0	0.0	0.456
lidé opouštějící náhradní rodinnou péči	3	3	0	0	0.0	1
lidé přežívající venku, v ubytovnách nebo sociálních službách	35	38	4	0	-4.0	0.007
lidé se zdravotním postižením	20	19	0	0	0.0	0.027
ekonomicky neaktivní senioři bez majetku	4	4	6	4	-2	1
samoživitelky	30	30	0	0	-0.0	0.013
lidé čelící diskriminaci na trhu s bydlením	14	16	0	0	0.0	0.535

Data ukazují, že se počet dní bez peněz snížil u téměř všech cílových skupin kategorizovaných podle předchozího místa pobytu. Za povšimnutí stojí pokles dní bez peněz u osob a u osob bez střechy (nDPN=4, nD12=3)¹³⁹, který byl 18 dní. Statisticky významný pokles dní bez peněz byl u osob z nájemního/vlastního bydlení.

Tabulka 99: Počet dní bez peněz dle předchozího místa pobytu

Cílová skupina	n- DPN	n- D12	Medián po nastěhování	Medián po 12-ti měsících	Rozdíl	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	113	119	2	0	-2.0	<0.001
ubytovna	22	29	0	0	0.0	0.346
azylový dům	27	24	2	0	-2.0	0.166

¹³⁹ Ve vztahu k těmto výsledkům je ovšem nezbytné zmínit to, že se zde vyskytují výsledky s nízkým počtem osob ve výběrovém souboru, což je významným limitem prezentovaných dat.

Cílová skupina	n- DPN	n- D12	Medián po nastěhování	Medián po 12-ti měsících	Rozdíl	Stat. test (p- hodnota)
chata	7	6	5	4	-1.0	0.545
bez střechy	4	3	18	0	-18	0.593
nájemní/vlastní bydlení	38	35	0	0	-0.0	0.001
přechodné bydlení	13	16	4	0	-4.0	0.211
Jiné	2	4	1	0	-1.0	0.584

Z dat je patrné, že se počet dní bez peněz snížil u respondentů, kteří se stěhovali maximálně jednou, a to statisticky významně. Statisticky nevýznamné, ale přesto vysoké snížení počtu dní bez peněz o 4 dny nastalo u skupiny respondentů, kteří se stěhovali pětkrát a více. Počet dní bez peněz se tedy jeví být v souvislosti s počtem stěhování v předchozích pěti letech.

Tabulka 100: Počet dní bez peněz dle počtu stěhování

Cílová skupina	n- DPN	n- D12	Medián po nastěhování	Medián po 12-ti měsících	Rozdíl	Stat. test (p- hodnota)
celkový datový soubor	113	119	2	0	-2.0	<0.001
0-1	23	25	2	0	-2.0	0.014
2	25	29	0	0	0.0	0.005
3-4	41	35	0	0	0.0	0.191
5 a více	20	22	4	0	-4	0.239

Počet dní bez peněz se snižoval u všech cílových skupin kategorizovaných dle délky předchozí situace bezdomovectví. Statisticky signifikantně přitom u skupin, které byly bez domova rok a více a to v průměru o dva dny.

Počet dní úplně bez peněz se statisticky signifikantně (p-hodnota=0.026) snížil u osob se třemi až čtyřmi epizodami bezdomovectví o 4 dny (ze 4 na 0 dní). Zdá se tedy, že sociální bydlení má potenciál pro významné snížení počtu dní bez peněz právě u této cílové skupiny osob.

Tabulka 101: Počet dní bez peněz dle délky předchozí situace bezdomovectví

Cílová skupina	n - DPN	n – D12	Medián po nastěhování	Medián po 12-ti měsících	Rozdíl	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	107	113	2	0	-2.0	<0.001
0-1 rok	36	34	0	0	-0.0	0.188
více než 1 rok až 5 let	36	39	2	0	-2.0	0.003
více než 5 let	20	23	2	0	-2.0	0.024

Počet dní bez peněz se statisticky signifikantně snížil o 3 dny u osob s náklady na bydlení nad 40 %, což může být spojeno s vyššími příjmy domácnosti a nižšími výdaji na bydlení.

Tabulka 102: Počet dní bez peněz dle nákladů na bydlení

Cílová skupina	n - DPN	n – D12	Medián po nastěhování	Medián po 12-ti měsících	Rozdíl	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	113	119	2	0	-2.0	<0.001
náklady nad 40%	56	58	3	0	-3.0	0.001
náklady pod 40%	46	41	0	0	0.0	0.058

Respondenti byli také na třístupňové škále (často, občas, výjimečně, nikdy) dotazováni, zda si krátkodobě půjčují (včetně kontokorentu), aby vyšli s penězi¹⁴⁰. V tabulce jsou uvedeny procenta těch, kteří si půjčují často po nastěhování a po 12 měsících.

Z prezentovaných dat vyplývá, že se počet krátkodobě si půjčujících snížil u celkového datového souboru respondentů, u osob se zdravotním postižením i u osob čelících diskriminaci na trhu s bydlením. Většina cílových skupin uvedla, že si nepůjčovaly ani po nastěhování ani po 12 měsících; tedy krom samoživitelek a ohrožených rodin s dětmi, u nichž se ale procento půjček nezměnilo. Zde je ovšem nezbytné zamýšlet se nad sociální desirabilitou odpovědí respondentů.

Tabulka 103: Krátkodobé půjčky dle prioritních cílových skupin sociálního bydlení

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	7.5%	6.1%	-1.4	0.395
rodiny - ohrožené s dětmi	25	8.0%	8.0%	0.0	0.75

¹⁴⁰ Rozložení odpovědí na otázku (po nastěhování/po 12 měsících): Často - 11/9, Občas - 33/34, Výjimečně - 33/27, Nikdy - 65/74, Neví - 3/3, Odmítl - 2/0.

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
rodiny - návrat dítěte z náhradní rodinné péče	7	0.0%	0.0%	0.0	–
oběti domácího násilí	6	0.0%	0.0%	0.0	–
lidé opouštějící instituce	5	0.0%	0.0%	0.0	–
lidé opouštějící náhradní rodinnou péči	3	33.3%	33.3%	0.0	–
lidé přežívající venku, v ubytovnách nebo sociálních službách	44	6.8%	6.8%	0.0	0.688
lidé se zdravotním postižením	23	13.0%	0.0%	-13.0	0.125
ekonomicky neaktivní senioři bez majetku	4	0.0%	0.0%	0.0	–
samoživitelky	37	8.1%	8.1%	0.0	0.656
lidé čelící diskriminaci na trhu s bydlením	20	5.0%	0.0%	-5.0	0.5

Data dále ukazují, že se využívání krátkodobých půjček snížilo u osob, které byly bez střechy (n=6), u osob z nájemního/vlastního bydlení a u osob z přechodného bydlení. Zde lze usuzovat, že obzvláště tyto cílové skupiny nemuseli mít v minulosti přístup k podpoře ze strany sociální práce v oblasti své finanční situace (např. zisk sociálních dávek). Využívání půjček se naopak zvýšilo u osob, které bydleli v „chatě“ (n=8)¹⁴¹, azylovém domě a ubytovně. Tyto výsledky ovšem nejsou statisticky signifikantní.

Tabulka 104: Krátkodobé půjčky dle předchozího místa pobytu

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	7.5%	6.1%	-1.4	0.395
ubytovna	29	6.9%	10.3%	3.4	0.5
azylový dům	33	3.0%	9.1%	6.1	0.25
chata	8	0.0%	12.5%	12.5	0.5
bez střechy	6	16.7%	0.0%	-16.7	0.5
nájemní/vlastní bydlení	44	9.1%	0.0%	-9.1	0.062

¹⁴¹ Ve vztahu k těmto výsledkům je ovšem nezbytné zmínit to, že se zde vyskytují výsledky s nízkým počtem osob ve výběrovém souboru, což je významným limitem prezentovaných dat.

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
přechodné bydlení	20	15.0%	10.0%	-5.0	0.5
jiné	4	0.0%	0.0%	0.0	–

Data ukazují, že se půjčování snížilo u respondentů, kteří se stěhovali za posledních pět let dvakrát. U respondentů, co se stěhovali tři až čtyřikrát, se půjčování nezměnilo. Půjčování se naopak mírně zvýšilo u respondentů, co se stěhovali maximálně jednou a pět a vícekrát. Žádný z výsledků ale není statisticky signifikantní. Ukazuje se tedy, že trendy půjčování souvisí spíše s předchozím místem pobytu než s počty stěhování v posledních pěti letech.

Tabulka 105: Krátkodobé půjčky dle počtu stěhování

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	7.5%	6.1%	-1.4	0.395
0-1	30	6.7%	10.0%	3.3	0.5
2	36	13.9%	5.6%	-8.3	0.227
3-4	44	2.3%	2.3%	0.0	0.75
5 a více	25	0.0%	4.0%	4.0	0.5

Ve vztahu ke krátkodobým půjčkám nedošlo u žádné z cílových skupin respondentů kategorizovaných dle délky předchozí situace bezdomovectví ke statisticky signifikantní změně.

Tabulka 106: Krátkodobé půjčky dle délky předchozí situace bezdomovectví

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	139	7.9%	6.5%	-1.4	0.395
0-1 rok	46	13.0%	6.5%	-6.5	0.187
více než 1 rok až 5 let	48	4.2%	6.2%	2.1	0.5
více než 5 let	28	10.7%	7.1%	-3.6	0.5

V oblasti krátkodobých půjček nedošlo ke statisticky signifikantním změnám u skupin kategorizovaných dle výše nákladů na bydlení.

Tabulka 107: Krátkodobé půjčky

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	7.5%	6.1%	-1.4	0.395
náklady nad 40%	65	7.7%	4.6%	-3.1	0.344
náklady pod 40%	53	5.7%	7.5%	1.9	0.5

Respondentů jsme se také ptali, zda vykonávali nebo nevykonávali v posledních 30 dnech přímo oni nebo jiný hlavní živitel/ka domácnosti placenou práci¹⁴². V tabulce jsou prezentovány počty kladných odpovědí po nastěhování a po 12 měsících. Ve vztahu k dále prezentovaným výsledkům vztahujících se k výkonu placené práce je nezbytné podotknout, že by bylo žádoucí sledovat respondenty v delším časovém rámci, než jeden rok a zjišťovat, zda by stabilita bydlení v dalších letech vedla k zvýšenému podílu lidí v pracovním poměru. S touto otázkou bude jistě silně souviset problematika exekucí cílových skupin sociálního bydlení, která v současném nastavení demotivuje k hledání legálního zaměstnání.

Data ukazují, že ve vztahu k placené práci nedošlo u uživatelů sociálního bydlení k žádným signifikantním změnám, po nastěhování i po 12 měsících vykonávalo placenou práci přes 40 % respondentů.

K nárůstu výkonu placené práce ovšem došlo u ohrožených rodin, obětí domácího násilí (n=6), samoživitelek a u osob opouštějících náhradní rodinnou péči (n=3)¹⁴³. Naopak k poklesu výkonu práce došlo u osob čelících diskriminaci a u osob přežívajících venku, v ubytovnách nebo sociálních službách. Nejčastějšími důvody nevykonávání práce (po 12 měsících) přitom byly: a) mateřská či rodičovská dovolená (n=22); pracovní neschopnost ze zdravotních důvodů (n=20); zdravotní postižení (n=26); důchod (n=18); nemožnost najít práci (n=12); problémy s péčí o děti (n=7); odpovědnost za péči o člena rodiny s postižením (n=5); čekání na začátek nového zaměstnání (n=4); péče o domácnost (n=3); a posléze: problémy s bydlením; sezónní zaměstnání; vzdělávání nebo jiné kurzy. Jiné důvody uvedli dva respondenti, tři respondenti odmítli odpovědět.

Tabulka 108: Placená práce dle prioritních cílových skupin sociálního bydlení

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	44.2%	42.2%	-2.0	0.368
rodiny - ohrožené s dětmi	25	36.0%	44.0%	8.0	0.344

¹⁴² Rozložení odpovědí na otázku (po nastěhování/po 12 měsících): Ano - 65/62, Ne - 76/79, Neví - 5/5, Odmítl - 1/1.

¹⁴³ Ve vztahu k těmto výsledkům je ovšem nezbytné zmínit to, že se zde vyskytují výsledky s nízkým počtem osob ve výběrovém souboru, což je významným limitem prezentovaných dat.

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
rodiny - návrat dítěte z náhradní rodinné péče	7	57.1%	57.1%	0.0	0.75
oběti domácího násilí	6	66.7%	83.3%	16.7	0.5
lidé opouštějící instituce	5	40.0%	40.0%	0.0	–
lidé opouštějící náhradní rodinnou péči	3	33.3%	66.7%	33.3	0.5
lidé přežívající venku, v ubytovnách nebo sociálních službách	44	47.7%	36.4%	-11.4	0.113
lidé se zdravotním postižením	23	26.1%	26.1%	0.0	0.688
ekonomicky neaktivní senioři bez majetku	4	0.0%	0.0%	0.0	–
samoživitelky	37	37.8%	43.2%	5.4	0.387
lidé čelící diskriminaci na trhu s bydlením	20	65.0%	55.0%	-10.0	0.313

Data ukazují, že se statisticky významně zvýšilo zaměstnání u osob, které pobývaly v azylovém domě a to o 21.2 p. b. Tento nárůst může být spojen s obtížemi, které mají např. matky při sladění pracovní doby a péče o děti s režimem zařízení. U osob, které žily na ubytovně, došlo naopak ke statisticky signifikantnímu poklesu zaměstnanosti. Trend zaměstnanosti se přitom u jednotlivých cílových skupin liší, lze proto upozornit na nutnost brát v úvahu konkrétní důvody nevykonávání placené práce v posledních 30 dnech, viz výše.

Tabulka 109: Placená práce dle předchozího místa pobytu

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	44.2%	42.2%	-2.0	0.368
ubytovna	29	48.3%	27.6%	-20.7	0.035
azylový dům	33	30.3%	51.5%	21.2	0.033
chata	8	25.0%	25.0%	0.0	–
bez střechy	6	33.3%	16.7%	-16.7	0.5
nájemní/vlastní bydlení	44	54.5%	45.5%	-9.1	0.194
přechodné bydlení	20	50.0%	60.0%	10.0	0.25
jiné	4	50.0%	25.0%	-25.0	0.5

U cílových skupin, které se stěhovaly maximálně čtyřikrát, došlo k poklesu výkonu zaměstnání, tento pokles je ovšem patrně dán spíše konkrétními důvody nevykonávání zaměstnání v posledních 30 dnech (viz Tabulka 111). U respondentů, kteří se stěhovali více než pětkrát, došlo k mírnému nárůstu výkonu placeného zaměstnání v posledních třiceti dnech, který může být u této cílové skupiny způsoben právě ziskem stabilního bydlení.

Tabulka 110: Placená práce dle počtu stěhování

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	44.2%	42.2%	-2.0	0.368
0-1	30	53.3%	43.3%	-10.0	0.227
2	36	47.2%	36.1%	-11.1	0.145
3-4	44	47.7%	45.5%	-2.3	0.5
5 a více	25	40.0%	44.0%	4.0	0.5

Ve vztahu k placené práci nedošlo k žádným statisticky signifikantním změnám ve vztahu k délce předchozí situace bezdomovectví. K poklesu zaměstnání došlo u cílové skupiny osob bez domova pět a více let, kdy lze tento výsledek propojit s předchozími výsledky, kdy se tyto osoby nyní zaměřují zejména na řešení problematiky dluhů.

Tabulka 111: Placená práce dle délky předchozí situace bezdomovectví

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	139	45.3%	43.2%	-2.2	0.368
0-1 rok	46	47.8%	56.5%	8.7	0.145
více než 1 rok až 5 let	48	41.7%	54.2%	12.5	0.073
více než 5 let	28	32.1%	17.9%	-14.3	0.145

V oblasti zaměstnání nedošlo ke statisticky signifikantním změnám dle výše nákladů na bydlení, nevykonávání placené práce tak lze spojovat spíše s konkrétními překážkami výkonu práce na straně respondentů.

Tabulka 112: Placená práce dle výše nákladů na bydlení

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	44.2%	42.2%	-2.0	0.368
náklady nad 40%	65	36.9%	32.3%	-4.6	0.304

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
náklady pod 40%	53	64.2%	58.5%	-5.7	0.291

Výsledky z kvalitativního šetření ve vztahu k finanční situaci

Pro hlubší porozumění finanční situaci domácností a kontextuální zasazení získaných dat uvádíme data získaná v rámci kvalitativního šetření s klienty.

Změnu v životní situaci, hodnotí i v souvislosti se změnou jejich finanční situace. **Změnu finanční situace dávají do souvislosti s dostupným nájemným v sociálním bydlení.**

KP4: „Předtím jsme bydleli v tom (název společnosti soukromého vlastníka) bytě. Tady je to akorát levnější, tam nám furt zvyšovali nájem“. KP6: „Mám exekuce, takže nájem je dostupný, a proto se to dá zvládat“. Komunikační partneři v souvislosti s finanční situací poukazují na změnu, v souvislosti s **možnostmi uplatnění na trhu práce**. KP4: „Sehnání práce, pomohla mi vlastně tady ta pracovnice, co jí teď mám (...)“. KP9: „Po roce jsem mohla začít fungovat, že jsem mohla si začít přivydělávat (...). Tím pádem se nám zlepšila finanční stránka (...)“. KP1: „Aktuálně zakládám živnostenský list s podporou obce na malovýrobu cukrářství, peču perníčky“.

Perspektiva obcí

Analýza dopadů sociálního bydlení v kontextu obcí či skupin obcí je analyzována pomocí: a) perspektivy obcí a b) perspektivy intenzity sociální práce. **V rámci analýzy dat jsou zařazena i data u cílových skupin s nízkým zastoupením ve výběrovém souboru a to za účelem celostního posouzení dat v rámci neexistence podobného výzkumného šetření v České republice. Výsledky u cílových skupin, u nichž je toto zastoupení ve výběrovém souboru nízké, je třeba interpretovat s ohledem na limity, které toto nízké zastoupení ve výběrovém souboru přináší a brát je tak spíše jako podnět k hlubšímu a širšímu výzkumnému šetření. Šetření takovéto povahy však přesahuje možnosti této výzkumné zprávy.**

Perspektiva obcí je zpracována na základě analýzy dat v: a) prostupném systému sociálního bydlení a v případě přímého zabydlení do sociálního bydlení; b) jednotlivých skupinách obcí (viz příloha č. 2); a c) jednotlivých obcích (n=16). U bodu b) a c) jsou prezentovány pouze statisticky signifikantní výsledky.

Souhrn nejvýznamnějších rozdílů mezi prostupným systémem sociálního bydlení a systémem využívajícím přímé zabydlení je uveden v následující tabulce.

Tabulka 113: Souhrn rozdílů mezi systémem přímého zabydlení a prostupným systémem

Oblasti	Sledovaná proměnná	Přímé zabydlení	Prostupný
Spokojenost s bydlením	Jistota bydlení	signifikantně roste o 22 p. b.	signifikantně roste o 14 p. b.
	Výskyt problémů spojených s nekvalitním bydlením	signifikantně klesá o 29 p. b.	signifikantně klesá o 10 p. b.
	Pocit bezpečí	signifikantně roste o 16 p. b.	nesignifikantně roste o 14 p. b.
Zdravotní stav	Pohotovosti, hospitalizace, výjezdy sanitek	klesají průměrně u 18 % respondentů	klesají průměrně u 11 % respondentů
	Fyzický zdravotní stav	nesignifikantní zlepšení o 1 p. b.	signifikantní zhoršení o 14 p. b.
	Psychický zdravotní stav	signifikantní zlepšení o 6 p. b.	nesignifikantní zhoršení o 4 p. b.
Podpůrná sociální síť		nesignifikantní zlepšení o 1 p. b.	signifikantní pokles o 18 p. b.
Sousedství	Zapojení se do sousedství	nesignifikantně klesá o 8 p. b.	signifikantně klesá o 24 p. b.
	Špatné vztahy se sousedy	signifikantně klesá o 16 p. b.	nesignifikantně klesá o 18 p. b.
Počet dětí mimo domácnost		signifikantně klesá o 5 p. b.	nesignifikantně roste o 4 p. b.
Využívání sociálních služeb	Potřeba pomoci při jednání s úřady	nesignifikantní snížení o 6 p. b.	signifikantní snížení o 22 p. b.
	Potřeba pomoci při vyřizování sociálních dávek	signifikantní snížení o 8 p. b.	signifikantní snížení o 26 p. b.
	Potřeba pomoci při řešení bytové situace	signifikantní snížení o 32 p. b.	signifikantní snížení o 16 p. b.
	Potřeba pomoci při řešení dluhů	signifikantní zvýšení o 8 p. b.	nesignifikantní zvýšení o 4 p. b.

Oblasti	Sledovaná proměnná	Přímé zabydlení	Prostupný
Finanční situace	Příjmy domácnosti	signifikantně rostou o 2 700 Kč	signifikantně rostou o 4 400 Kč
	Počet dní bez peněz	signifikantně klesají o 3	nemění se
	Výkon placené práce	nesignifikantní nárůst o 4 p. b.	nesignifikantní pokles o 5 p. b.

Jistota bydlení

Hypotéza vztahující se k jistotě bydlení u uživatelů sociálního bydlení je zpracována na základě odpovědi na otázku, zda se respondenti domnívají, že budou nebo nebudou moci v místě, kde bydlí zůstat bydlet, tak dlouho, jak budou chtít (v dotazování po 12 měsících je otázka doplněna: „pokud budete plnit podmínky nájemní smlouvy“).¹⁴⁴ Z dat je patrné, že jistota bydlení roste statisticky signifikantně v přímém zabydlení do sociálního bydlení i prostupném systému sociálního bydlení (14 p. b.). Nárůst jistoty bydlení je ovšem vyšší v případě přímého zabydlení do sociálního bydlení (22 p. b.).

Tabulka 114: Jistota bydlení

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	66.0%	83.0%	17.0	<0.001
přímé zabydlení do SB	97	62.0%	84.0%	22.0	0.002
prostupný	50	68.0%	82.5%	14.4	0.006

Data ukazují, že téměř ve všech obcích subjektivně vnímaná jistota bydlení u respondentů narůstá. Statisticky významný nárůst nastal u Otrokovic (o 19 p. b. z 58.3 % na 76.9 %, p-hodnota=0.016) což je zajímavé, jelikož právě Otrokovice mají prostupný systém sociálního bydlení. Zdá se tedy, že v některých případech i v případě prostupného systému sociálního bydlení může dojít k statisticky signifikantním změnám v oblasti jistoty bydlení, což je dáno interindividuálními rozdíly v nastavení systému sociálního bydlení mezi obcemi. Jistota bydlení u skupin obcí vzrostla statisticky signifikantně u: a) první skupiny obcí¹⁴⁵ o 13 p. b. (ze 74.5 % na 87.3 %, p-hodnota=0.046); b) u druhé skupiny obcí¹⁴⁶ o 22 p. b. (z 62

¹⁴⁴ U otázek zaměřených na důvody, proč nebudou moci uživatelé sociálního bydlení v systému zůstat, převažovala odpověď „nevím“, což bylo důvodem jejich dalšího nezařazení do analýzy.

¹⁴⁵ Velká města (Brno, Ostrava, Plzeň)

¹⁴⁶ Obce s prostupným systémem sociálního bydlení (Kadaň, Otrokovice, Pardubice, Praha 14, Štětí)

% na 84 %, p-hodnota=0.002); a c) u čtvrté skupiny obcí¹⁴⁷ o 30 p. b. (ze 45 % na 75 %, p-hodnota=0.035). Nesignifikantní nárůst u třetí skupiny¹⁴⁸ mohl být dán povahou cílové skupiny i obcí samotných. V rámci cílové skupiny obce preferovali mladé rodiny s dětmi, z nichž některé plánovali výstavbu vlastního bydlení a tím pádem i stěhování. Zároveň se jednalo o malé obce, v nichž sociální bydlení vzniklo nově v omezeném množství bytů.

Spokojenost s bydlením u uživatelů sociálního bydlení

Hypotéza o zvýšení spokojenosti s bydlením u uživatelů sociálního bydlení je zpracována na základě odpovědi na otázku, zda respondentům vyhovuje místo předchozího a současného pobytu po nastěhování. Odpovědi jsou uvedeny na čtyřstupňové škále (vyhovuje, spíše vyhovuje, spíše nevyhovuje, nevyhovuje). V tabulce jsou zobrazena procenta respondentů, kteří hodnotí na škále sociální byt lépe než předchozí bydlení¹⁴⁹. Z dat je patrné, že spokojenost s bydlením roste u bytu, domu, sousedství i lokality u dostupného systému sociálního bydlení i v případě přímého zabydlení do sociálního bydlení. Spokojenost s bydlením je tedy ovlivněna spíše výběrem konkrétního bytu a jeho umístěním v konkrétní lokalitě.

Tabulka 115: Spokojenost s bydlením

Cílová skupina	n	Byt (%)	Dům (%)	Sousedé (%)	Lokalita (%)
celkový datový soubor	147	55.1	42.9	32.7	35.4
přímé zabydlení do SB	97	56.7	47.4	32.0	36.1
prostupný	50	52.0	34.0	34.0	34.0

Výskyt problémů spojených s nekvalitním bydlením

Hypotéza o snížení výskytu problémů spojených s nekvalitním bydlením u uživatelů sociálního bydlení je zpracována na základě odpovědi na otázku, zda se vyskytují (či vyskytovaly) nebo nevyskytují (či nevyskytovaly) specifické problémy vztahující se ke kvalitě bydlení (např. vlhkost, díry a praskliny, potíže s vytápěním prostor, nefunkční toaleta, absence tekoucí vody, nefunkční vytápění, hluk, zahmyzení) a ke kvalitě umístění bydlení (přítomnost občanské infrastruktury, dopravní obslužnost, čistota atd.). Odpovědi byly zjišťovány ve vztahu k předchozímu místu pobytu a současnému místu pobytu po

¹⁴⁷ Obce s akcentovanou tematikou sociálního vyloučení (Chomutov, Most, Velké Hamry)

¹⁴⁸ Malé obce do tisíce obyvatel (Křižánky, Veselíčko, Vír)

¹⁴⁹ Byly zjišťovány i odpovědi na stejnou otázku po dvanácti měsících pobytu v sociálním bydlení, zde ovšem nedocházelo k signifikantním změnám spokojenosti uživatelů sociálního bydlení s bydlením, což je logické, jelikož všechny domácnosti (kromě 18) setrvali po 12 měsících ve stejných bytech jako při nastěhování.

nastěhování.¹⁵⁰ Z jednotlivých odpovědí je vytvořen celkový skór výskytu problémů spojených s nekvalitním bydlením. V tabulce vidíme procentuální zastoupení respondentů, kteří v místě bydliště vnímali šest a více problémů. V prostupném systému sociálního bydlení (o 10 p. b.) i v případě přímého zabydlení do sociálního bydlení (o 30 p. b.) došlo k výraznému snížení problémů spojených s bydlením, ovšem v případě přímého zabydlení do sociálního bydlení bylo toto snížení téměř o 20 p. b. vyšší. Uvedené může souviset se změnami bytu v prostupném systému sociálního bydlení a také s konkrétními bytovými fondy obcí.

Tabulka 116: Snížení problémů spojených s nekvalitním bydlením

Cílová skupina	n	V předchozím bydlení	Po nastěhování	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	49.0%	25.9%	-23.1	<0.001
přímé zabydlení do SB	97	49.5%	19.6%	-29.9	<0.001
prostupný	50	48.0%	38.0%	-10.0	0.192

Ke statisticky signifikantnímu snížení problémů spojených s bydlením došlo rovněž u první skupiny obcí¹⁵¹ (o 35 p. b. z 55 % na 20 %, p-hodnota=0.001) a u čtvrté skupiny obcí¹⁵² (o 30 p. b. z 50 % na 20 %, p-hodnota=0.035). Zajímavým faktem v tomto kontextu je, že se u první i čtvrté skupiny obcí jedná o obce s přítomností sociálně vyloučených lokalit s nízkou kvalitou bydlení.

Z perspektivy jednotlivých obcí došlo ke statisticky signifikantnímu snížení problémů spojených s bydlením; došlo k nim v Brně (o 41 p. b., z 64.7 % na 23.5 %, p-hodnota=0.033) a Ostravě (o 50 p. b. z 60 % na 10 %, p-hodnota=0.003). Právě tyto obce přitom tvoří první skupinu obcí.

Spokojenost se sousedstvím u uživatelů sociálního bydlení

Hypotéza o nárůstu spokojenosti se sousedstvím u uživatelů sociálního bydlení je zpracována na základě odpovědí na otázky o pocitu bezpečí po setmění, o zkušenosti s distribucí drog

¹⁵⁰ Byly zjišťovány i odpovědi na stejnou otázku po dvanácti měsících pobytu v sociálním bydlení, zde ovšem nedocházelo k signifikantním změnám výskytu problémů spojených s nekvalitním bydlením, což je logické, jelikož všechny domácnosti (kromě 18) setrvali po 12 měsících ve stejných bytech jako při nastěhování. Rovněž jsme se původně chtěli zaměřit na otázku vztahující se k velikosti obytné plochy domácnosti. K těmto výpočtům jsme ovšem neměli dostatek podkladů s ohledem na chybějící data a výskyt kvalitativních odpovědí na otázku na počet m² typu 2 + kk.

¹⁵¹ Velká města (Brno, Ostrava, Plzeň)

¹⁵² Obce s akcentovanou tematikou sociálního vyloučení (Chomutov, Most, Velké Hamry)

v místě bydliště, o zkušenosti s vloupáním v místě bydliště a možnosti vyspat se v místě bydliště dle potřeby.

Respondenti odpovídali na otázku, jak bezpečně se cítili po setmění v místě svého bydliště v předchozím bydlišti a v místě bydliště po nastěhování¹⁵³. Odpovědi byly zaznamenány na čtyřstupňové škále (velmi bezpečně, bezpečně, v nebezpečí, ve velkém nebezpečí). V následující tabulce jsou uvedeny procenta respondentů, kteří se v okolí svého bydliště cítili bezpečně nebo velmi bezpečně. Pocit bezpečí velmi podobně rostl v případě přímého zabydlení do sociálního bydlení i u prostupného systému sociálního bydlení (o 14 p. b.), je tak ovlivňován spíše konkrétní lokalitou, kde je sociální bydlení umístěno. Je ovšem nutné podotknout, že v případě přímého zabydlení do sociálního bydlení byl nárůst (o 15.5 p. b.) spokojenosti se sousedstvím statisticky signifikantní.

Tabulka 117: Pocit bezpečí

Cílová skupina	n	V předchozím bydlení	Po nastěhování	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	61.9%	76.9%	15.0	0.002
přímé zabydlení do SB	97	59.8%	75.3%	15.5	0.007
prostupný	50	66.0%	80.0%	14.0	0.084

Z perspektivy jednotlivých obcí došlo ke statisticky signifikantnímu nárůstu pocitu bezpečí pouze v Brně (o 41 p. b., n=17, p-hodnota=0.02) a v Ostravě (o 30 p. b., n=20, p-hodnota=0.035). Uvedené opět ale souvisí spíše s umístěním bytového fondu a s tím, z jakého předchozího místa bydliště lidé do sociálního bydlení přišli.

Další otázkou, pomocí níž je zpracována odpověď na hypotézu vztahující se ke spokojenosti se sousedstvím je otázka směřující na užívání nebo prodej drog v okolí bydliště, jehož se stal nebo nestal sám respondent nebo někdo z jeho domácnosti svědkem v posledním roce. Předkládaná tabulka prezentuje kladné odpovědi na otázku v procentech v předchozím bydlení a po 12 měsících. U obou systémů sociálního bydlení došlo ke statisticky signifikantnímu poklesu zkušenosti s užíváním nebo prodejem drog v místě bydliště (v případě přímého zabydlení do sociálního bydlení o 17 p. b. a u prostupného systému sociálního bydlení o 14 p. b.). Tento pokles je tedy nejspíše způsoben umístěním sociálního bydlení.

¹⁵³ Byly zjišťovány i odpovědi na stejnou otázku po dvanácti měsících pobytu v sociálním bydlení, zde ovšem nedocházelo k signifikantním změnám v pocitu bezpečí uživatelů sociálního bydlení, což je logické, jelikož všechny domácnosti (kromě 18) setrvali po 12 měsících ve stejných bytech (stejném místě pobytu) jako při nastěhování.

Tabulka 118: Užívání nebo prodej drog v lokalitě

Cílová skupina	n	V předchozím bydlení	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	34.0%	18.4%	-15.6	<0.001
přímé zabydlení do SB	97	40.2%	23.7%	-16.5	0.008
prostupný	50	22.0%	8.0%	-14.0	0.02

Zkušenost s užíváním a prodejem drog v sousedství poklesla u čtvrté skupiny obcí¹⁵⁴ (o 45 p. b. z 65 % na 20 %, p-hodnota=0.006). Data z jednotlivých obcí rovněž ukazují, že docházelo ve všech obcích k poklesu zkušenosti s užíváním nebo prodejem drog v okolí bydliště.

Další otázkou pro zpracování hypotézy byla otázka na výskyt zkušenosti s vloupáním v posledních 12 měsících. Předkládaná tabulka prezentuje kladné odpovědi na otázku v procentech v předchozím bydlení a po 12 měsících. U obou systémů sociálního bydlení došlo k signifikantnímu poklesu zkušenosti s vloupáním (v případě přímého zabydlení do sociálního bydlení o 5 p. b. a u prostupného systému sociálního bydlení o 10 p. b.). Tento pokles je tedy nejspíše stejně jako pokles zkušenosti s užíváním a prodejem drog v místě bydliště způsoben spíše umístěním sociálního bydlení.

Tabulka 119: Výskyt zkušenosti s vloupáním

Jméno cílové skupiny	n	V předchozím bydlení	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	11.6%	4.8%	-6.8	0.015
přímé zabydlení do SB	97	11.3%	6.2%	-5.2	0.013
prostupný	50	12.0%	2.0%	-10.0	0.063

Další otázka pro zpracování hypotézy byla otázka na možnost nebo nemožnost vyspat se dle potřeby. Předkládaná tabulka prezentuje kladné odpovědi na otázku v procentech v předchozím bydlení a po 12 měsících. Možnost vyspat se dle potřeby se zvýšila o 4 p. b. pouze v případě přímého zabydlení do sociálního bydlení, zdá se tedy, že tato možnost může být spojena např. s vyšší vnímanou jistotou bydlení, kterou tento systém sociálního bydlení nabízí.

¹⁵⁴ Obce s akcentovanou tematikou sociálního vyloučení (Chomutov, Most, Velké Hamry)

Tabulka 120: Možnost vyspat se dle potřeby

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	68.0%	69.4%	1.4	0.445
přímé zabydlení do SB	97	70.0%	74.0%	4.0	0.402
prostupný	50	67.0%	67.0%	0.0	0.566

Vnímaný fyzický a psychický zdravotní stav u uživatelů sociálního bydlení

Respondenti odpovídali na pětistupňové škále, jaký je jejich současný zdravotní stav (velmi dobrý, dobrý, uspokojivý, špatný, velmi špatný). V následující tabulce je možné vidět, kolik procent respondentů hodnotí svůj zdravotní stav jako dobrý nebo velmi dobrý a rozdíl v tomto hodnocení při nastěhování a po 12 měsících.¹⁵⁵ U prostupného systému sociálního bydlení došlo ke statisticky signifikantnímu zhoršení vnímaného fyzického zdravotního stavu o 14 p. b. V případě přímého zabydlení do sociálního bydlení došlo sice k mírnému zlepšení zdravotního stavu, ale jen o 1 p. b. a statisticky nesignifikantně. Zdá se tedy, že jednotlivé systémy sociálního bydlení ovlivňují vnímaný fyzický zdravotní stav svých uživatelů.

Tabulka 121: Vnímaný fyzický zdravotní stav

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	48.3%	42.9%	-5.4	0.134
přímé zabydlení do SB	97	44.3%	45.4%	1.0	0.5
prostupný	50	54.0%	40.0%	-14.0	0.072

Respondenti odpovídali dále na otázky týkající se jejich duševní nepohody (nervozita, zoufalost, soustředěnost, deprese, pocit složitosti života, pocit bezcennosti) za posledních třicet dní na pětistupňové škále (pořád, většinou, občas, málokdy, nikdy). Pro zpracování celkového skóru z odpovědí vztahujících se k duševní pohodě byl vytvořen skór 0 až 100 procent, kde 0 prezentovala výskyt duševní nepohody „pořád“ a 100 prezentovalo výskytu duševní nepohody „nikdy“. V prezentované tabulce jsou zobrazeny mediány. Vnímaný psychický zdravotní stav se statisticky signifikantně zlepšil v případě přímého zabydlení do sociálního bydlení o 6 p. b. U uživatelů prostupného systému sociálního bydlení se naopak mírně zhoršil o 4 p. b.

¹⁵⁵ Od analýzy dalších otázek vztahovaných ke zdravotnímu stavu respondentů (např. míře omezení nemocí v běžném životě) jsme museli upustit, jelikož filtrovací otázky zaměřené na existenci dlouhodobého onemocnění či diagnostikování nemoci nebo zdravotního problému lékařem významně snížily počty respondentů, tak že nebyla reálná další kategorizace dat a tím pádem ani provedení samotné analýzy.

Tabulka 122: Vnímaný psychický zdravotní stav

Cílová skupina	n	Medián o nastěhování	Medián po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	66.7%	66.7%	0.0	0.96
přímé zabydlení do SB	97	25.8%	32.0%	6.2	0.081
prostupný	50	26.0%	22.0%	-4.0	0.395

Vnímaná kontrola nad vlastními životy

V rámci následující hypotézy byl zjišťován souhlas respondentů na pětistupňové škále (úplná pravda, spíše pravda, tak napůl, spíše nepravda, úplná nepravda) u pěti výroků mapující vnímanou kontrolu respondentů nad vlastními životy. Prezentovaná procenta ukazují odpovědi respondentů („úplná pravda“ a „spíše pravda“) v procentech a jejich změnu po nastěhování a po 12 měsících. Vnímaná kontrola nad vlastními životy se statisticky signifikantně zvýšila pouze v případě přímého zabydlení do sociálního bydlení a to o 9 p. b., což může souviset s možností více „kontrolovat“ vlastní bytovou situaci.

Tabulka 123: Vnímaná kontrola nad vlastními životy

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	65.0%	70.0%	5.0	0.216
přímé zabydlení do SB	97	57.7%	67.0%	9.3	0.011
prostupný	50	52.0%	54.0%	2.0	0.5

Vnímaná životní spokojenost

Respondenti vyjadřovali spokojenost se svým životem na čtyřstupňové škále od naprosté nespokojenosti po naprostou spokojenost. V tabulce vidíme procenta respondentů, kteří uvedli, že jsou „naprosto spokojeni“ po nastěhování a po 12 měsících. Vnímaná životní spokojenost se (statisticky nesignifikantně) zvýšila v případě přímého zabydlení do sociálního bydlení (o 9 p. b.) a naopak snížila u prostupného systému sociálního bydlení (o 14 p. b.). Rozdíl nárůstu ve vnímané životní spokojenosti mezi těmito dvěma systémy je přitom 23 p. b.

Tabulka 124: Vnímaní životní spokojenost

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	28.6%	29.9%	1.4	0.447
přímé zabydlení do SB	97	28.9%	38.1%	9.3	0.1
prostupný	50	28.0%	14.0%	-14.0	0.072

Z perspektivy jednotlivých obcí lze upozornit na to, že se subjektivně vnímaná životní spokojenost zvýšila v Chomutově (56 p. b. z 11.1 % na 66.7 %, p-hodnota=0.031, n=9¹⁵⁶) a v Ostravě (30 p. b. z 25 % na 55 %, p-hodnota=0.035).

Podpůrná sociální síť u uživatelů sociálního bydlení

Hypotéza o zlepšení podpůrné sociální sítě byla testována pomocí otázky, s kolika lidmi si respondent může „důvěrně pohovořit o svých soukromých záležitostech“ v rozmezí 0 až 10 a více osob. V tabulce 126 prezentujeme poměry respondentů, kteří si mohou pohovořit se čtyřmi a více lidmi. V případě přímého zabydlení do sociálního bydlení došlo k mírnému zkvalitnění podpůrné sociální sítě (o 1 p. b.), naopak u uživatelů prostupného systému sociálního bydlení došlo ke statisticky signifikantnímu poklesu počtu osob, které si mohou takto důvěrně pohovořit a to o 18 p. b. Uvedené může být dáno možností dosažení vyššího stupně sociálního bydlení v prostupném systému jen za situace splnění určitých podmínek určených konkrétními obcemi (např. absence stížností ze strany sousedů, absence dluhů na nájemném apod.), které jsou sociálními pracovníky monitorovány (je zde tedy uplatňován určitý princip zásluhovosti, který sociální pracovník monitoruje).

Tabulka 125: Podpůrná sociální síť

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	34.0%	28.6%	-5.4	0.121
přímé zabydlení do SB	97	29.9%	30.9%	1.0	0.5
prostupný	50	42.0%	24.0%	-18.0	0.018

Počet dětí žijících mimo domácnost

Respondenti byli dotazováni na počet dětí žijících mimo domácnost. V tabulce 127 jsou zobrazeny procenta respondentů, které mají mimo domácnost aspoň jedno dítě. Data ukazují,

¹⁵⁶ Ve vztahu k těmto výsledkům je ovšem nezbytné zmínit to, že se zde vyskytují výsledky s nízkým počtem osob ve výběrovém souboru, což je významným limitem prezentovaných dat.

že v případě přímého zabydlení do sociálního bydlení dojde ke statisticky signifikantnímu snížení podílu rodin, které mají alespoň jedno nezletilé dítě, o 5 p. b., naopak u prostupného systému sociálního bydlení se podíl domácností, které mají mimo domácnost alespoň jedno dítě, (statisticky nesignifikantně) mírně zvyšuje o 4 p. b.

Tabulka 126: Počet dětí žijících mimo domácnost

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor ¹⁵⁷	147	17.0%	12.2%	-4.8	0.046
přímé zabydlení do SB	97	11.3%	6.2%	-5.2	0.009
prostupný	50	8.0%	12.0%	4.0	0.313

Využívání sociálních služeb u uživatelů sociálního bydlení

Respondenti byli dotazováni na to, jak často využívají vybrané služby nebo pomoc úřadů na třístupňové škále (často, někdy, vůbec). V následující tabulce jsou porovnána procenta osob, které využili dané služby často. Z tabulky je patrné, že v obou systémech došlo k poklesu potřeby pomoci při jednání s úřady, vyřizování sociálních dávek a pomoci při řešení bytové nouze. Větší pokles potřeby pomoci při jednání s úřady (o 22 p. b.) a vyřizování sociálních dávek nastal (o 26 p. b.) u prostupného systému sociálního bydlení. Větší pokles (dvojnásobný) při řešení bytové nouze nastal v případě přímého zabydlení do sociálního bydlení (o 32 p. b.). Nárůst potřeby pomoci při hledání zaměstnání (o 2 p. b.) a řešení dluhů (o 8 p. b.) narostl více v případě přímého zabydlení do sociálního bydlení.

¹⁵⁷ U rodin, které pobývaly v sociálním bydlení mělo na začátku ze 147 hodnocených domácností 25 rodin dítě mimo domácnost po nastěhování a po 12 měsících pobytu v sociálním bydlení se jednalo o 18 rodin.

Tabulka 127: Využívání sociálních služeb

Cílová skupina¹⁵⁸	Rozdíl – jednání s úřady (p. b.)	Rozdíl – vyřizování sociálních dávek (p. b.)	Rozdíl – pomoc při hledání zaměstnání (p. b.)	Rozdíl – pomoc při řešení dluhů (p. b.)	Rozdíl – pomoc při řešení bytové situace (p. b.)
celkový datový soubor	-11.6	-14.3	1.4	6.8	-26.5
přímé zabydlení do SB	-6.2	-8.2	2.1	8.2	-32.0
prostupný	-22.0	-26.0	0.0	4.0	-16.0

Ke statisticky signifikantnímu snížení potřeby podpory při řešení s úřady a vyřizování sociálních dávek došlo u druhé skupiny obcí, což koresponduje s předchozím výsledkem, jelikož se jednalo o obce s prostupným systémem sociálního bydlení.

Ke statisticky významnému poklesu potřeby řešení bytové situace došlo u: a) první skupiny obcí¹⁵⁹ o 27 p. b. (z 50.9 % na 23.6 %, p-hodnota=0.002); b) u druhé skupiny obcí¹⁶⁰ o 16 p. b. (ze 76 % na 60 %, p-hodnota=0.038); c) u čtvrté skupiny obcí¹⁶¹ o 35 p. b. (z 55 % na 20 %, p-hodnota=0.02); d) u páté skupiny¹⁶² obcí o 53 p. b. (z 60 na 5.7 %, p-hodnota=0.011). U třetí skupiny obcí¹⁶³ tento pokles nastal statisticky nesignifikantně, což ale může být dáno povahou cílové skupiny sociálního bydlení těchto obcí, kam patří i mladé rodiny s dětmi připravující se na výstavbu vlastního bydlení. Rovněž došlo ke statisticky signifikantnímu zvýšení potřeby pomoci při řešení dluhů u první skupiny obcí¹⁶⁴ o 13 p. b. (ze 7 % na 20 %, p-hodnota=0.033), což může být způsobeno stabilizací životní situace daných cílových skupin sociálního bydlení a zaměřením se na řešení dluhové problematiky.

Ke statisticky signifikantnímu poklesu potřeby pomoci při řešení problémů s bydlením došlo v Brně (71 p. b. ze 71 % na 0 %, p-hodnota=0.001) a v Chomutově (56 p. b. z 89 % na 33 %, p-hodnota=0.031, n=9¹⁶⁵). Ke statisticky signifikantnímu poklesu potřeby pomoci

¹⁵⁸ Kompletní data jsou prezentovaná v příloze č. 4.

¹⁵⁹ Velká města (Brno, Ostrava, Plzeň)

¹⁶⁰ Obce s prostupným systémem sociálního bydlení (Kadaň, Otrokovice, Pardubice, Praha 14, Štětí)

¹⁶¹ Obce s akcentovanou tematikou sociálního vyloučení (Chomutov, Most, Velké Hamry)

¹⁶² Obce s vysokou diferenciací bytového fondu (Jindřichův Hradec, Praha 7)

¹⁶³ Malé obce do tisíce obyvatel (Křižánky, Veselíčko, Vír)

¹⁶⁴ Velká města (Brno, Ostrava, Plzeň)

¹⁶⁵ Ve vztahu k těmto výsledkům je ovšem nezbytné zmínit to, že se zde vyskytují výsledky s nízkým počtem osob ve výběrovém souboru, což je významným limitem prezentovaných dat.

s vyřizováním sociálních dávek došlo v Otrokovicích (27 p. b. z 65.4 % na 38.5 %, p-hodnota=0.02). Tyto poklesy mohou být dány specifickým nastavením lokálních systémů sociálního bydlení, včetně upřednostňovaných cílových skupin, kdy např. v Brně bylo uplatňováno přímé zabydlení do sociálního bydlení a v Chomutově docházelo (byť v dostupném systému sociálního bydlení) ke snížení problémů spojených s nekvalitním bydlením.

Zapojení se do sousedství

Respondenti odpovídali na otázku, zda měli nebo neměli někoho mezi sousedy, s kým se přátelili. V tabulce jsou porovnávána data po nastěhování a po 12 měsících. V obou systémech sociálního bydlení došlo k poklesu zapojení se do sousedství. U dostupného systému sociálního bydlení byl tento pokles ovšem větší (o cca 16 p. b. oproti přímému zabydlení do sociálního bydlení s 8 p. b.) a statisticky signifikantní.

Tabulka 128: Zapojení se do sousedství

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	71.4%	53.1%	-18.4	<0.001
přímé zabydlení do SB	97	68.0%	60.0%	-8.0	0.262
dostupný	50	73.2%	49.5%	-23.7	<0.001

Respondenti byli dále dotazováni, zda měli nebo neměli mezi sousedy někoho, s kým měli/mají špatný vztah. V tabulce jsou porovnávána data po nastěhování a po 12 měsících. U dostupného systému sociálního bydlení i v případě přímého zabydlení do sociálního bydlení došlo k poklesu špatných vztahů se sousedy, pouze v případě přímého zabydlení do sociálního bydlení byl však tento pokles statisticky signifikantní (o 16 p. b.).

Tabulka 129: Špatný vztah se sousedy

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	35.4%	19.0%	-16.3	<0.001
přímé zabydlení do SB	97	32.0%	16.5%	-15.5	0.004
dostupný	50	42.0%	24.0%	-18.0	0.032

Ke statisticky signifikantnímu snížení zapojení do sousedství došlo u první skupiny obcí¹⁶⁶ (o 33 p. b. ze 74.5 % na 41.8 %, p-hodnota=0.001). Z perspektivy jednotlivých obcí došlo ke

¹⁶⁶ Velká města (Brno, Ostrava, Plzeň)

statisticky signifikantnímu snížení zapojení se do sousedství v Brně (41 p. b. ze 70.6 % na 29.4 %, p-hodnota=0.023) a v Ostravě (45 p. b. z 85 % na 40 %, p-hodnota=0.002); obě obce přitom patří do zmiňované první skupiny.

Z perspektivy jednotlivých obcí došlo ke statisticky signifikantnímu poklesu špatných vztahů se sousedy v Chomutově (o 67 p. b. ze 77.8 % na 11.1 %, p-hodnota=0.016, n=9¹⁶⁷).

Ve vztahu k uvedenému je ovšem nezbytné reflektovat, že existují specifické cílové skupiny a životní situace, u nichž lze predikovat nižší zapojení se do sousedství, jedná se o: a) specifické prioritní cílové skupiny sociálního bydlení (viz výše); b) pobyt v azylovém domě, ubytovně či nájemním bydlením nebo s životní situace bez střechy; c) osoby, které se v posledních pěti letech stěhovali více než dvakrát; d) osoby s délkou bezdomovectví delší než pět let; a e) osoby, jejichž náklady na bydlení jsou více než 40 % příjmů domácnosti.

Finanční situace domácnosti uživatelů sociálního bydlení

V rámci evaluace finanční situace uživatelů sociálního bydlení byly hodnoceny celkové příjmy domácnosti, výdaje domácnosti za bydlení, počet dní bez peněz měsíčně, využívání krátkodobých půjček a vykonávání placené práce¹⁶⁸. Celkové příjmy domácnosti se statisticky signifikantně zvýšily u dostupného systému sociálního bydlení i v případě přímého zabydlení do sociálního bydlení. U dostupného systému sociálního bydlení byl tento nárůst vyšší v mediánu o 1 700 Kč oproti přímému zabydlení do sociálního bydlení. Je ovšem důležité upozornit, že tento rozdíl v nárůstu může být dán spíše celkovou finanční situací domácnosti než nastavením systému sociálního bydlení.

Tabulka 130: Celkové příjmy domácnosti

Cílová skupina	n - DPN	n – D12	Medián po nastěhování	Medián po 12-ti měsících	Rozdíl	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	132	132	12 075	15 488	3 413.0	<0.001
přímé zabydlení do SB	94	91	13 200	15 900	2 700.0	0.006
prostupný	38	41	9 600	14 000	4 400	0.032

Respondenti byli také dotazováni, jakou částku měsíčně vydávali za náklady na bydlení v posledním měsíci (před nastěhováním). V tabulce jsou zobrazeny mediány těchto výdajů

¹⁶⁷ Ve vztahu k těmto výsledkům je ovšem nezbytné zmínit to, že se zde vyskytují výsledky s nízkým počtem osob ve výběrovém souboru, což je významným limitem prezentovaných dat.

¹⁶⁸ Původně jsme zamýšleli zařadit i otázku týkající se výše úspor měsíčně a chybějící částky měsíčně, od tohoto záměru jsme ovšem upustili s ohledem na nevýskyt signifikantních výsledků napříč jednotlivými optikami nahlížení na data.

po nastěhování a po 12 měsících. V prostupném systému sociálního bydlení výdaje domácnosti na bydlení mírně vzrostly (o 400 Kč), v prostupném systému sociálního bydlení se mírně snížily (o 800 Kč). Žádná z těchto změn ovšem není statisticky signifikantní. Výdaje domácnosti na bydlení tak mohou být ovlivněny spíše výší těchto výdajů v konkrétních obcích.

Tabulka 131: Celkové výdaje domácnosti na bydlení

Cílová skupina	n-DPN	n-D12	Medián po nastěhování	Medián po 12-ti měsících	Rozdíl	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	127	140	5 500	5 500	0.0	0.335
přímé zabydlení do SB	91	95	5560	6000	400	0.126
prostupný	36	45	5000	4200	-800	0.939

Dále jsme se dotazovali, na počet dní za poslední měsíc (před nastěhováním) byli respondenti úplně bez peněz. V tabulce jsou zobrazeny mediány počtu těchto dní po nastěhování a po 12 měsících. Počet dní bez peněz statisticky signifikantně snížil o tři dny v případě přímého zabydlení do sociálního bydlení.

Tabulka 132: Počet dní bez peněz

Cílová skupina	n - DP N	n - D12	Medián po nastěhování	Medián po 12-ti měsících	Rozdíl	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	113	119	2	0	-2.0	<0.001
přímé zabydlení do SB	82	81	3	0	-3.0	<0.001
prostupný	31	38	0.0	0.0	0.0	0.286

Počet dní bez peněz se snížil u čtvrté skupiny obcí o 10 dní (p-hodnota=0.002), do této skupiny patří i Chomutov, kde došlo jako v jediné obci ke statisticky signifikantnímu snížení počtu dní bez peněz o celých sedm dní (p-hodnota=0.003, nDPN=nD12=8¹⁶⁹). Čtvrtá skupina obcí je skupinou s vysokým sociálním vyloučením. Život v sociálně vyloučené lokalitě je přitom inherentně spojen s využíváním krátkodobých půjček viz i dále.

Respondenti byli také na třístupňové škále (často, občas, výjimečně) dotazováni, zda si krátkodobě půjčují (včetně kontokorentu), aby vyšli s penězi. V tabulce 134 jsou uvedeny procenta těch, kteří si půjčují často po nastěhování a po 12 měsících. K mírnému poklesu

¹⁶⁹ Ve vztahu k těmto výsledkům je ovšem nezbytné zmínit to, že se zde vyskytují výsledky s nízkým počtem osob ve výběrovém souboru, což je významným limitem prezentovaných dat.

krátkodobých půjček došlo v případě přímého zabydlení do sociálního bydlení, u prostupného systému sociálního bydlení se stav půjček nezměnil.

Tabulka 133: Krátkodobé půjčky

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	7.5%	6.1%	-1.4	0.395
přímé zabydlení do SB	97	7.2%	5.2%	-2.1	0.377
prostupný	50	8.0%	8.0%	0.0	0.688

Respondentů jsme se také ptali, zda vykonávali nebo nevykonávali v posledních 30 dnech přímo oni nebo jiný hlavní živitel/ka domácnosti placenou práci. V tabulce jsou prezentovány počty kladných odpovědí po nastěhování a po 12 měsících. V případě přímého zabydlení do sociálního bydlení došlo k mírnému nárůstu výkonu placené práce v posledním měsíci (o 4 p. b.), u prostupného systému sociálního bydlení došlo naopak k mírnému poklesu (o 5 p. b.). Celkový rozdíl v nárůstu mezi systémy činil 9 p. b.

Tabulka 134: Placená práce

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	44.2%	42.2%	-2.0	0.368
přímé zabydlení do SB	97	40.0%	44.0%	4.0	0.377
prostupný	50	46.4%	41.2%	-5.2	0.212

Perspektiva intenzity sociální práce

Intenzita sociální práce byla kategorizována na základě průměrného měsíčního počtu kontaktů se sociálním pracovníkem.

Pro souhrnné zjištění dopadů sociální práce v sociálním bydlení je možné uvést změny, které nastaly u osob s pěti a více kontakty měsíčně se sociálním pracovníkem (což byl maximální počet kontaktů se sociálním pracovníkem); kdy došlo k významným změnám zejména v oblasti:

- Výskytu problémů spojených s nekvalitním bydlením (snížení o 25 p. b.);
- Pocitem bezpečí (nárůst o 30 p. b.);
- Podpůrné sociální sítě (zlepšení o 11 p. b.);
- Potřeby podpory při jednání s úřady (pokles o 17 p. b.); potřeby podpory při vyřízení sociálních dávek (pokles o 16 p. b.), poklesu potřeby pomoci při řešení bytové situace (pokles o 32 p. b.);

- Špatné vztahy se sousedy (pokles o 11 p. b.);
- Celkové příjmy domácnosti (nárůst o 6 134 Kč);
- Počet dní bez peněz (pokles o 7 dní);
- Vnímaný psychický zdravotní stav: Můžeme poukázat na to, že rozdíl mezi změnami u těch, co mají se sociálními pracovníky méně než tři kontakty měsíčně a těmi, co mají pět a více kontaktů se sociálními pracovníky měsíčně činil 13 p. b. Psychický zdravotní stav může tedy ovlivňovat vnímaná podpora ze strany sociálního pracovníka.
- Vnímaná životní spokojenost: Lze upozornit na to, že mezi cílovou skupinou s méně než třemi kontakty se sociálními pracovníky měsíčně a cílovou skupinou s pěti a více kontakty je rozdíl téměř 9 p. b.
- Je také možné upozornit na to, že v oblasti spokojenosti s bydlením se nárůst spokojenosti s bytem, domem a lokalitou u osob se třemi až čtyřmi kontakty se sociálním pracovníkem se objevil průměrně u více než 42 % respondentů a u osob s 5 a více kontakty se sociálním pracovníkem se objevil průměrně u téměř 60 % respondentů.

Lze tedy konstatovat, že má sociální práce významný vliv na změny v jednotlivých oblastech životní situace uživatelů sociálního bydlení!

Jistota bydlení

Hypotéza vztahující se k jistotě bydlení u uživatelů sociálního bydlení je zpracována na základě odpovědi na otázku, zda se respondenti domnívají, že budou nebo nebudou moci v místě, kde bydlí zůstat bydlet, tak dlouho, jak budou chtít (v dotazování po 12 měsících je otázka doplněna: „pokud budete plnit podmínky nájemní smlouvy“).¹⁷⁰

Jistota bydlení se zvýšila statisticky signifikantně a nejvíce (o 39 p. b.) u osob se třemi až čtyřmi kontakty se sociálním pracovníkem měsíčně. U osob s pěti a více kontakty došlo ke statisticky nesignifikantnímu nárůstu jistoty bydlení o 14 p. b. Zdá se tedy, že má četnost kontaktů měsíčně vliv na nárůst jistoty bydlení, zároveň lze však spekulovat nad tím, že může vysoká četnost kontaktů se sociálním pracovníkem souviset s řešením nějakého „problému“, což zase může jistotu bydlení o něco snižovat.

Tabulka 135: Jistota bydlení

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	139	64.7%	82.7%	18.0	<0.001

¹⁷⁰ U otázek zaměřených na důvody, proč nebudou moci uživatelé sociálního bydlení v systému zůstat, převažovala odpověď „nevím“, což bylo důvodem jejich dalšího nezařazení do analýzy.

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
méně než 3 kontakty	50	82.0%	86.0%	4.0	0.363
3 až 4 kontakty	44	45.5%	84.1%	38.6	<0.001
5 a více kontaktů	44	63.6%	77.3%	13.6	0.09

Spokojenost s bydlením u uživatelů sociálního bydlení

Hypotéza o zvýšení spokojenosti s bydlením u uživatelů sociálního bydlení je zpracována na základě odpovědi na otázku, zda respondentům vyhovuje místo předchozího a současného pobytu po nastěhování. Odpovědi jsou uvedeny na čtyřstupňové škále (vyhovuje, spíše, vyhovuj, spíše nevyhovuje, nevyhovuje). V tabulce jsou zobrazena procenta respondentů, kteří hodnotí na škále sociální byt lépe než předchozí bydlení¹⁷¹. Spokojenost s bydlením roste u všech cílových skupin, nejvíce však u osob s pěti a více kontakty (průměrně u 53 % respondentů), zde lze předpokládat, že právě tato cílová skupina potřebující větší četnost kontaktů se sociálním pracovníkem přišla z méně kvalitního bydlení a z nejtěživější životní situace.

Tabulka 136: Spokojenost s bydlením

Cílová skupina	n	Byt (%)	Dům (%)	Sousedé (%)	Lokalita (%)
celkový datový soubor	139	55.4	43.2	33.8	35.3
méně než 3 kontakty	50	46.0	32.0	30.0	26.0
3 až 4 kontakty	44	54.5	38.6	36.4	34.1
5 a více kontaktů	44	68.2	61.4	36.4	47.7

Výskyt problémů spojených s nekvalitním bydlením

Hypotéza o snížení výskytu problémů spojených s nekvalitním bydlením u uživatelů sociálního bydlení je zpracována na základě odpovědi na otázku, zda se vyskytují (či vyskytovaly) nebo nevyskytují (či nevyskytovaly) specifické problémy vztahující se ke kvalitě bydlení (např. vlhkost, díry a praskliny, potíže s vytápěním prostor, nefunkční toaleta, absence tekoucí vody, nefunkční vytápění, hluk, zahmyzení) a ke kvalitě umístění bydlení (přítomnost občanské infrastruktury, dopravní obslužnost, čistota atd.). Odpovědi byly zjišťovány ve vztahu k předchozímu místu pobytu a současnému místu pobytu po

¹⁷¹ Byly zjišťovány i odpovědi na stejnou otázku po dvanácti měsících pobytu v sociálním bydlení, zde ovšem nedocházelo k signifikantním změnám spokojenosti uživatelů sociálního bydlení s bydlením, což je logické, jelikož všechny domácnosti (kromě 18) setrvali po 12 měsících ve stejných bytech jako při nastěhování.

nastěhování.¹⁷² Z jednotlivých odpovědí je vytvořen celkový skór výskytu problémů spojených s nekvalitním bydlením.

Výskyt problémů s nekvalitním bydlením se statisticky signifikantně snižoval u všech cílových skupin, procentuálně nejvíce (o 25 p. b.) však u cílové skupiny osob s pěti a více kontakty. Zde lze předpokládat, že právě tato cílová skupina potřebující větší četnost kontaktů se sociálním pracovníkem přišla z méně kvalitního bydlení a z nejtěživější životní situace.

Tabulka 137: Snížení problémů spojených s nekvalitním bydlením

Cílová skupina	n	V předchozím bydlení	Po nastěhování	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	139	48.9%	26.6%	-22.3	<0.001
méně než 3 kontakty	50	56.0%	34.0%	-22.0	0.017
3 až 4 kontakty	44	36.4%	18.2%	-18.2	0.048
5 a více kontaktů	44	52.3%	27.3%	-25.0	0.017

Spokojenost se sousedstvím u uživatelů sociálního bydlení

Hypotéza o nárůstu spokojenosti se sousedstvím u uživatelů sociálního bydlení je zpracována na základě odpovědí na otázky o pocitu bezpečí po setmění, o zkušenosti s distribucí drog v místě bydliště, o zkušenosti s vloupáním v místě bydliště a možnosti vyspat se v místě bydliště dle potřeby.

Respondenti odpovídali na otázku, jak bezpečně se cítili po setmění v místě svého bydliště v předchozím bydlišti a v místě bydliště po nastěhování¹⁷³. Odpovědi byly zaznamenány na čtyřstupňové škále (velmi bezpečně, bezpečně, v nebezpečí, ve velkém nebezpečí). V následující tabulce jsou uvedeny procenta respondentů, kteří se v okolí svého bydliště cítili bezpečně nebo velmi bezpečně. Spokojenost se sousedstvím statisticky signifikantně a nejvíce vzrostla u cílové skupiny osob s pěti a více kontakty se sociálním pracovníkem měsíčně (o 30 p. b.). Zde lze opět uvést předpoklad, že právě tato cílová skupina potřebující větší četnost kontaktů se sociálním pracovníkem přišla z méně kvalitního bydlení a z nejtěživější životní situace.

¹⁷² Byly zjišťovány i odpovědi na stejnou otázku po dvanácti měsících pobytu v sociálním bydlení, zde ovšem nedocházelo k signifikantním změnám výskytu problémů spojených s nekvalitním bydlením, což je logické, jelikož všechny domácnosti (kromě 18) setrvali po 12 měsících ve stejných bytech jako při nastěhování. Rovněž jsme se původně chtěli zaměřit na otázku vztahující se k velikosti obytné plochy domácnosti. K těmto výpočtům jsme ovšem neměli dostatek podkladů s ohledem na chybějící data a výskyt kvalitativních odpovědí na otázku na počet m² typu 2 + kk.

¹⁷³ Byly zjišťovány i odpovědi na stejnou otázku po dvanácti měsících pobytu v sociálním bydlení, zde ovšem nedocházelo k signifikantním změnám v pocitu bezpečí uživatelů sociálního bydlení, což je logické, jelikož všechny domácnosti (kromě 18) setrvali po 12 měsících ve stejných bytech (stejném místě pobytu) jako při nastěhování.

Tabulka 138: Pocit bezpečí

Cílová skupina	n	V předchozím bydlení	Po nastěhování	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	139	61.9%	75.5%	13.7	0.005
méně než 3 kontakty	50	72.0%	80.0%	8.0	0.212
3 až 4 kontakty	44	70.5%	75.0%	4.5	0.407
5 a více kontaktů	44	40.9%	70.5%	29.5	0.001

Další otázkou, pomocí níž je zpracována odpověď na hypotézu je otázka směřující na užívání nebo prodej drog v okolí bydliště, jehož se stal nebo nestal sám respondent nebo někdo z jeho domácnosti svědkem v posledním roce. Předkládaná tabulka prezentuje kladné odpovědi na otázku v procentech v předchozím bydlení a po 12 měsících.

Užívání drog v místě bydliště statisticky signifikantně kleslo u cílové skupiny s méně než třemi kontakty se sociálním pracovníkem měsíčně (o 12 p. b.) a u cílové skupiny s pěti a více kontakty se sociálním pracovníkem měsíčně (o 27 p. b.). Užívání drog v místě bydliště lze tedy spojovat zejména s místem předchozího bydliště.

Tabulka 139: Užívání nebo prodej drog v lokalitě

Cílová skupina	n	V předchozím bydlení	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	139	33.1%	17.3%	-15.8	<0.001
méně než 3 kontakty	50	24.0%	12.0%	-12.0	0.035
3 až 4 kontakty	44	20.5%	11.4%	-9.1	0.194
5 a více kontaktů	44	56.8%	29.5%	-27.3	0.014

Další otázkou pro zpracování hypotézy byla otázka na výskyt zkušenosti s vloupáním v posledních 12 měsících. Předkládaná tabulka prezentuje kladné odpovědi na otázku v procentech v předchozím bydlení a po 12 měsících. Zkušenosti s vloupáním projevily klesající trend u všech cílových skupin. Zkušenosti s vloupáním statisticky signifikantně klesly u cílové skupiny s méně než třemi kontakty se sociálním pracovníkem měsíčně. Zkušenosti s vloupáním proto lze spojovat zejména s místem předchozího bydliště.

Tabulka 140: Výskyt zkušenosti s vloupáním

Jméno cílové skupiny	n	V předchozím bydlení	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	139	12.2%	5.0%	-7.2	0.015
méně než 3 kontakty	50	8.0%	0.0%	-8.0	0.062
3 až 4 kontakty	44	11.4%	6.8%	-4.5	0.344
5 a více kontaktů	44	18.2%	9.1%	-9.1	0.145

Další otázka pro zpracování hypotézy byla otázka na možnost nebo nemožnost vyspat se dle potřeby. Předkládaná tabulka prezentuje kladné odpovědi na otázku v procentech v předchozím bydlení a po 12 měsících. Možnost vyspat se dle potřeby se statisticky signifikantně neměnila dle měsíčního počtu kontaktů se sociálním pracovníkem, lze ji tedy spojovat spíše s jinými proměnnými.

Tabulka 141: Možnost vyspat se dle potřeby

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	139	66.9%	68.3%	1.4	0.444
méně než 3 kontakty	50	72.0%	74.0%	2.0	0.5
3 až 4 kontakty	44	75.0%	68.2%	-6.8	0.291
5 a více kontaktů	44	52.3%	61.4%	9.1	0.252

Vnímaný fyzický a psychický zdravotní stav u uživatelů sociálního bydlení

Respondenti odpovídali na pětistupňové škále, jaký je jejich současný zdravotní stav (velmi dobrý, dobrý, uspokojivý, špatný, velmi špatný). V následující tabulce je možné vidět, kolik procent respondentů hodnotí svůj zdravotní stav jako dobrý nebo velmi dobrý a rozdíl v tomto hodnocení při nastěhování a po 12 měsících.¹⁷⁴

V rámci změn vnímaného fyzického zdravotního stavu nedošlo u žádné ze skupin ke statisticky signifikantní změně, k této změně ovšem nedošlo ani u celého souboru respondentů. Lze tedy předpokládat buď chroničnost zdravotních potíží, zaměření se na zdravotní potíže v důsledku stabilizace situace bydlení nebo jiné vlivy související se zdravotním stavem.

¹⁷⁴ Od analýzy dalších otázek vztahených ke zdravotnímu stavu respondentů (např. míře omezení nemocí v běžném životě) jsme museli upustit, jelikož filtrovací otázky zaměřené na existenci dlouhodobého onemocnění či diagnostikování nemoci nebo zdravotního problému lékařem významně snížily počty respondentů, tak že nebyla reálná další kategorizace dat a tím pádem ani provedení samotné analýzy.

Tabulka 142: Vnímaný fyzický zdravotní stav

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	139	48.9%	43.2%	-5.8	0.121
méně než 3 kontakty	50	46.0%	42.0%	-4.0	0.363
3 až 4 kontakty	44	47.7%	38.6%	-9.1	0.194
5 a více kontaktů	44	52.3%	47.7%	-4.5	0.402

Respondenti odpovídali dále na otázky týkající se jejich duševní nepohody (nervozita, zoufalost, soustředěnost, deprese, pocit složitosti života, pocit bezcennosti) za posledních třicet dní na pětistupňové škále (pořád, většinou, občas, málokdy, nikdy). Pro zpracování celkového skóru z odpovědí vztahujících se k duševní pohodě byl vytvořen skór 0 až 100 procent, kde 0 prezentovala výskyt duševní nepohody „*pořád*“ a 100 prezentovalo výskytu duševní nepohody „*nikdy*“. V prezentované tabulce jsou zobrazeny mediány.

Vnímaný psychický zdravotní stav se statisticky signifikantně neměnil dle počtu kontaktů se sociálním pracovníkem, lze ovšem poukázat na to, že rozdíl mezi změnami u těch, co mají se sociálními pracovníky méně než tři kontakty měsíčně a těmi, co mají pět a více kontaktů se sociálními pracovníky měsíčně, činil 13 p. b. Vnímaný psychický zdravotní stav tedy může ovlivňovat vnímaná podpora ze strany sociálního pracovníka.

Tabulka 143: Vnímaný psychický zdravotní stav

Cílová skupina	n	Medián o nastěhování	Medián po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	139	62.5%	66.7%	4.2	0.962
méně než 3 kontakty	50	18.0%	16.0%	-2.0	0.5
3 až 4 kontakty	44	13.6%	18.2%	4.5	0.387
5 a více kontaktů	44	13.6%	25.0%	11.4	0.133

Vnímaná kontrola nad vlastními životy

V rámci následující hypotézy byl zjišťován souhlas respondentů na pětistupňové škále (úplná pravda, spíše pravda, tak napůl, spíše nepravda, úplná nepravda) u pěti výroků mapujících vnímanou kontrolu respondentů nad vlastními životy. Prezentovaná procenta ukazují odpovědi respondentů („*úplná pravda*“ a „*spíše pravda*“) v procentech a jejich změnu po nastěhování a po 12 měsících. Vnímaná kontrola nad vlastními životy statisticky nesignifikantně vzrostla nejvíce u osob s pěti a více kontakty se sociálními pracovníky (o 10 p. b.). Statistickou nesignifikantnost výsledků lze spojovat s možným přenášením části

kontroly nad vlastními životy do agendy sociálních pracovníků, kteří toto přenášeni mohou a nemusí přijmout, nebo naopak s přebíráním části kontroly sociálními pracovníky.

Tabulka 144: Vnímaná kontrola nad vlastními životy

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	139	65.0%	65.0%	0.0	0.24
méně než 3 kontakty	50	67.5%	67.5%	0.0	0.936
3 až 4 kontakty	44	57.5%	65.0%	7.5	0.458
5 a více kontaktů	44	60.0%	70.0%	10.0	0.186

Vnímaná životní spokojenost

Respondenti vyjadřovali spokojenost se svým životem na čtyřstupňové škále od naprosté nespokojenosti po naprostou spokojenost. V tabulce vidíme procenta respondentů, kteří uvedli, že jsou „*naprosto spokojeni*“ po nastěhování a po 12 měsících. Vnímaná životní spokojenost se statisticky signifikantně nezměnila u žádné ze skupin respondentů. Lze ovšem upozornit na to, že mezi cílovou skupinou se třemi a méně kontakty se sociálními pracovníky měsíčně a cílovou skupinou s pěti a více kontakty je rozdíl změny téměř 9 p. b.

Tabulka 145: Vnímaní životní spokojenost

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	139	28.1%	29.5%	1.4	0.445
méně než 3 kontakty	50	36.0%	34.0%	-2.0	0.5
3 až 4 kontakty	44	20.5%	20.5%	0.0	0.605
5 a více kontaktů	44	25.0%	31.8%	6.8	0.315

Podpůrná sociální síť u uživatelů sociálního bydlení

Hypotéza o zlepšení podpůrné sociální sítě byla testována pomocí otázky, s kolika lidmi si respondent může „*důvěrně pohovořit o svých soukromých záležitostech*“ v rozmezí 0 až 10 a více osob. V tabulce 147 prezentujeme poměry respondentů, kteří si mohou pohovořit se čtyřmi a více lidmi. Podpůrná síť u uživatelů sociálního bydlení se statisticky signifikantně zvýšila u osob s pěti a více kontakty se sociálním pracovníkem měsíčně a to o 11 p. b. Toto navýšení může být dáno právě četností kontaktů se sociálním pracovníkem.

Tabulka 146: Podpůrná sociální síť

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	139	34.5%	28.8%	-5.8	0.115
méně než 3 kontakty	50	46.0%	30.0%	-16.0	0.148
3 až 4 kontakty	44	29.5%	18.2%	-11.4	0.113
5 a více kontaktů	44	25.0%	36.4%	11.4	0.031

Počet dětí žijících mimo domácnost

Respondenti byli dotazováni na počet dětí žijících mimo domácnost. V tabulce 148 jsou zobrazena procenta respondentů, které mají mimo domácnost aspoň jedno dítě. Podíl rodin, které mají alespoň jedno nezletilé dítě žijící mimo domácnost, se statisticky signifikantně nezměnil u žádné z cílových skupin. Lze ale poukázat na klesající trend podílu rodin, které mají alespoň jedno nezletilé dítě žijící mimo domácnost, napříč skupinami. Procentuálně nejvyšší trend (o 9 p. b.) se objevil u cílové skupiny osob s pěti a více kontakty se sociálním pracovníkem měsíčně. Zde je samozřejmě možné reflektovat pomoc sociálních pracovníků v agendě návratu dětí žijících mimo domácnost, ale je nutné zohlednit i jiné proměnné v životní situaci uživatelů sociálního bydlení (viz výše), které v tomto hrají roli.

Tabulka 147: Počet dětí žijících mimo domácnost

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	139	10.1%	7.2%	-2.9	0.194
méně než 3 kontakty	50	16.0%	12.0%	-4.0	0.313
3 až 4 kontakty	44	15.9%	11.4%	-4.5	0.25
5 a více kontaktů	44	20.5%	11.4%	-9.1	0.109

Využívání sociálních služeb u uživatelů sociálního bydlení

Respondenti byli dotazováni na to, jak často využívají vybrané služby nebo pomoc úřadů na třístupňové škále (často, někdy, vůbec). V následující tabulce jsou porovnána procenta osob, které využili dané služby často.

K nejvyšším a zároveň statisticky signifikantním poklesům potřeb podpory sociálních služeb v jednání s úřady (pokles o 17 p. b.), vyřizování sociálních dávek (16 p. b.) a při řešení bytové situace (32 p. b.) došlo u cílové skupiny s pěti a více kontakty se sociálními pracovníky měsíčně. Ke statisticky signifikantnímu poklesu potřeby pomoci při řešení bytové situace došlo u všech cílových skupin. Tyto oblasti lze přitom vnímat jako oblasti nejvyšší podpory ze strany sociálních pracovníků v synergii s pobytem v sociálním bydlení.

Tabulka 148: Využívání sociálních služeb

Cílová skupina ¹⁷⁵	Rozdíl – jednání s úřady (p. b.)	Rozdíl – vyřizování sociálních dávek (p. b.)	Rozdíl – pomoc při hledání zaměstnání (p. b.)	Rozdíl – pomoc při řešení dluhů (p. b.)	Rozdíl – pomoc při řešení bytové situace (p. b.)
celkový datový soubor	-10.8	-13.7	0.7	7.2	-25.9
méně než 3 kontakty	-6.8	-12.0	0.0	0.0	-24.0
3 až 4 kontakty	-9.1	-13.6	-2.3	22.7	-20.5
5 a více kontaktů	-16	-15.9	2.3	0.0	-31.8

Zapojení se do sousedství

Respondenti odpovídali na otázku, zda měli nebo neměli někoho mezi sousedy, s kým se přátelili. V tabulce jsou porovnávána data po nastěhování a po 12 měsících. K poklesu zapojení se do sousedství došlo u všech cílových skupin, statisticky signifikantní byl tento pokles u osob se třemi a více kontakty se sociálním pracovníkem a to více než o 20 p. b. Zapojení se do sousedství je tak spojeno spíše s jinými fenomény než s podporou sociálního pracovníka. Může být spojováno (vyjma výše zmíněného) např. se špatnými zkušenostmi se sousedy.

Tabulka 149: Zapojení se do sousedství

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	139	71.2%	54.7%	-16.5	0.002
méně než 3 kontakty	50	70.0%	62.0%	-8.0	0.262
3 až 4 kontakty	44	72.7%	52.3%	-20.5	0.025
5 a více kontaktů	44	70.5%	47.7%	-22.7	0.021

¹⁷⁵ Kompletní data jsou prezentovaná v příloze č. 4.

Respondenti byli dále dotazováni, zda měli nebo neměli mezi sousedy někoho, s kým měli špatný vztah. V tabulce jsou porovnávána data po nastěhování a po 12 měsících. Špatné vztahy se sousedy poklesly ve všech cílových skupinách, statisticky signifikantně přitom u osob podpořených pěti a více kontakty měsíčně (o 11 p. b.). Sociální práce se sousedstvím tedy může mít statisticky významný vliv na pokles špatných vztahů se sousedy.

Tabulka 150: Špatný vztah se sousedy

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	139	36.0%	20.1%	-15.8	<0.001
méně než 3 kontakty	50	40.0%	20.0%	-20.0	0.211
3 až 4 kontakty	44	31.8%	18.2%	-13.6	0.055
5 a více kontaktů	44	34.1%	22.7%	-11.4	0.018

Finanční situace domácnosti uživatelů sociálního bydlení

V rámci evaluace finanční situace uživatelů sociálního bydlení byly hodnoceny celkové příjmy domácnosti, výdaje domácnosti za bydlení, počet dní bez peněz měsíčně, využívání krátkodobých půjček a vykonávání placené práce¹⁷⁶. Celkové příjmy domácnosti se zvýšily u všech cílových skupin. Ke statisticky signifikantnímu zvýšení došlo u cílových skupin s méně než třemi kontakty (o 3 110 Kč) a více než pěti kontakty. U skupiny s pěti a více kontakty bylo přitom zvýšení celkových příjmů domácnosti nejvyšší (o 6 134.50 Kč). Zde lze usuzovat na to, že má sociální práce vliv na příjmy domácnosti v kontextu vyřízení sociálních dávek (popř. hledání zaměstnání apod.), což může cílové skupině s pěti a více kontakty, u nichž nejvyšší míra podpory indikuje příchod z nejzávažnější životní situace mít vliv na celkovou finanční situaci domácnosti. Zároveň je ovšem třeba brát v potaz individuálnost finanční situace každé domácnosti, na což poukazuje statisticky signifikantní změna u cílové skupiny se třemi a méně kontakty. Lze rovněž ale usuzovat na to, že tato cílová skupina s nejmenší potřebou sociální práce nemusela přicházet z tak závažné životní situace.

¹⁷⁶ Původně jsme zamýšleli zařadit i otázku týkající se výše úspor měsíčně a chybějící částky měsíčně, od tohoto záměru jsme ovšem upustili s ohledem na nevyskytující se signifikantní výsledky napříč jednotlivými optikami nahlížení na data.

Tabulka 151: Celkové příjmy domácnosti

Cílová skupina	n - DPN	n - D12	Medián po nastěhování	Medián po 12-ti měsících	Rozdíl	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	124	126	12 075	15 488	3 413.0	0.002
méně než 3 kontakty	46	46	13 140	16 250	3 110.0	0.033
3 až 4 kontakty	35	41	11 620	13 600	1 980.0	0.317
5 a více kontaktů	42	38	9 666	15 800	6 134.5	0.018

Respondenti byli také dotazováni, jakou částku měsíčně vydávali za náklady na bydlení v posledním měsíci (před nastěhováním). V tabulce jsou zobrazeny mediány těchto příjmů po nastěhování a po 12 měsících. Částka nákladů na bydlení se statisticky signifikantně nezměnila ani u jedné z cílových skupin. Zdá se, že je částka vydávaná na bydlení ovlivňována jinými fenomény než sociální prací; nejspíše vyšší nájmu v konkrétní obci.

Tabulka 152: Celkové výdaje domácnosti na bydlení

Cílová skupina	n- DPN	n- D12	Medián po nastěhování	Medián po 12-ti měsících	Rozdíl	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	120	132	5 000	5 481	481	0.329
méně než 3 kontakty	44	47	5 000	5 200	200	0.769
3 až 4 kontakty	37	41	4 130	5 100	970	0.42
5 a více kontaktů	38	43	6 000	5 755	-245	0.307

Dále jsme se dotazovali, na počet dní za poslední měsíc (před nastěhováním), kdy byli respondenti úplně bez peněz. V tabulce jsou zobrazeny mediány počtu těchto dní po nastěhování a po 12 měsících. Počet dní bez peněz se statisticky signifikantně snížil u cílové skupiny s pěti a více kontakty a to celkově o 7 dní, což lze spatřovat jako efekt podpory sociální práce.

Tabulka 153: Počet dní bez peněz

Cílová skupina	n - DPN	n - D12	Medián po nastěhování	Medián po 12-ti měsících	Rozdíl	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	107	113	2	0	-2.0	<0.001
méně než 3 kontakty	40	41	0	0	0.0	0.116
3 až 4 kontakty	32	39	2	0	-2.0	0.092

Cílová skupina	n - DPN	n – D12	Medián po nastěhování	Medián po 12-ti měsících	Rozdíl	Stat. test (p-hodnota)
5 a více kontaktů	34	32	7	0	-7.0	0.007

Respondenti byli také na třístupňové škále (často, občas, výjimečně) dotazováni, zda si krátkodobě půjčují (včetně kontokorentu), aby vyšli s penězi. V tabulce jsou uvedeny procenta těch, kteří si půjčují často po nastěhování a po 12 měsících. Krátkodobé půjčky se statisticky signifikantně neměnily v žádné z cílových skupin kategorizované podle počtu kontaktů se sociálním pracovníkem měsíčně. V tomto kontextu je ovšem nutné zvážit možnou sociální desirabilitu odpovědí uživatelů sociálního bydlení (podrobně viz limity výzkumu).

Tabulka 154: Krátkodobé půjčky

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	139	7.9%	6.5%	-1.4	0.395
méně než 3 kontakty	50	6.0%	4.0%	-2.0	0.5
3 až 4 kontakty	44	9.1%	6.8%	-2.3	0.5
5 a více kontaktů	44	9.1%	9.1%	0.0	0.056

Respondentů jsme se také ptali, zda vykonávali nebo nevykonávali v posledních 30 dnech přímo oni nebo jiný hlavní živitel/ka domácnosti placenou práci. V tabulce jsou prezentovány počty kladných odpovědí po nastěhování a po 12 měsících. Placená práce se statisticky signifikantně neměnila u žádné z cílových skupin, zdá se tedy, že výkon placené práce ovlivňují spíše konkrétní důvody jejího nevykonávání (viz výše).

Tabulka 155: Placená práce

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	139	45.3%	43.2%	-2.2	0.368
méně než 3 kontakty	50	56.0%	56.0%	0.0	0.613
3 až 4 kontakty	44	40.9%	36.4%	-4.5	0.377
5 a více kontaktů	44	36.4%	34.1%	-2.3	0.5

EQ2: Analýza dopadu sociálního bydlení na děti

Do hlavní analýzy dopadu sociálního bydlení na děti vstoupilo 59 odpovědí od respondentů, u kterých se podařilo spárovat odpovědi po nastěhování a po 12 měsících. Ve většině případů byl dotazník o dětech vyplňován s matkou (83 % = 49 případů), v 8 případech (14 %) byl dotazník vyplněn s otcem a ve dvou případech (3%) byl vyplněn s babičkou dítěte. U spárovaných dotazníků byl průměrný věk dětí 7 let; maximální věk činil 14 let. Jednalo se o 32 dívek (54.2 %), z toho 10 romských, a 27 chlapců (45.8 %), z toho 12 romských. 45 dětí chodilo do školy nebo školky (76.3 %), 13 do školy nebo školky nechodilo z důvodu nízkého věku (22 %), u jednoho dítěte zůstala otázka na školní docházku nezodpovězena (1.7%). Následující tabulka prezentuje celkový přehled dotazníků o dětech dle jednotlivých cílových skupin. Pro doplnění informací uvádíme, že dotazník po nastěhování byl vyplněn o 50 chlapcích (47 %) a 56 děvčatech (53%). Po 12 měsících o 32 chlapcích (46 %) a 37 děvčatech (54 %). Poměr chlapců a dívek byl tedy v obou šetřeních vyrovnaný. Průměrný věk dětí po nastěhování byl 7.2 roků, přičemž maximální věk dětí po nastěhování činil 15 let. Průměrný věk dětí po 12 měsících činil 7.6 roků, přičemž maximální věk dětí po 12 měsících byl opět 15 let.¹⁷⁷

Tabulka 156: Rozdělení dětí dle cílových skupin

Cílové skupiny	počet - po nastěhování	počet - po 12 měsících	současné v obou sběrech
celkový datový soubor	106	69	59
Prioritní skupiny sociálního bydlení ¹⁷⁸			
rodiny - ohrožené s dětmi	24	19	18
rodiny - návrat dítěte z náhradní rodinné péče	4	3	3
oběti domácího násilí	5	3	3
lidé opouštějící instituce	1	1	1
lidé opouštějící náhradní rodinnou péči	0	0	0
lidé přežívající venku, v ubytovnách nebo sociálních službách	22	12	11
lidé se zdravotním postižením	4	2	2

¹⁷⁷ Dotazník po nastěhování byl v 89 případech vyplněn s matkou (84 %), ve 13 případech otcem (12.3 %), ve 3 případech babičkou (2.8 %) a v jednom případě s jiným členem domácnosti (0.9 %).

Dotazník po 12 měsících byl v 57 případech vyplněn s matkou (82.6 %), v 10 případech otcem (14.5 %), ve 2 případech babičkou (2.9 %).

¹⁷⁸ V tabulce jsou tazatelem respondenti řazeni do několika prioritních cílových skupin sociálního bydlení: po nastěhování v 15 případech, po 12 měsících v 11 případech a současně v obou sběrech v 10 případech.

Cílové skupiny	počet - po nastěhování	počet - po 12 měsících	současné v obou sběrech
ekonomicky neaktivní senioři bez majetku	0	0	0
samoživitelky	49	25	25
čelící diskriminaci	14	7	7
Počet stěhování v posledních pěti letech			
0-1	21	14	14
2	27	13	13
3-4	33	19	19
5 a více	20	9	8
Obce spolupracující s MPSV			
Brno	10	8	7
Chomutov	8	1	1
Jindřichův Hradec	8	5	5
Kadaň	3	3	3
Křižánky	4	3	3
Most	6	4	4
Ostrava	17	11	11
Otrokovice	11	11	11
Pardubice	6	8	3
Plzeň	14	4	4
Praha 7	5	7	3
Praha 14	4	1	1
Štětí	2	1	1
Velké Hamry	5	1	1
Veselíčko	2	1	1
Vír	1	0	0
Kategorizace dle obcí			
1. skupina: Velká města ¹⁷⁹	41	23	22
2. skupina: Obce s prostupným systémem sociálního bydlení ¹⁸⁰	26	24	19
3. skupina: Malé obce do tisíce obyvatel ¹⁸¹	7	4	4

¹⁷⁹ Brno, Ostrava, Plzeň

¹⁸⁰ Kadaň, Otrokovice, Pardubice, Praha 14, Štětí

¹⁸¹ Křižánky, Veselíčko, Vír

Cílové skupiny	počet - po nastěhování	počet - po 12 měsících	současné v obou sběrech
4. skupina: Obce s akcentovanou tematikou sociálního vyloučení ¹⁸²	19	6	6
5. skupina: Obce s vysokou diferenciací bytového fondu ¹⁸³	13	12	8
Předchozí místo pobytu			
ubytovna	16	7	6
azylový dům	29	15	15
chata	3	2	2
bez střechy	0	0	0
nájemní/vlastní bydlení	39	22	22
přechodné bydlení	17	12	12
jiné	2	2	2
Délka situace bezdomovectví			
0 až 1 rok	33	19	16
více než 1 rok až 5 let	28	26	22
více než 5 let	14	11	9
ostatní	16	9	8
Cykličnost situace bezdomovectví			
1 epizoda	30	19	19
2-3 epizody	17	13	12
4 a více epizod	14	11	7
neurčeno	24	16	14
Průměrný počet měsíčních kontaktů se SP			
méně než 3	33	28	24
3 - 4	28	16	14
5 a více	28	21	17
Prostupnost systému sociálního bydlení			
prostupné	26	24	19
přímé zabydlení do SB	80	45	40
Náklady na bydlení tvoří x % příjmu			
náklady do 40%	55	33	33
náklady nad 40%	51	27	26

¹⁸² Chomutov, Most, Velké Hamry

¹⁸³ Jindřichův Hradec, Praha 7

Analýza dopadů sociálního bydlení na děti je prezentována podle jednotlivých tematických oblastí (resp. testovaných hypotéz).

Zkvalitnění spánku dětí

Téma je zpracováno pomocí odpovědi na otázku, zda může dítě spát nepřerušovaně alespoň 10 hodin denně¹⁸⁴.

Výsledky ukazují, že většina dětí může spát nepřerušovaně 10 hodin denně po nastěhování i po 12 měsících. Je zde přitom mírný nárůst dětí, které mohou spát nepřerušovaně (1.7 p. b.), tento nárůst však není statisticky signifikantní. Tento nárůst lze spojovat s nárůstem kvality bydlení v sociálním bydlení, snížením počtu stěhování (nárůst jistoty bydlení) a také s vysokou možností vyspat se dle potřeby (u 95 % dětí) v situaci po nastěhování.

Tabulka 157: Zkvalitnění spánku u dětí

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
všechny děti	59	94.9%	96.6%	1.7	0.5

Účast na zdravotnické péči

Data o účasti na zdravotnické péči v domácnostech uživatelů sociálního bydlení jsou obsažena v předchozí části analýzy. Ve vztahu k dětem byli respondenti dotazováni, zda dítě je nebo není v péči specialisty. Data ukazují procenta dětí, které jsou v péči specialisty po nastěhování a po 12 měsících. Ukazuje se přitom, že počet dětí v péči specialisty se snížil o 5.1 p. b. Tento výsledek ale není statisticky signifikantní. Pakliže tento výsledek propojíme s výsledkem následující hypotézy, který ukazuje na to, že se u dětí po 12 měsících nezměnila četnost výskytu zdravotních problémů, může výsledek poukazovat na to, že se u dětí zmírnila závažnost těchto zdravotních potíží (tj. závažnost je nižší a děti nevyžadují péči specialisty).

Tabulka 158: Děti v péči specialisty

Cílová skupina	n	Po na stěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
všechny děti	59	37.3%	32.2%	-5.1	0.304

¹⁸⁴ Rozložení odpovědí na otázku (po nastěhování/ po 12 měsících): Ano - 56/57, Ne - 2/0, Neví - 0/2, Odmítl - 1/0.

Fyzický a psychický zdravotní stav

U dětské populace byl procentuální výskyt zdravotního problému při nastěhování a po 12 měsících shodně u 37.3 % dětí (rodiče odpovídali na otázku o výskytu či nevýskytu zdravotního problému). Zdá se tedy, že 12 měsíců je krátká doba pro změnu zdravotního stavu anebo může být výskyt zdravotních potíží u dětí chronického charakteru.

Tabulka 159: Výskyt zdravotního problému u dětí

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
všechny děti	59	37.3%	37.3%	0.0	0.623

U dětí došlo k procentuálnímu nárůstu užívání léků a to o 3.4 p. b. (jednalo se o odpovědi na otázku, zda dítě užívá či neužívá nějaké léky). Tento výsledek sice není statisticky signifikantní, ale poukazuje na potenciál sociálního bydlení pro změnu přístupu k léčbě dětí u podpořených domácností.

Tabulka 160: Užívání léků u dětí

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
všechny děti	59	10.2%	13.6%	3.4	0.344

Výskyt zdravotních potíží v oblasti dýchacího ústrojí

U respondentů byl zjišťován (ne)výskyt zdravotních potíží v oblasti dýchacího ústrojí u dětí¹⁸⁵. Tento výskyt zůstal zachován po nastěhování i po 12 měsících u 10.2 % dětí. Tento výsledek může být vysvětlen chroničností zdravotních potíží u dětí, kdy je jeden rok krátkou dobou na jejich úpravu.

Tabulka 161: Výskyt zdravotních potíží v oblasti dýchacího ústrojí u dětí

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
všechny děti	59	10.2%	10.2%	0.0	0.637

¹⁸⁵ Rozložení odpovědí na otázku (po nastěhování/ po 12 měsících): Ano - 6/6, Ne - 21/29, Neví -32/24, Odmítl - 0/0.

Životní spokojenost u dětí

Rodiče dětí vyjadřovali svůj souhlas na třístupňové škále (úplně pravda, tak trochu pravda, není pravda) s výroky o pozitivních i negativních charakteristikách svých dětí¹⁸⁶. Ve výpočtu jsou zahrnuty veškeré odpovědi rodičů, kteří neodpověděli u daného výroku „Neví“ či „Odmítl“ ani po nastěhování ani po 12-ti měsících. Vypočítali jsme změny v hodnocení pravdivosti napříč celou škálou.

Z dat vyplývá, že došlo ke snížení ustaranosti u dětí po 12 měsících o 14.6 p. b. Naopak skleslost se u dětí snížila o 4.1 p. b. Ani jeden z výsledků ale není statisticky signifikantní. Nárůst skleslosti u dětí může být přitom ovlivněn jinými proměnnými, než je sociální bydlení. Může se jednat např. o ztrátu kontaktů s předchozím sociálním prostředím nebo o nutnost začlenit se do nového školního kolektivu (v důsledku stěhování), která může být pro děti stresující.

Tabulka 162: Subjektivně vnímaná životní spokojenost u dětí

Výroky	n	Snížení pravdivosti	Zvýšení pravdivosti	Rozdíl	Stat. test (p-hodnota)
Má hodně starostí, často vypadá ustaraně.	48	20.8%	6.2%	-14.6	0.092
Je často nešťastný/á, skleslý/á nebo smutný/á.	49	18.4%	14.3%	-4.1	0.804

Zlepšení podpůrné sociální sítě u dětí

Zajímavým výsledkem je, že i přestože nedošlo ke zlepšení podpůrné sociální sítě u rodičů, došlo k ní u dětí. Otázka byla operacionalizována pomocí počtu návštěv, které si dítě dovedlo domů v posledním měsíci. Aspoň jednou v posledním měsíci si přivedlo domů návštěvu 23.7 % dětí po nastěhování a 39 % dětí po 12 měsících, je zde tedy nárůst o 15.3 p. b., který je signifikantní. V předchozích místech pobytu jako je např. azylový dům či ubytovna může být nízký počet návštěv v domácnosti odůvodněn studem dětí za místo pobytu (viz např. Glumbíková, Mikulec, 2020).

¹⁸⁶ Rozložení odpovědí na otázku „Má hodně starostí, často vypadá ustaraně.“ (po nastěhování/po 12 měsících): Úplně pravda - 10/6, Tak trochu pravda - 3/3, Není pravda - 39/43, Neví - 2/4, Odmítl - 5/3; rozložení odpovědí na otázku „Je často nešťastný/á, skleslý/á nebo smutný/á.“ (po nastěhování/po 12 měsících): Úplně pravda - 7/8, Tak trochu pravda - 10/9, Není pravda - 33/38, Neví - 4/2, Odmítl - 5/2.

Tabulka 163: Podpůrná sociální síť u dětí

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
všechny děti	59	23.7%	39.0%	15.3	0.047

Problémy s chováním u dětí

Rodiče dětí vyjadřovali svůj souhlas na třístupňové škále (úplně pravda, tak trochu pravda, není pravda) s výroky o pozitivních i negativních charakteristikách svých dětí¹⁸⁷. Ve výpočtu

¹⁸⁷ Rozložení odpovědí na otázku „*Snaží se chovat pěkně k druhým lidem. Bere ohled na jejich pocity.*“ (po nastěhování/po 12 měsících): Úplně pravda - 36/47, Tak trochu pravda - 12/7, Není pravda - 2/3, Neví - 5/1, Odmítl - 4/1; rozložení odpovědí na otázku „*Je neklidný/á. Nevydrží dlouho bez hnutí.*“ (po nastěhování/po 12 měsících): Úplně pravda - 25/29, Tak trochu pravda - 15/18, Není pravda - 12/9, Neví - 3/1, Odmítl - 4/2; rozložení odpovědí na otázku „*Často si stěžuje na bolesti hlavy, žaludku nebo na nevolnost.*“ (po nastěhování/po 12 měsících): Úplně pravda - 8/8, Tak trochu pravda - 5/9, Není pravda - 39/37, Neví - 3/2, Odmítl - 4/3; rozložení odpovědí na otázku „*Obvykle se dělí s druhými (o jídlo, hry, psací potřeby aj.)*“ (po nastěhování/po 12 měsících): Úplně pravda - 37/40, Tak trochu pravda - 10/11, Není pravda - 6/4, Neví - 2/2, Odmítl - 4/2; rozložení odpovědí na otázku „*Často má záchvaty vzteku nebo výbušnou náladu.*“ (po nastěhování/po 12 měsících): Úplně pravda - 14/17, Tak trochu pravda - 17/14, Není pravda - 23/25, Neví - 1/1, Odmítl - 4/2; rozložení odpovědí na otázku „*Je spíše samotář/samotářka. Má sklon hrát si sám/sama.*“ (po nastěhování/po 12 měsících): Úplně pravda - 14/10, Tak trochu pravda - 10/16, Není pravda - 29/29, Neví - 2/2, Odmítl - 4/2; rozložení odpovědí na otázku „*Je celkem poslušný/á. Obvykle dělá, co si dospělí přejí.*“ (po nastěhování/po 12 měsících): Úplně pravda - 30/26, Tak trochu pravda - 16/21, Není pravda - 7/8, Neví - 2/2, Odmítl - 4/2; rozložení odpovědí na otázku „*Má hodně starostí, často vypadá ustaraně.*“ (po nastěhování/po 12 měsících): Úplně pravda - 10/6, Tak trochu pravda - 3/3, Není pravda - 39/43, Neví - 2/4, Odmítl - 5/3; rozložení odpovědí na otázku „*Je vždy ochotný/á pomoci, když si někdo ublíží, je zarmoucený nebo mu je zle.*“ (po nastěhování/po 12 měsících): Úplně pravda - 37/38, Tak trochu pravda - 8/10, Není pravda - 2/1, Neví - 8/7, Odmítl - 4/3; rozložení odpovědí na otázku „*Je neposedný/á.*“ (po nastěhování/po 12 měsících): Úplně pravda - 28/30, Tak trochu pravda - 15/12, Není pravda - 11/13, Neví - 2/2, Odmítl - 3/2; rozložení odpovědí na otázku „*Má alespoň jednoho dobrého kamaráda nebo kamarádku.*“ (po nastěhování/po 12 měsících): Úplně pravda - 47/48, Tak trochu pravda - 4/4, Není pravda - 0/2, Neví - 4/3, Odmítl - 4/2; rozložení odpovědí na otázku „*Často se pere s jinými dětmi nebo je šikamuje.*“ (po nastěhování/po 12 měsících): Úplně pravda - 3/3, Tak trochu pravda - 9/6, Není pravda - 40/44, Neví - 2/3, Odmítl - 5/3; rozložení odpovědí na otázku „*Je často nešťastný/á, skleslý/á nebo smutný/á.*“ (po nastěhování/po 12 měsících): Úplně pravda - 7/8, Tak trochu pravda - 10/9, Není pravda - 33/38, Neví - 4/2, Odmítl - 5/2; rozložení odpovědí na otázku „*Je mezi jinými dětmi vcelku oblíbený/á.*“ (po nastěhování/po 12 měsících): Úplně pravda - 37/40, Tak trochu pravda - 5/7, Není pravda - 3/2, Neví - 9/8, Odmítl - 5/2; rozložení odpovědí na otázku „*Snadno se dá vyrušit. Špatně se soustředí.*“ (po nastěhování/po 12 měsících): Úplně pravda - 17/12, Tak trochu pravda - 12/10, Není pravda - 20/25, Neví - 5/9, Odmítl - 5/3; rozložení odpovědí na otázku „*Je nervózní nebo nesamostatný/á v nových situacích. Snadno ztratí sebedůvěru.*“ (po nastěhování/po 12 měsících): Úplně pravda - 10/8, Tak trochu pravda - 13/13, Není pravda - 28/25, Neví - 3/10, Odmítl - 5/3; rozložení odpovědí na otázku „*Je laskavý/á k mladším dětem.*“ (po nastěhování/po 12 měsících): Úplně pravda

jsou zahrnuty veškeré odpovědi rodičů, kteří neodpověděli u daného výroku „Neví“ či „Odmítl“ ani po nastěhování ani po 12-ti měsících. Vypočítali jsme změny v hodnocení pravdivosti napříč celou škálou.

V rámci změn došlo k významnému nárůstu v položce „Snaží se chovat pěkně k druhým lidem. Bere ohled na jejich pocity.“ o 14 p. b. Druhým výsledkem, který jistě stojí za zmínku je pokles „špatného soustředění“ o 16.3 p. b. Ostatní výsledky jsou statisticky nevýznamné. Za zmínku ovšem stojí snížení ustaranosti o 14.6 p. b. a snížení výskytu „praní se s jinými dětmi nebo šikanování jiných dětí“ o 12.2 p. b.

Poskytnutí stabilního sociálního bydlení má tedy vliv na chování a duševní pohodu dětí. Můžeme usuzovat, že právě díky sociálnímu bydlení mají děti dostat soukromí a klidu, což pozitivně ovlivňuje nejen jejich empatii ve vztahu k druhým lidem, ale také jejich soustředění (Vávrová, Gojová, Glumbíková, 2019).

Tabulka 164: Pozitivní změny v chování dětí

Výroky o dětech	n	Snížení pravdivosti	Zvýšení pravdivosti	Rozdíl	Stat. test (p-hodnota)
Snaží se chovat pěkně k druhým lidem. Bere ohled na jejich pocity.	50	2.0%	16.0%	14.0	0.039
Je neklidný/á. Nevydrží dlouho bez hnutí.	52	19.2%	26.9%	7.7	0.541

- 42/45, Tak trochu pravda - 8/5, Není pravda - 2/3, Neví - 2/4, Odmítl - 5/2; rozložení odpovědí na otázku „Často lže nebo podvádí.“ (po nastěhování/po 12 měsících): Úplně pravda - 3/4, Tak trochu pravda - 13/11, Není pravda - 31/36, Neví - 6/4, Odmítl - 6/4; rozložení odpovědí na otázku „Jiné děti ho/ji šikanují.“ (po nastěhování/po 12 měsících): Úplně pravda - 3/5, Tak trochu pravda - 7/7, Není pravda - 39/38, Neví - 4/5, Odmítl - 6/4; rozložení odpovědí na otázku „Často dobrovolně pomáhá druhým (rodičům, učitelům, jiným dětem).“ (po nastěhování/po 12 měsících): Úplně pravda - 37/33, Tak trochu pravda - 8/8, Není pravda - 5/8, Neví - 3/7, Odmítl - 6/3; rozložení odpovědí na otázku „Přemýšlí, než něco udělá.“ (po nastěhování/po 12 měsících): Úplně pravda - 19/18, Tak trochu pravda - 18/13, Není pravda - 11/17, Neví - 6/8, Odmítl - 5/3; rozložení odpovědí na otázku „Krade - doma, ve škole nebo jinde.“ (po nastěhování/po 12 měsících): Úplně pravda - 0/0, Tak trochu pravda - 1/0, Není pravda - 49/52, Neví - 4/3, Odmítl - 5/4; rozložení odpovědí na otázku „Lépe vychází s dospělými než s jinými dětmi.“ (po nastěhování/po 12 měsících): Úplně pravda - 10/6, Tak trochu pravda - 9/13, Není pravda - 29/28, Neví - 6/9, Odmítl - 5/3; rozložení odpovědí na otázku „Má mnoho strachů. Snadno se poleká.“ (po nastěhování/po 12 měsících): Úplně pravda - 12/14, Tak trochu pravda - 14/9, Není pravda - 25/29, Neví - 3/4, Odmítl - 5/3; rozložení odpovědí na otázku „Vytrvá u úkolu do konce, vydrží dávat pozor.“ (po nastěhování/po 12 měsících): Úplně pravda - 23/21, Tak trochu pravda - 17/19, Není pravda - 12/12, Neví - 2/4, Odmítl - 5/3.

Často si stěžuje na bolesti hlavy, žaludku nebo na nevolnost.	51	11.8%	15.7%	3.9	0.791
Obvykle se dělí s druhými (o jídlo, hry, psací potřeby aj.)	51	17.6%	23.5%	5.9	0.664
Často má záchvaty vzteku nebo výbušnou náladu.	53	24.5%	18.9%	-5.7	0.678
Je spíše samotář/samotářka. Má sklon hrát si sám/sama.	52	26.9%	25.0%	-1.9	1
Je celkem poslušný/á. Obvykle dělá, co si dospělí přejí.	52	25.0%	19.2%	-5.8	0.678
Má hodně starostí, často vypadá ustaraně.	48	20.8%	6.2%	-14.6	0.092
Je vždy ochotný/á pomoci, když si někdo ublíží, je zarmoucený nebo mu je zle.	44	13.6%	18.2%	4.5	0.791
Je neposedný/á.	51	25.5%	21.6%	-3.9	0.839
Má alespoň jednoho dobrého kamaráda nebo kamarádku.	50	8.0%	4.0%	-4.0	0.687
Často se pere s jinými dětmi nebo je šikanuje.	49	16.3%	4.1%	-12.2	0.109
Je často nešťastný/á, sklесlý/á nebo smutný/á.	49	18.4%	14.3%	-4.1	0.804
Je mezi jinými dětmi vcelku oblíbený/á.	44	11.4%	11.4%	0.0	1
Snadno se dá vyrušit. Špatně se soustředí.	43	27.9%	11.6%	-16.3	0.043
Je nervózní nebo nesamostatný/á v nových situacích. Snadno ztratí sebedůvěru.	44	31.8%	22.7%	-9.1	0.541
Je laskavý/á k mladším dětem.	50	10.0%	6.0%	-4.0	0.727
Často lže nebo podvádí.	44	20.5%	13.6%	-6.8	0.607
Jiné děti ho/ji šikanují.	46	10.9%	13.0%	2.2	1

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Často dobrovolně pomáhá druhým (rodičům, učitelům, jiným dětem	47	27.7%	12.8%	-14.9	0.167
Přemýšlí, než něco udělá.	44	20.5%	20.5%	0.0	1
Krade – doma, ve škole nebo jinde.	48	2.1%	0.0%	-2.1	1
Lépe vychází s dospělými než s jinými dětmi.	41	22.0%	19.5%	-2.4	1
Má mnoho strachů. Snadno se poleká.	48	25.0%	20.8%	-4.2	0.832
Vytrvá u úkolu do konce, vydrží dávat pozor.	51	25.5%	21.6%	-3.9	0.839

EQ3: Trendy ve specifických proměnných u uživatelů sociálního bydlení dle Tabulky monitoringu domácností

Tabulky monitoringu byly vyplněny sociálními pracovníky o 304 uživatelích systému sociálního bydlení. V následující tabulce je možné vidět kategorizaci uživatelů dle jednotlivých optik nahlížení na data. Z dat je patrné, že z cílových skupin jsou lidé přezívající venku, v ubytovnách nebo sociálních službách nejčetnější prioritní cílovou skupinou sociálního bydlení.

V domácnostech bydlely průměrně dvě osoby. Maximální počet členů domácnosti byl 7. Celkem 45 domácností opustilo v průběhu projektu systém sociálního bydlení, z toho 7 domácností dostalo výpověď, 12 domácnostem nebyla prodloužena smlouva, 12 domácností odešlo z vlastního rozhodnutí a u 17 domácností se jednalo o jiný důvod opuštění systému.

Tabulka 165: Kategorizace domácností

skupina	počet
Prioritní cílové skupiny sociálního bydlení ¹⁸⁸	
celkový datový soubor	304
rodiny - ohrožené s dětmi	26
rodiny - návrat dítěte z náhradní rodinné péče	8
oběti domácího násilí	9
lidé opouštějící instituce	6
lidé opouštějící náhradní rodinnou péči	6
lidé přezívající venku, v ubytovnách nebo sociálních službách	72
lidé se zdravotním postižením	27
ekonomicky neaktivní senioři bez majetku	4
samoživitelky	50
lidé čelící diskriminaci na trhu s bydlením	24
Počet stěhování v posledních pěti letech	
0-1	43
2	47
3-4	52
5 a více	44
Obce spolupracující s MPSV	

¹⁸⁸ Ve 27 případech došlo k překrývání prioritních cílových skupin sociálního bydlení.

skupina	počet
Brno	64
Chomutov	14
Jindřichův Hradec	14
Kadaň	9
Křižánky	11
Most	16
Ostrava	26
Otrokovice	28
Pardubice	30
Plzeň	24
Praha 14	18
Praha 7	17
Štětí	8
Velké Hamry	15
Veselíčko	5
Vír	5
Kategorizace dle obcí	
1. skupina: Velká města ¹⁸⁹	114
2. skupina: Obce s prostupným systémem sociálního bydlení ¹⁹⁰	93
3. skupina: Malé obce do tisíce obyvatel ¹⁹¹	21
4. skupina: Obce s akcentovanou tematikou sociálního vyloučení ¹⁹²	45
5. skupina: Obce s vysokou diferenciací bytového fondu ¹⁹³	31
Předchozí místo pobytu	
azylový dům	49
chata	8
jiné	4
nájemní/vlastní bydlení	48
bez střechy	11
přechodné bydlení	34
ubytovna	43
Délka situace bezdomovectví	

¹⁸⁹ Brno, Ostrava, Plzeň

¹⁹⁰ Kadaň, Otrokovice, Pardubice, Praha 14, Štětí

¹⁹¹ Křižánky, Veselíčko, Vír

¹⁹² Chomutov, Most, Velké Hamry

¹⁹³ Jindřichův Hradec, Praha 7

skupina	počet
0 až 1 rok	88
více než 1 rok až 5 let	102
více než 5 let	72
ostatní	42
Cykličnost situace bezdomovectví	
1 epizoda	75
2-3 epizody	33
4 a více epizod	93
neurčeno	65
Průměrný počet měsíčních kontaktů se SP	
méně než 3	113
3 - 4	90
5 a více	93
Prostupnost systému sociálního bydlení	
prostupné	93
přímé zabydlení do SB	211
Náklady na bydlení tvoří x % příjmu	
náklady do 40%	116
náklady nad 40%	84

Pro kategorizaci dat dle jednotlivých optik jsme Tabulky monitoringu propojili s dotazníky, které vyplňovaly domácnosti po nastěhování, čímž jsme se dostali na výsledný počet 200 Tabulek monitoringu (toto číslo dále variuje dle četnosti odpovědi na jednotlivé otázky dotazníku).

Pro respondenty, kteří měli zaznamenány odpovědi v alespoň dvou kvartálech (abychom mohli vůbec hovořit o trajektorii a následně trendu), byla křivka vývoje daného trendu (jeho konstantnost nebo odchylky v kvartálech) v čase odhadnuta lineárním modelem. Sledovali jsme tedy, u kolika respondentů dochází ke změně mezi kvartály a jakou mají tyto změny povahu. Průměry těchto trendů jsou shrnuty v tabulkách níže a jejich odlišnost od nuly byla statisticky testována. Konkrétní příklad výpočtu uvádíme v příloze č. 5.

Tato vícerozměrná statistická procedura, která neexistuje v žádném momentálně dostupném statistickém softwaru, byla naprogramována speciálně pro výpočty trendů v Tabulkách monitoringu.

Dále prezentujeme statisticky signifikantní výsledky, přičemž na data nahlížíme stejnými optikami jako na data od uživatelů sociálního bydlení.¹⁹⁴ V následujícím textu prezentujeme statisticky signifikantní výsledky v jednotlivých cílových skupinách.

Počet dětí žijících mimo domácnost

Počet dětí žijících mimo domácnost se u všech respondentů snižuje v průměru o 0.01 dítěte za čtvrtletí¹⁹⁵, tento pokles je na hranici statistické významnosti. Pokud příslušné $n = 158$ ¹⁹⁶ a směr průměrného trendu vynásobíme, vyjde nám -1.7 dítěte u celkového datového souboru. To je průměrný počet návratů dětí za kvartál. Pokud toto číslo dále vynásobíme čtyřmi, pak nám po zaokrouhlení vyjde 7, což je průměrný počet dětí, které se vrátily do domácnosti během jednoho roku¹⁹⁷. I velmi malý trend vede k významným sociálním dopadům a je důležitý jeho směr a statistická odlišnost od nuly. Data byla testována napříč jednotlivými optikami výzkumu.

U cílové skupiny rodin, jimž sociální bydlení umožňuje návrat dítěte do domácnosti ($n=7$)¹⁹⁸, byl zjištěn statisticky signifikantní výsledek a zároveň je zde trend v absolutní hodnotě největší (-0.233 dítěte) za kvartál, což v tomto případě je 6.5 dítěte v průměru za rok. Tento trend je statisticky signifikantní. Zároveň bylo zjištěno, že existuje statisticky signifikantní trend v poklesu počtu dětí žijících mimo domácnost u osob se čtyřmi a více epizodami bezdomovectví.

Tabulka 166: Snížení počtu dětí žijících mimo domácnost

Cílová skupina	n	Směr trendu	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	158	-0.011	0.118

¹⁹⁴ V rámci Revidované metodologie analýzy dat jsme plánovali zařadit i analýzu otázek zaměřených na (největší) změny v životních situacích a strategiích domácnosti (ot. 28 Tabulek monitoringu); celkovou četnost kontaktů se sociálním pracovníkem (ot. 29 Tabulek monitoringu); příčiny vzniku dluhu na nájemném v uplynulých 12 měsících (ot. 30 Tabulek monitoringu), zvýšení využívání sociálních služeb (ot. 26 Tabulek monitoringu) a problémy ohrožující bydlení (ot. 22 Tabulek monitoringu). Zařazení těchto otázek do analýzy ovšem nebylo reálné v důsledku nízkého počtu odpovědí v propojených dotaznicích alespoň ve dvou kvartálech (n bylo menší než 20 odpovědí).

¹⁹⁵ Tento výsledek neznáčí, že je potřeba 100 kvartilů pro pokles dětí v náhradní rodinné péči na 0. Výsledek ukazuje na to, že se u daného jevu objevuje klesající trend. Vzhledem k tomu, že se v kvartálech snižuje celkový průměr počtu dětí v náhradní rodinné péči, tak dojde ke snížení na 0 daleko dříve. Je zde také třeba počítat s tím, že v tomto případě nemusí funkce probíhat lineárně, ale např. exponenciálně. Lineární model odhaduje změnu v časovém horizontu několika kvartilů.

¹⁹⁶ Na začátku monitorování sociálními pracovníky mělo dítě mimo domácnost 37 rodin.

¹⁹⁷ Čtyřikrát (tj. ve čtyřech rodinách) došlo ke zvýšení počtu dětí v náhradní rodinné péči a devětkrát došlo ke snížení počtu dětí v náhradní rodinné péči. Celkově odešlo do náhradní péče 8 dětí a vrátilo se do rodin 15 dětí. Takže celková bilance je 7 dětí ve prospěch navrácení do rodin.

¹⁹⁸ Limitem tohoto zjištění je nízké n.

Cílová skupina	n	Směr trendu	Stat. test (p-hodnota)
rodiny - návrat dítěte z náhradní rodinné péče	7	-0.233	0.036
4 a více epizod	41	-0.031	0.036

Zaměstnanost

Počet zaměstnaných se statisticky významně v průměru zvětšuje o 0.012 zaměstnaných, což u celkového datového souboru činí 8.6 nových zaměstnaných v průměru za rok (tj. při vynásobení n, průměrného trendu a čísla 4). Ke zvýšení došlo rovněž u osob pobývajících v přechodném bydlení a u ohrožených rodin s dětmi. Uvedené lze vysvětlit např. změnami místa bydliště v přechodném bydlení nebo pobytem ohrožených rodin s dětmi např. v azylovém domě, kde nastavení režimu azylového domu (nutnost přítomnosti pečující osoby, když je v zařízení přítomno dítě) může znesnadňovat výkon placené práce.

Ke statisticky signifikantnímu trendu nárůstu zaměstnanosti došlo také u osob, které byly bez domova déle než jeden rok a maximálně pět let, což koresponduje s daty zjištěnými při dotazování domácností, kde se ukazovalo, že osoby, které byly bez domova déle, než pět let se zaměřují spíše na stabilizaci své finanční situace než na hledání zaměstnání. Zaměstnanost se rovněž zvyšovala v případě přímého zabydlení do sociálního bydlení, což lze opět propojit s výsledky zjištěnými pomocí dotazníkového šetření v domácnostech.

Tabulka 167: Zaměstnání

Cílová skupina	n	Směr trendu	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	179	0.012	0.012
rodiny - ohrožené s dětmi	25	0.075	0.021
přechodné bydlení	31	0.029	0.044
více než 1 rok až 5 let	56	0.037	0.032
přímé zabydlení do SB	122	0.035	0.05

Dluhy domácnosti

Zadlužení domácností se zvětšovalo průměrně o 1 200 Kč za čtvrtletí. Tento trend, ale není statisticky významný. Zde je ovšem otázkou, co konkrétně mohlo zadlužení domácnosti způsobovat, zda: a) dluhy existující z minulosti; b) zvýšení nákladů na bydlení; c) nevykonávání placené práce z konkrétních individuálních důvodů; d) krátkodobé půjčky; či e) konkrétní rodinná situace či konkrétní událost, která mohla nastat v životě domácnosti.

Tabulka 168: Stav dluhu domácnosti

Cílová skupina	n	Směr trendu	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	24	1209.942	0.36

Stížnosti sousedů

Počet přijatých stížností sousedů se zvětšoval o 0.09 za kvartál. Tento zvětšující se počet stížností ovšem není statisticky signifikantní. Tento výsledek nebyl statisticky signifikantní u žádné z cílových skupin dle jednotlivých optik nahlížení na data. V kontextu snižujícího se zapojení do sousedství a snižujících se špatných vztahů se sousedy optikou uživatelů sociálního bydlení je otázkou, co konkrétně může (byť nesignifikantní) rostoucí trend stížností sousedů způsobovat. Zde je možné upozornit na určitý drobnohled, pod kterým uživatelé sociálního bydlení ze strany svých sousedů mohou být. Uvedené je přitom spojené s existencí stigmatizujícího nádechu označení „sociálního bydlení“ jako „bydlení pro problémové občany“, které v české společnosti dosud přetrvává.

Tabulka 169: Stížnosti sousedů

Cílová skupina	n	Směr trendu	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	157	0.091	0.058

Sociální práce

Celková intenzita sociální práce mezi kvartály klesala v: počtu intervencí sociálního pracovníka, celkové četnosti kontaktů se sociálním pracovníkem i v průměrném času stráveném intervencemi. Statisticky signifikantní klesající trend bylo možné pozorovat zejména u cílových skupin samoživitelů, osob přežívajících venku, v ubytovnách nebo sociálních službách, obětí domácího násilí nebo osob se zdravotním postižením. V klesající potřebě intervencí ze strany sociální práce lze spatřovat silný dopad sociálního bydlení. U klientů dochází k navýšení soběstačnosti při řešení jejich stávající životní situace. Pakliže tento výsledek dále propojíme s klesající potřebou podpory ze strany sociálních služeb v oblasti řešení sociálních dávek, při podpoře s úřady a v oblasti řešení bytové situace je zjevné, že poskytnutí sociálního bydlení vede k celkovému snížení potřeby sociální práce, což může vyústit v silné ekonomické dopady sociálního bydlení v podobě úspory za poskytování sociální práce.

Počet intervencí sociálního pracovníka klesal statisticky významně u specifických cílových skupin, jako byly oběti domácího násilí ($n=8$)¹⁹⁹ či lidé se zdravotním postižením a posléze u osob s jednou epizodou bezdomovectví. Trend poklesu počtu intervencí sociálního pracovníka byl statisticky významně klesající u dostupného systému sociálního bydlení i v případě přímého zabydlení do sociálního bydlení.

Tabulka 170: Počet intervencí sociálního pracovníka

Cílová skupina	n	Směr trendu	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	175	-0.11	0.002
oběti domácího násilí	8	-0.657	0.035
lidé se zdravotním postižením	21	-0.245	0.025
1 epizoda bezdomovectví	57	-0.147	0.012
přímé zabydlení do SB	123	-0.102	0.017
dostupný	52	-0.129	0.028

Počet intervencí ze strany sociálního pracovníka statisticky významně klesal i v jednotlivých obcích.

Tabulka 171: Počet intervencí ze strany sociálního pracovníka v obcích

Jméno cílové skupiny	n	Směr trendu	Stat. test (p-hodnota)
Jindřichův Hradec	14	-0.218	0.045
Most	14	-0.248	0.031
Otrokovice	27	-0.167	0.015
Plzeň	23	-0.243	0.021
Stětí	8	-0.643	0.023

Intenzita sociální práce u mnoha cílových skupin statisticky významně klesala, což je velmi silný dopad sociálního bydlení. Četnost kontaktů klesala o 0.541 kontaktu za kvartál. U osob přežívajících venku, v ubytovnách nebo sociálních službách se jednalo dokonce o statisticky významný pokles o 0.648 kontaktu za kvartál. Další vysoký a zároveň statisticky významný pokles byl u osob s pouze jednou epizodou bezdomovectví. K významnému poklesu trendu četnosti kontaktů se sociálním pracovníkem došlo i v případě přímého zabydlení do sociálního bydlení.

¹⁹⁹ Ve vztahu k těmto výsledkům je ovšem nezbytné zmínit to, že se zde vyskytují výsledky s nízkým počtem osob ve výběrovém souboru, což je významným limitem prezentovaných dat.

Tabulka 172: Celková četnost kontaktů se sociálním pracovníkem

Cílová skupina	n	Směr trendu	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	178	-0.541	<0.001
lidé přežívající venku, v ubytovnách nebo sociálních službách	63	-0.648	<0.001
lidé se zdravotním postižením	22	-0.508	0.002
samoživitelky	45	-0.405	0.004
lidé čelící diskriminaci na trhu s bydlením	22	-0.465	0.009
ubytovna	36	-0.572	0.006
azylový dům	42	-0.271	0.021
nájemní/vlastní bydlení	44	-0.637	<0.001
přechodné bydlení	30	-0.688	<0.001
1 epizoda bezdomovectví	58	-0.748	<0.001
přímé zabydlení do SB	122	-0.649	<0.001

V rámci jednotlivých obcí došlo ke statisticky signifikantnímu poklesu četnosti kontaktu se sociálním pracovníkem u následujících obcí.

Tabulka 173: Četnost kontaktu se sociálním pracovníkem dle obcí

Cílová skupina	n	Směr trendu	Stat. test (p-hodnota)
Brno	27	-0.391	0.038
Jindřichův Hradec	14	-0.338	0.011
Most	14	-1.877	<0.001
Ostrava	26	-0.717	0.002
Otrokovice	26	-0.352	0.007
Plzeň	22	-0.264	0.048

I průměrný čas strávený intervencemi klesal a to o 0.341 hodiny (cca 20 minut) za kvartál. Tento pokles je statisticky významný. K poklesu přitom došlo u specifických cílových skupin sociálního bydlení (např. lidé přežívající venku, v ubytovnách nebo sociálních službách či samoživitelé) a u osob ze specifického místa předchozího pobytu (např. z ubytoven či z azylových domů). Pokles nastal rovněž u osob s jednou epizodou bezdomovectví a se čtyřmi a více epizodami bezdomovectví, kdy lze poukázat na snižující se intenzitu a počet

kontaktů sociální práce pouze u osob s jednou epizodou bezdomovectví. U osob s více než jednou epizodou bezdomovectví se tedy průměrný čas strávený se sociálními pracovníky krátí, ale jeho četnost se v čase statisticky významně nesnižuje. K snižujícímu se trendu průměrného času stráveného intervencemi došlo u dostupného systému sociálního bydlení i v případě přímého zabydlení do sociálního bydlení, což lze připisovat navázání spolupráce se sociálním pracovníkem, které umožňovalo jednotlivé intervence zkracovat.

Tabulka 174: Průměrný čas strávený intervencemi

Cílová skupina	n	Směr trendu	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	181	-0.341	<0.001
oběti domácího násilí	8	-0.567	0.016
lidé přežívající venku, v ubytovnách nebo sociálních službách	64	-0.922	<0.001
lidé se zdravotním postižením	22	-0.461	0.002
samoživitelky	45	0.723	0.007
ubytovna	36	-0.678	<0.001
azylový dům	42	0.378	0.036
nájemní/vlastní bydlení	45	-0.427	<0.001
přechodné bydlení	32	-0.603	0.003
1 epizoda bezdomovectví	59	-0.194	<0.001
4 a více epizod bezdomovectví	48	-1.128	0.001
přímé zabydlení do SB	124	-0.4	<0.001
dostupný	57	-0.213	0.019

Průměrný čas strávený intervencemi se statisticky významně měnil v následujících obcích.

Tabulka 175: Čas strávený intervencemi v obcích

Cílová skupina	n	Směr trendu	Stat. test (p-hodnota)
Brno	27	-0.569	0.038
Chomutov	8	-2.67	0.008
Jindřichův Hradec	14	-0.454	0.004
Most	14	-0.821	<0.001
Ostrava	26	-0.394	<0.001
Štětí	8	-0.405	0.035

EQ4: Změny životní situace u uživatelů podpůrných nástrojů

V tabulce 180 vidíme základní demografické údaje o uživatelích podpůrných nástrojů (tedy o uživatelích podpořených v rámci projektu sociální prací a ne sociálním bydlením), o nichž byl dotazník vyplňován jejich sociálními pracovníky. Z dat je patrné, že uživatelé podpůrných nástrojů byli z 61.8 % ženy a z 38.2 % muži, jejichž průměrný věk činil 45 let.

Tabulka 176: Demografické údaje uživatelů podpůrných nástrojů

Charakteristika	Zastoupení
Pohlaví	Ženy: 126 (61.8 %), muži: 78 (38.2 %)
Věk	Průměr: 45.1, min: 19, max.: 84
Počet nezletilých dětí v péči	Průměr: 1, max.: 7
Počet hodin intervence po 3 měsících	Průměr: 7.9, max.: 50
Celkový počet hodin intervence	Průměr: 11.1, max.: 150

V následující tabulce můžeme vidět počty dotazníků o uživatelích podpůrných nástrojů dodaných z jednotlivých obcí. Celkem bylo získáno 204 dotazníků. Nejvíce dotazníků bylo přitom získáno ze Štětí, Plzně a Brna.

Tabulka 177: Počty dotazníků z jednotlivých obcí

Skupina ²⁰⁰	Počet
celkový datový soubor	204
Brno	25
Chomutov	13
Jindřichův Hradec	20
Křižánky	11
Most	8
Otrokovice	20
Pardubice	19
Plzeň	26
Praha 7	18
Praha 14	6
Štětí	27

²⁰⁰ Projekty neměly povinnost podporovat sociální prací klienty mimo sociální bydlení, mohly např. tyto osoby pouze odkazovat na jiná pracoviště; proto nejsou v tabulce uvedeny všechny obce zapojené do projektu.

Skupina ²⁰⁰	Počet
Velké Hamry	4
Veselíčko	5
Vír	2

Tabulka 182 prezentuje zastoupení jednotlivých prioritních skupin sociálního bydlení definovaných MPSV.

Tabulka 178: Prioritní skupiny sociálního bydlení²⁰¹

Skupiny	Počet respondentů
rodiny - ohrožené s dětmi	12
rodiny - návrat dítěte z náhradní rodinné péče	3
oběti domácího násilí	4
lidé opouštějící instituce	6
lidé opouštějící náhradní rodinnou péči	1
lidé přežívající venku, v ubytovnách nebo sociálních službách	75
lidé se zdravotním postižením	23
ekonomicky neaktivní senioři bez majetku	12
samoživitelky	49
lidé čelící diskriminaci na trhu s bydlením	27

Tabulka 183 ukazuje přehledně počty podpořených osob podle typu poskytované intervence. Ve fázi jedna zaměřené na změnu uživatele bylo nejvíce zastoupeno z hlediska počtu podpořených osob základní sociální poradenství, motivační rozhovor a podpora kompetencí uživatele. Naopak nejméně byla zastoupena sociální práce s komunitou. Ve fázi dva zaměřené na změnu sociálního prostředí uživatele byla nejvíce zastoupena situační intervence a nejméně podněcování změn subjektů v sociálním prostředí uživatele. Ve fázi tři fokusované na preventivní práci bylo nejvíce zastoupeno předávání informací.

Tabulka 179: Typ poskytované intervence

I. Fáze zaměřená na změnu u uživatele	Počet podpořených	Procento
Motivační rozhovor	140	68.6
Podpora kompetencí jedince	137	67.2
Podpora kompetencí malé skupiny (např. rodiny, páru, vrstevnické skupiny)	6	2.9

²⁰¹ 7 respondentů bylo zařazeno do více než jedné prioritní skupiny sociálního bydlení

I. Fáze zaměřená na změnu u uživatele	Počet podpořených	Procento
Nácvik a upevňování motorických, psychických a sociálních dovedností a schopností uživatele	31	15.2
Základní sociální poradenství	178	87.3
Odborné sociální poradenství	125	61.3
Krizová intervence	23	11.3
Doprovázení uživatele	70	34.3
Dohled nad uživatelem	29	14.2
Sociální práce s komunitou	2	1
Evaluace	18	8.8
II. Fáze zaměřená na změnu sociálního prostředí uživatele	Počet podpořených	Procento
Podněcování změn v interakcích mezi uživateli a subjekty v jejich sociálním prostředí	59	28.9
Podněcování změn subjektů v sociálním prostředí uživatele	24	11.8
Situační intervence	75	36.8
Navázání kontaktu s poskytovatelem další pomoci	73	35.8
III. Fáze preventivní práce	Počet podpořených	Procento
Propagace dostupných služeb v cílové skupině	76	37.3
Předání informace	116	56.9

V rámci třídění dat jsme pracovali s kategorizací pomocí celkového počtu hodin intervence poskytnuté uživatelům. Při mapování dat bylo zjištěno, že pouze 11 klientů přesáhlo hranici nebagatelní podpory 40 hodin. Data byla dále kategorizována na skupinu těch, kteří obdrželi podporu v rozsahu: a) maximálně dvě hodiny (n=34); b) dvě až pět hodin (n=32); c) pět až deset hodin (n=22); d) jedenáct a více hodin (n=29).

Tabulka 180: Kategorizace dat podle celkového počtu hodin intervence

Celkový počet hodin intervence	Četnost
maximálně dvě hodiny	34
tři až pět hodin	32
šest až deset hodin	22
jedenáct a více hodin	29

Nad rámec limitů prezentovaných v úvodu této analýzy je třeba reflektovat značnou nehomogenitu výběrového souboru v: a) počtech hodin intervence, kterou uživatelé podpůrných nástrojů obdrželi; a b) v typech obdržené intervence. Rovněž je nezbytné podotknout, že významnou část výběrového souboru tvořili lidé přezívající venku, v ubytovnách nebo sociálních službách (75 osob), u nichž lze předpokládat ve vztahu k jejich současné životní situaci vyšší a významnější zlepšení životní situace v řadě oblastí než u jiných prioritních cílových skupin sociálního bydlení. Tyto i výše uvedené limity je nezbytné reflektovat při jakékoliv interpretaci či další práci s daty.

Analýza dopadů sociální práce na její uživatele je prezentována podle jednotlivých testovaných hypotéz.

Kvalita a jistota bydlení u uživatelů podpůrných nástrojů

Respondenti byli dotazováni na to, jaký výraz nejlépe vystihuje uživatelovo současné bydlení před intervencí a po intervenci²⁰². Jednotlivé možnosti bydlení byly následně kategorizovány do tří stupňů dle kvality bydlení a bylo sledováno, jaké procento respondentů žije v jednotlivých stupních bydlení před a po intervenci.

1. stupeň bydlení (noclehárna, chata, squat, bez střechy)
2. stupeň bydlení (ubytovna, azylový dům, zdravotnické zařízení)
3. stupeň bydlení (městské a soukromé nájemní bydlení, přechodné bydlení, vlastní bydlení)

Procento uživatelů žijících v 1. stupni bydlení (noclehárna, chata, squat, bez střechy) se po intervenci statisticky signifikantně snížilo o 5.4 p. b.

Tabulka 181: Procento uživatelů žijících v prvním stupni bydlení

Cílová skupina	n	Před intervencí	Po intervenci	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	204	8.8%	3.4%	-5.4	0.04

Pakliže kategorizujeme data dle celkového počtu hodin intervence, vidíme, že k nejvyššímu poklesu (14 p. b.) počtu obyvatel v prvním stupni bydlení došlo u cílové skupiny osob s jedenácti a více hodinami intervence. Tento výsledek ovšem není statisticky signifikantní.

²⁰² Rozložení odpovědí na otázku (před intervencí/po intervenci): Ubytovna - 32/53, Azylový dům - 23/16, Noclehárna - 1/1, Městské nájemní bydlení - 51/59, Soukromé nájemní bydlení - 33/27, Přechodné bydlení v samostatném pokoji - 16/12, Přechodné bydlení ve sdíleném pokoji - 13/9, Chata - 7/2, Nelegálně obývaný byt (squat) - 3/1, Bez střechy - 7/3, Zdravotnické zařízení, léčebna - 1/1, Vlastní bydlení - 13/12, Jiné - 1/1, Neví - 2/7, Odmítl - 1/0.

Tabulka 182: Procento uživatelů žijících v prvním stupni bydlení dle kategorizace

Cílová skupina	n	Před intervencí	Po intervenci	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
maximálně dvě hodiny	34	5.9%	0.0%	-5.9	0.25
tři až pět hodin	32	6.2%	9.4%	3.1	0.5
šest až deset hodin	22	4.5%	0.0%	-4.5	0.5
jedenáct a více hodin	29	13.8%	0.0%	-13.8	0.062

Procento uživatelů žijících v 2. stupni bydlení (ubytovna, azylový dům, zdravotnické zařízení) se statisticky signifikantně zvýšilo o 6.9 p. b., což lze připisovat většímu napojení uživatelů na sociální služby a v případě potřeby také na zdravotnická zařízení.

Tabulka 183: Procento uživatelů žijících v druhém stupni bydlení

Cílová skupina	n	Před intervencí	Po intervenci	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	204	27.5%	34.3%	6.9	0.022

Pakliže kategorizujeme data dle celkového počtu hodin intervence, vidíme, že k nejvyššímu nárůstu počtu osob žijících v druhém stupni bydlení došlo u cílové skupiny osob s méně než dvěma hodinami intervence a s více než jedenácti hodinami intervence, lze tedy předpokládat, že v případě uživatelů s méně než dvěma hodinami intervence sehrálo roli zejména napojení na sociální služby či zdravotnická zařízení. Zároveň není bez zajímavosti, že právě cílová skupina s maximálně dvěma hodinami intervence měla nejvyšší procentuální zastoupení v druhém stupni bydlení. Žádný z výsledků ovšem není statisticky signifikantní.

Tabulka 184: Procento uživatelů žijících v druhém stupni bydlení dle kategorizace

Cílová skupina	n	Před intervencí	Po intervenci	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
maximálně dvě hodiny	34	44.1%	58.8%	14.7	0.151
tři až pět hodin	32	34.4%	37.5%	3.1	0.5
šest až deset hodin	22	18.2%	18.2%	0.0	0.688
jedenáct a více hodin	29	24.1%	34.5%	10.3	0.227

Procento uživatelů žijících ve 3. stupni bydlení (městské a soukromé nájemní bydlení, přechodné bydlení, vlastní bydlení) se snížilo, a sice o 1.5 p. b. tato změna ale není statisticky signifikantní.

Tabulka 185: Procento uživatelů žijících ve třetí stupni bydlení

Cílová skupina	n	Před intervencí	Po intervenci	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	204	63.7%	62.3%	-1.5	0.38

Pakliže kategorizujeme data dle celkového počtu hodin intervence, vidíme, že k nejvyššímu nárůstu počtu obyvatel ve třetím stupni bydlení došlo u cílové skupiny osob s šesti a více hodinami intervence. Výsledek ovšem není statisticky signifikantní.

Tabulka 186: Procento uživatelů žijících ve třetím stupni bydlení dle kategorizace

Jméno cílové skupiny	n	Před intervencí	Po intervenci	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
maximálně dvě hodiny	34	50.0%	41.2%	-8.8	0.304
tři až pět hodin	32	59.4%	53.1%	-6.2	0.25
šest až deset hodin	22	77.3%	81.8%	4.5	0.5
jedenáct a více hodin	29	62.1%	65.5%	3.4	0.5

Dále bylo u respondentů zjišťováno, na jak dlouhou dobu má uživatel/ka smlouvu v aktuálním místě pobytu²⁰³ a následně byly porovnávány mediány této délky smlouvy. Tento medián ovšem po intervenci zůstal beze změny.

Tabulka 187: Medián délky smlouvy

Cílová skupina	Medián před intervencí	Medián po intervenci	Rozdíl	n-před	n-po	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	6	6	0	117	132	0.989

Když data kategorizujeme dle cílových skupin, vidíme, že délka smlouvy vzrostla u uživatelů, kteří obdrželi maximálně pět hodin intervence a snížila se u uživatelů s jedenácti a více hodinami intervence. Výsledek můžeme vysvětlit častým přesunem uživatelů s podporou jedenáct a více hodin do jiných forem bydlení.

²⁰³ Rozložení odpovědí na otázku (před intervencí/po intervenci): Vyplnil - 112/126, Neví - 91/76, Odmítl - 1/2.

Tabulka 188: Medián délky smlouvy dle kategorizace

Cílová skupina	Medián před intervencí	Medián po intervencí	Rozdíl	n-před	n-po	Stat. test (p-hodnota)
maximálně dvě hodiny	11.0	12.0	1.0	11	9	0.351
tři až pět hodin	5.5	6.0	0.5	20	17	0.667
šest až deset hodin	3.0	3.0	0.0	11	13	0.637
jedenáct a více hodin	4.0	3.0	-1.0	12	15	0.537

Také byla zjišťována délka pobytu v aktuálním bydlení²⁰⁴ a následně byly porovnány mediány této délky pobytu před intervencí a po intervencí. Medián délky bydlení v aktuálním bydlení se snížil o 8.5 měsíce, což lze ve vztahu k výše popsaným změnám v bytové situaci respondentů považovat za logické. Výsledek ovšem není statisticky signifikantní.

Tabulka 189: Délka pobytu v aktuálním bydlení

Cílová skupina	Medián před intervencí	Medián po intervencí	Rozdíl	n-před	n-po	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	21.0	12.5	-8.5	166	168	0.056

Délka pobytu v aktuálním bydlení byla rovněž kategorizována dle jednotlivých cílových skupin. Z výsledků je patrné, že k největším změnám (ve smyslu poklesu délky pobytu v aktuálním bydlení) pobytu došlo u cílové skupiny osob s jedenácti a více hodinami intervence, u které došlo rovněž k nejvyššímu procentuálnímu posunu mezi jednotlivými stupni bydlení.

Tabulka 190: Délka pobytu v aktuálním bydlení kategorizace

Cílová skupina	Medián před intervencí	Medián po intervencí	Rozdíl	n-před	n-po	Stat. test (p-hodnota)
maximálně dvě hodiny	15.5	30.0	14.5	32	31	0.018
tři až pět hodin	20.0	11.5	-8.5	21	18	0.284

²⁰⁴ Rozložení odpovědí na otázku (před intervencí/po intervencí): Vyplnil - 173/169, Neví - 24/31, Odmítl - 7/4.

Cílová skupina	Medián před intervencí	Medián po intervenci	Rozdíl	n-před	n-po	Stat. test (p-hodnota)
šest až deset hodin	4.0	8.0	4.0	17	17	0.604
jedenáct a více hodin	19.5	5.0	-14.5	20	20	0.106

Finanční situace u uživatelů podpůrných nástrojů

V rámci této hypotézy byl zjišťován uživatelův/uživatelčin měsíční příjem²⁰⁵. Následně byly porovnány mediány příjmů před intervencí a po intervenci. Medián měsíčního příjmu statisticky významně vzrostl o 1 200 Kč.

Tabulka 191: Medián měsíčního příjmu

Cílová skupina	Medián před intervencí	Medián po intervenci	Rozdíl	n-před	n-po	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	8 800	10 000	1 200	175	171	0.039

Pakliže data vztahující se k mediánu měsíčního příjmu kategorizujeme dle jednotlivých cílových skupin, vidíme, že se medián měsíčního příjmu osob nejvíce a statisticky signifikantně zvýšil u cílové skupiny osob podpořených jedenácti a více hodinami intervence. Počet hodin podpory sociální práce se v tomto kontextu jeví být vhodnou vysvětlující optikou nárůstu měsíčního příjmu, což lze vysvětlovat např. intenzivní podporou při vyřízení sociálních dávek, jednání na úradech, zprostředkováním stabilnějšího bydlení či pomoci při hledání zaměstnání.

Tabulka 192: Medián měsíčního příjmu kategorizace

Cílová skupina	Medián před intervencí	Medián po intervenci	Rozdíl	n-před	n-po	Stat. test (p-hodnota)
maximálně dvě hodiny	10800.0	10800.0	0.0	29	29	0.907
tři až pět hodin	7969.5	8000.0	30.5	26	25	0.985
šest až deset hodin	10200.0	12550.0	2350.0	18	18	0.486

²⁰⁵ Rozložení odpovědí na otázku (před intervencí/po intervenci): Vyplnil - 175/171, Neví - 20/24, Odmítl - 9/9.

Cílová skupina	Medián před intervencí	Medián po intervenci	Rozdíl	n-před	n-po	Stat. test (p-hodnota)
jedenáct a více hodin	7150.0	13025.0	5875.0	22	21	0.036

Rovněž bylo zjišťováno, jakou částku měsíčně uživatel nebo uživatelka platí za bydlení²⁰⁶. Následně byly porovnány mediány těchto plateb před intervencí a po intervenci. Ze získaných dat je patrné, že uživatelé platí za bydlení mírně méně. Nejedná se ovšem o statisticky signifikantní pokles.

Tabulka 193: Výdaje za bydlení

Cílová skupina	Medián před intervencí	Medián po intervenci	Rozdíl	n-před	n-po	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	4 865	4 700	-165	152	152	0.785

I výdaje za bydlení jsme kategorizovali dle jednotlivých cílových skupin dle celkového počtu hodin intervence. Z dat je patrné, že došlo k poklesu nákladů za bydlení u osob s maximálně dvěma hodinami intervence a u osob s jedenácti a více hodinami intervence. Tyto výsledky ovšem nejsou statisticky signifikantní.

Tabulka 194: Výdaje za bydlení kategorizace

Cílová skupina	Medián před intervencí	Medián po intervenci	Rozdíl	n-před	n-po	Stat. test (p-hodnota)
maximálně dvě hodiny	5981.0	4740.5	-1240.5	7	6	0.885
tři až pět hodin	5500.0	5500.0	0.0	26	26	0.949
šest až deset hodin	5000.0	5000.0	0.0	17	19	0.703
jedenáct a více hodin	4482.0	3950.0	-532.0	22	20	0.849

²⁰⁶ Rozložení odpovědí na otázku (před intervencí/po intervenci): Vyplnil - 152/152, Neví - 49/49, Odmítl - 3/3.

Byla zjišťována i celková částka dluhů uživatelů²⁰⁷. Následně byly porovnány mediány této částky před intervencí a po intervenci. Z následující tabulky vyplývá, že se medián dluhů snížil o 1 500 Kč, tento pokles ovšem není statisticky signifikantní.

Tabulka 195: Dluhy

Cílová skupina	Medián před intervencí	Medián po intervenci	Rozdíl	n-před	n-po	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	1 500	0	-1 500	91	103	0.879

Z hlediska celkové částky dluhů uživatelů podpůrných nástrojů je patrné, že se u některých cílových skupin kategorizovaných podle celkového počtu hodin intervence dluhy zvýšily a u některých snížily, což patrně koresponduje více s celkovou finanční situací domácností, místem předchozího pobytu a posunem mezi stupni bydlení než s konkrétní hodinovou podporou jednotlivých uživatelů sociální práce.

Tabulka 196: Dluhy kategorizace

Cílová skupina	Medián před intervencí	Medián po intervenci	Rozdíl	n-před	n-po	Stat. test (p-hodnota)
maximálně dvě hodiny	14 015	18 083	4 068	7	7	0.847
tři až pět hodin	5 580	0	-5 580	13	13	0.701
šest až deset hodin	3 000	6 000	3 000	4	5	0.607
jedenáct a více hodin	0	0	0	17	16	0.402

Poslední zjišťovanou oblastí v rámci finanční situace byl trend vývoje dluhů uživatelů²⁰⁸. Tento trend byl zjišťován na třístupňové škále (dluhy: rostou, jsou stejné, snižují se). V tabulce je zaznamenáno procento uživatelů, u nichž dluhy rostou před intervencí a po intervenci. Z dat vyplývá, že je trend vývoje dluhů statisticky signifikantně klesající o 5.9 p. b.

²⁰⁷ Rozložení odpovědí na otázku (před intervencí/po intervenci): Vyplnil - 91/103, Neví - 110/98, Odmítl - 3/3.

²⁰⁸ Rozložení odpovědí na otázku (před intervencí/po intervenci): Rostou - 33/21, Jsou stejné - 19/21, Snižují se - 15/38, Neví - 135/123, Odmítl - 2/1.

Tabulka 197: Trend vývoje dluhů

Cílová skupina	n	Před intervencí	Po intervenci	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	204	16.2%	10.3%	-5.9	0.006

U uživatelů kategorizovaných dle cílových skupin je téměř u všech cílových skupin patrný snižující se trend vývoje dluhů. Tento trend je ovšem nutné interpretovat v rámci dalších možných vlivů na jeho vývoj.

Tabulka 198: Trend vývoje dluhů kategorizace

Jméno cílové skupiny	n	Před intervencí	Po intervenci	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
maximálně dvě hodiny	34	11.8%	2.9%	-8.8	0.125
tři až pět hodin	32	25.0%	15.6%	-9.4	0.125
šest až deset hodin	22	18.2%	18.2%	0.0	–
jedenáct a více hodin	29	17.2%	10.3%	-6.9	0.25

Zaměstnání u uživatelů podpůrných nástrojů

Respondenti byli dotazováni, zda uživatel nebo uživatelka vykonávali nebo nevykonávali v posledních 30 dnech placenou práci²⁰⁹. V tabulce jsou porovnány procenta respondentů, kteří vykonávali placenou práci před intervencí a po intervenci. Data ukazují, že došlo ke statisticky významnému nárůstu procenta pracujících, a sice o 8.3 p. b.

Tabulka 199: Výkon placené práce

Cílová skupina	n	Před intervencí	Po intervenci	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	204	23.5%	31.9%	8.3	<0.001

Data vztahující se k placené práci byla dále vyhodnocována pomocí kategorizace dle jednotlivých cílových skupin. Z dat je patrné, že došlo ke statisticky signifikantnímu nárůstu

²⁰⁹ Rozložení odpovědí na otázku (před intervencí/po intervenci): Ano - 48/65, Ne - 139/122, Neví - 14/14, Odmítl - 3/3.

výkonu placené práce u cílové skupiny uživatelů, která byla podpořena jedenácti a více hodinami intervence a to o 31 p. b. Zdá se tedy, že je počet hodin podpory sociální prací vhodnou vysvětlující optikou pro nárůst zaměstnanosti.

Tabulka 200: Výkon placené práce kategorizace

Cílová skupina	n	Před intervencí	Po intervenci	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
maximálně dvě hodiny	34	17.6%	17.6%	0.0	–
tři až pět hodin	32	18.8%	21.9%	3.1	0.5
šest až deset hodin	22	27.3%	22.7%	-4.5	0.5
jedenáct a více hodin	29	10.3%	41.4%	31.0	0.002

Zdravotní stav u uživatelů podpůrných nástrojů

Respondenti byli dotazováni na výskyt nebo nevýskyt zdravotních problémů u uživatelů²¹⁰. V tabulce jsou uvedena procenta uživatelů se zdravotními problémy před intervencí a po intervenci. Výskyt zdravotních problémů se u respondentů statisticky významně nezměnil, což lze přisuzovat i krátké době intervence.

Tabulka 201: Výskyt zdravotních problémů

Cílová skupina	n	Před intervencí	Po intervenci	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	204	44.1%	45.1%	1.0	0.344

I výskyt zdravotních problémů jsme vyhodnocovaly dle kategorizace podle jednotlivých cílových skupin. Z dat je patrné, že se výskyt zdravotních problémů statisticky signifikantně nezměnil, což lze opět vysvětlit relativně krátkou dobou intervence.

²¹⁰ Rozložení odpovědí na otázku (před intervencí/po intervenci): Ano - 90/92, Ne - 90/90, Neví - 2/2, Odmítl - 22/20.

Tabulka 202: Výskyt zdravotních problémů kategorizace

Cílová skupina	n	Před intervencí	Po intervenci	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
maximálně dvě hodiny	34	38.2%	38.2%	0.0	–
tři až pět hodin	32	43.8%	43.8%	0.0	–
šest až deset hodin	22	27.3%	27.3%	0.0	–
jedenáct a více hodin	29	55.2%	62.1%	6.9	0.25

V tabulce jsou zaznamenána procenta respondentů, kteří navštívili alespoň jedno lékařské zařízení před a po intervenci²¹¹. Procento respondentů, kteří navštívili alespoň jedno lékařské zařízení, se statisticky významně zvýšilo o 4.4 p. b., což lze vysvětlit síťováním na zdravotní služby, které je prováděno v rámci intervencí.

Tabulka 203: Návštěva zdravotnických zařízení

Cílová skupina	n	Před intervencí	Po intervenci	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	204	60.3%	64.7%	4.4	0.047

Data byla dále kategorizována dle jednotlivých cílových skupin. Z dat je patrné, že došlo k nejvyššímu (byť nevýznamnému) nárůstu využívání zdravotnických služeb u cílové skupiny podpořené jedenácti a více hodinami intervence a to o 17 p. b. Výsledek může souviset s nárůstem výkonu placené práce (a s tím související nutností absolvování nástupní lékařské prohlídky) a s např. nárůstem pobytu v azylových domech, kde je lékařská prohlídka rovněž vstupní podmínkou. Využívání zdravotnických zařízení může být ovšem ovlivněno i intervencí ze strany sociálních pracovníků v podobě např. síťování na zdravotnická zařízení.

Tabulka 204: Návštěva zdravotnických zařízení kategorizace

Cílová skupina	n	Před intervencí	Po intervenci	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
maximálně dvě hodiny	34	38.2%	32.4%	-5.9	0.313
tři až pět hodin	32	56.2%	53.1%	-3.1	0.5
šest až deset hodin	22	72.7%	77.3%	4.5	0.5

²¹¹ Rozložení odpovědí na otázku (před intervencí/po intervenci): Vyplnil - 175/178, Neví - 3/5, Odmítl - 26/21.

Cílová skupina	n	Před intervencí	Po intervenci	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
jedenáct a více hodin	29	55.2%	72.4%	17.2	0.063

Respondenti odpovídali dále na otázky týkající se duševní nepohody uživatelů (respektive výskytu následující duševní nepohody: nervozita, zoufalost, soustředěnost, deprese, pocit složitosti života, pocit bezcennosti) za posledních třicet dní na pětistupňové škále (pořád, většinou, občas, málokdy, nikdy)²¹². Následující procenta představují respondenty, kteří měli následující stavy „pořád” nebo „většinou” před intervencí a po intervenci. Z výsledků je patrné, že došlo ke statisticky signifikantnímu poklesu u všech zjišťovaných stavů duševní nepohody a naopak ke statisticky významnému zvýšení spokojenosti a pocitu kontroly nad dním.

Tabulka 205: Duševní pohoda uživatelů

Výroky	n	Před intervencí	Po intervenci	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
měl/a nervy / byl/a nervózní	204	31.9%	13.2%	-18.6	<0.001
se cítil/a zoufalá/ý	204	26.5%	9.8%	-16.7	<0.001
byl/a neklidná/ý či nesoustředěná/ý	204	25.5%	11.8%	-13.7	<0.001
byl/a v takové depresi, že Vám nic neudělalo radost	204	11.3%	4.4%	-6.9	<0.001
měl/a pocit, že všechno je příliš složité	204	26.0%	13.2%	-12.7	<0.001

²¹² Rozložení odpovědí na otázku „a) měl/a nervy / byl/a nervózní“ (před intervencí/po intervenci): Pořád - 21/8, Většinou - 44/19, Občas - 62/88, Málokdy - 18/31, Nikdy - 7/9, Neví - 37/34, Odmítl - 15/15; rozložení odpovědí na otázku „b) se cítil/a zoufalá/ý“ (před intervencí/po intervenci): Pořád - 16/8, Většinou - 38/12, Občas - 52/59, Málokdy - 31/48, Nikdy - 12/26, Neví - 39/35, Odmítl - 16/16; rozložení odpovědí na otázku „c) byl/a neklidná/ý či nesoustředěná/ý“ (před intervencí/po intervenci): Pořád - 15/6, Většinou - 37/18, Občas - 55/61, Málokdy - 26/44, Nikdy - 15/22, Neví - 40/38, Odmítl - 16/15; rozložení odpovědí na otázku „d) byl/a v takové depresi, že Vám nic neudělalo radost“ (před intervencí/po intervenci): Pořád - 7/3, Většinou - 16/6, Občas - 41/27, Málokdy - 23/44, Nikdy - 47/61, Neví - 52/44, Odmítl - 18/19; rozložení odpovědí na otázku „e) měl/a pocit, že všechno je příliš složité“ (před intervencí/po intervenci): Pořád - 22/6, Většinou - 31/21, Občas - 65/66, Málokdy - 17/39, Nikdy - 12/19, Neví - 40/37, Odmítl - 17/16; rozložení odpovědí na otázku „f) si připadal/a kničemu / bezcenná/ý“ (před intervencí/po intervenci): Pořád - 14/4, Většinou - 17/9, Občas - 36/36, Málokdy - 29/42, Nikdy - 44/52, Neví - 44/41, Odmítl - 20/20; rozložení odpovědí na otázku „d) byl/a spokojený“ (před intervencí/po intervenci): Pořád - 2/5, Většinou - 18/43, Občas - 56/68, Málokdy - 53/27, Nikdy - 19/12, Neví - 39/33, Odmítl - 17/16; rozložení odpovědí na otázku „e) měl/a pod kontrolou vše, co se s Vámi děje“ (před intervencí/po intervenci): Pořád - 18/24, Většinou - 48/61, Občas - 28/29, Málokdy - 30/15, Nikdy - 6/3, Neví - 55/54, Odmítl - 19/18.

Výroky	n	Před intervencí	Po intervenci	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
si připadal/a k ničemu / bezcenná/ý	204	15.2%	6.4%	-8.8	<0.001
byl/a spokojený	204	9.8%	23.5%	13.7	<0.001
měl/a pod kontrolou vše, co se s Vámi děje	204	32.4%	41.7%	9.3	<0.001

Pakliže výše uvedená data kategorizujeme dle cílových skupin uživatelů rozdělených podle celkového počtu hodin intervence, zjistíme, že došlo k následujícím statisticky signifikantním změnám:

- Pokles nervozity u uživatelů podpořených jedenácti a více hodinami intervence o 28 p. b. z 38 % na 10 % (p-hodnota=0.011);
- Pokles zoufalství u cílové skupiny uživatelů podpořených třemi až pěti hodinami intervence o 18 p. b. z 34 % na 16 % (p-hodnota=0.035);
- Pokles neklidu a nesoustředěnosti u cílové skupiny uživatelů podpořených třemi až pěti hodinami intervence o 16 p. b. z 25 % na 9 % (p-hodnota=0.031);
- Pokles pocitu, že je vše složité u cílové skupiny uživatelů podpořených jedenácti a více hodinami intervence o 24 p. b. ze 45 % na 21 % (p-hodnota=0.008);
- Pokles pocitu vlastní bezcennosti u cílové skupiny uživatelů podpořených jedenácti a více hodinami intervence o 17 p. b. z 24 % na 7 % (p-hodnota=0.031);
- Nárůst spokojenosti u cílové skupiny uživatelů podpořených jedenácti a více hodinami intervence o 31 p. b. z 14 % na 45 % (p-hodnota=0.002);
- Nárůst pocitu kontroly nad vlastním životem u cílové skupiny uživatelů podpořených jedenácti a více hodinami intervence o 35 p. b. z 24 % na 59 % (p-hodnota=0.001).

Lze tedy konstatovat, že duševní pohoda se celkově zvyšovala statisticky signifikantně nejvíce u cílové skupiny uživatelů podpůrných nástrojů podpořených jedenácti a více hodinami intervence.

Pakliže budeme na výsledky nahlížet optikou kvantilů, zjistíme, že 0.1 kvantil je před intervencí 75 %, ale po intervenci je dokonce roven 87.5 %. To znamená, že 90 % uživatelů mělo skór nad 75 % a po intervenci ho má 90 % uživatelů nad 87.5 %. Tento 12.5 % nárůst skóru je statisticky významný (p-hodnota=0.002).

Tabulka 206: Kvantily duševní pohody

Cílová skupina	n	Před intervencí(0.9- kvantil)	Po intervenci (0.9- kvantil)	Stat. test (p- hodnota)
celkový datový soubor	204	75.0%	87.5%	0.002

Sociální vztahy u uživatelů podpůrných nástrojů

Respondenti byli dotazováni na to, kolik mají uživatelé osob, se kterými mohou pohovořit o svých intimních a soukromých záležitostech od 0 po 10 a více osob²¹³. Výsledky ukazují, že se statisticky signifikantně zvýšilo (o 5.4 p. b.) procento uživatelů, kteří mohou pohovořit o svých intimních a soukromých problémech se třemi a více osobami, což lze mimo jiné přisuzovat právě intervenci sociálního pracovníka a možnosti „popovídat si“.

Tabulka 207: Zkvalitnění a zvýšení četnosti vztahů

Cílová skupina	n	Před intervencí	Po intervenci	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p- hodnota)
celkový datový soubor	204	18.1%	23.5%	5.4	0.004

Data byla dále kategorizována dle jednotlivých cílových skupin seskupených podle míry podpory sociální prací. Z dat je patrné, že došlo k nejvyššímu (byť statisticky nevýznamnému) nárůstu uživatelů, kteří mohou pohovořit o svých intimních a soukromých problémech se třemi a více osobami u cílové skupiny osob podpořených jedenácti a více hodinami intervence a to o 14 p. b.

Tabulka 208: Zkvalitnění a zvýšení četnosti vztahů kategorizace

Cílová skupina	n	Před intervencí	Po intervenci	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p- hodnota)
maximálně dvě hodiny	34	11.8%	11.8%	0.0	–
tři až pět hodin	32	21.9%	25.0%	3.1	0.5
šest až deset hodin	22	22.7%	22.7%	0.0	–
jedenáct a více hodin	29	17.2%	31.0%	13.8	0.062

²¹³ Rozložení odpovědí na otázku (před intervencí/po intervenci): Nikdo - 26/18, Jeden - 48/36, Dva - 32/45, Tři - 19/24, Čtyři až šest - 15/20, Sedm až devět - 1/2, Deset nebo více - 2/2, Neví - 43/42, Odmítl - 18/15.

Respondenti byli dále dotazováni na vztahy uživatelů s příbuznými, zda jsou dobré, tak na půl, špatné nebo není uživatel/ka s rodinou vůbec v kontaktu²¹⁴. V tabulce je prezentováno zastoupení dobrých vztahů před a po intervenci. Data ukazují, že došlo ke statisticky významnému nárůstu dobrých vztahů s příbuznými o 8.3 p. b.

Tabulka 209: Kvalita vztahů s příbuznými

Cílová skupina	n	Před intervencí	Po intervenci	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	204	23.5%	31.9%	8.3	<0.001

I tato data byla dále kategorizována podle příslušnosti k cílové skupině dané celkovým počtem hodin intervence. Z dat je patrné, že u všech cílových skupin nad tři hodiny intervence narůstalo zastoupení dobrých vztahů s příbuznými po intervenci.

Tabulka 210: Kvalita vztahů s příbuznými kategorizace

Cílová skupina	n	Před intervencí	Po intervenci	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
maximálně dvě hodiny	34	11.8%	11.8%	0.0	–
tři až pět hodin	32	28.1%	34.4%	6.2	0.25
šest až deset hodin	22	36.4%	45.5%	9.1	0.25
jedenáct a více hodin	29	37.9%	55.2%	17.2	0.63

²¹⁴ Rozložení odpovědí na otázku (před intervencí/po intervenci): Dobré - 48/65, Tak na půl - 67/58, Špatné - 20/12, S rodinou není vůbec v kontaktu - 31/30, Neví - 33/34, Odmítl - 5/5.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Použitá literatura

FARAWAY, J. J. Extending the Linear Model with R: Generalized Linear, Mixed Effects and Nonparametric Regression Models. CRC press, 2016.

GLUMBÍKOVÁ, K., MIKULEC, M. (In Press). *Needs of Homeless Children in the Czech Republic*. Child & Family Social Work.

GLUMBÍKOVÁ, K., GOJOVÁ, A., GRUNDĚLOVÁ, B. Critical reflection of the Reintegration Process through the Lens of Gender Oppression: The Case of Social Work with Mothers in Shelters. *European Journal of Social Work*. 2019, 22(4), s. 575-586. ISSN 1369-1457.

GLUMBÍKOVÁ, K., GOJOVÁ, A. *Průběžná evaluační zpráva*. 2019.

GOJOVÁ, A., GLUMBÍKOVÁ, K., KUČERA, P., LESÁK, V. a RIPKA, Š. *Jednotná metodika monitorování a hodnocení místních systémů sociálního bydlení*. 2018.

LAUD P. J. Equal-tailed Confidence Intervals for Comparison of Rates. *Pharmaceutical Statistics*. 2017, 16, s. 334-348

MPSV. 2015. *Koncepce sociálního bydlení ČR 2015-2025* [online]. [18.1. 2020]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/koncepce-socialniho-bydleni-cr-2015-2025>

PLATFORMA PRO SOCIÁLNÍ BYDLENÍ A LUMOS. 2018. *Zpráva o vyloučení z bydlení za rok 2018* [online]. [4. 3. 2020]. Dostupné z:

<https://www.ditearodina.cz/images/Zpr%C3%A1va-o-vylou%C4%8Den%C3%AD-z-bydlen%C3%AD-za-rok-2018.pdf>

SOKAČOVÁ, L. 2019. Sociální bydlení v Koncepci sociálního bydlení ČR 2015-2025. In Mikulec, M. (ed.). 2019. *Úvod do tématu sociální práce v sociálním bydlení (Metodika sociální práce v sociálním bydlení)*. Praha: MPSV.

VÁVROVÁ, S., GOJOVÁ, A., GLUMBÍKOVÁ, K. 2019. Ontologická jistota u dětí „bez domova“. *Sociální práce / Sociálna práca*. 19(6), s. 59–74.

VÚPS (2019). *Sčítání osob bez domova* [online]. [7. 2. 2020]. Dostupné z: http://praha.vupsv.cz/fulltext/vz_458.pdf

Referenční literatura

AUBRY, T., NELSON, G., TSEMBERIS, S. 2015. Housing First for People With Severe Mental Illness Who Are Homeless: A Review of the Research and Findings From the At Home– Chez soi Demonstration Project. *Canadian Journal of Psychiatry*, 60, 11.

BASSUK, E. L., CARMELA J., DeCANDIA, TSERTZVADZE A., RICHARD M. K. 2014. The Effectiveness of Housing Interventions and Housing and Service Interventions on Ending Family Homelessness: A Systematic Review. *American Journal of Orthopsychiatry*, 84, 5, 457-74.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

BERNARD R., YUNCAI, R., PANADERO, S. 2016. Introducing the Housing First Model in Spain: First Results of the Habitant Programme. *European Journal of Homelessness*, 10, 1, 53 – 82.

BRETHERTON, J., PLEACE N. 2015. *Housing First in England: An Evaluation of Nine Services*. Centre for Policy Housing.

BUSCH-GEERTSEMA, V. 2013. *Housing First Europe Final Report*. Bremen/Brussels: European Union Programme for Employment and Social Solidarity – PROGRESS (2007 – 2013).

FOWER, P. D. B., SCHOENY, M., CHUNG, S. 2015. *Homelessness in the child welfare system: A randomized trial to assess the impact of permanent housing on foster care placements and costs*. N/A. Dostupné z:

<https://socialsystemdesignlab.wustl.edu/files/2017/11/ImpactPermanentHousing-1lqx99n.pdf>.

GUBITS, D. et al. 2015. *Family Options Study Short-Term Impacts of Housing and Services. Interventions for Homeless Families*. Washington: U.S. Department of Housing and Urban Development, Office of Policy Development and Research.

JOHNSON, G., CHAMBERLAIN, C. 2013. *Evaluation of the Melbourne Street to Home Program: 12 moth outcomes*. Canberra: Department Government Department of Families, Housing, Community Services and Indigenous Affairs.

KATZ, L., KLING, J., LIEBMAN, J. 1999. *Moving to opportunity in Boston: Early impacts of a housing mobility program*. Princeton University. Dostupné z:

<https://eml.berkeley.edu/symposia/nsf99/papers/kling.pdf>.

KLING, J. 2008. *Summary Overview of Moving to Opportunity: A Random Assignment Housing Mobility Study in Five U.S. Cities*. National Bureau of Economic Research.

LANZEROTTI, L. 2004. *Housing First For Families. Research to Support the Development of a Housing First for Families Training Curriculum*. The National Alliance to End Homelessness.

PERGAMIT, M., CUNNINGHAM, M., HANSON, D. 2017. The impact of family unification housing vouchers on child welfare outcomes. *American Journal of Community Psychology*, 60, 103-113.

RIPKA Š., ČERNÁ, E., KUBALA, P., STANĚK, R. 2018. *Dopady zabydlení po šesti měsících od nastěhování. Pilotní testování rychlého zabydlení rodin s dětmi (Rapid Re-Housing)*. Průběžná evaluační zpráva 2. Ostrava: OU.

RIPKA Š., ČERNÁ, E., KUBALA, P. 2018. *Dopady zabydlení po 12 měsících od nastěhování. Pilotní testování rychlého zabydlení rodin s dětmi (Rapid Re-Housing)*. Závěrečná evaluační zpráva/Analýza cílového stavu. Ostrava: OU.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

SHINN, M., BROWN, S. R., GUBITS, D. 2016. Can Housing and Service Interventions Reduce Family Separations for Families who Experience Homelessness? *American Journal of Community Psychology*, 60, 1-2, 79 – 90.

TSEMBERIS, S. 2010. Housing First: Ending Homelessness and Transforming Lives. *Schizophrenia Research*, 117, 23-24, 163-164.

Seznam tabulek

Tabulka 1: Evaluační matice.....	10
Tabulka 2: Kategorizace předchozího místa pobytu	20
Tabulka 3: Dotazníky po nastěhování	69
Tabulka 4: Dotazníky po 12 měsících	69
Tabulka 5: Dotazníky párování.....	70
Tabulka 6: Kategorizace dle cílových skupin	71
Tabulka 7: Zastoupení cílových skupin v obcích	74
Tabulka 8: Jistota bydlení dle prioritních cílových skupin sociálního bydlení	80
Tabulka 9: Jistota bydlení dle předchozího místa pobytu.....	80
Tabulka 10: Jistota bydlení dle počtu stěhování	81
Tabulka 11: Jistota bydlení dle délky bezdomovectví	81
Tabulka 12: Jistota bydlení dle výše nákladů na bydlení.....	82
Tabulka 13: Spokojenost s bydlením dle prioritních cílových skupin sociálního bydlení	84
Tabulka 14: Spokojenost s bydlením dle předchozího místa pobytu.....	85
Tabulka 15: Spokojenost s bydlením dle počtu stěhování.....	85
Tabulka 16: Spokojenost s bydlením dle délky bezdomovectví	86
Tabulka 17: Spokojenost s bydlením dle výše nákladů na bydlení	86
Tabulka 18: Výskyt problémů spojených s nekvalitním bydlením dle prioritních cílových skupin sociálního bydlení.....	89
Tabulka 19: Výskyt problémů spojených s nekvalitním bydlením dle předchozího místa pobytu.....	90
Tabulka 20: Výskyt problémů spojených s nekvalitním bydlením dle počtu stěhování	90
Tabulka 21: Výskyt problémů spojených s nekvalitním bydlením dle délky předchozího bezdomovectví	91
Tabulka 22: Výskyt problémů spojených s nekvalitním bydlením dle nákladů na bydlení.....	91
Tabulka 23: Pocit bezpečí dle prioritních cílových skupin sociálního bydlení	92
Tabulka 24: Pocit bezpečí dle předchozího místa pobytu	93
Tabulka 25: Pocit bezpečí dle počtu stěhování	94
Tabulka 26: Pocit bezpečí dle délky předchozí situace bezdomovectví.....	94
Tabulka 27: Pocit bezpečí dle výše nákladů na bydlení	95
Tabulka 28: Užívání drog v místě bydliště dle předchozího místa pobytu.....	95
Tabulka 29: Užívání drog v místě bydliště dle počtu stěhování.....	96
Tabulka 30: Užívání drog v lokalitě dle délky předchozí situace bezdomovectví.....	96
Tabulka 31: Užívání drog v lokalitě dle výše nákladů na bydlení.....	97
Tabulka 32: Zkušenosti s vloupáním v místě bydliště dle předchozího místa pobytu.....	97
Tabulka 33: Zkušenosti s vloupáním v místě bydliště dle počtu stěhování.....	98
Tabulka 34: Zkušenosti s vloupáním dle délky předchozí situace bezdomovectví	98
Tabulka 35: Zkušenosti s vloupáním dle výše nákladů na bydlení	98

Tabulka 36: Možnost vyspat se dle potřeby dle předchozího místa pobytu.....	99
Tabulka 37: Možnost vyspat se dle potřeby dle délky předchozího bezdomovectví	100
Tabulka 38: Možnost vyspat se dle potřeby dle výše nákladů na bydlení	100
Tabulka 39: Průměrné změny.....	105
Tabulka 40: Rozdíly mezi zvýšením (%) a snížením (%) v procentních bodech.....	108
Tabulka 41: Podíly zvýšení v cílových skupinách	109
Tabulka 42: Podíly snížení v cílových skupinách	111
Tabulka 43: Vnímaný fyzický zdravotní stav dle prioritních cílových skupin sociálního bydlení	113
Tabulka 44: Fyzický zdravotní stav dle předchozího místa pobytu	114
Tabulka 45: Vnímaný fyzický zdravotní stav dle počtu stěhování.....	114
Tabulka 46: Vnímaný fyzický zdravotní stav dle délky předchozí situace bezdomovectví	115
Tabulka 47: Vnímaný fyzický zdravotní stav dle výše nákladů na bydlení	115
Tabulka 48: Vnímaný psychický zdravotní stav dle prioritních cílových skupin sociálního bydlení	116
Tabulka 49: Vnímaný psychický zdravotní stav dle předchozího místa pobytu.....	117
Tabulka 50: Vnímaný psychický zdravotní stav dle počtu stěhování.....	117
Tabulka 51: Vnímaný psychický zdravotní stav dle délky předchozí situace bezdomovectví.....	118
Tabulka 52: Vnímaný psychický zdravotní stav	118
Tabulka 53: Vnímaná kontrola nad vlastními životy dle prioritních cílových skupin sociálního bydlení	120
Tabulka 54: Vnímaná kontrola nad vlastními životy dle předchozího místa pobytu	121
Tabulka 55: Vnímaná kontrola nad vlastními životy dle počtu stěhování	121
Tabulka 56: Vnímaná kontrola nad vlastními životy dle délky předchozí situace bezdomovectví	122
Tabulka 57: Vnímaná kontrola nad vlastními životy dle výše nákladů na bydlení	122
Tabulka 58: Vnímaná životní spokojenost dle prioritních cílových skupin sociálního bydlení.....	123
Tabulka 59: Vnímaná životní spokojenost dle předchozího místa pobytu	124
Tabulka 60: Vnímaná životní spokojenost dle počtu stěhování	124
Tabulka 61: Vnímaná životní spokojenost dle délky předchozí situace bezdomovectví.....	124
Tabulka 62: Vnímaná životní spokojenost	125
Tabulka 63: Podpůrná sociální síť dle prioritních cílových skupin sociálního bydlení	126
Tabulka 64: Podpůrná sociální síť dle předchozího místa pobytu.....	126
Tabulka 65: Podpůrná sociální síť dle počtu stěhování.....	127
Tabulka 66: Podpůrná sociální síť dle délky předchozí situace bezdomovectví	128
Tabulka 67: Podpůrná sociální síť dle výše nákladů na bydlení	128
Tabulka 68: Počet dětí žijících mimo domácnost dle prioritních cílových skupin sociálního bydlení	129
Tabulka 69: Počet dětí žijících mimo domácnost dle předchozího místa pobytu	130
Tabulka 70: Počty dětí žijící mimo domácnost dle počtu stěhování.....	130
Tabulka 71: Počet dětí žijících mimo domácnost dle délky předchozí situace bezdomovectví.....	131
Tabulka 72: Počet dětí žijících mimo domácnost dle výše nákladů na bydlení	131
Tabulka 73: Využívání odborné sociální pomoci a sociálních služeb dle prioritních cílových skupin sociálního bydlení.....	133

Tabulka 74: Využívání odborné sociální pomoci a sociálních služeb dle předchozího místa pobytu	135
Tabulka 75: Využívání odborné sociální pomoci a sociálních služeb dle počtu stěhování	136
Tabulka 76: Využívání odborné sociální pomoci s sociálních služeb dle délky předchozí situace bezdomovectví.....	137
Tabulka 77: Využívání odborné sociální pomoci a sociálních služeb dle nákladů na bydlení.....	138
Tabulka 78: Zapojení se do sousedství dle prioritních cílových skupin sociálního bydlení.....	138
Tabulka 79: Zapojení se do sousedství dle předchozího místa pobytu	139
Tabulka 80: Zapojení se do sousedství dle počtu stěhování	140
Tabulka 81: Zapojení se do sousedství dle délky předchozí situace bezdomovectví.....	140
Tabulka 82: Zapojení se do sousedství.....	141
Tabulka 83: Špatné vztahy se sousedy dle prioritních cílových skupin sociálního bydlení	141
Tabulka 84: Špatné vztahy se sousedy dle předchozího místa pobytu.....	142
Tabulka 85: Špatné vztahy se sousedy dle počtu stěhování.....	142
Tabulka 86: Špatný vztah se sousedy dle délky předchozí situace bezdomovectví	143
Tabulka 87: Špatný vztah se sousedy	143
Tabulka 88: Měsíční příjmy domácnosti dle prioritních cílových skupin sociálního bydlení	144
Tabulka 89: Měsíční příjem domácnosti dle předchozího místa pobytu	145
Tabulka 90: Měsíční příjmy domácnosti dle počtu stěhování.....	146
Tabulka 91: Celkové příjmy domácnosti dle délky předchozí situace bezdomovectví.....	146
Tabulka 92: Celkové příjmy domácnosti dle nákladů na bydlení	147
Tabulka 93: Výdaje za bydlení dle prioritních cílových skupin sociálního bydlení.....	147
Tabulka 94: Výdaje za bydlení dle předchozího místa pobytu	148
Tabulka 95: Výdaje za bydlení dle počtu stěhování	149
Tabulka 96: Celkové výdaje domácnosti na bydlení dle délky předchozí situace bezdomovectví.....	149
Tabulka 97: Celkové výdaje domácnosti na bydlení dle nákladů na bydlení	150
Tabulka 98: Počet dní bez peněz dle prioritních cílových skupin sociálního bydlení	150
Tabulka 99: Počet dní bez peněz dle předchozího místa pobytu.....	151
Tabulka 100: Počet dní bez peněz dle počtu stěhování	152
Tabulka 101: Počet dní bez peněz dle délky předchozí situace bezdomovectví.....	153
Tabulka 102: Počet dní bez peněz dle nákladů na bydlení.....	153
Tabulka 103: Krátkodobé půjčky dle prioritních cílových skupin sociálního bydlení.....	153
Tabulka 104: Krátkodobé půjčky dle předchozího místa pobytu.....	154
Tabulka 105: Krátkodobé půjčky dle počtu stěhování.....	155
Tabulka 106: Krátkodobé půjčky dle délky předchozí situace bezdomovectví.....	155
Tabulka 107: Krátkodobé půjčky	156
Tabulka 108: Placená práce dle prioritních cílových skupin sociálního bydlení.....	156
Tabulka 109: Placená práce dle předchozího místa pobytu	157
Tabulka 110: Placená práce dle počtu stěhování	158
Tabulka 111: Placená práce dle délky předchozí situace bezdomovectví.....	158

Tabulka 112: Placená práce dle výše nákladů na bydlení.....	158
Tabulka 113: Souhrn rozdílů mezi systémem přímého zabydlení a dostupným systémem	160
Tabulka 114: Jistota bydlení	161
Tabulka 115: Spokojenost s bydlením	162
Tabulka 116: Snížení problémů spojených s nekvalitním bydlením	163
Tabulka 117: Pocit bezpečí	164
Tabulka 118: Užívání nebo prodej drog v lokalitě.....	165
Tabulka 119: Výskyt zkušenosti s vloupáním	165
Tabulka 120: Možnost vyspat se dle potřeby.....	166
Tabulka 121: Vnímaný fyzický zdravotní stav.....	166
Tabulka 122: Vnímaný psychický zdravotní stav	167
Tabulka 123: Vnímaná kontrola nad vlastními životy	167
Tabulka 124: Vnímaní životní spokojenost.....	168
Tabulka 125: Podpůrná sociální síť.....	168
Tabulka 126: Počet dětí žijících mimo domácnost	169
Tabulka 127: Využívání sociálních služeb.....	170
Tabulka 128: Zapojení se do sousedství	171
Tabulka 129: Špatný vztah se sousedy.....	171
Tabulka 130: Celkové příjmy domácnosti	172
Tabulka 131: Celkové výdaje domácnosti na bydlení	173
Tabulka 132: Počet dní bez peněz	173
Tabulka 133: Krátkodobé půjčky.....	174
Tabulka 134: Placená práce.....	174
Tabulka 135: Jistota bydlení	175
Tabulka 136: Spokojenost s bydlením	176
Tabulka 137: Snížení problémů spojených s nekvalitním bydlením	177
Tabulka 138: Pocit bezpečí	178
Tabulka 139: Užívání nebo prodej drog v lokalitě.....	178
Tabulka 140: Výskyt zkušenosti s vloupáním	179
Tabulka 141: Možnost vyspat se dle potřeby.....	179
Tabulka 142: Vnímaný fyzický zdravotní stav.....	180
Tabulka 143: Vnímaný psychický zdravotní stav	180
Tabulka 144: Vnímaná kontrola nad vlastními životy	181
Tabulka 145: Vnímaní životní spokojenost.....	181
Tabulka 146: Podpůrná sociální síť.....	182
Tabulka 147: Počet dětí žijících mimo domácnost	182
Tabulka 148: Využívání sociálních služeb.....	183
Tabulka 149: Zapojení se do sousedství	183
Tabulka 150: Špatný vztah se sousedy.....	184

Tabulka 151: Celkové příjmy domácnosti	185
Tabulka 152: Celkové výdaje domácnosti na bydlení	185
Tabulka 153: Počet dní bez peněz	185
Tabulka 154: Krátkodobé půjčky	186
Tabulka 155: Placená práce.....	186
Tabulka 156: Rozdělení dětí dle cílových skupin.....	187
Tabulka 157: Zkvalitnění spánku u dětí.....	190
Tabulka 158: Děti v péči specialisty	190
Tabulka 159: Výskyt zdravotního problému u dětí.....	191
Tabulka 160: Užívání léků u dětí	191
Tabulka 161: Výskyt zdravotních potíží v oblasti dýchacího ústrojí u dětí	191
Tabulka 162: Subjektivně vnímaná životní spokojenost u dětí	192
Tabulka 163: Podpůrná sociální síť u dětí	193
Tabulka 164: Pozitivní změny v chování dětí.....	194
Tabulka 165: Kategorizace domácností	197
Tabulka 166: Snížení počtu dětí žijících mimo domácnost	200
Tabulka 167: Zaměstnání.....	201
Tabulka 168: Stav dluhu domácnosti.....	202
Tabulka 169: Stížnosti sousedů	202
Tabulka 170: Počet intervencí sociálního pracovníka	203
Tabulka 171: Počet intervencí ze strany sociálního pracovníka v obcích.....	203
Tabulka 172: Celková četnost kontaktů se sociálním pracovníkem	204
Tabulka 173: Četnost kontaktu se sociálním pracovníkem dle obcí.....	204
Tabulka 174: Průměrný čas strávený intervencemi	205
Tabulka 175: Čas strávený intervencemi v obcích.....	205
Tabulka 176: Demografické údaje uživatelů podpůrných nástrojů.....	206
Tabulka 177: Počty dotazníků z jednotlivých obcí	206
Tabulka 178: Prioritní skupiny sociálního bydlení	207
Tabulka 179: Typ poskytované intervence	207
Tabulka 180: Kategorizace dat podle celkového počtu hodin intervence	208
Tabulka 181: Procento uživatelů žijících v prvním stupni bydlení	209
Tabulka 182: Procento uživatelů žijících v prvním stupni bydlení dle kategorizace.....	210
Tabulka 183: Procento uživatelů žijících v druhém stupni bydlení	210
Tabulka 184: Procento uživatelů žijících v druhém stupni bydlení dle kategorizace	210
Tabulka 185: Procento uživatelů žijících ve třetím stupni bydlení	211
Tabulka 186: Procento uživatelů žijících ve třetím stupni bydlení dle kategorizace	211
Tabulka 187: Medián délky smlouvy	211
Tabulka 188: Medián délky smlouvy dle kategorizace	212
Tabulka 189: Délka pobytu v aktuálním bydlení.....	212

Tabulka 190: Délka pobytu v aktuálním bydlení kategorizace.....	212
Tabulka 191: Medián měsíčního příjmu.....	213
Tabulka 192: Medián měsíčního příjmu kategorizace.....	213
Tabulka 193: Výdaje za bydlení.....	214
Tabulka 194: Výdaje za bydlení kategorizace.....	214
Tabulka 195: Dluhy.....	215
Tabulka 196: Dluhy kategorizace.....	215
Tabulka 197: Trend vývoje dluhů.....	216
Tabulka 198: Trend vývoje dluhů kategorizace.....	216
Tabulka 199: Výkon placené práce.....	216
Tabulka 200: Výkon placené práce kategorizace.....	217
Tabulka 201: Výskyt zdravotních problémů.....	217
Tabulka 202: Výskyt zdravotních problémů kategorizace.....	218
Tabulka 203: Návštěva zdravotnických zařízení.....	218
Tabulka 204: Návštěva zdravotnických zařízení kategorizace.....	218
Tabulka 205: Duševní pohoda uživatelů.....	219
Tabulka 206: Kvantily duševní pohody.....	221
Tabulka 207: Zkvalitnění a zvýšení četnosti vztahů.....	221
Tabulka 208: Zkvalitnění a zvýšení četnosti vztahů kategorizace.....	221
Tabulka 209: Kvalita vztahů s příbuznými.....	222
Tabulka 210: Kvalita vztahů s příbuznými kategorizace.....	222
Tabulka 211: Vyřazené otázky z předpokládané nabídky u zabydlených domácností.....	234
Tabulka 212: Skupina č. 1 Velká města.....	237
Tabulka 213: Skupina č. 2 Obce s prostupným systémem sociálního bydlení.....	238
Tabulka 214: Skupina č. 3 Malé obce do tisíce obyvatel.....	240
Tabulka 215: Skupina č. 4 Obce s akcentovanou tematikou sociálního vyloučení.....	241
Tabulka 216: Skupina č. 5 Obce s vysokou diferenciací bytového fondu.....	242
Tabulka 217: Počty odpovědí „nevím“ a „odmítl“ u jednotlivých otázek, které byly využity k ověření hypotéz.....	244
Tabulka 218: Hypotézy a metodologie jejich statistické analýzy.....	251
Tabulka 219: Pomoc při jednání s úřady.....	257
Tabulka 220: Pomoc při vyřizování dávek.....	258
Tabulka 221: Pomoc při hledání zaměstnání.....	260
Tabulka 222: Pomoc při řešení dluhů.....	261
Tabulka 223: Pomoc při řešení bytové situace.....	262

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Seznam grafů

Graf 1: Příklad klesajícího trendu.....	264
Graf 2: Příklad rostoucího trendu	265

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Seznam použitých zkratk

a kol.	a kolektiv
aj.	a jiné
apod.	a podobně
atd.	a tak dále
cca	cirka, přibližně
CS	cílová skupina
č.	číslo
ČR	Česká republika
ETHOS	Evropská typologie bezdomovství a vyloučení z bydlení
IROP	Integrovaný regionální operační program
KC	Kontaktní centrum MPSV
Kč	Koruna česká
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
např.	například
p. b.	procentní bod
resp.	respektive
s.	strana
SB	sociální bydlení
tis.	tisíc

Příloha č. 1: Vyřazené otázky z předkládané nabídky u zabydlených domácností

Tabulka 211: Vyřazené otázky z předpokládané nabídky u zabydlených domácností

Hypotéza ²¹⁵	Otázka	Důvod vyřazení
H2	DPN: 30 a D12: 2: Proč se domníváte, že nebudete moci zůstat tak dlouho, jak budete chtít?	Hodně odpovědí „nevím“.
H3	D12: 4	Nedochází ke změně od aktuálního stavu, což je logické, jelikož se bydliště měnilo pouze u 18 respondentů po 12 měsících.
H4	DPN: 7, 9, 10, 11 DPN 8: metry čtvereční v předchozí domácnosti D12: 3	DPN: 7, 9: Nezařazeno, tematický překryv s jinými již zařazenými otázkami. DPN: 8, 10, 11: Nezařazeno, jelikož je zde hodně nejasných odpovědí napříč opakující se otázkou. Respondenti odpovídají kvalitativně např. 3 plus KK... Nezařazen stav po 12 měsících (D12: 3), kde nedochází ke změně.
H5	DPN: 18: jak často se vyskytovala zkušenost s užíváním nebo prodejem drog v místě bydliště.	DPN: 18: Předchozí filtrační otázka snižuje množství odpovědí pro výpočet. Pozn.: DPN 34 a D12 9 je zařazena v jiné evaluační otázce.
H6	DPN: S, 10, 11, 20 D12: O, 41: počet matrací a postelí a počet místností na spaní	Zúžení zaměření hypotézy pouze na děti a nedostatek dat.
H7	DPN: 51, 52, 53, D12: 36, 37, 38 DPN: 54, D12: 39: antibiotika	U otázek DPN: 51 a DPN: 52 (resp. D12: 36 a D12: 37) se významně snižuje počet odpovídajících respondentů podle filtru u otázky DPN: 49 na 77 (resp. D12: 34 na 78). A další dělení na cílové skupiny nemá smysl.

²¹⁵ Dále byly vyřazeny celé hypotézy: H7 (o snížení počtu stěhování), H10 (o anomii), H15 (o pocitu bezpečí), H18 (o školní docházce dětí), H28 (o užívání návykových látek u uživatelů podpůrných nástrojů), H29 (o zkušenosti s domácím násilím u uživatelů podpůrných nástrojů). Důvody k vyřazení těchto otázek byly následující: a) snížená kvalita získaných dat; b) zařazení do jiné hypotézy (H15); c) nedostatek odpovědí využitelných pro analýzu dat; d) snížená smysluplnost využití hypotézy ve vztahu k párování dat (H7).

Hypotéza ²¹⁵	Otázka	Důvod vyřazení
		<p>Navíc v otázce DPN: 51 96 procent respondentů mělo zdravotní problém diagnostikováno lékařem a v otázce D12: 36 97 procent respondentů. Dlouhodobé nemoci a jejich diagnóza se za 12 měsíců nemění.</p> <p>O otázek DPN: 52 a D12: 37 je situace analogická s procenty 91 a 96.</p> <p>Otázky zaměřené na antibiotika jsou interpretačně sporné, jelikož není jasné, co indikují: jedná se o zvýšení účasti na léčbě, zvýšení docházení k lékaři, který může antibiotika předepsat nebo naopak vyšší výskyt onemocnění? U užívání antibiotik se rovněž projevují rozporné trendy v datech.</p>
H8	<p>DPN: 49 a 50, D12: 33, 34, 35: výskyt dlouhodobé nemoci nebo zdravotního problému a intenzita zdravotních obtíží.</p> <p>Děti: 20, 24: zdraví se zlepšilo či zhoršilo.</p> <p>Děti: 16, 21, 22, 23 a 27 jsou obsaženy v jiných hypotézách.</p>	<p>Jedná se ale spíše o filtrační otázku a otázku s nízkým n ve vztahu k předchozí filtrační otázce Nepochází k sig. výsledkům</p> <p>Před otázkou na zlepšení nebo zhoršení zdraví dětí je filtrační otázka na výskyt zdravotních problémů, což způsobuje nedostatek odpovědí.</p>
H10	<p>Děti: 22, 23, 24: zdravotní obtíže u dětí.</p>	<p>Nedostatek dat, způsobeno filtrační otázkou.</p>
H12	<p>Děti: 16: charakteristiky dětí: nevyužití celé škály</p>	<p>Nevyhovující tematické zaměření otázek.</p>
H15	<p>DPN: Q, K, L, N, 35, 36, 39 a D12: Q, H, CH, I, 11, 14: charakteristiky domácnosti a záměr návratu dítěte do domácnosti.</p>	<p>Jsou ponechány otázky s nejlepší vypovídací hodnotou. Otázky o povaze domácnosti jsou zařazeny do deskriptivních statistik výběrového souboru.</p>
H18	<p>DPN: 24 a 25 a D12: 23 a 28: šetření</p> <p>DPN: 26, 28, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47 a D12: 17, 18, 19,</p>	<p>Nerelevantní (ve vztahu k datům věnujícím se finanční situaci) a nesignifikantní výsledky.</p>

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Hypotéza²¹⁵	Otázka	Důvod vyřazení
	31, 21, 24, 26, 29, 30: finanční příjmy domácnosti.	Předchozí filtrační otázky a s nimi související snížený počet odpovědí. Citlivé otázky na zadluženost domácnosti a s nimi související nižší počet odpovědí.

Příloha č. 2: Kategorizace obcí

Následujících pět skupin bylo vytvořeno na základě podobnosti či rozdílnosti jednotlivých systémů sociálního bydlení v obcích na základě Charakteristik lokálního systému sociálního bydlení dodaných obcemi.

Skupina č. 1: Velká města

Tabulka 212: Skupina č. 1 Velká města

Charakteristiky	BRNO	OSTRAVA	PLZEŇ
Prostupný systém SB			
Motivace SB: Mladé rodiny			
Specifikace přidělení bytu - 5 a více podmínek přidělení bytu (1.2, 3.)	x		x
Velikost bytového fondu v projektu nad 20 bytů (1.1, 1)	x (65)	x (99 sociálních +3 krizové)	x (45)
Velikost bytového fondu v projektu do 20 bytů (1.1, 1)			
Počet přijatých žádostí na počet bytů v projektu (1.7, 4 a 6)	250 na 65	552 na 102	nevidováno na 45
Koncepce před projektem		x	x
Délka smlouvy - do 6 měsíců (včetně) (1.2, 2)		x	
CS z ulice zabydlena v rámci projektu (1.5, 7)	x	x	x
Kapacity SP - více než 10 klientů (1.4, 12)	x	x	
Důvody výpovědi - 4 a více (1.4, 33)	x		x
Koncentrace bytů - z bytů zapojených do projektu je polovina a více koncentrováno (1.1, 11)	x		x

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Charakteristiky	BRNO	OSTRAVA	PLZEŇ
Velikost obce (v tis. obyv.) (doplněno mimo data v tabulkách)	380	289	172
Velikost CS v obci (celkový počet domácností v bytové nouzi) (1.5, 12)	2 690	4 230	cca 460
Průměrná výše nájemného na m ² v sociálních bytech (1.2, 4)	59,86	45-55	64,4
Společné charakteristiky obcí	statutární města, počet obyvatel města, největší počty bytů zapojených do projektu (přesto výrazný převis nabídky nad poptávkou), velikost (početnost) identifikované cílové skupiny, podobnost výše nájmu		

Skupina č. 2: Obce s prostupným systémem sociálního bydlení

Tabulka 213: Skupina č. 2 Obce s prostupným systémem sociálního bydlení

Charakteristiky	KADAŇ	OTROKOVICE	PARDUBICE	PRAHA 14	ŠTĚTÍ
Prostupný systém SB	x	x	x	x	x
Motivace SB: Mladé rodiny					
Specifikace přidělení bytu - 5 a více podmínek přidělení bytu (1.2, 3.)	x	x		x	x
Velikost bytového fondu v projektu nad 20 bytů (1.1, 1)		X (28)	x (16 I. stupeň +23 II. stupeň)		
Velikost bytového fondu v projektu do 20 bytů (1.1, 1)	x (6)			x (10)	x (8)
Počet přijatých žádostí na počet bytů v projektu (1.7, 4 a 6)	20 na 6	68 na 28	196 na 16	21 na 10	33 na 8
Koncepce před projektem			x		

Charakteristiky	KADAŇ	OTROKOVICE	PARDUBI CE	PRAHA 14	ŠTĚTÍ
Délka smlouvy - do 6 měsíců (včetně) (1.2, 2)	x	x		x	x
CS z ulice zabydlena v rámci projektu (1.5, 7)	x	x		x	
Kapacity SP - více než 10 klientů (1.4, 12)		x			x
Důvody výpovědi - 4 a více (1.4, 33)		x		x	x
Koncentrace bytů - z bytů zapojených do projektu je polovina a více koncentrováno (1.1, 11)				x	
Velikost obce (v tis. obyv.) (doplňeno mimo data v tabulkách)	18	18	90	45	9
Velikost CS v obci (celkový počet domácností v bytové nouzi) (1.5, 12)	419	nevidováno	353	464	93
Průměrná výše nájemného na m ² v sociálních bytech (1.2, 4)	23	45	72,69	80,14	27
Společné charakteristiky obcí	prostupný systém sociálního bydlení, uzavření nájemní smlouvy do 6 měsíců včetně (Pardubice na delší dobu)				

Skupina č. 3: Malé obce do tisíce obyvatel

Tabulka 214: Skupina č. 3 Malé obce do tisíce obyvatel

Charakteristiky	KŘIŽÁNKY	VESELÍČKO	VÍR
Prostupný systém SB			
Motivace SB: Mladé rodiny	x	x	x
Specifikace přidělení bytu - 5 a více podmínek přidělení bytu (1.2, 3.)		x	
Velikost bytového fondu v projektu nad 20 bytů (1.1, 1)			
Velikost bytového fondu v projektu do 20 bytů (1.1, 1)	x (11 sociálních + 4 dostupné)	x (2 sociální + 1 krizový)	x (4)
Počet přijatých žádostí na počet bytů v projektu (1.7, 4 a 6)	nevidováno na 11+4	nevidováno na 2+1	0 na 4
Koncepce před projektem			
Délka smlouvy - do 6 měsíců (včetně) (1.2, 2)		x	
CS z ulice zabydlena v rámci projektu (1.5, 7)	x		x
Kapacity SP - více než 10 klientů (1.4, 12)			
Důvody výpovědi - 4 a více (1.4, 33)	x	x	
Koncentrace bytů - z bytů zapojených do projektu je polovina a více koncentrováno (1.1, 11)		x	
Velikost obce (v tis. obyv.) (doplněno mimo data v tabulkách)	0.4	0.9	0.7

Charakteristiky	KŘIŽÁNKY	VESELÍČKO	VÍR
Velikost CS v obci (celkový počet domácností v bytové nouzi) (1.5, 12)	0	2	4
Průměrná výše nájemného na m ² v sociálních bytech (1.2, 4)	50	29	40
Společné charakteristiky obcí	obce do tisíce obyvatel, sociální bydlení pojmuto i jako podpora mladým domácnostem (= udržení mladých domácností v obci), v rámci zapojených obcí nižší počty bytů zapojených do projektu (vliv velikosti obce), minimální počty domácností v bytové nouzi na svém území		

Skupina č. 4: Obce s akcentovanou tematikou sociálního vyloučení

Tabulka 215: Skupina č. 4 Obce s akcentovanou tematikou sociálního vyloučení

Charakteristiky	CHOMUTOV	MOST	VELKÉ HAMRY
Prostupný systém SB			
Motivace SB: Mladé rodiny			
Specifikace přidělení bytu - 5 a více podmínek přidělení bytu (1.2, 3.)	x	x	
Velikost bytového fondu v projektu nad 20 bytů (1.1, 1)			
Velikost bytového fondu v projektu do 20 bytů (1.1, 1)	x (12)	x (13)	x (15, včetně krizového bytu)
Počet přijatých žádostí na počet bytů v projektu (1.7, 4 a 6)	213 na 12	60 na 13	20 na 15
Koncepce před projektem			
Délka smlouvy - do 6 měsíců (včetně) (1.2, 2)	x		x

Charakteristiky	CHOMUTOV	MOST	VELKÉ HAMRY
CS z ulice zabydlena v rámci projektu (1.5, 7)			
Kapacity SP - více než 10 klientů (1.4, 12)		x	x
Důvody výpovědi - 4 a více (1.4, 33)			x
Koncentrace bytů - z bytů zapojených do projektu je polovina a více koncentrováno (1.1, 11)	x		
Velikost obce (v tis. obyv.) (doplněno mimo data v tabulkách)	49	66	3
Velikost CS v obci (celkový počet domácností v bytové nouzi) (1.5, 12)	neevidováno	770	16
Průměrná výše nájemného na m ² v sociálních bytech (1.2, 4)	50	56	25
Společné charakteristiky obcí	vnímání sociálního vyloučení a vyloučení z bydlení v rámci místního prostředí, počet bytů v rámci projektu		

Skupina č. 5: Obce s vysokou diferenciací bytového fondu

Tabulka 216: Skupina č. 5 Obce s vysokou diferenciací bytového fondu

Charakteristiky	JINDŘICHŮV HRADEC	PRAHA 7
Prostupný systém SB		
Motivace SB: Mladé rodiny		
Specifikace přidělení bytu - 5 a více podmínek přidělení bytu (1.2, 3.)		x

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Charakteristiky	JINDŘICHŮV HRADEC	PRAHA 7
Velikost bytového fondu v projektu nad 20 bytů (1.1, 1)		
Velikost bytového fondu v projektu do 20 bytů (1.1, 1)	x (14)	x (15)
Počet přijatých žádostí na počet bytů v projektu (1.7, 4 a 6)	70 na 14	neevidováno na 15
Koncepce před projektem		
Délka smlouvy - do 6 měsíců (včetně) (1.2, 2)		
CS z ulice zabydlena v rámci projektu (1.5, 7)		x
Kapacity SP - více než 10 klientů (1.4, 12)		x
Důvody výpovědi - 4 a více (1.4, 33)		
Koncentrace bytů - z bytů zapojených do projektu je polovina a více koncentrováno (1.1, 11)		
Velikost obce (v tis. obyv.) (doplněno mimo data v tabulkách)	21	44
Velikost CS v obci (celkový počet domácností v bytové nouzi) (1.5, 12)	neuveden počet domácností (285 jednotlivců)	453
Průměrná výše nájemného na m2 v sociálních bytech (1.2, 4)	45,47	145
Společné charakteristiky obcí	počet bytů v rámci projektu, diference druhů bytového fondu obce (viz případová studie)	

Příloha č. 3: Specifické zacházení s odpověďmi v jednotlivých otázkách dotazníků

V následující tabulce jsou vypsány otázky vstupujících do jednotlivých analýz hypotéz a v posledním sloupci jsou vypsány počty odpovědí „nevím“ a „odmítl“.

Tabulka 217: Počty odpovědí „nevím“ a „odmítl“ u jednotlivých otázek, které byly využity k ověření hypotéz

Hypotéza č.	Popis	Dotazník - otázka	Počet odpovědí neví	Počet odpovědí odmítl
2 - Dojde k subjektivně vnímanému zvýšení jistoty bydlení u uživatelů sociálního bydlení.	Možnost zůstat	DPN ²¹⁶ -29	32	0
	Možnost zůstat	D12 ²¹⁷ -1	16	0
3 - Dojde k subjektivně vnímanému zvýšení spokojenosti s bydlením u uživatelů sociálního bydlení.	Vyhovuje byt	DPN-13a	10	2
	Vyhovuje dům	DPN-13b	11	3
	Vyhovují sousedé	DPN-13c	15	2
	Vyhovuje lokalita	DPN-13d	6	2
	Vyhovuje byt	DPN-33a	4	0
	Vyhovuje dům	DPN-33b	9	1
	Vyhovují sousedé	DPN-33c	31	0
	Vyhovuje lokalita	DPN-33d	7	0
4 - Dojde k subjektivně vnímanému snížení výskytu problémů spojených s nekvalitním bydlením.	Vlhkost, plíseň	DPN-12a	4	1
	Nedostatky podlahy	DPN-12b	3	1
	Praskliny	DPN-12c	4	1
	Vytopení koupelny	DPN-12d	5	1
	Nefunkční toaleta	DPN-12e	3	1
	Nutnost přitápění	DPN-12f	5	1
	Vypnutí elektriny	DPN-12g	4	1
	Vypnutí vody	DPN-12h	5	1

²¹⁶ DPN - Dotazník po nastěhování (respondenti)

²¹⁷ D12 - Dotazník po 12 měsících (respondenti)

Hypotéza č.	Popis	Dotazník - otázka	Počet odpovědí neví	Počet odpovědí odmítl
	Hluk v bytě	DPN-12ch	8	1
	Dostatek obchodů	DPN-12i	4	1
	Dostatek škol	DPN-12j	36	1
	Veřejná doprava	DPN-12k	4	1
	„Špatná adresa“	DPN-12l	13	1
	Dostatek hřišť	DPN-12m	17	1
	Uklizené ulice	DPN-12n	10	1
	Hmyz	DPN-12o	5	1
	Další problémy	DPN-12p	18	3
	Vlhkost, plíseň	DPN-32a	1	0
	Nedostatky podlahy	DPN-32b	1	0
	Praskliny	DPN-32c	2	0
	Vytopení koupelny	DPN-32d	2	0
	Nefunkční toaleta	DPN-32e	2	0
	Nutnost přitápění	DPN-32f	11	0
	Vypnutí elektřiny	DPN-32g	2	0
	Vypnutí vody	DPN-32h	2	0
	Hluk v bytě	DPN-32ch	4	0
	Dostatek obchodů	DPN-32i	3	0
	Dostatek škol	DPN-32j	35	0
	Veřejná doprava	DPN-32k	5	0
	„Špatná adresa“	DPN-32l	10	1
	Dostatek hřišť	DPN-32m	14	0
	Uklizené ulice	DPN-32n	8	0
Hmyz	DPN-32o	6	0	
Další problémy	DPN-32p	14	0	
5 - Dojde k subjektivně vnímanému zvýšení spokojenosti se sousedstvím.	Pocit bezpečí	DPN-16	6	1
	Drogy	DPN-17	8	2
	Vloupání	DPN-19	5	0
	Spaní	DPN-20kod	0	0
	Pocit bezpečí	D12-7	5	2
	Drogy	D12-8	9	1
	Vloupání	D12-10	2	0

Hypotéza č.	Popis	Dotazník - otázka	Počet odpovědí neví	Počet odpovědí odmítl
	Spaní	D12-41kod	2	0
6 - Dojde ke zkvalitnění spánku u dětí.	Nepřerušovaný spánek	DĚTI(DPN) ²¹⁸ -27kod	0	1
	Nepřerušovaný spánek	DĚTI(D12) ²¹⁹ -27kod	2	0
7 - Dojde k snížení počtu návštěv pohotovostí, hospitalizací a výjezdů sanitek.	Pohotovost	DPN-54a	11	7
	Sanitka	DPN-54b	11	7
	Nemocnice	DPN-54c	9	8
	Pohotovost	D12-39a	11	2
	Sanitka	D12-39b	11	2
	Nemocnice	D12-39c	11	2
8 - U uživatelů sociálního bydlení dojde ke zlepšení vnímaného fyzického a psychického zdravotního stavu.	Zdravotní stav	DPN-48	3	1
	Psychický stav - nervózní	DPN-55a	6	8
	Psychický stav - zoufalý	DPN-55b	8	8
	Psychický stav - nesoustředěný	DPN-55c	10	8
	Psychický stav - deprese	DPN-55d	9	8
	Psychický stav - příliš složité	DPN-55e	7	8
	Psychický stav - bezcenný	DPN-55f	10	10
	Zdravotní stav	D12-32	3	0
	Psychický stav - nervózní	D12-40a	7	4
	Psychický stav - zoufalý	D12-40b	7	6
	Psychický stav - nesoustředěný	D12-40c	10	6

²¹⁸ DĚTI(DPN) - dotazník o dětech - po nastěhování

²¹⁹ DĚTI(D12) - dotazník o dětech - po 12 měsících

Hypotéza č.	Popis	Dotazník - otázka	Počet odpovědí neví	Počet odpovědí odmítl
	Psychický stav - deprese	D12-40d	6	6
	Psychický stav - příliš složité	D12-40e	12	4
	Psychický stav - bezcenný	D12-40f	10	4
	Postižení, onemocnění	DĚTI(DPN)-19	0	1
	Užívané léky	DĚTI(DPN)-25kod	28	0
	Péče specialisty	DĚTI(DPN)-26kod	0	1
	Postižení, onemocnění	DĚTI(D12)-19	1	0
	Užívané léky	DĚTI(D12)-25kod	27	0
	Péče specialisty	DĚTI(D12)-26kod	0	0
9 - U uživatelů sociálního bydlení dojde k zvýšení vnímané kontroly nad vlastními životy.	Vše pod kontrolou	DPN-58a	18	7
	Život pod kontrolou	DPN-58b	20	7
	Uskutečnitelné plány	DPN-58c	17	5
	Role štěstí	DPN-58d	21	7
	Nerozhodnost	DPN-58e	18	8
	Vše pod kontrolou	D12-44a	14	5
	Život pod kontrolou	D12-44b	21	7
	Uskutečnitelné plány	D12-44c	17	7
	Role štěstí	D12-44d	21	8
	Nerozhodnost	D12-44e	15	10
10 - Dojde ke snížení výskytu zdravotních potíží v oblasti dýchacího ústrojí u dětí.	Onemocnění dýchacích cest	DĚTI(DPN)-21	32	0
	Onemocnění dýchacích cest	DĚTI(D12)-21	24	0
11 - U uživatelů sociálního bydlení	Spokojenost se životem	DPN-56	4	1

Hypotéza č.	Popis	Dotazník - otázka	Počet odpovědí neví	Počet odpovědí odmítl
dojde ke zvýšení subjektivně vnímané životní spokojenosti.	Spokojenost se životem	D12-42	9	4
12 - Dojde ke zvýšení subjektivně vnímané životní spokojenosti u dětí.	Ustaranost	DĚTI(DPN)-16h	2	5
	Skleslost	DĚTI(DPN)-16l	4	5
	Ustaranost	DĚTI(D12)-16h	4	3
	Skleslost	DĚTI(D12)-16l	2	2
13 - Dojde ke zlepšení podpůrné sociální sítě u uživatelů sociálního bydlení.	Důvěrně známí	DPN-60	1	0
	Důvěrně známí	D12-46	3	0
	Návštěvy	DĚTI(DPN)-18	6	5
	Návštěvy	DĚTI(D12)-18	4	1
14 - Dojde k snížení problémů s chováním u dětí (zejména u chlapců).	Ohledy na druhé	DĚTI(DPN)-16a	5	4
	Neklidný	DĚTI(DPN)-16b	3	4
	Bolesti, nevolnosti	DĚTI(DPN)-16c	3	4
	Obvykle se rozdělí	DĚTI(DPN)-16d	2	4
	Záchvaty vzteku	DĚTI(DPN)-16e	1	4
	Samotář	DĚTI(DPN)-16f	2	4
	Poslušný	DĚTI(DPN)-16g	2	4
	Ochotný	DĚTI(DPN)-16ch	8	4
	Neposedný	DĚTI(DPN)-16i	2	3
	Alespoň jeden kamarád	DĚTI(DPN)-16j	4	4
	Pere se/ šikanuje	DĚTI(DPN)-16k	2	5
	Oblíbený	DĚTI(DPN)-16m	9	5
	Soustředěnost	DĚTI(DPN)-16n	5	5
	Nervózní, nesamostatný	DĚTI(DPN)-16o	3	5
Laskavý k mladším	DĚTI(DPN)-16p	2	5	

Hypotéza č.	Popis	Dotazník - otázka	Počet odpovědí neví	Počet odpovědí odmítl
	Lže	DĚTI(DPN)-16q	6	6
	Je šikanován	DĚTI(DPN)-16r	4	6
	Dobrovolně pomáhá	DĚTI(DPN)-16s	3	6
	Přemýšlí	DĚTI(DPN)-16t	6	5
	Krade	DĚTI(DPN)-16u	4	5
	Vychází lépe s dospělými	DĚTI(DPN)-16v	6	5
	Lekavý	DĚTI(DPN)-16w	3	5
	Vydrží u úkolů	DĚTI(DPN)-16x	2	5
	Ohledy na druhé	DĚTI(D12)-16a	1	1
	Neklidný	DĚTI(D12)-16b	1	2
	Bolesti, nevolnosti	DĚTI(D12)-16c	2	3
	Obvykle se rozdělí	DĚTI(D12)-16d	2	2
	Záchvaty vzteku	DĚTI(D12)-16e	1	2
	Samotář	DĚTI(D12)-16f	2	2
	Poslušný	DĚTI(D12)-16g	2	2
	Ochotný	DĚTI(D12)-16h	7	3
	Neposedný	DĚTI(D12)-16i	2	2
	Alespoň jeden kamarád	DĚTI(D12)-16j	3	2
	Pere se/ šikanuje	DĚTI(D12)-16k	3	3
	Oblíbený	DĚTI(D12)-16m	8	2
	Soustředěnost	DĚTI(D12)-16n	9	3
	Nervózní, nesamostatný	DĚTI(D12)-16o	10	3
	Laskavý k mladším	DĚTI(D12)-16p	4	2
	Lže	DĚTI(D12)-16q	4	4
	Je šikanován	DĚTI(D12)-16r	5	4
	Dobrovolně pomáhá	DĚTI(D12)-16s	7	3
	Přemýšlí	DĚTI(D12)-16t	8	3
	Krade	DĚTI(D12)-16u	3	4

Hypotéza č.	Popis	Dotazník - otázka	Počet odpovědí neví	Počet odpovědí odmítl
	Vychází lépe s dospělými	DĚTI(D12)-16v	9	3
	Lekavý	DĚTI(D12)-16w	4	3
	Vydrží u úkolů	DĚTI(D12)-16x	4	3
15 - Dojde ke snížení počtu dětí žijících mimo domácnost.	Nezletilé děti mimo domácnost	DPN-O	4	2
	Nezletilé děti mimo domácnost	D12-J	17	1
16 - Dojde ke zvýšení využívání sociálních služeb u uživatelů sociálního bydlení.	Jednání s úřady	DPN-61b	2	1
	Vyřizování soc. dávek	DPN-61c	2	1
	Hledání zaměstnání	DPN-61d	7	2
	Dluhy	DPN-61f	1	3
	Bytová nouze	DPN-61g	1	1
	Jednání s úřady	D12-47b	2	0
	Vyřizování soc. dávek	D12-47c	2	0
	Hledání zaměstnání	D12-47d	7	1
	Dluhy	D12-47f	6	2
	Bytová nouze	D12-47g	3	0
17 - Dojde ke zvýšení zapojení se do sousedství.	Přátelství se sousedy	DPN-14	2	0
	Špatný vztah se sousedy	DPN-15	5	1
	Přátelství se sousedy	D12-5	2	2
	Špatný vztah se sousedy	D12-6	6	0
18 - Dojde ke zlepšení finanční situace domácnosti.	Příjem	DPN-21	8	7
	Bydlení	DPN-22	20	0
	Dny bez peněz	DPN-23	23	8
	Půjčky	DPN-27	3	2
	Placená práce	DPN-40	5	1
	Příjem	D12-20	9	6
	Bydlení	D12-22	7	0
	Dny bez peněz	D12-27	25	1
Půjčky	D12-25	3	0	

Hypotéza č.	Popis	Dotazník - otázka	Počet odpovědí neví	Počet odpovědí odmítl
	Placená práce	D12-15	5	1

V následující tabulce uvádíme přehledně ke každé analyzované hypotéze seznam otázek, se kterými se při zpracování dané hypotézy pracovalo, a popis práce s daty zahrnující popis způsobu zpracování odpovědí „neví“ a „odmítl“.

Tabulka 218: Hypotézy a metodologie jejich statistické analýzy

Hypotéza	Znění hypotézy	Otázky, se kterými jsme pracovali	Metodologie
2	Dojde k subjektivně vnímanému zvýšení jistoty bydlení u uživatelů sociálního bydlení.	DPN ²²⁰ : 29, D12 ²²¹ : 1	Otázka k této hypotéze je dichotomická, ke shlukování škál tudíž nedocházelo. Odpovědi „neví“ a „odmítl“ byly započítávány, protože vyjadřují negativní nastavení respondenta v kontextu otázky, a došlo by ke zkreslení pohledu na věc, pokud bychom je nezapočítali do celkového počtu odpovědí.
3	Dojde k subjektivně vnímanému zvýšení spokojenosti s bydlením u uživatelů sociálního bydlení.	DPN: 13, 33	Odpovědi „neví“ a „odmítl“ byly započítávány do celkového počtu odpovědí.
4	Dojde k subjektivně vnímanému snížení výskytů problémů spojených	DPN: 12, 32	V rámci vyhodnocení výsledků jsme se zaměřili na ty dotazované, kteří vnímali ve svém bydlení šest a více problémů spojených s nekvalitním bydlením. Zde se pracovalo s odpověďmi „neví“ a „odmítl“ jiným

²²⁰ DPN - Dotazník po nastěhování (respondenti)

²²¹ D12 - Dotazník po 12 měsících (respondenti)

Hypotéza	Znění hypotézy	Otázky, se kterými jsme pracovali	Metodologie
	s nekvalitním bydlením.		způsobem, protože charakter otázek se odlišuje. U otázek DPN-12, DPN-32 jde ve skutečnosti vždy o 17 otázek najednou. Protože se respondent vyjadřuje k 17-ti různým výrokům a pokud v některém z výroků odpověděl „neví“ či „odmítl“, byl zařazen, protože bychom ztratili jeho odpovědi vůči ostatním výrokům. Agregovali jsme odpovědi jako součet kladných odpovědí.
5	Dojde k subjektivně vnímanému zvýšení spokojenosti se sousedstvím.	DPN: 16, 17, 19, 20, D12: 7, 8, 10, 41	Sledovali jsme procenta osob, které se cítily bezpečně nebo velmi bezpečně. Odpověď „neví“ v tomto kontextu má neutrální charakter a má smysl ji započítat do celkového n. Odpověď „odmítl“ má zase negativní konotaci a v tomto duchu byla i započítána.
6	Dojde ke zkvalitnění spánku u dětí.	DĚTI(DPN): 27 DĚTI(D12): 27	Odpověď „neví“ v otázce DĚTI(DPN)-27 byla započítána. Zásadní efekt na výsledek měla ale formulace otázky DĚTI(DPN)-27, kdy jsme se ptali na aktuální stav spánku a ne na předchozí stav v předchozím bydlení, a tudíž porovnání s odpověďmi v otázce DĚTI(D12)-27 nemůže zaznamenat pozitivní vliv sociálního bydlení.
7	Dojde k snížení počtu návštěv pohotovostí, hospitalizací a výjezdů sanitek.	DPN: 54 a, b, c, D12: 39 a, b, c	Analyzovali jsme pozitivní a negativní posuny v průměrech a procentních bodech, které daly dohromady kompletní pohled na vliv sociálního bydlení na využívání uvedených zdravotnických služeb.
8	U uživatelů sociálního bydlení dojde ke	DPN: 48, 55, D12: 32, 40,	Paralelní odpovědi v otázkách (např. DPN-55a a D12-40a) byly spárovány a sledovali jsme pozitivní a negativní

Hypotéza	Znění hypotézy	Otázky, se kterými jsme pracovali	Metodologie
	zlepšení vnímaného fyzického i psychického zdravotního stavu.	DĚTI(DPN): 19, 25, 26 DĚTI(D12): 19, 25, 26	<p>posuny na škále. Odpověď „<i>neví</i>“ a „<i>bez odpovědi</i>“ byla interpretována jako situace bez posunu.</p> <p>U pěti bodové škály jsme sloučili první dvě kategorie „<i>dobrý</i>“ a „<i>velmi dobrý</i>“ (resp. „<i>pořád</i>“ a „<i>většinou</i>“), abychom popsali skupinu lidí, která vidí zdravotní stav pozitivně (resp. která má stavy popsané ve výrocích v otázce DPN-55 často). Z těchto odpovědí jsme vytvořili celkový skór.</p> <p>U části, která se týká dětí, jsme vycházeli z dichotomických proměnných. K žádnému shlukování bodů škály zde tedy nedocházelo. Reportujeme změny v poměrech odpovědí „<i>souhlasím</i>“ a tudíž interpretace odpovědí „<i>neví</i>“ jako nesouhlas je zcela na místě a logicky přirozená. Odpovědi „<i>odmít</i>“ se v proměnných nevyskytovaly.</p>
9	U uživatelů sociálního bydlení dojde k zvýšení vnímané kontroly nad vlastními životy.	DPN: 58, D12: 44	<p>Z výroků v otázce byl vytvořen celkový skór a v analýze dat jsme se zaměřovali na výroky, kde respondenti uváděli, že jsou úplná pravda nebo spíše pravda. Shlukovali jsme první dvě odpovědi z pěti bodové škály – „<i>úplná pravda</i>“ a „<i>spíše pravda</i>“. Odpověď „<i>neví</i>“ je v tomto kontextu velmi blízká ba až téměř shodná s odpovědí „<i>tak napůl</i>“, která je třetím bodem na škále. V tomto duchu jsme odpovědi „<i>nevím</i>“ započítali. Odpovědi „<i>odmít</i>“ se nevyskytovaly.</p>

Hypotéza	Znění hypotézy	Otázky, se kterými jsme pracovali	Metodologie
10	Dojde ke snížení výskytu zdravotních potíží v oblasti dýchacího ústrojí u dětí.	DĚTI(DPN) ²²² : 21 DĚTI(D12) ²²³ : 21	Jde o zpracování dichotomické proměnné a tudíž situace je analogická situaci u hypotézy 8.
11	U uživatelů sociálního bydlení dojde ke zvýšení subjektivně vnímané životní spokojenosti.	DPN: 56, D12: 42	Situace u této hypotézy byla poněkud složitější, protože jednotlivé body škály neměly přiřazenou sémantiku a tudíž shlukování nebylo možné postavit na sémantické analýze jednotlivých bodů škály. A tak jsme přistoupili pouze k reportování změny poměru lidí, kteří odpovídali: „ <i>naprosto spokojený</i> “. Pro kontrolu jsme si spočítali změnu v různých shlucích škály, ale k žádným statisticky významným posunům nedocházelo.
12	Dojde ke zvýšení subjektivně vnímané životní spokojenosti u dětí.	DĚTI(DPN): 16 h, 1 DĚTI(D12): 16 h, 1	Odpovědi v proměnných byly na tříbodové škále (úplně pravda, tak trochu pravda, není pravda). Reportovali jsme procento dětí, u nichž se pravdivost výroku snížila (posun z „ <i>úplně pravda</i> “ na „ <i>tak trochu pravda</i> “, případně na „ <i>není pravda</i> “, či posun z „ <i>tak trochu pravda</i> “ na „ <i>není pravda</i> “) a také procento dětí, u nichž se pravdivost výroku zvýšila (posun z „ <i>není pravda</i> “ na „ <i>tak trochu pravda</i> “ či „ <i>úplně pravda</i> “ nebo z „ <i>tak trochu pravda</i> “ na „ <i>úplně pravda</i> “). Statisticky jsme analyzovali rozdíl těchto dvou podílů dětí.

²²² DĚTI(DPN) - dotazník o dětech - po nastěhování

²²³ DĚTI(D12) - dotazník o dětech - po 12 měsících

Hypotéza	Znění hypotézy	Otázky, se kterými jsme pracovali	Metodologie
13	Dojde ke zlepšení podpůrné sociální sítě u uživatelů sociálního bydlení.	DPN: 60, D12: 46, DĚTI(DPN): 18 DĚTI(D12): 18	V otázce DPN-60 byla velice nezvyklá nelineární škála. Shlukli jsme proto body škály 4, 5 a 6, které dohromady reprezentovaly člověka s větším množstvím sociálních vazeb (tj. 4 a více) a reportovali jsme změny v zastoupení v takto definované skupině. U otázky z dotazníku o dětech, kdy jsme se ptali na počty návštěv, které si dítě přivedlo domů, jsme nevypočítávali změnu průměru, jak by možná někdo očekával u numerické proměnné, ale pouze změnu poměru dětí, které uvedly číslo ostře větší než nula. Nešlo nám totiž o to sledovat, jestli děti přivedli 3 nebo 4 návštěvy, ale jestli vůbec začaly vodit návštěvy a jak se tato skupina zvětšila během využívání sociálního bydlení. Proto jsme převedli numerickou proměnnou na dichotomickou, ta totiž daleko lépe popisuje důležitý efekt sociálního bydlení na děti.
14	Dojde k snížení problémů s chováním u dětí (zejména u chlapců).	DĚTI(DPN): 16 a-g, ch-k, m-x DĚTI(D12): 16 a-g, ch-k, m-x	Platí to samé, co píšeme k hypotéze 12.
15	Dojde ke snížení počtu dětí žijících mimo domácnost.	DPN: O, D12: J	Proměnné z otázek DPN-O a D12-J jsme transformovali na dichotomické, které reprezentovaly, zda respondent má nezletilé děti žijící mimo domácnost. Tímto přístupem jsme sledovali kompletaci rodin.

Hypotéza	Znění hypotézy	Otázky, se kterými jsme pracovali	Metodologie
16	Dojde ke zvýšení využívání sociálních služeb u uživatelů sociálního bydlení.	DPN: 61b-d, f, g D12: 47b-d, f, g	V této hypotéze vystupují proměnné s tří bodovou škálou a platí pro ně analogický pohled jako v hypotéze 12. Ve statistických analýzách jsme pracovali s daty od respondentů, kteří využívají sociální služby často.
17	Dojde ke zvýšení zapojení se do sousedství.	DPN: 14-15, D12: 5, 6	Proměnné jsou dichotomické (viz. hypotéza 8).
18	Dojde ke zlepšení finanční situace domácnosti.	DPN: 21, 22, 23, 27, 40, D12: 20, 22, 27, 25, 15	V této hypotéze se vyskytovaly hlavně numerické proměnné, tudíž jsme porovnávali změny v mediánech, protože nebyly splněny předpoklady normálního rozdělení pro porovnávání průměrů. Odpovědi „neví“ a „odmítl“ jsme z analýzy vyřadili.

Příloha č. 4: Využívání odborné sociální pomoci sociální práce a sociálních služeb

Pomoc při jednání s úřady

Tabulka 219: Pomoc při jednání s úřady

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	35.4%	23.8%	-11.6	0.004
stěhování 0-1	30	26.7%	20.0%	-6.7	0.363
stěhování 2	36	33.3%	25.0%	-8.3	0.254
stěhování 3-4	44	31.8%	11.4%	-20.5	0.011
stěhování 5 a více	25	36.0%	28.0%	-8.0	0.313
rodiny - ohrožené s dětmi	25	44.0%	36.0%	-8.0	0.313
rodiny - návrat dítěte z náhradní rodinné péče	7	28.6%	14.3%	-14.3	0.5
oběti domácího násilí	6	16.7%	0.0%	-16.7	0.5
lidé opouštějící instituce	5	80.0%	40.0%	-40.0	0.25
lidé opouštějící náhradní rodinnou péči	3	0.0%	0.0%	0.0	–
lidé přežívající venku, v ubytovnách nebo sociálních službách	44	27.3%	34.1%	6.8	0.291
lidé se zdravotním postižením	23	34.8%	13.0%	-21.7	0.031
ekonomicky neaktivní senioři bez majetku	4	75.0%	25.0%	-50.0	0.25
samoživitelky	37	18.9%	10.8%	-8.1	0.187
lidé čelící diskriminaci	20	40.0%	15.0%	-25.0	0.063
PMP ²²⁴ ubytovna	29	41.4%	20.7%	-20.7	0.035
PMP azylový dům	33	18.2%	27.3%	9.1	0.227
PMP chata	8	62.5%	12.5%	-50.0	0.062
PMP noclehárna, bez střechy	6	16.7%	33.3%	16.7	0.5
PMP nájemní/vlastní bydlení	44	31.8%	13.6%	-18.2	0.019
PMP přechodné bydlení	20	45.0%	35.0%	-10.0	0.313

²²⁴ Předchozí místo pobytu

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
PMP jiné	4	50.0%	50.0%	0.0	–
přímé zabydlení do SB	97	22.7%	16.5%	-6.2	0.132
prostupné SB	50	60.0%	38.0%	-22.0	0.006
náklady na bydlení nad 40%	65	36.9%	15.4%	-21.5	0.001
náklady na bydlení pod 40%	53	17.0%	17.0%	0.0	0.637
DB ²²⁵ 0-1 rok	46	46.4%	39.3%	-7.1	0.363
DB více než 1 rok až 5 let	48	35.4%	29.2%	-6.2	0.274
DB více než 5 let	28	34.8%	15.2%	-19.6	0.006
méně než 3 kontakty se SP měsíčně	50	38.6%	31.8	-6.8	0.019
3 až 4 kontakty se SP měsíčně	44	45.5%	36.4%	-9.1	0.194
5 a více kontaktů se SP měsíčně	44	26.0%	10.0%	-16.0	0.074

Pomoc při vyřizování sociálních dávek

Tabulka 220: Pomoc při vyřizování dávek

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	30.6%	16.3%	-14.3	<0.001
stěhování 0-1	30	26.7%	6.7%	-20.0	0.055
stěhování 2	36	27.8%	16.7%	-11.1	0.062
stěhování 3-4	44	25.0%	9.1%	-15.9	0.033
stěhování 5 a více	25	32.0%	24.0%	-8.0	0.313
rodiny - ohrožené s dětmi	25	36.0%	28.0%	-8.0	0.25
rodiny - návrat dítěte z náhradní rodinné péče	7	28.6%	0.0%	-28.6	0.25
oběti domácího násilí	6	16.7%	16.7%	0.0	0.75
lidé opouštějící instituce	5	60.0%	40.0%	-20.0	0.5
lidé opouštějící náhradní rodinnou péči	3	33.3%	0.0%	-33.3	0.5

²²⁵ Délka bezdomovectví

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
lidé přežívající venku, v ubytovnách nebo sociálních službách	44	27.3%	22.7%	-4.5	0.363
lidé se zdravotním postižením	23	21.7%	8.7%	-13.0	0.187
ekonomicky neaktivní senioři bez majetku	4	75.0%	0.0%	-75.0	0.125
samoživitelky	37	16.2%	10.8%	-5.4	0.344
lidé čelící diskriminaci	20	40.0%	5.0%	-35.0	0.02
PMP ²²⁶ ubytovna	29	41.4%	17.2%	-24.1	0.008
PMP azylový dům	33	15.2%	21.2%	6.1	0.313
PMP chata	8	50.0%	12.5%	-37.5	0.125
PMP noclehárna, bez střechy	6	16.7%	33.3%	16.7	0.5
PMP nájemní/vlastní bydlení	44	22.7%	6.8%	-15.9	0.033
PMP přechodné bydlení	20	50.0%	20.0%	-30.0	0.016
PMP jiné	4	50.0%	50.0%	0.0	–
přímé zabydlení do SB	97	20.6%	12.4%	-8.2	0.038
prostupné SB	50	50.0%	24.0%	-26.0	0.001
náklady na bydlení nad 40%	65	23.1%	12.3%	-10.8	0.033
náklady na bydlení pod 40%	53	24.5%	9.4%	-15.1	0.029
DB ²²⁷ 0-1 rok	46	50.0%	35.7%	-14.3	0.145
DB více než 1 rok až 5 let	48	25.0%	12.5%	-12.5	0.035
DB více než 5 let	28	30.4%	8.7%	-21.7	<0.001
méně než 3 kontakty se SP měsíčně	50	20.0%	8.0%	-12.0	0.055
3 až 4 kontakty se SP měsíčně	44	38.6%	25.0%	-13.6	0.073
5 a více kontaktů se SP měsíčně	44	36.4%	20.5%	-15.9	0.02

²²⁶ Předchozí místo pobytu

²²⁷ Délka bezdomovectví

Pomoc při hledání zaměstnání

Tabulka 221: Pomoc při hledání zaměstnání

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	13.6%	15.0%	1.4	0.423
stěhování 0-1	30	3.3%	13.3%	10.0	0.187
stěhování 2	36	22.2%	13.9%	-8.3	0.227
stěhování 3-4	44	11.4%	13.6%	2.3	0.5
stěhování 5 a více	25	16.0%	16.0%	0.0	0.688
rodiny - ohrožené s dětmi	25	16.0%	28.0%	12.0	0.125
rodiny - návrat dítěte z náhradní rodinné péče	7	14.3%	0.0%	-14.3	0.5
oběti domácího násilí	6	16.7%	0.0%	-16.7	0.5
lidé opouštějící instituce	5	40.0%	20.0%	-20.0	0.5
lidé opouštějící náhradní rodinnou péči	3	0.0%	0.0%	0.0	–
lidé přežívající venku, v ubytovnách nebo sociálních službách	44	15.9%	18.2%	2.3	0.5
lidé se zdravotním postižením	23	17.4%	4.3%	-13.0	0.187
ekonomicky neaktivní senioři bez majetku	4	0.0%	0.0%	0.0	–
samoživitelky	37	5.4%	18.9%	13.5	0.063
lidé čelící diskriminaci	20	15.0%	5.0%	-10.0	0.25
PMP ²²⁸ ubytovna	29	27.6%	20.7%	-6.9	0.344
PMP azylový dům	33	6.1%	15.2%	9.1	0.187
PMP chata	8	12.5%	0.0%	-12.5	0.5
PMP noclehárna, bez střechy	6	16.7%	33.3%	16.7	0.5
PMP nájemní/vlastní bydlení	44	6.8%	4.5%	-2.3	0.5
PMP přechodné bydlení	20	20.0%	25.0%	5.0	0.5
PMP jiné	4	0.0%	25.0%	25.0	0.5
přímé zabydlení do SB	97	9.3%	11.3%	2.1	0.395
prostupné SB	50	22.0%	22.0%	0.0	0.613
náklady na bydlení nad 40%	65	6.2%	12.3%	6.2	0.109

²²⁸ Předchozí místo pobytu

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
náklady na bydlení pod 40%	53	15.1%	7.5%	-7.5	0.172
DB ²²⁹ 0-1 rok	46	15.2%	6.5%	-8.7	0.109
DB více než 1 rok až 5 let	48	14.6%	22.9%	8.3	0.194
DB více než pět let	28	17.9%	21.4%	3.6	0.5
méně než 3 kontakty se SP měsíčně	50	8.0%	8.0%	0.0	0.656
3 až 4 kontakty se SP měsíčně	44	18.2%	20.5%	2.3	0.5
5 a více kontaktů se SP měsíčně	44	18.2%	15.9%	-2.3	0.5

Pomoc při řešení dluhů

Tabulka 222: Pomoc při řešení dluhů

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	11.6%	18.4%	6.8	0.026
stěhování 0-1	30	3.3%	10.0%	6.7	0.313
stěhování 2	36	13.9%	16.7%	2.8	0.5
stěhování 3-4	44	9.1%	15.9%	6.8	0.187
stěhování 5 a více	25	20.0%	36.0%	16.0	0.109
rodiny - ohrožené s dětmi	25	16.0%	32.0%	16.0	0.145
rodiny - návrat dítěte z náhradní rodinné péče	7	0.0%	28.6%	28.6	0.25
oběti domácího násilí	6	0.0%	0.0%	0.0	–
lidé opouštějící instituce	5	0.0%	0.0%	0.0	–
lidé opouštějící náhradní rodinnou péči	3	0.0%	0.0%	0.0	–
lidé přežívající venku, v ubytovnách nebo sociálních službách	44	15.9%	20.5%	4.5	0.344
lidé se zdravotním postižením	23	8.7%	26.1%	17.4	0.062
ekonomicky neaktivní senioři bez majetku	4	25.0%	25.0%	0.0	0.75

²²⁹ Délka bezdomovectví

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
samoživitelky	37	5.4%	16.2%	10.8	0.109
lidé čelící diskriminaci	20	10.0%	10.0%	0.0	–
PMP ²³⁰ ubytovna	29	13.8%	17.2%	3.4	0.5
PMP azylový dům	33	12.1%	27.3%	15.2	0.063
PMP chata	8	25.0%	0.0%	-25.0	0.25
PMP noclehárna, bez střechy	6	0.0%	0.0%	0.0	–
PMP nájemní/vlastní bydlení	44	4.5%	11.4%	6.8	0.125
PMP přechodné bydlení	20	25.0%	30.0%	5.0	0.5
PMP jiné	4	0.0%	25.0%	25.0	0.5
přímé zabydlení do SB	97	9.3%	17.5%	8.2	0.029
prostupné SB	50	16.0%	20.0%	4.0	0.363
náklady na bydlení nad 40%	65	6.2%	16.9%	10.8	0.008
náklady na bydlení pod 40%	53	13.2%	18.9%	5.7	0.254
DB ²³¹ 0-1 rok	46	8.7%	6.5%	-2.2	0.5
DB více než 1 rok až 5 let	48	16.7%	29.2%	12.5	0.055
DB více než pět let	28	7.1%	25.0%	17.9	0.031
méně než 3 kontakty se SP měsíčně	50	6.0%	6.0%	0.0	–
3 až 4 kontakty se SP měsíčně	44	15.9%	38.6%	22.7	0.006
5 a více kontaktů se SP měsíčně	44	15.9%	15.9%	0.0	0.637

Pomoc při řešení bytové situace

Tabulka 223: Pomoc při řešení bytové situace

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
celkový datový soubor	147	59.2%	32.7%	-26.5	<0.001
stěhování 0-1	30	50.0%	26.7%	-23.3	0.02
stěhování 2	36	58.3%	33.3%	-25.0	0.006
stěhování 3-4	44	54.5%	27.3%	-27.3	0.008
stěhování 5 a více	25	76.0%	32.0%	-44.0	0.004
rodiny - ohrožené s dětmi	25	56.0%	36.0%	-20.0	0.133

²³⁰ Předchozí místo pobytu

²³¹ Délka bezdomovectví

Cílová skupina	n	Po nastěhování	Po 12-ti měsících	Rozdíl (p. b.)	Stat. test (p-hodnota)
rodiny - návrat dítěte z náhradní rodinné péče	7	42.9%	14.3%	-28.6	0.25
oběti domácího násilí	6	66.7%	50.0%	-16.7	0.5
lidé opouštějící instituce	5	100.0%	60.0%	-40.0	0.25
lidé opouštějící náhradní rodinnou péči	3	33.3%	0.0%	-33.3	0.5
lidé přeživající venku, v ubytovnách nebo sociálních službách	44	63.6%	34.1%	-29.5	0.004
lidé se zdravotním postižením	23	69.6%	21.7%	-47.8	<0.001
ekonomicky neaktivní senioři bez majetku	4	100.0%	25.0%	-75.0	0.125
samoživitelky	37	43.2%	24.3%	-18.9	0.033
lidé čelící diskriminaci	20	50.0%	30.0%	-20.0	0.145
PMP ²³² ubytovna	29	72.4%	24.1%	-48.3	<0.001
PMP azylový dům	33	54.5%	36.4%	-18.2	0.105
PMP chata	8	37.5%	25.0%	-12.5	0.5
PMP noclehárna, bez střechy	6	83.3%	33.3%	-50.0	0.125
PMP nájemní/vlastní bydlení	44	52.3%	25.0%	-27.3	0.002
PMP přechodné bydlení	20	55.0%	45.0%	-10.0	0.344
PMP jiné	4	75.0%	50.0%	-25.0	0.5
přímé zabydlení do SB	97	50.5%	18.6%	-32.0	<0.001
prostupné SB	50	76.0%	60.0%	-16.0	0.038
náklady na bydlení nad 40%	65	56.9%	20.0%	-36.9	<0.001
náklady na bydlení pod 40%	53	58.5%	30.2%	-28.3	0.001
DB ²³³ 0-1 rok	46	47.8%	32.6%	-15.2	0.059
DB více než 1 rok až 5 let	48	66.7%	43.8%	-22.9	0.01
DB více než pět let	28	71.4%	28.6%	-42.9	<0.001
méně než 3 kontakty se SP měsíčně	50	54.0%	30.0%	-24.0	0.006
3 až 4 kontakty se SP měsíčně	44	65.9%	45.5%	-20.5	0.025
5 a více kontaktů se SP měsíčně	44	59.1%	27.3%	-31.8	0.001

²³² Předchozí místo pobytu

²³³ Délka bezdomovectví

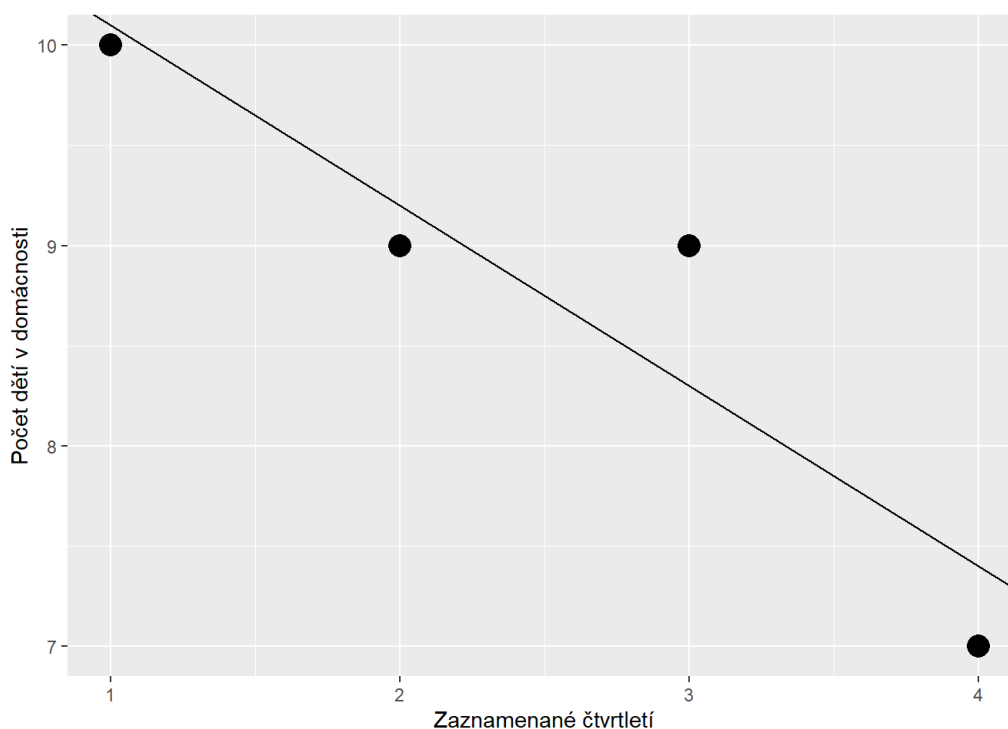
Příloha č. 5: Vysvětlení analýzy Tabulek monitoringu

Analýzu provedenou pro Tabulky monitoringu si můžeme ilustrovat na příkladu výpočtu trendu počtu dětí v náhradní rodinné péči (otázka 17c z Tabulky monitoringu).

Pokud propojíme Tabulky monitoringu s dotazníkem po nastěhování, tak nám zbyde 200 vyplněných dotazníků (to děláme proto, abychom měli definice cílových skupin u Tabulek monitoringu).

Pokud se podíváme na otázku 17c, pak v alespoň dvou kvartálech (abychom mohli hovořit o trajektorii) ji vyplnilo 158 respondentů. Pouze u 13 respondentů dochází k nějaké změně mezi kvartály (tj. křivka není konstantní čára). Zde je příklad domácnosti, kde v průběhu čtyř čtvrtletí klesal počet dětí v domácnosti z deseti na sedm.

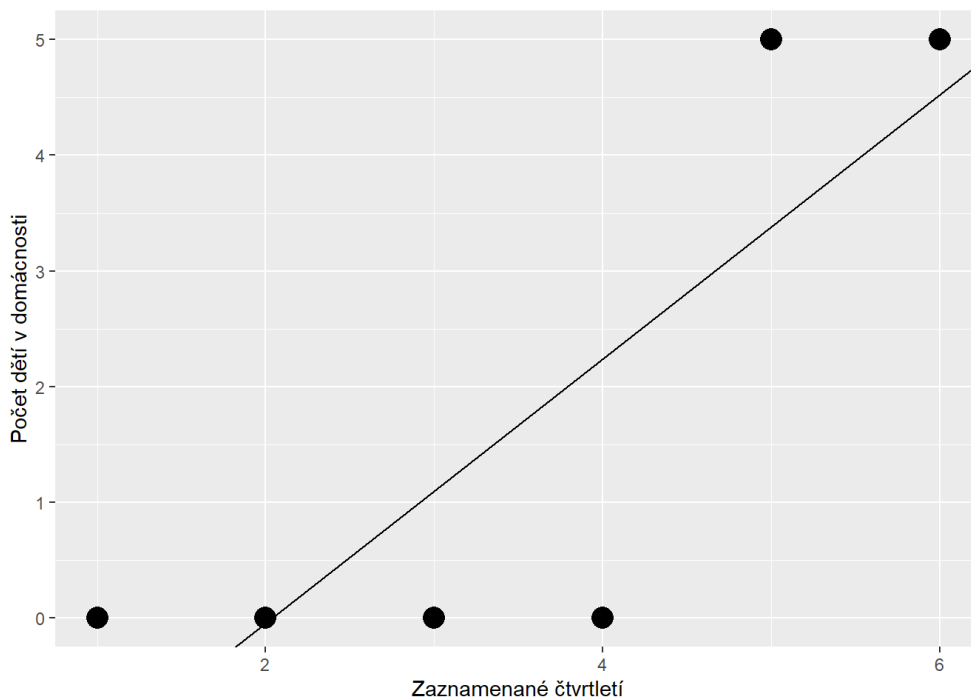
Graf 1: Příklad klesajícího trendu

Směrnice přímky, která aproximuje trajektorii je -0.9 (tzn., že rodina přišla v průměru o 0.9 dítěte v průběhu jednoho kvartálu). Rodina přišla ve skutečnosti o tři děti za tři kvartály (počítáme změny kvartálu), ale jelikož aproximujeme trajektorii přímkou, vychází nám 0.9 . Níže uvádíme pozitivní příklad, kdy rodině přibylo pět dětí během šesti monitorovaných čtvrtletí. Směrnice křivky je 1.1428571 .

Graf 2: Příklad rostoucího trendu

Pokud se chceme podívat na všechny křivky dohromady, pak průměr nenulových směrnic je -0.1379121 , což znamená, že mezi kvartály v průměru ubude 0.13 dítěte.

Pokud zahrneme ještě všechny konstantní křivky, pak průměr bude -0.0113472 , což znamená, že za 100 kvartálů ubude v průměru jedno dítě v domácnosti.

Následně se průměr všech směrnic testuje na různost od nuly (vychází nám tak výsledná p-hodnota). Tím ověříme, zda nenulový trend je statisticky významně odlišný od nuly. Tato vícerozměrná statistická procedura neexistuje v žádném momentálně dostupném statistickém softwaru a je vytvořena speciálně pro výpočty v rámci Tabulek monitoringu.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Autoři

Mgr. et Mgr. Kateřina Glumbíková, Ph.D.

Ing. Pavel Rusnok, Ph.D.

RNDr. Radka Poláková, Ph.D.

Mgr. Marek Mikulec, Ph.D.

Mgr. Kristina Wilamová

Doc. PhDr. Alice Gojová, Ph.D.

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA

Fakulta sociálních studií

www.fss.osu.cz

Ostrava 2021

